

Θ. 2055

ΟΙΚ

Π. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

διδάκτορος τῆς φιλοσοφίας, π. γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς δημοτικῆς
ἐκπαιδεύσεως, καὶ διευθυντοῦ τοῦ ἐν Ἀθήνας διδασκαλείου.

ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ

Ἡ

ΙΣΤΟΡΙΑΙ ΙΕΡΑΙ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΙ

ΕΚ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Πρὸς χρῆσιν τῶν Δημοτικῶν σχολείων
ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

«Ὅσο πορισσότερον μορφοῦνται οἱ αἰῶνες,
τοσούτω περισσότερον δεχθῆναι χρησιμοποίησιν ἡ
ἅγια Γραφή ὑπ' ἀνθρώπων ἀλλοθῶς σοφῶν καὶ
ὡς βάσις καὶ ὡς μίσην ἀνατροφῆς» Gøthe.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΥΠΟ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

BIBLIOTHÈKÈ
AKADHMIAΣ
ATHNΩN
8508/1941

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΕΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

3 APR 1958

1895

ΔΩΡΕΑ

ΕΚ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
ΧΡΙΣΤΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Πᾶν ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν ὑπογραφήν τοῦ
συγγραφέως καὶ τὴν σφραγίδα τῶν Καταστημάτων
θεωρεῖται ὡς ἐκ τυποκλοπίας προερχόμενον.

Παύλος Κωνσταντίνου

Πρὸς τοὺς διδασκάλους τῶν δημοτικῶν σχολείων,

Ἡ καρδιά εἶναι μῦς ὅλως ἰδιόρρυθμος. Ἐν ᾧ τὰ πλεῖστα ἄλλα ὄργανα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἐργάζονται καὶ ἀναπαύονται καὶ ἐν τῇ ἀμοιβαίᾳ ταύτῃ διαδοχῇ ἐργασίας καὶ ἀναπαύσεως δύνανται μείνον νὰ ζήσωσι, ἡ καρδιά ὅλως τούτων διαφέρουσα ἐργάζεται παιντοτε ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀναπαύσεως. Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ζωῆς μέχρι τῆς τελευταίας ὀφείλει νὰ πάλλῃ, ἡ δὲ παῦσις τῶν πειλμῶν αὐτῆς συνεπάγεται εὐθὺς τὸν θάνατον. *Καρδιά εἰς τὸ ἔθνος εἶναι ἡ θρησκεία.* "Οταν καὶ ἡ καρδιά αὕτη δὲν πάλλῃ πλέον, ἐπέρχεται εἰς αὐτὸ διαφθορά, σῆψις καὶ ἀποσύνθεσις". Τοιαῦτα λέγει περὶ θρησκείας ἀνὴρ βαθὺς ἐξεταστῆς καὶ γνώστης τῆς κοινωνίας. Ἄλλ' ὅπως ζῆ ἡ θρησκεία, πρέπει ἀπαράλλακτα ὥσπερ ἡ καρδιά, νὰ πάλλῃ ἤτοι νὰ φωτίζῃ καὶ θερμαίνῃ τὸν ἀνθρωπον. Καταρθοῦται δὲ τοῦτο οὐχὶ διὰ συντόμου καὶ ξηρᾶς ἀφηγήσεως μάλιστα δὲ διὰ μηχανικῆς ἀπομνημονεύσεως ἱστοριῶν τινων ἐκ τῶν ἁγίων ἡμῶν βιβλίων, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐμβριθοῦς τούτων μελέτης καὶ κατανόησεως. Πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν πρέπει νὰ παρασκευασθῶσιν βιβλία ἱερὰ πρὸς ἀνάγνωσιν ἐκ τῆς ἁγίας Γραφῆς καὶ νὰ αὐξηθῶσι σπουδαίως αἱ καθ' ἑβδομάδα ὥραι τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων τούτων, τὰ ὁποῖα, ἐν ᾧ παρ' ὅλων ἀνομολογοῦνται ὡς ὁ βασιλεὺς τῶν μαθημάτων, ἐν τῷ προγράμματι μόλις εὐρίσκουσιν 1 ἢ 2 ὥρας διδασκαλίας καθ' ἑβδομάδα. Αὐτὸς ὁ σπουδαιότατος λόγος μ' ἔκαμε νὰ παρασκευάσω τὸ βιβλίον τοῦτο ὡς ἀναγνωστικὸν βιβλίον διὰ τὴν ἀνωτέραν τάξιν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, ὡς πέρυσι παρεσκευάσα ὁμοίον βιβλίον ἐκ τῆς παλαιᾶς Διαθήκης διὰ τὴν προτελευταίαν αὐτοῦ τάξιν. Ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἡρόδοτος δύνανται νὰ τηρήσωσι τὴν θέσιν των, ἀλλ' εἰς τὸ πλευρὸν αὐτῶν πρέπει νὰ δημιουργηθῇ θέσις καὶ θέσις ἐπιφανῆς εἰς κρατερώτατον σύμμαχον ὑπὲρ παντὸς εὐγενοῦς καὶ ὑψηλοῦ καὶ εἰς ἰσχυρότατον πρόμαχον κατὰ πάσης βαρβαρότητος, εἰς τὴν ἁγίαν Γραφήν. Διὰ τοῦτο ἐθεώρησα ὑψιστον καθήκον νὰ ἐργασθῶ κατὰ δύναμιν, ἵνα ἀνυψωθῶσι

τὰ ἱερὰ μαθήματα ἐν τῷ δημοτ. σχολείῳ εἰς τὴν προσήκουσαν περιωπῆν. Νομίζω ὅτι οἱ διδάσκαλοι οἱ ζῶντες εἰς τοὺς σημερινούς χρόνους καὶ βλέποντες τὰ ἐν τῇ κοινωνίᾳ συμβαίοντα θὰ συμφωνήσωσι μετ' ἐμοῦ ὅτι πρέπει νὰ καταφύγωμεν πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν εἰς τὴν θρησκείαν. Οἱ λαοί, οἵτινες δὲν πιστεύουσιν εἰς ἠθικὴν τοῦ παντός οἰκονομίαν, οἵτινες δὲν ἔχουσιν αὐστηρὰ ἦθη, οἵτινες δὲν τηροῦσιν τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, οἵτινες δὲν ἔχουσιν ἀγάπην πρὸς πᾶν ὑψηλόν, καταπίπτουσι πολιτικῶς καὶ ἐπὶ τέλους ἀφανίζονται. Δὲν πρόκειται λοιπὸν περὶ μικροῦ τινοῦ πράγματος ἐνταῦθα, ἀλλὰ περὶ ἐφαρμογῆς μιᾶς ἰδέας μεγάλης νὰ συγκρατήσωμεν τὸν λαὸν ἡμῶν ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦ πρέποντος διὰ τῆς δυνάμεως τῆς θρησκείας. Πάντα τὰ ἄτομα καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐμεγαλούργησαν ἐν τῷ κόσμῳ, ἦσαν θρησκευτικά. Ἄς λάμψη λοιπὸν καὶ εἰς τὰ σχολεῖά μας τὸ φῶς τῆς θρησκείας ἡμῶν, ἃς ἀντλήσῃ ὁ λαὸς ἐκ τῆς κρήνης τῆς ζωοποιοῦ, ἐξ ἧς ἀντλοῦσιν ἐκατομμύρια ἀνθρώπων ἀπὸ αἰῶνων ἤδη, πειστικὴν παρηγορίαν ἐν τῇ δυστυχίᾳ, σοφὰ διδάγματα διὰ τὸν βίον, θερμὴν ἀγάπην πρὸς τοῦ Θεοῦ τὰς ἐντολάς, καὶ ἃς πολεμηθῇ ἡ τυφλὴ καὶ προπετῆς ἀπιστία, ἥτις ὡς παγετὸς χειμερινὸς ἀποξηραίνει τὰ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ εὐγενῆ σπέρματα! Μὴ λησμονήσωσι δὲ οἱ διδάσκαλοι ὅτι ἡ εὐσέβεια ἢ γινομένη εἰς τὸν λαὸν εἶναι ἠθικὴ δύναμις πολὺ ἀνωτέρα πολλῶν ἄλλων οἰκονομολογικῶν δυνάμεων ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ ἃς μὴ δεχθῶσί ποτε νὰ στερῆσωσι τὴν πατρίδα των τοιαύτης πολυτίμου δυνάμεως. Ταῦτα καλὸν ἐνόμισα νὰ εἶπω ἐνταῦθα, οἱ δὲ διδάσκαλοι γνωρίζοντες τὰς σκέψεις μου, ἃς πράξωσιν ὅ,τι τοὺς φωτίσῃ ὁ Θεός.

'Ερ 'Αθήναις τῇ 23 'Ιουλίου 1891.

Π. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

§ 1. Εἰσαγωγή.

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Μωϋσέως εἶδομεν πόσον δυστυχεῖς ἔζων οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐν Αἰγύπτῳ. Εἰργάζοντο νύκτα καὶ ἡμέραν χάριν τοῦ Φαραῶ καὶ τῶν Αἰγυπτίων χωρὶς νὰ λαμβάνωσι μισθὸν καθόλου. Ἄλλὰ δὲν ἤρκει τοῦτο καὶ οἱ ἄσπλαγχοι τοῦ Φαραῶ ἐπίτροποι ἐφέροντο πρὸς αὐτοὺς ἀνηλεῶς, ὥστε ἔζων ἐκεῖ οἱ δυστυχεῖς ἐν μεγίστῃ ἀθλιότητι ἐστερημένοι καὶ ἄρτου καὶ ἐνδυμασίας καὶ τρέμοντες καθ' ἡμέραν πρὸ τῶν βασάνων τῶν Αἰγυπτίων. Εἶχον ἐν ξένην χώραν ἀπολέσῃ τὴν ἐλευθερίαν των, τὸ μέγιστον ἀγαθὸν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἦσαν δούλοι τῶν Αἰγυπτίων δι' αὐτοὺς ἐργαζόμενοι καὶ δι' αὐτοὺς ἀποθνήσκοντες.

Ἐν τῇ δυστυχίᾳ τῶν ταύτη με καρδίαν συντετριμμένην ἐζήτησαν τοῦ Θεοῦ τὴν βοήθειαν. Καὶ ὁ Θεὸς οἰκτείρας αὐτοὺς ἐστελεν ἐκ τῆς ἐρήμου σωτῆρα τὸν πιστὸν αὐτοῦ δούλον Μωϋσῆν, ὅστις με τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἔσωσεν αὐτοὺς ἐκ τῆς δουλείας τῶν Αἰγυπτίων. Πόσῃ ἀγάπῃ ἔδειξε πρὸς αὐτοὺς ὁ Θεός! Διεχώρισε τὴν θάλασσαν καὶ διέβησαν ἀβλαβεῖς εἰς τὴν ἀντιπέραν ὄχθην καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἀπὸ τὸν Φαραῶ καὶ τοὺς Αἰγυπτίους, οἵτινες εὗρον

οικτρὸν θάνατον εἰς τὰ ὕδατα τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης· τοὺς ὠδήγησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἵνα μὴ ἀποπλανηθῶσι, διὰ νεφέλης φωτεινῆς· τοῖς ἔδωκεν ἐν τῷ ἐρήμῳ καὶ ἀνύδρῳ τόπῳ τροφήν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸ μάννα καὶ ὕδωρ ἐκ τῆς πέτρας· τοῖς ἔδωκε τὰς δέκα ἐντολάς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ, ἵνα γινώσκωσι τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ καὶ σωθῶσιν ἀκολουθῶντες αὐτήν· κατετρόπωσε τοὺς ἐχθρούς, ὅσοι ἤθελον νὰ βλάψωσι τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ τέλος κατήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων των, εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ἐνθα ῥέει γάλα καὶ μέλι.

Ἄλλὰ καὶ ἐνταῦθα πολλὰ ὑπέμειναν οἱ Ἰσραηλίται. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σαοὺλ οἱ βάρβαροι Ἀμαληκῖται καὶ οἱ Φιλισταῖοι ἐπέδραμον τὴν χώραν καὶ διήρπασαν αὐτήν, πολλοὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀποκτείναντες, ἄλλους δὲ ἐξανδραποδισάμενοι! Κατόπιν ὁ Ἀβεσσαλῶμ ἐστασίασε κατὰ τοῦ πατρὸς του καὶ πολλοὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐκατέρωθεν ἔπεσον ἐν τῷ ἐμφυλίῳ τούτῳ πολέμῳ καὶ θρῆνοι καὶ ὀδυρμοὶ ἤκουοντο ἐν τῇ γῇ ταύτῃ τοῦ Θεοῦ! Ἐπὶ Ἀχαάβ πάλιν ἀνομῆρῖα μεγάλη καὶ σιτοδεία καὶ παντοῖα κακοδαιμονία ἔτρυχε τοὺς ἀνθρώπους· ἐπὶ δὲ Σολομῶντος φόροι μεγάλοι ἐπεβλήθησαν εἰς τὸν λαόν, οὗς οὗτος δὲν ἠδύνατο νὰ κερδήσῃ διὰ τῆς ἐργασίας! Ἄλλὰ τὰ μετὰ ταῦτα δεινὰ ἦσαν ἔτι μεγαλειτέρα. Ἐπὶ Ναβουχοδονόσορος ἀπώλεσαν τὴν ἐλευθερίαν των καὶ κατὰ μυριάδας ἀπήχθησαν δούλοι μακρὰν εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Καὶ εὐσπλαγχνίσθη μὲν αὐτοὺς κατόπιν ὁ Κύριος καὶ ἐπέτρεψε νὰ ἐπανέλθωσιν ὅσοι ἤθελον εἰς τὴν πατρίδα των, ἀλλ' ἔκτοτε διετέλεσαν δούλοι. Ἡ χαρὰ καὶ ἡ εἰρήνη ἐξέλιπον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ στεναγμοὶ καὶ δάκρυα καὶ συμφοραὶ παντοῖαι ἐπεκράτουν εἰς τὸν κόσμον.

Ἄλλὰ πάντα ταῦτα τὰ κακὰ προεκάλεσαν οἱ Ἰσραηλίται αὐτοὶ διὰ τῆς ἀσυνεσίας των καὶ διὰ τῆς παρακοῆς των πρὸς τοῦ Θεοῦ τὰς ἐντολάς. Οἱ πολέμιοι εἰσέβαλον εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ὅτε οἱ Ἰσραηλίται κοῦφοι καὶ ἀσύνετοι ἐγκατέλιπον τὸν Θεὸν των καὶ ἐλάτρευσαν ξένους Θεοὺς ἀμαρτήσαντες οὕτω πρὸς τὸν Θεὸν καὶ σωτῆρά των. Ἡ στάσις καὶ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ἐγένετο, ὅτε ὁ Ἀβεσσαλὼμ καὶ οἱ περὶ τοῦτον Ἰσραηλίται ἐτόλμησαν νὰ ἐγείρωσιν ὄπλα κατὰ τοῦ Δαβὶδ, ὃν ὄρισεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς βασιλέα, ἀμαρτήσαντες οὕτω πρὸς τὸν Θεὸν αὐτῶν καὶ προστάτην. Ἡ μεγάλη ξηρασία καὶ ἡ πείνα ἤλθον, ὅτε ὁ Ἀχαάβ καὶ ὁ λαὸς ἐλάτρευσαν τὸ εἶδωλον τοῦ Βάαλ ἀπειθήσαντες εἰς τοῦ Θεοῦ τὴν ἐντολήν νὰ μὴ λατρεύσωσι ποτε ξένους θεοὺς ἢ εἰδῶλα θεῶν. Ἡ μεγάλη φορολογία καὶ ἡ δυστυχία ἐπὶ Σολομῶντος προῆλθον· διότι ὁ βασιλεὺς οὗτος εἰσήγαγε τὴν τρυφήν καὶ πολυτέλειαν τῶν βασιλέων τῶν ἄλλων ἔθνων, ὅπερ εἶναι ἀμάρτημα μέγα πρὸς τὸν Θεόν.

Καὶ ἡμάρτανον οἱ Ἰσραηλίται πολλάκις, εἰ καὶ ἐγίνωσκον ὅτι ἡ ἀμαρτία τιμωρεῖται ἀδυσωπῆτως παρὰ τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο ἐδίδασκον συχνάκις αὐτοὺς οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωποι, οἱ προφῆται, οἵτινες προέτρεπον καὶ βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς καὶ σύμπαντα τὸν λαὸν νὰ μετανοήσῃ διὰ τὰς ἀμαρτίας των καὶ ν' ἀκολουθῶσι τοῦ Θεοῦ τὰς ἐντολάς ἀποφεύγοντες τὴν κακίαν. Ἄλλ' οἱ λόγοι τῶν προφητῶν ἐλησμονοῦντο, οἱ δὲ Ἰσραηλίται, ὁ περιούσιος οὗτος λαὸς τοῦ Κυρίου, ὃν ἐξέλεξεν, ἵνα δι' αὐτοῦ εὐλογηθῶσιν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ἐφαίνετο ἀνίκανος καὶ ἀνάξιος τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἀποστολῆς. Τότε ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εὐπλαγχνίσθη τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀπεφάσισε νὰ στείλῃ τὸν μεγαλύτερον

προφήτην ὄλων τῶν αἰῶνων, τὸν ἴδιον αὐτοῦ υἱόν, ἵνα σώσῃ τὸν κόσμον. Περὶ τοῦ μεγάλου τούτου προφήτου ἐγίνωσκον οἱ Ἰουδαῖοι ὅτι θὰ ἔλθῃ ποτὲ καὶ ἐκάλουν αὐτὸν Μεσσίαν. Αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος, περὶ τοῦ ὁποίου εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν ὄφιν τὸν ἐξαπατήσαντα τὴν Εὐάν ἐν τῷ παραδείσῳ· «Εἰς ἐκ τῶν ἀπογόνων τῆς γυναικὸς θὰ σοῦ συντρίψῃ τὴν κεφαλήν, ἀλλὰ καὶ σὺ θὰ κεντήσῃς αὐτὸν εἰς τὴν πτέρναν», ὅπερ σημαίνει ὅτι εἰς ποτε υἱὸς ἀνθρώπου θὰ καταλύσῃ τὸ κράτος τοῦ διαβόλου, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς θὰ πάθῃ πολλά. Αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος, περὶ οὗ εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἀβραάμ· «Θὰ πληθύνω τὰ τέκνα σου ὡς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ δι' ἑνὸς τῶν ἀπογόνων σου θὰ εὐλογηθῶσι πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.» Αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ Ἰκκὼβ ἀποθνήσκων εἶπε πρὸς τὸν υἱόν του τὸν Ἰούδαν προφητικῶς· «Ποτὲ δὲν θὰ λείψῃ ἀπὸ τὸ γένος σου, Ἰούδα, ἄρχων, μέχρις ὅτου ἔλθῃ ἐκεῖνος, ὅστις θὰ φέρῃ τὴν εἰρήνην εἰς τὸν κόσμον καὶ εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ὑπακούῃ ὁ κόσμος.» Αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον οἱ προφῆται καλοῦσι σύμβουλον θαυμαστόν, Θεὸν ἰσχυρόν, υἱὸν τοῦ Ἵψίστου, ἐκλεκτὸν τοῦ Θεοῦ, μεγάλης βουλῆς ἄγγελον, πρεσβευτὴν καὶ ἀπόστολον τοῦ Κυρίου, εὐλογίαν καὶ σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἄρχοντα εἰρήνης, ὅστις θὰ φέρῃ διαρκῶς εἰρήνην εἰς τοὺς ἀνθρώπους, βασιλέα μέγαν, ὅστις θὰ ἀνατείλῃ ἐκ τοῦ γένους Δαβὶθ καὶ ὅστις θὰ βασιλεύσῃ ἐπὶ πάσης τῆς γῆς καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ θὰ διατηρηθῇ εἰς αἰῶνα τὸν ἄπαντα, καὶ εἰς ὃν θὰ ὑποταχθῶσι πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς καὶ θὰ κλίνωσι πρὸ αὐτοῦ γόνυ πάντες οἱ βασιλεῖς τοῦ κόσμου.

Περὶ τοῦ μεγάλου τούτου προφήτου, τῆς ἐλπίδος πάντων

τῶν αἰῶνων, τοῦ λυτρωτοῦ τοῦ κόσμου, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μᾶς σώσῃ ἀπὸ τῆν ἁμαρτίαν καὶ ὅστις ἐζήσῃ καὶ εἰργάσθη καὶ ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων, ὡς οὐδεὶς ἄλλος ἄνθρωπος ἐπὶ γῆς, θὰ εἴπωμεν ἐφεξῆς τί ἐδίδαξε, τί ἐπραξε καὶ τί ὑπέμεινε χάριν τῶν ἀνθρώπων καὶ πῶς ἀνέβη ἔπειτα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ὁπόθεν ἐπιβλέπει ἐφ' ἡμᾶς καὶ συντρέχει νὰ σωθῶμεν ἐκ τῆς ἁμαρτίας. Τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον ἄς φωτίζῃ τὸν νοῦν καὶ ἄς θερμαίνῃ τὴν καρδίαν ἡμῶν, ἵνα ἀγαπῶμεν τὸ καλὸν καὶ ζῶμεν ὡς γνήσια τέκνα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ χάρις αὐτοῦ εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν. Ἀμήν.

§ 2. Ἰωάννης ὁ Προδρομος.

Ἦλθεν ἤδη ὁ χρόνος, καθ' ὃν ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ στείλῃ εἰς τὸν κόσμον τὸν μονογενῆ του υἱόν. Ἀλλὰ πρὶν γείνη τοῦτο συνέβη ἄλλο, τὸ ὁποῖον ἤδη θὰ ἐκθέσωμεν.

Πάντες οἱ βασιλεῖς τοῦ Ἰούδα, ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον ἐξέλιπον ἢ παρηγκωνίσθησαν καὶ ἤδη βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας ἦτο ἀνὴρ ξένος ἐκ τῆς Ἰδουμαίας ὁ Ἡρώδης, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντιπάτρου. Ἦτο δὲ ἄνθρωπος σφόδρα φιλόδοξος καὶ σκληρὸς τιμωρῶν ἀδυσωπήτως πάντα ἀνθιστάμενον εἰς τὴν θέλησίν του. Οὐδέποτε ἐπτοεῖτο πρὸ τῶν μέσων, ὅσον ἀνήθικα καὶ ἂν ἦσαν, ἤρκει μόνον νὰ κατορθώσῃ τὸν σκοπὸν του. Διὰ τοῦτο βλέπομεν αὐτὸν πολλὰ ἐγκλήματα ἐπαλληλα πράττοντα, ἵνα ἀσφαλίσῃ ἐκυτῶ τὸν θρόνον. Ἐφόνευσε τὴν σύζυγον αὐτοῦ Μαριὰμ ἐκ τοῦ ἡρωϊκοῦ αἵματος τῶν Μακκαβαίων κηταγομένην, τὴν πενθερὰν αὐτοῦ Ἀλε-

άνδραν, τοὺς τρεῖς αὐτοῦ υἱοὺς Ἀριστόβουλον, Ἀλέξανδρον καὶ Ἀντίπατρον, οὓς ὑπώπτευσεν ἐπιβουλευόντας αὐτοῦ τὸν θρόνον ἢ τὴν ζωὴν. Καὶ ἡ σκληρότης αὐτοῦ ὡς καὶ ἡ ἀδιαφορία πρὸς τὴν Ἰουδαϊκὴν θρησκείαν, μάλιστα δὲ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ πρὸς τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῶν Ῥωμαίων εἶχον καταστήσῃ αὐτὸν μισητὸν σφόδρα παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις. Καὶ πολλάκις ἐγίνοντο κατ' αὐτοῦ ἐπιβουλαί, ἀλλ' ἀπεκαλύπτοντο καὶ οἱ συνωμόται ἐλάμβανον σκληρὸν θάνατον. Πανταχοῦ τοῦ κράτους εἶχε κατασκόπους καὶ ἐτιμῶρει ἀπηνῶς τοὺς ἐχθροὺς του. Ἐπειδὴ δὲ μιμούμενος τοὺς ξένους βασιλεῖς Ἕλληνας καὶ Ῥωμαίους κατεσκεύασα καὶ ναὸν πολυτελῆ ἐν Ἱερουσαλήμ, ὃν ὠκοδόμησε λαμπρότατον καὶ μεγαλοπρεπέστατον, καὶ θέατρον καὶ ἀμφιθέατρον καὶ γυμνάσια καὶ ἀνάκτορα πολλὰ καὶ ἐπέβαλε διὰ τοῦτο βαρυτάτους φόρους εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ἡ δυστυχία τούτων ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἡρώδου ἦτο μεγάλη. Καὶ πάντες ἤδη διακαέστερον ἐπόθουν τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Μεσσίου, ἵνα τεθῆ τέλος εἰς τὰ δεινὰ αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἰουδαϊκὴ θρησκεία ἐξηλλαγμένη ἤδη καὶ ἀπολέσασα τὴν προτέραν αὐτῆς καθαρότητα, ἔπαυσε νὰ ῥίπτῃ πλέον τὰς ζωογόνους καὶ παρηγορητικὰς αὐτῆς ἀκτῖνας εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων. Ἡ πυρὰ τῆς πίστεως, οἷαν ἠσθάνοντο καὶ μετέδιδον καὶ εἰς τοὺς ἄλλους οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ προφῆται τῶν προτέρων χρόνων, εἶχεν ἤδη ἀποσβεσθῆ. Οἱ Ἰουδαῖοι τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἄλλοι μὲν θρησκείαν ἐνόμιζον τὴν τήρησιν τύπων τινῶν νεκρῶν ἄνευ ὑψηλοτέρου τινὸς σκοποῦ, ἄνευ ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον καὶ τοιοῦτοι ἦσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Ἄλλοι δὲ πάλιν οἱ καλούμενοι Σαδδουκαῖοι ἐλθόντες εἰς σχέσεις πρὸς ξένους λαοὺς, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς

Ἕλληνας καὶ μεταλαβόντες τῆς παιδείας αὐτῶν, τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων, ἐδίδον εἰς τοὺς θρησκευτικούς αὐτῶν νόμους εὐρυτέραν ἐρμηνείαν ἢ ἀπέριπτον ὅσους δὲν εὕρισκον συμφώνους πρὸς τὸν ἡδονικὸν αὐτῶν βίον ἢ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἡγεμόνων. Ἡ προσοχὴ αὐτῶν πᾶσα περισε-
 ρετο πῶς ν' ἀπολαύσει διαρκῶς τῶν ἐπιγείων τοῦ κόσμου τούτου ἀγαθῶν. Δι' ὃ οὐδὲν εὐλόγως ἐτάραττεν αὐτοὺς οὔτε ἡ μέλλουσα κρίσις, οὔτε οἱ ἄγγελοι, οὔτε ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, τὰ ὁποῖα οὐδαμῶς παρεδέχοντο. Εἰς τοιαύτην κα-
 τάστασιν καὶ πολιτικὴν καὶ θρησκευτικὴν εὕρισκοντο οἱ Ἰουδαῖοι, ὅτε ἐγεννήθη μεταξύ αὐτῶν ὁ Ἰωάννης ὁ πρόδρομος, ὁ ἐπικαλούμενος καὶ βαπτιστής. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Ζαχαρίας, ἡ δὲ μήτηρ του Ἐλισάβετ. Ἦτο δὲ ὁ Ζαχαρίας ἱερεὺς διαφέρων τῶν ἄλλων Ἰουδαίων, διότι ἐτήρει θερμὴν τὴν πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν καὶ ὄλος ὁ βίος αὐτοῦ ὡς καὶ τῆς συζύγου του Ἐλισάβετ ἦτο ἄμεμπτος καθ' ὅλα. Ἐν δὲ ἐλύπει ὅμως μεγάλως τὴν καρδίαν του, ὅτι ἤδη εἶχε γηράσῃ χωρὶς ν' ἀποκτήσῃ τέκνα. Πολλάκις περὶ τούτου πρότερον εἶχε δεηθῆ πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλ' ἡ δέησις του ἔμενεν ἀνεκτέλεστος. Καὶ ἤδη πᾶσα ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἡ ἐλπίς του ἦτο νὰ ἴδῃ τὸν Μεσσίαν ἐρχόμενον, ἵνα σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τῆς ἁμαρτίας. Ἀλλ' ὁ Θεὸς ἠλέησε τὸν ἀγαθὸν ἱερέα καὶ ἔδωκεν αὐτῷ υἱόν, ὅστις ἐγένετο εἰς τῶν μεγάλων προφητῶν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ. Ἴδου δὲ πῶς συνέβη τοῦτο.

Μίαν ἡμέραν ὁ Ζαχαρίας εἶχε νὰ λειτουργήσῃ αὐτὸς εἰς τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἀφοῦ ἐνεδύθη τὴν ἱερατικὴν του στολὴν, ἔλαβε τὸ χρυσοῦν θυμιατήριον ἀνὰ χειρᾶς καὶ εἰσῆλθε μόνος εἰς τὸ ἱερόν. Ὁ λαὸς

ἵστατο ἔξω τοῦ ἱεροῦ καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ βλέπῃ τί γίνεται ἔσω· διότι ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ θόλου ἐκρέματο ἔμπροσθεν λαμπρὸν παραπέτασμα. Ὡς λοιπὸν εἰσῆλθεν ὁ Ζαχαρίας εἰς τὸ ἱερόν καὶ ἤρχισε νὰ προσεύχεται πρὸς τὸν Θεὸν παρακαλῶν αὐτὸν καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, ἴσως δὲ καὶ διὰ τὴν ἰδίαν του ὑπόθεσιν, νὰ ἐλεήσῃ τέλος αὐτὸν καὶ νὰ τῷ χαρίσῃ ἓν τέκνον, αἴφνης βλέπει δεξιὰ του εἰς τὸ θυσιαστήριον ἄγγελον ἱστάμενον. Φόβος μέγας

κατέλαβεν αὐτὸν καὶ ὑπὸ τοῦ φόβου ἐλύθησαν τὰ γόνατά του. Ἄλλ' ὁ ἄγγελος, ὅστις ἐνόησε τοῦτο, ἐθάρρυνεν εὐθὺς τὸν Ζαχαρίαν εἰπὼν τοὺς ἐξῆς φιλόφρονας λόγους·

«Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία! Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς

σου καὶ ἡ γυνή σου ἡ Ἐλισάβετ θὰ γεννήσῃ υἱόν, ὃν θὰ ὀνομάσῃς Ἰωάννην. Τὸ τέκνον τοῦτο θὰ εἶναι καὶ εἰς τοὺς γονεῖς του χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις, ἀλλὰ καὶ ὁ ἄλλος κόσμος θὰ χαρῆ διὰ τὴν γέννησίν του. Διότι ὁ Θεὸς θὰ εὐλογήσῃ τὸ τέκνον τοῦτο, θὰ τοῦ δώσῃ πνεῦμα ἅγιον καὶ δύναμιν καὶ θὰ γείνη μέγας ἀνὴρ, ὅστις θὰ διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Ἰσραὴλ θὰ ἐπιστρέψῃ ὡς ἄλλος Ἡλίας πρὸς τὸν Κύριον τὸν Θεὸν αὐτοῦ, οἱ ἀσεβεῖς θὰ συνετισθῶσι καὶ οἱ εὐσεβεῖς θὰ ὑμνήσωσι τὸν Θεὸν καὶ οὕτω θὰ παρασκευάσῃ τὸν λαόν, ἵνα δεχθῇ τὸν Μεσσίαν.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ Ζαχαρίας, χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ λαλῶν ἐνώπιόν του ἠδύνατο νὰ εἶναι ἄγγελος, ὅπως καὶ πράγματι ἦτο, ἀντὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν ἄγγελον καὶ τὸν Θεὸν διὰ τὸ μέγα τοῦτο ἔλεος, ὅπερ ἔδειξε καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς ὅλον τὸ γένος τῶν Ἰουδαίων, οὓς ἀπεφάσισε νὰ σώσῃ ἐκ τῆς ἁμαρτίας, οὐ μόνον τοῦτο δὲν ἐπραξε, ἀλλὰ καὶ ἔδειξεν ὅτι δὲν πιστεύει ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ συμβῇ τοῦτο, διότι καὶ αὐτὸς καὶ ἡ σύζυγός του, λέγει, εἶναι γέροντες καὶ οἱ γέροντες δὲν γεννῶσι πλέον, καὶ δὲν διστάζει τοῦτο νὰ εἶπῃ μάλιστα καὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀγγέλου.

« Διὰ τίνος σημείου, εἶπε, δύναμαι νὰ πεισθῶ εἰς τοῦτο. Ἐγὼ, ὡς βλέπεις, εἶμαι γέρον καὶ ἡ σύζυγός μου ὡσαύτως. Ὁ καιρὸς νὰ ἀποκτήσωμεν τέκνα παρῆλθε πλέον».

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ ἄγγελος·

« Ἐγὼ εἶμαι, Ζαχαρία, ὁ Γαβριήλ, ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἤδη ἦλθον πρὸς σὲ ἀποσταλεὶς παρὰ τοῦ Θεοῦ νὰ σοῦ φέρω τὴν εὐφρόσυνον ταύτην ἀγγελίαν. Οἱ λόγοι μου θὰ

πληρωθῶσιν εἰς τὸν καιρὸν τῶν. Τὸ δὲ σημεῖον, ὅπερ ζητεῖς, ἵνα πιστεύσης, εἶναι ὅτι ἤδη θὰ εἶσαι ἀλαλος μέχρι τοῦ χρόνου, καθ' ὃν θὰ γείνωσι πάντα, ὅσα εἶπον·.

Ταῦτα εἶπεν ὁ ἄγγελος καὶ ἔγεινεν ἄφαντες. Ὁ δὲ Ζαχαρίας ἤδη ἔμενεν ἐστατικός ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ. Ὁ δὲ λαὸς περιέμενεν αὐτὸν ἀνυπομόνως καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ διὰ τί μένει ὁ Ζαχαρίας τόσον χρόνον ἐντός. Ἄφ' οὗ δὲ παρῆλθεν ἰκανὸς χρόνος, συνῆλθεν ὁ Ζαχαρίας καὶ ἐξῆλθε τοῦ ἱεροῦ, ἵνα εὐλογῆσῃ κατὰ τὴν συνήθειαν μεγαλοφώνως τὸν ἐν τῷ ναῷ εὐρισκόμενον λαόν. Ἄλλ' ἐστάθη ἀδύνατος νὰ ἠμιλήσῃ καὶ διὰ τοῦτο εὐλόγησεν αὐτὸν σιωπῶν, ἔδειξε δὲ διὰ νευμάτων ὅτι μέγα τι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ συνέβη αὐτῷ. Καὶ ὁ μὲν λαὸς ἐνόησεν ὅτι θὰ εἶδεν ὁ Ζαχαρίας ὄραμά τι καὶ δοξολογήσας τὸν Θεὸν ἀπῆλθε συγκεκλινημένος. Ὁ δὲ Ζαχαρίας ἀλαλος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πρὸς τὴν σύζυγόν του τὴν Ἐλισάβετ. Δὲν παρῆλθε δὲ πολὺς καιρὸς καὶ ἡ Ἐλισάβετ συνέλαβεν υἱὸν ἐν τῇ γαστρὶ ὡς εἶπεν ὁ ἄγγελος καὶ ἦτο πλήρης χάρας καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεὸν ὅτι ἠλέησεν αὐτὴν καὶ δὲν ἀφῆκε νὰ ἀποθάνῃ ἄτεκνος, ὅπερ ἐθεωρεῖτο τότε μέγα ὄνειδος παρὰ τοῖς ἀνθρώποις.

§. 3. Εὐαγγελισμὸς τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ.

Ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἔζη οικογένεια χρηστὴ καθ' ὅλα καὶ εὐσεβής, ὁ Ἰωακείμ ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Δαβὶδ καταγόμενος καὶ ἡ Ἄννα ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἐκ τῆς φυλῆς Λευί. Ἀμφότεροι οὗτοι ἄτεκνοι μένοντες ἐδέοντο τοῦ Θεοῦ νὰ χαρίσῃ αὐτοῖς τέκνον καὶ ὑπέσχοντο νὰ ἀφιερῶσσι τοῦτο εἰς τὴν

ὕπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ. Τῆς δεήσεως ταύτης τῶν εὐσεβῶν ἀνθρώπων εἰσήκουσεν ὁ Θεὸς καὶ τῇ 8 Σεπτεμβρίου ἐγεννήθη αὐτοῖς κόρη, ἣν ἐκάλεσαν Μαρίαν. Ὅτε δὲ ἐγένειε τριετής, οἱ γονεῖς ἐκτελοῦντες τὴν ὑπόσχεσίν των, ἔφερον εἰς τὸν ναὸν καὶ ἀφιέρωσαν τὴν μονογενῆ των θυγατέρα εἰς τὸν Θεὸν τῇ 21 Νοεμβρίου. Ἐνταῦθα διέτριψεν ἡ κόρη 12 ὅλα ἔτη ἔχουσα τὴν προσοχὴν τῆς ὅλης εἰς τοῦ Θεοῦ τὰς ἐντολάς καὶ ζῶσα, ἵνα ὑπηρετῇ μόνον τὸν Θεόν. Δωδεκαετῆς δὲ ἐστερήθη τῶν καλῶν αὐτῆς γονέων, οἵτινες ἐν βαθεῖ γήρατι ἀπεδήμησαν εἰς τὸν Κύριον. Ἐξεληθοῦσα δὲ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πόλιν αὐτῆς Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐτρέφετο ἐκ τῶν ἐργασιῶν τῶν χειρῶν τῆς πλήρης ἀγαθότητος καὶ εὐσεβείας. Ἐκεῖ ἐν Ναζαρέτ ἔζη καὶ πτωχός τις τέκτων ὀνόματι Ἰωσήφ, ὅστις εἶχε δώση ὑπόσχεσιν νὰ τὴν νυμφευθῇ. Εἰς τὴν εὐσεβῆ ταύτην κόρην τὸν ἔκτον μῆνα μετὰ τὴν σύλληψιν τοῦ Προδρόμου, μίαν ἡμέραν ἐν ᾧ ἦτο μόνη ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς ἐνεφανίσθη ὁ ἄγγελος Γαβριήλ, ὁ αὐτὸς ὅστις εἶχε πρότερον ἐφανισθῆ καὶ εἰς τὸν ἱερέα Ζαχαρίαν, καὶ τὴν ἐχαιρέτισεν ὡς ἑξῆς·

«Χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· σὺ εἶσαι μετὰξὺ τῶν γυναικῶν ἡ παρὰ τοῦ Θεοῦ εὐλογημένη».

Ἡ πτωχὴ κόρη, ὡς ἤκουσε ταῦτα, ἐπαράχθη καὶ καθ' ἑαυτὴν διελογίζετο ὅτι τοιούτων μεγάλων ἐπαίνων αὐτὴ δὲν εἶναι ἀξία. Δι' αὐτὸ ἐσιώπα μὴ ἤξεύρουσα τί νὰ εἴπῃ πρὸς τοιοῦτον χαιρετισμόν. Ὁ ἄγγελος ἐννοήσας τὴν μετριοφροσύνην τῆς κόρης προσέθηκε ταῦτα·

«Μὴ φοβοῦ, Μαρία! Πλησίον τοῦ Θεοῦ εὖρες χάριν. Ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ γεννήσῃς υἱόν, ὃν θὰ ὀνομάσῃς Ἰησοῦν. Οὗτος θὰ γείνη μέγας, καὶ θὰ ὀνομασθῇ υἱὸς τοῦ

Ἵψιστου. Αὐτὸς θὰ βασιλεύσῃ βασιλείαν αἰώνιον ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ θὰ σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον θὰ ἔλθῃ εἰς σὲ καὶ ἡ δύναμις τοῦ Ἵψιστου θὰ σὲ ἐπισκιάσῃ. Καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸ τέκνον σου

θὰ εἶναι ἅγιον καὶ θὰ ὀνομασθῇ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Παρὰ τῷ Θεῷ οὐδὲν πρᾶγμα εἶναι ἀδύνατον. Μάθε ὅτι καὶ ἡ Ἐλισάβετ, ἡ συγγενὴς σου, ἂν καὶ εἶναι γράϊα, θὰ γεννήσῃ μετ' ὀλίγον υἱόν ».

Ταῦτα ἀκούσασα ἡ Μαρία ἐνόησε τί σημαίνουσι καὶ πλήρης εὐσεβείας καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεὸν εἶπε·
« Ἐγὼ εἶμαι τοῦ Θεοῦ δούλη. Ἄς ἐκτελεσθῇ ὁ, τι ἀπεφάσισεν ὁ Θεός. »

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ ἄγγελος ἔγεινεν ἄφαντος· Ἡ δὲ Μαρία μόνη μείνασα ἐσκέπτετο περὶ τῶν λόγων τοῦ ἀγγέλου καὶ εὐχαρίστει τὸν Θεὸν διὰ τὴν χάριν, ἣς ἐθεώρησεν αὐτὴν ἀξίαν, νὰ γείνη μήτηρ τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου. Ἄλλ' ὄχι ὀλιγώτερον εὐχαρίστησεν αὐτὴν ἡ ἀγγελία ὅτι ἡ συγγενὴς αὐτῆς Ἑλισάβετ, ἣτις εἶχε μείνη στεῖρα καθ' ὅλον της τὸν βίον, ἤδη ἐν τῷ γήρατι ἐμελλε νὰ γεννήσῃ τέλος τέκνον κατὰ Θεοῦ εὐδοκίαν. Καὶ ἐγεννήθη εἰς αὐτὴν ἡ ἐπιθυμία νὰ μεταβῆ μακρὰν εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ νὰ συγχαρῆ ἐκ τοῦ πλησίον τὴν Ἑλισάβετ. Ὡς δὲ ἐφθασεν ἐκεῖ καὶ εἰσῆλθεν ἀπροσδόκητος ἐντὸς τῆς οἰκίας καὶ ἐχαιρέτισε τὴν Ἑλισάβετ καὶ συνεχάρη αὐτὴν διὰ τὴν εὐτυχίαν, ἣν ἔδωκε πρὸς αὐτὴν ὁ Θεός, ἡ Ἑλισάβετ φωτισθεῖσα ὑπὸ πνεύματος ἁγίου εἶπε μεγαλοφώνως·

«Εὐλογημένη εἶσαι σὺ μεταξὺ τῶν γυναικῶν καὶ εὐλογημένος εἶναι ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. Καὶ πῶς ἦτο τοῦτο, νὰ ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου πρὸς ἐμέ; Εἶσαι μακαρία ὅτι ἐπίστευσας· διότι θὰ γείνη ὅ,τι σοῦ εἶπεν ὁ Κύριος.

Ὑπὸ τῶν λόγων τούτων συνεκινήθη σφόδρα ἡ παναγία Παρθένος καὶ πλήρης εὐγνωμοσύνης εἰς τὸν Θεὸν εἶπε τὰ ἑξῆς·

«Ἡ ψυχὴ μου ἐγκωμιάζει τὸν Κύριον καὶ τὸ πνεῦμα μου ἀγάλλεται διὰ τὸν Θεὸν τὸν Σωτῆρά μου· διότι ἐπέβλεψεν ἐπ' ἐμέ τὴν ταπεινὴν του δούλην. Καὶ ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ μὲ μακαρίζωσι πᾶσαι αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων· διότι μεγάλα πράγματα ἔκαμεν εἰς ἐμέ ἐκεῖνος, ὅστις εἶναι δυνατὸς καὶ οὔτινος τὸ ὄνομα εἶναι ἅγιον, καὶ ἡ εὐσπλαγχνία αὐτοῦ διαρκεῖ εἰς γενεὰς γενεῶν δι' ἐκείνους, ὅτινες φοβοῦνται αὐτόν. Καταβάλλει πάντα διὰ τοῦ βραχίονός

του καὶ τοὺς ἀλαζόνας, ἀνθρώπους διασκορπίζει καὶ ἀφανίζει. Τοὺς τυράννους κατακρημνίζει ἐκ τοῦ θρόνου αὐτῶν καὶ ὑψώνει ἀνθρώπους μετριόφρονας. Εἰς τοὺς πεινῶντας παρέχει ἔλα τὰ ἀγαθὰ του καὶ τοὺς πλουσίους ἀποπέμπει μὲ κενὰς χεῖρας. Καὶ τὸν δοῦλον του Ἰσραὴλ προστατεύει καὶ βοηθεῖ ἐνθυμούμενος τὸ ἔλεός του πρὸς τὸν Ἀβραάμ καὶ πρὸς τοὺς ἀπογόνους του, ὡς εἶπε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν».

Ἡ Μαρία ἔμεινεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς Ἐλισάβετ τρεῖς μῆνας καὶ ἔπειτα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ναζαρέτ.

§ 4. Ἡ γέννησις τοῦ Προδρόμου.

Ἡ Ἐλισάβετ ἐγέννησεν υἱόν, ὡς εἶχε προείπη ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ. Οἱ δὲ γείτονες καὶ οἱ φίλοι, ὡς ἤκουσαν τὸ μέγα τοῦτο καλόν, ὅπερ ἔκαμε πρὸς αὐτοὺς ὁ Θεός, ἔδραμον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ζαχαρίου καὶ ἔχαιρον καὶ αὐτοὶ ἑαυτοῦ μὲ τοὺς γονεῖς τοῦ παιδίου. Τῇ δὲ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ, ὅτε ἐδίδετο κατὰ τὴν τότε συνήθειαν τὸ ὄνομα εἰς τὸ γεννηθὲν παιδίον, μετέβησαν πάλιν καὶ οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ γείτονες εἰς τοῦ Ζαχαρίου, ἵνα παρασταθῶσι κατὰ τὴν ὀνοματθεσίαν. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἔλεγον νὰ ὀνομασθῇ τὸ παιδίον Ζαχαρίας κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς του. Ἡ Ἐλισάβετ ὁμῶς πλήρης πνεύματος ἁγίου ἀντεῖπε καὶ προέτεινε νὰ ὀνομασθῇ Ἰωάννης. Μάτην δὲ προσεπάθουν νὰ τὴν μεταπέισωσι λέγοντες ὅτι τοιοῦτον ὄνομα δὲν εἶχεν οὐδεὶς μεταξὺ τῶν φίλων της. Ἡ Ἐλισάβετ ἐπέμενε τὸ τέκνον της νὰ ὀνομασθῇ Ἰωάννης. Πρὸς τοῦτο δὲ ἠρώτησαν καὶ τὸν Ζαχαρίαν, ὅστις παρεκάθητο ἐκεῖ κωφὸς καὶ ἄλαλος ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀγγέλου ἐν τῷ ἱερῷ. Διὰ σημείων καὶ

χειρονομιῶν ἔδειξαν εἰς αὐτὸν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι πρόκειται νὰ δοθῇ τὸ ὄνομα εἰς τὸ τέκνον του καὶ ποῖον ὄνομα αὐτὸς προτιμᾷ. Ὁ Ζαχαρίας μὴ δυνάμενος νὰ λαλήσῃ ἐζήτησεν ἀβάκιον καὶ κονδύλιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔγραψε τὸ ὄνομα Ἰωάννης ἐνθυμούμενος τί εἶχεν εἶπῃ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος. Καὶ μόλις ἔγραψε τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ ἐλύθη καὶ ἔγεινεν ἐντελῶς ὑγιής, ὡς ἦτο καὶ πρότερον. Οἱ δὲ παρευρισκόμενοι πάντες ἐθαύμασαν καὶ εἶπον· «Τί ἄρα γε θὰ γείνη τὸ παιδίον τοῦτο, τὸ ὁποῖον σκέπει ἡ χεὶρ τοῦ Κυρίου;» Ὁ δὲ Ζαχαρίας πλήρης πνεύματος ἁγίου ἐδόξασε τὸν Θεὸν καὶ εἶπε

«Εὐλογημένος νὰ εἶναι ὁ Κύριος, ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅστις ἐνθυμούμενος τὴν ἁγίαν αὐτοῦ Διαθήκην, τὸν ὄρκον, ὃν ὤμοσε πρὸς τὸν Ἀβραάμ, ἐχάρισεν ἡμῖν Σωτῆρα κρατερόν, νικητὴν πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς, ἵνα σωθῇ ὁ λαὸς του, ὥστε νὰ δυνάμεθα νὰ λατρεύωμεν αὐτὸν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν ἄνευ φόβου ἐν δσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ, ἅπερ ἀρέσκουσιν εἰς αὐτόν. Σὺ δέ, παιδίον, θὰ ὀνομασθῆς προφήτης τοῦ Ἰψίστου! Θὰ προηγηθῆς τοῦ Κυρίου, ἵνα ἐτοιμάσῃς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, ἵνα δώσῃς νὰ ἐννοήσῃ ὁ λαὸς τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ, ὃν εὐσπλαγχνίσθη ὁ Κύριος καὶ ἔστειλε τὴν ἀνατολὴν ἐξ ὕψους, ἵνα φωτίσῃ τοὺς καθημένους ἐν τῷ σκότει καὶ ἐν τῇ σκιᾷ τοῦ θανάτου καὶ κατευθύνῃ τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.»

Ταῦτα συνέβησαν κατὰ τὴν γέννησιν καὶ τὴν ὀνομαθῆσιν τοῦ Ἰωάννου. Τὸ δὲ παιδίον ἠύξανε καὶ ἐτιμᾶτο παρὰ τῶν ἀνθρώπων διὰ τε τὸν σώφρονα βίον του καὶ διὰ τὴν εὐσέβειάν του πρὸς τὸν Θεόν. Τί δὲ ἔπραξε καὶ τί ἔπαθε, θὰ ἱστορήσωμεν κατόπιν.

§ 5. Ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἰωσήφ, ὁ μνηστήρ τῆς Μαρίας, δὲν ἤξευρε τίποτε ἐξ ὧσων συνέβησαν εἰς αὐτήν. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐστειλεν ἄγγελον, ὅστις ἐν ὄνειρῳ ἐφανερῶθη εἰς αὐτὸν καὶ εἶπε·

«Ἰωσήφ, υἱὲ τοῦ Δαβίδ, μὴ φοβηθῆς νὰ λάβῃς εἰς τὸν οἶκόν σου τὴν Μαρίαν. Αὐτὴ θὰ γεννήσῃ ἐκ πνεύματος ἁγίου υἱόν, ὃν θὰ ὀνομάσῃς Ἰησοῦν (σωτῆρα)· διότι θὰ σώσῃ τὸν λαὸν ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ.»

Ὁ Ἰωσήφ, ὡς ἐξηγέρθη ἐκ τοῦ ὕπνου, εὐχαρίστησε τὸν Κύριον καὶ ἔπραξεν ὡς διετάχθη. Παρέλαβεν εἰς τὸν οἶκόν του τὴν παρθένον Μαρίαν καὶ ἔζων ἀμφότεροι ἐν Ναζαρέτ ἐν ὁμοιοίᾳ, ἀγάπῃ καὶ ἀθωότητι καθὼς οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ.

Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἐν Ῥώμῃ ἐβασίλευεν ὁ Αὐγουστος, ὅστις διέταξε νὰ ἀπογραφῶσι πάντες, ὅσοι ἦσαν ὑπήκοοι ἢ σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων. Πρὸς τοῦτο δὲ ἔπρεπε νὰ ἀπογραφῶσι καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, οἵτινες ἤδη ἦσαν τῶν Ῥωμαίων σύμμαχοι. Ἐγένετο δὲ ἡ ἀπογραφὴ ἐνταῦθα κατὰ τὸν Ἰουδαϊκὸν τρόπον. Ἐκαστος δηλαδὴ πολίτης ὤφειλε νὰ μεταβῇ εἰς τὴν χώραν, ἐξ ἧς κατήγετο, καὶ ἐκεῖ νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὴν ἀρχήν, ἵνα σημειωθῇ εἰς τὰ βιβλία. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον μετέβη καὶ ὁ Ἰωσήφ ἐκ Ναζαρέτ εἰς μίαν πόλιν τῆς Ἰουδαίας, ἣτις ἐκαλεῖτο Βηθλεέμ. Ἡ πόλις αὕτη ἦτο καὶ πατρίς τοῦ Δαβίδ, ἐξ οὗ κατήγετο καὶ ὁ Ἰωσήφ. Εἰς τὴν μακρινὴν δὲ ταύτην ἀποδημίαν παρηκολούθησε καὶ ἡ Μαρία. Ὅτε δὲ διέτριβον ἐν Βηθλεέμ, ἦλθεν ὁ καιρὸς νὰ γεννήσῃ καὶ ὡς κατάλληλος τόπος πρὸς αὐτὸν

τὸν σκοπὸν διὰ μίαν πτωχοτάτην γυναῖκα εὐρέθη σπήλαιον εἰς τὸ ἄκρον τῆς Βηθλεέμ, ὅπερ ἐχρησίμευεν ὡς σταῦλος τῶν ζώων. Ἐκεῖ τῇ 25 Δεκεμβρίου περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐγεννήθη ὁ μικρὸς Ἰησοῦς, τὸν ὁποῖον περιετύλιξεν ἡ πτωχὴ μήτηρ εἰς σπάργανα καὶ ἔθεσεν εἰς φάτνην μεταξὺ ξηρῶν χόρτων, ἵνα μὴ κρυώσῃ. Ἐκεῖ ἐν τῷ σπηλαίῳ εὐρίσκοντο μόνοι ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία. Διότι οἱ ποιμένες ἠγρύπνουν ἔξω εἰς τοὺς ἀγρούς φυλάσσοντες τὰς ποιμνιά των. Καθ' ὃν δὲ χρόνον ἐγεννᾶτο ἐν τῷ σπηλαίῳ ὁ Ἰησοῦς, ἄγγελος Κυρίου κατέβη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λαμπρότερος τῶν ἀστέρων καὶ ἐλθὼν πλησίον τῶν ποιμένων, οἵτινες εἶχον ἐκπλαγῆ ἐκ τοῦ θαύματος τούτου, εἶπε·

«Θαρρεῖτε, ἰδοὺ φέρω ὑμῖν χαρμόσυνον ἀγγελίαν καὶ διὰ σὰς καὶ δι' ὅλον τὸν κόσμον. Σήμερον ἐγεννήθη ἐν τῇ πόλει τοῦ Δαβὶδ Χριστὸς ὁ Κύριος, ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου. Πηγαίνετε καὶ θὰ εὑρητε τὸ βρέφος ἐν τῷ σπηλαίῳ ἐσπαργανωμένον καὶ κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.»

Ἐν τῷ δὲ ἔλεγε ταῦτα ὁ ἄγγελος, πλῆθος ἀγγέλων ἐν τῷ οὐρανῷ ὕμνουν τὸν Θεὸν λέγοντες·

«Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἐν τοῖς οὐρανοῖς δόξα τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ γῆς εἰρήνη, καὶ εὐμένεια τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους». Ἡ ἵνα μεταχειρισθῶμεν τὰς λέξεις αὐτὰς τῶν ἀγγέλων· «Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.»

Ὡς εἶδον ταῦτα καὶ ἤκουσαν οἱ ποιμένες, εὐθὺς ἔδραμον μετὰ σπουδῆς εἰς τὸ σπήλαιον καὶ εὔρον τὴν Μαρίαν καὶ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ παιδίον κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ, ὡς εἶχεν εἶπη αὐτοῖς ὁ ἄγγελος. Τότε ἐδόξασαν τὸν Θεὸν καὶ πάντα τοῦ, ὅπου μετέβαινον, διηγοῦντο τί κατὰ τὴν νύκτα τῆς

γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ εἶδον καὶ ἤκουσαν, πάντες δέ, ὅσοι ἤκουον ταῦτα, ἐθαύμαζον. Ἡ δὲ Μαρία ἐφύλαττε πάντας

τούς λόγους τούτους καὶ διελογίζετο περὶ αὐτῶν ἐν τῇ καρδίᾳ της. Ὄνόμασε δὲ τὸ παιδίον Ἰησοῦν, ὅπως εἶχεν ὀνομάσῃ αὐτὸ ὁ ἄγγελος, πρὶν ἀκόμη γεννηθῆ.

§ 6. Ἡ ἐν τῷ ναῷ παράστασις τοῦ Ἰησοῦ.

Κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως ὅλοι οἱ γονεῖς ὄφειλον πᾶν ἄρρεν αὐτῶν τέκνον πρωτότοκον νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ θυσιάσωσιν αὐτὸν εἰ μὲν πλοῦσιοι ἀμνόν, οἱ δὲ πτωχοὶ ζευγὸς περιστερῶν. Ἐπραττον δὲ τὴν θυσίαν ταύτην

πρὸς αἰδίον καὶ εὐγνώμονα ἀνάμνησιν τῆς ἐξόδου αὐτῶν ἐκ τῆς Αἰγύπτου, ὅτε ὁ Θεὸς ἐξωλόθρευσε τὰ πρωτότοκα τέκνα τῶν Αἰγυπτίων. Τὸν νόμον τοῦτον τηροῦσα εὐλαβῶς καὶ ἡ Μαρία ἔφερε τὸ τέκνον τῆς εἰς τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ ναὸν καὶ ὡς πτωχὴ ποῦ ἦτο προσέφερε καὶ ἐν ζευγος περιστερῶν πρὸς θυσίαν.

Ἐξῆ δὲ τότε ἐν Ἱερουσαλήμ σεβάσμιός τις γέρων ὀνόματι Συμεὼν, ἄνθρωπος λίαν δίκαιος καὶ εὐσεβής. Περιμένων δὲ μετὰ πόθου μεγάλου τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος, εἶχε παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν νὰ μὴ ἀποθάνῃ πρὶν ἴδῃ τὸν Μεσσίαν. Καὶ ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τῆς εὐχῆς του.

Ὅτε δὲ ἡ Μαρία εἰσῆλθε μετὰ τοῦ παιδίου εἰς τὸν ναὸν, εἰσῆλθε κατ' ἔμπνευσιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκεῖ καὶ ὁ Συμεὼν. Εὐθύς δὲ ἀνεγνώρισε τὸν μέλλοντα Σωτῆρα τοῦ κόσμου καὶ λαβὼν εἰς τὰς ἀγκάλας του εἶπε βλέπων εἰς τὸν οὐρανόν·

«Τώρα ἄφες, δέσποτα, τὸν δοῦλόν σου νὰ ἀποθάνῃ ἐν εἰρήνῃ, ὡς μοῦ εἶχες ὑποσχεθῆ· διότι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸν Σωτῆρά, ὃν ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, ἵνα εἶναι φῶς πρὸς σωτηρίαν τῶν ἐθνῶν καὶ δόξα τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ.»¹

Ἐπειτα στραφεὶς πρὸς τὴν Μαρίαν καὶ τὸν Ἰωσήφ, οἵτινες ἐθαύμαζον ἀκούοντες παρὰ γέροντος ἀγνώστου τὴν θείαν τοῦ τέκνου των καταγωγὴν, εὐλόγησεν αὐτούς. Πρὸς δὲ τὴν Μαρίαν εἶπε τοὺς ἐξῆς προφητικούς λόγους·

«Τὸ τέκνον τοῦτο θὰ εἶναι ἢ ἀπώλεια τῶν κακῶν καὶ ἢ

1. «Nūn ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ρῆμά σου ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ.»

σωτηρία τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων· θὰ εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀντιλογίας· καὶ τὴν ἰδικὴν σου ψυχὴν θὰ διέλθῃ ῥομφαία».

Ταῦτα εἶπεν ὁ γέρον Συμεὼν καὶ θέσας τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Μαρίας ἀπέθανε θάνατον ἡσυχον.

Ἐκεῖ δὲ ἐν τῷ ναῷ ἦτο καὶ ἡ προφῆτις Ἄννα, γυνὴ χήρα ὀγδοήκοντα τεσσάρων ἐτῶν, ἣτις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας της ἠρνήθη τοῦ κόσμου τὰς ἡδονὰς καὶ ἀφιέρωθη εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ νύκτα καὶ ἡμέραν νηστεύουσα καὶ προσευχομένη καὶ οὐδὲν ἄλλο ποθοῦσα ἢ νὰ ζῇ ἐν εὐσεβείᾳ καὶ ἀρετῇ. Εὐθύς καὶ αὕτη ἀνεγνώρισε τὸν Κύριον καὶ ἐλθοῦσα πλησίον ἐδόξασεν αὐτὸν καὶ ἐκήρυξεν αὐτὸν εἰς πάντας, οἵτινες περιέμενον νὰ λυτρωθῇ ἡ Ἱερουσαλήμ.

Ταῦτα συνέβησαν ἐν τῷ ναῷ κατὰ τὴν παράστασαν τοῦ Κυρίου. Κατόπιν ἡ Μαρία καὶ ὁ Ἰωσήφ μετὰ τοῦ παιδίου ἐπέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν τῶν.

§ 7. Μάγοι ἐξ ἀνατολῶν.

Πλὴν τῶν ποιμένων, τοῦ Συμεὼν καὶ τῆς Ἄννης, ἠξιώθησαν νὰ ἴδωσιν τὸν Σωτῆρα καὶ τρεῖς σοφοὶ ἄνδρες, οἵτινες ἐκαλοῦντο μάγοι. Οὗτοι κατόικουν μακρὰν πρὸς ἀνατολὰς εἰς τὴν Βαβυλωνίαν χώραν. Ἀσχολούμενοι δὲ μὲ τὴν σπουδὴν τῶν οὐρανίων σωματίων ἐθαύμασαν ἰδόντες κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅπως ἰδιάζοντα ἀστέρα, οὐδέποτε πρότερον φανέντα. Ἐκ τούτου ἐσυμπέρχοντο ὅτι μέγας ἀνὴρ γεννᾶται εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἦλθον ἐκεῖ, ἵνα προσκυνήσωσιν αὐτόν. Φθάσαντες δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ ἠρώτων-

«Ποῦ εἶναι ὁ γεννηθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Εἶδομεν τὸν ἀστέρα αὐτοῦ ἐν τῇ πατρίδι μας ὄντες καὶ ἤλθομεν νὰ τὸν προσκυνήσωμεν». Ἡ εἰδήσις αὕτη ὅτι ἐγεννήθη βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων καὶ ὅτι ἤλθον σοφοὶ ἄνδρες νὰ τὸν προσκυνήσωσι, διεδόθη εἰς ὅλην τὴν πόλιν, ἤκουσε δὲ αὐτὴν καὶ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης. Εὐθύς δέ, ἵνα μάθῃ ἀκριβῶς τί συμβαίνει, καὶ λάβῃ ἐγκαίρως μέτρα μὴ ἀπολέσῃ τὴν βασιλείαν, διατάσσει νὰ συνέλθῃ τάχιστα τὸ μέγα συνέδριον τῶν ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποφανθῆ, ἂν κατὰ τοὺς προφήτας μέλλῃ νὰ γεννηθῆ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων καὶ ποῦ. Τὸ συνέδριον εἶπεν ὅτι εἰς ἓνα τῶν προφητῶν τὸν Μιχαίαν εἶναι γεγραμμένον· «Καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα. Ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.» Ὡστε κατὰ τὸν προφήτην τοῦτον, εἶπον, ἐν Βηθλεέμ θὰ γεννηθῆ ὁ Χριστός. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἡρώδης ἐκάλεσε κρυφίως τοὺς μάγους καὶ ἀφ' οὗ τοὺς περιεποιήθη πολὺ, ἠρώτησε λεπτομερῶς περὶ τοῦ ἀστέρος πότε ἀνεφάνη, εἰς ποῖον μέρος ἦτο τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τί ἄρᾳ γε νὰ ἐσήμεαινεν ὁ ἀστήρ οὗτος. Οἱ μάγοι οὐδὲν κακὸν ὑποπτεύοντες διηγήθησαν πάντα μετ' ἀκριβείας καὶ εἶπον ὅτι τὸ γεννηθὲν παιδίον θὰ γείνη βασιλεὺς τοῦ κόσμου. Τότε ὁ Ἡρώδης χωρὶς νὰ δείξῃ φόβον περὶ τῆς βασιλείας του, τὸναντίον μάλιστα προσποιηθεὶς καὶ αὐτὸς εὐσέβειαν εἶπεν εἰς τοὺς μάγους·

«Πηγαίνετε σεῖς πρῶτον καὶ ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου, καὶ ὅταν εὕρητε αὐτό, ἔρχεσθε κατόπιν καὶ λέγετε καὶ πρὸς ἐμέ, ἵνα μεταβῶ καὶ ἐγὼ ἐκεῖ νὰ τὸ προσκυνήσω.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, οἱ δὲ μάγοι κατὰ τὴν

αὐτὴν νύκτα ἀπῆλθον εἰς τὴν πόλιν Βηθλεέμ, τὴν δύο περι-
που ὥρας ἀπέχουσιν τῆς Ἱερουσαλήμ. Καθ' ὁδὸν δὲ εὐρι-
σκόμενοι εἶδον ἐν τῷ οὐρανῷ πάλιν τὸν ἀστέρα, ὃν εἶχον
ἴδῃ ἐν τῇ πατρίδι των καὶ ὅστις κινούμενος ἔστη ὑπεράνω
ἀκριβῶς τῆς οἰκίας, ἔνθα κατῴκει ἡ Μαρία. Πλήρεις χαρᾶς
οἱ μάγοι εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν καὶ εὗρον τὴν Μαρίαν

κρατοῦσαν τὸ βρέφος εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς. Πεισθέντες δὲ
ὅτι τὸ παιδίον τοῦτο ἦτο ὁ βασιλεὺς, ὃν προανήγγειλαν οἱ
οὐρανοί, ἔπεσον καὶ προσεκύνησαν αὐτό. Ἐπειτα ἀνοίξαν-
τες τοὺς ὀδοιπορικοὺς αὐτῶν σάκκους προσέφερον εἰς αὐτὸ
χρυσὸν καὶ λίθον καὶ σμύρναν.

Μετὰ τὴν προσκύνησιν οἱ μάγοι ἐσκέπτοντο ἵνα ἀναγ-
γείλωσι τοῦτο καὶ εἰς τὸν Ἡρώδη, ὡς εἶχε διατάξῃ αὐτούς.

Ἄλλὰ καθ' ὕπνον ἐπεφάνη αὐτοῖς ἄγγελος Κυρίου, ὅστις συνεβούλευσε δι' ἄλλης ὁδοῦ νὰ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα των χωρὶς νὰ γνωστοποιήσωσιν εἰς τὸν Ἡρώδη οὐδὲν περὶ τοῦ παιδίου. Καὶ οἱ μάγιστροὶ ἐπραξάν, ὡς συνεβούλευσεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος.

§ 8. Θάνατος τῶν παιδίων τῆς Βηθλεέμ.

Ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἀνέμενε πολὺν χρόνον τοὺς μάγιστρος. Ὅτε δὲ ἔμαθεν ὅτι εὐτοὶ ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα των δι' ἄλλης ὁδοῦ, ἀποφυγόντες νὰ τὸν ἴδωσιν, ὠργίσθη πολὺ καὶ ἐβουλεύθη νὰ ἐκτελέσῃ κακοῦργον σχέδιον, νὰ φονεύσῃ ὅλα τὰ μικρὰ παιδία τῆς Βηθλεέμ καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς ἀπὸ δύο ἐτῶν καὶ κατωτέρω ἐλπίζων ὅτι μεταξύ τῶν παιδίων τούτων θὰ εἶναι καὶ ὁ νεογέννητος Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Ἡ Μαρία καὶ ὁ Ἰωσήφ δὲν ἤξευρον τί κακὸν ἐμελλε νὰ γείνη ἐν τῇ πόλει καὶ δὲν ἐφαντάζοντό ποτε ὅτι τὸ καλὸν των τέκνον, ὅπερ ἤσυχά ἐκκιμᾶτο, ἠδύνατο ἐντὸς μιᾶς στιγμῆς νὰ διαμελισθῇ ἀπὸ τοὺς στρατιώτας τοῦ θηριώδους βασιλέως. Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἐνόησε τὰ κακοῦργα τοῦ Ἡρώδου σχέδια καὶ εὐθὺς στέλλει ἄγγελον εἰς τὸν Ἰωσήφ, εἰς ὃν λέγει καθ' ὕπνον ταῦτα·

« Ἰωσήφ, ὁ Ἡρώδης ζητεῖ νὰ φονεύσῃ τὸ παιδίον. Διὰ τοῦτο ἐγέρθητι εὐθὺς καὶ παραλαβὼν αὐτὸ μετὰ τῆς μητρὸς του φύγε εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ μένε ἐκεῖ, ἕως ὅπου σοῦ εἴπω. »

Ἐντρομος ἠγέρθη ἐκ τοῦ ὕπνου ὁ Ἰωσήφ καὶ τὴν αὐτὴν νύκτα, χωρὶς οὐδεὶς νὰ μάθῃ τίποτε, παραλαβὼν τὸ τέκνον καὶ τὴν Μαρίαν ἔφυγεν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Μόλις δὲ

είχεν ἀπομακρυνθῆ τῆς Βηθλεέμ καὶ ἰδοὺ ἐνεφανίσθησαν τὰ στρατεύματα τοῦ Ἡρώδου, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχε δοθῆ αὐστηρὰ διαταγὴ νὰ φονεύσωσιν ἀδυσωπῆτως πάντα τὰ ἄρρενα τέκνα τῆς Βηθλεέμ ἀπὸ δύο ἐτῶν καὶ κατωτέρω. Οἱ στρατιῶται μὲ γυμνὰ ξίφη εἰσῆλθον εἰς τὰς οἰκίας καὶ ἐφόνευσον

τὰ ἀθῶα βρέφη, χωρὶς νὰ κάμπτονται οὔτε ὑπὸ τῶν ἰκεσιῶν καὶ τῶν θρήνων τῶν μητέρων οὔτε ὑπὸ τῶν κλαυμάτων τῶν φονευομένων. Καὶ ἤκούετο καθ' ὅλην τὴν πόλιν θρήνος καὶ κοπετὸς τῶν οἰκειῶν καὶ συγγενῶν, οἵτινες ἀπώλεσαν τὰ φίλτατα αὐτῶν τέκνα, πολλὰ δὲ μητέρες μὴ δυνάμεναι νὰ βαστάσωσι τὸ ὑπέρμετρον τῆς θλίψεως ἔτρεχον

εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ εἰς τὰ ὄρη θρηνοῦσαι τὰ τέκνα των καὶ καταρῶμεναι τὸν θηριώδη τύραννον.

Ἄφου δὲ ἐφόνευσαν καὶ τὸ τελευταῖον παιδίον οἱ στρατιῶται ἐπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὸν βασιλέα τὸν φόνον χιλιάδων παιδίων. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ἠσύχασεν ὁ αἰμοβόρος ἄνθρωπος πιστεύων ὅτι μεταξὺ τῶν φονευθέντων θὰ εἶναι καὶ τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ γείνη βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Ἀλλὰ πόσον ἠπατήθη! Ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία μετὰ τοῦ μικροῦ Σωτῆρος εἶχον φθάσῃ ὑγιεῖς εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἔμενον ἐκεῖ ἀσφαλεῖς ἀπὸ τῆν ἐπιβουλὴν τοῦ κατηραμένου Ἡρώδου. Δὲν παρῆλθε δὲ πολὺς χρόνος καὶ ὁ Ἡρώδης ἀπέθανε φρικτὸν θάνατον, τιμωρηθεὶς παρὰ τοῦ Θεοῦ διὰ τὸ αἶμα τῶν ἀθῶων, ὃ ἔχυσεν ὁ ἀπαίσιος ἄνθρωπος. Πανταχοῦ τοῦ σώματός του ἀνεφάνησαν κορδύλαι (πρηξίματα), ἐκ τῶν ὁποίων ἐξῆλθον φθεῖρες κατὰ μυριάδας καὶ ἔφαγον αὐτὸν ζῶντα ἐν τῷ μέσῳ φρικτῶν ἀλγηδόνων. Οὕτως ὁ Θεὸς τιμωρεῖ πολλάκις τοὺς ἀσεβεῖς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἢ δὲ μέλλουσα τιμωρία αὐτῶν ἐν τῷ ἄλλῳ βίῳ εἶναι ἔτι φοβερωτέρα. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἡρώδου πᾶς κίνδυνος ἐξέλιπε καὶ ὁ Ἰωσήφ μετὰ τοῦ παιδίου καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ κατὰ διαταγὴν τοῦ ἀγγέλου ἐπανῆλθον εἰς Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας, ἔνθα ἐγκατεστάθησαν πλέον ὀριστικῶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πλησίον τῶν γονέων του μένων ἠύξανε καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα.

§ 9. Ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετῆς ἐν τῷ ναῶ.

Ἡ Μαρία καὶ ὁ Ἰωσήφ συνείθιζον κατὰ πᾶν ἔτος, ὅτε ἤρχετο τὸ Πάσχα, νὰ μεταβαίνωσιν εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅπου

πλήθος Ἰουδαίων μετέβαινεν ἐξ ὄλων τῶν μερῶν τῆς Παλαιστίνης, ἵνα προσευχηθῶσιν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ καὶ προσφέρωσιν εἰς αὐτὸν θυσίας. Ἄλλὰ καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι ἐκ παντοίων μερῶν ἤρχοντο ἐκεῖ διὰ διαφόρους ἕκαστος ὑποθέσεις. Ὡστε ἡ πόλις ἦτο κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην πλήρης ἀνθρώπων. Ὁ μικρὸς Ἰησοῦς εἶχε καὶ αὐτὸς πολλὴν ἐπιθυμίαν νὰ πηγαίνη μετὰ τῶν γονέων του. Ἄλλ' ἐν ὅσῳ ἦτο πολὺ μικρὸς, οἱ γονεῖς του δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν παραλάβωσι μεθ' ἑαυτῶν, διότι ἡ ὁδὸς ἦτο μακρινή. Ἄλλ' ὅτε ἐγένετο δῶδεκα ἐτῶν, τότε παρέλαβον καὶ αὐτὸν οἱ γονεῖς του πρῶτην φορὰν εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἐκεῖ βεβαίως πολλὰ πράγματα θὰ εἶδε καὶ θὰ ἐθαύμασε τὰς μεγαλοπρεπεῖς οἰκίας, τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως, τὰς πλατείας ὁδοῦς, ἀλλὰ περισσότερον πάντων θὰ ἐθαύμασε τὸν μεγαλοπρεπῆ ναὸν τοῦ Ὑψίστου, ὅστις ἐν τῇ ἀκροπόλει Σιών ὑκοδομημένος καὶ ὑψηλὸς ὢν ὑπερεῖχε πάντων τῶν ἄλλων κτιρίων! Πόσον δὲ θὰ ἠύχαριστήθη, ὅτε κατὰ πρῶτον εἰσῆλθεν εἰς τὸν εἶκον τοῦτον τοῦ Θεοῦ! Καὶ πόσῃ θὰ ἠσθάνθη ἀγαλλίασιν, ὅτε ἠδύνατο ἤδη καὶ αὐτὸς ἐν τῷ ναῷ νὰ προσευχηται μετὰ τῶν γονέων του καὶ νὰ προσφέρῃ θυσίαν! Ὅτε ἐῤῆξαν αἱ ἑορταὶ τοῦ Πάσχα, ἔφυγον ὅλοι οἱ προσκυνηταὶ ἕκαστος εἰς τὴν πατρίδα του. Το αὐτὸ δὲ ἔπραξε καὶ ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία. Εἶχον δὲ ἤδη ἀπομακρυνθῆ ἱκανὸν τῆς πόλεως διάστημα, ὅτε παρετήρησαν ὅτι ὁ Ἰησοῦς δὲν ἦτο μετ' αὐτῶν. Νομίζοντες δὲ ὅτι θὰ ἐπήγαιεν ἑμοῦ μὲ ἄλλους συγγενεῖς καὶ γνωρίμους ἐμπρὸς, ἐβάδιζον ἀμέριμνοι. Ἄλλ' ἀφοῦ προχωρήσαντες μιᾶς ἡμέρας ὁδὸν οὐδαμοῦ εὗρισκον αὐτόν, ἤρχισαν νὰ ὑποπτεύωσι κακὸν καὶ περιφοβῶν ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ περιήρχοντο τὰς ὁδοῦς τῆς πόλεως παρατηροῦντες παγταχοῦ καὶ ἐρωτῶντες

νά μάθωσι περὶ τοῦ ἀπολεσθέντος τέκνου των. Ἄλλ' ἀφ' οὗ ὅλην τὴν ἡμέραν κατέτριψαν ζητοῦντες μάτην, κατέφυγον καὶ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἰψίστου, ἵνα ἐπικαλεσθῶσιν αὐτοῦ τὴν εὐσπλαχνίαν καὶ ὀδηγήσῃ αὐτοὺς εἰς τὸ μέρος, ἐνθα μένει ὁ υἱὸς των. Ἄλλὰ μόλις εἰσῆλθον εἰς τὸν ναὸν καὶ τί βλέπουσι ; Τὸν μικρὸν Ἰησοῦν καθήμενον ἐν τῷ μέσῳ τῶν δι-

δασκάλων καὶ ἀκροώμενον μετὰ προσοχῆς τῆς διδασκαλίας καὶ ἐρωτῶντα αὐτούς. Πλῆθος δὲ λαοῦ εἶχε συναχθῆ περὶ αὐτὸν καὶ πάντες ἐθαύμαζον διὰ τὸν σπάνιον νοῦν καὶ διὰ τὰς ἐρωτήσεις τοῦ θεοῦ αὐτοῦ παιδός. Ἄλλὰ καὶ οἱ γονεῖς του ἐθαύμαζον ὄχι ὀλιγώτερον, ἢ δὲ μήτηρ του βλέψασα πρὸς αὐτὸν εἶπε παραπονουμένη·

«Τέκνον μου, διὰ τί μᾶς ἔκαμες τοῦτο; Ἴδού ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ περίλυποι σὲ ἐζητοῦμεν!»

— «Διὰ τί νὰ μὲ ζητῆτε, μήτερ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, δὲν ἤξεύρετε ὅτι ἐγὼ θὰ ἦμην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός μου;

Οὕτως ἀπεκρίθη, οἱ δὲ γονεῖς του δὲν ἤξευρον τί ἤθελε νὰ σημάνη διὰ τῶν λόγων τούτων. Εἰς δὲ τὴν Μαρίαν ἔκα-
μεν ἢ ἀπόκρισις αὕτη βαθεῖαν ἐντύπωσιν καὶ τὰς λέξεις
ταύτας ἐφύλαττεν ἐν τῇ καρδίᾳ της. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἠγέρθη
εὐθὺς καὶ ἀνεχώρησε μετὰ τῶν γονέων του εἰς Ναζαρέτ,
ἐνθα ἐζῆ ἐργαζόμενος καὶ ὑποτασσόμενος εἰς αὐτούς καθ' ὅλα.
Καὶ ἠὔξανε κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἀγά-
πην τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν παρὰ τῶν ἀνθρώπων.

§ 10. Ἰωάννης ὁ βαπτιστής.

Ἰωάννης, ὁ υἱὸς τοῦ Ζαχαρίου καὶ τῆς Ἐλισάβετ, περὶ
οὗ ὁ ἄγγελος τοῦ Κυρίου εἶπεν ὅτι θὰ γείνη μέγας διδάσκα-
λος καὶ πολλοὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν θὰ φέρη εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ
Θεοῦ καὶ θὰ παρασκευάσῃ αὐτούς διὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ
τὴν νέαν θρησκείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἶχεν
ἤδη αὐξηθῆ καὶ ἐμπεπλησμένος πνεύματος ἁγίου κατέφυγε
μακρὰν τῆς κοινωνίας εἰς ἔρημον τόπον πλησίον τοῦ Ἰορ-
δάνου, ἵνα σκεφθῆ περὶ τῆς διορθώσεως τῶν ἀνθρώπων. Ἡ
τροφὴ του ἦτο ἀπλουστάτη, μέλι ἄγριον καὶ ἀκρίδες,¹ αἰ-

ΣΗΜ. (1). Κατὰ τὸν Μωϋσῆν Λευιτ. 11, 12 πάντα τὰ ἔντομα
τὰ ἔχοντα ὄπισθεν πόδας ἀναπηδητικούς ἐπετρέπετο νὰ τρώγωσιν οἱ
Ἑβραῖοι. Ῥητῶς δὲ ἐκεῖ ἀναφέρονται καὶ αἱ ἀκρίδες. Ὡστε οὐδεμία

τινες ἐν ἀφθονίᾳ εὐρίσκονται εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους. Ὡσαύτως λιτὴ ἦτο καὶ ἡ ἐνδυμασία του, ἐν ἐπανωφόριον ἀπὸ τρίχας καμῆλου κατσκευασμένον καὶ μία ζώνη δερματίνη καὶ τίποτε πλέον. Ἡ προσοχὴ του ὅλη δὲν περιστρέφετο νὰ ἀποκτήσῃ χρήματα πολλά, νὰ κατοικῇ καὶ νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ πολυτελῶς, νὰ συναναστρέφῃται καὶ νὰ διασκεδάζῃ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, ταῦτα ὁ μέγας ἀνὴρ ἐθεώρει μηδαμινὰ καὶ μάταια ἀπέναντι τοῦ εὐγενοῦς ἔργου νὰ διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους τὰ καθήκοντα, ἃς ἔχει ἕκαστος νὰ ἐκπληρώσῃ καὶ νὰ σώσῃ τοὺς συμπολίτας του ἀπὸ τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν διαφθοράν, εἰς ἣν εἶχον περιπέσῃ. Καὶ ἡ πρώτη αὐτοῦ διδασκαλία πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἦτο νὰ γνωρίσωσι τὰ σφάλματά των καὶ νὰ μετανοήσωσιν. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ μεγάλου αὐτοῦ προφήτου διεδόθη πανταχοῦ καὶ πολὺς λαὸς συνέρρεεν ἐκεῖ, ἵνα ἀκούῃ τὴν διδαχὴν του. Καὶ πάντας ἀκαμάτως συνεβούλευε τί νὰ κάμωσιν, ἵνα σωθῶσι. Καὶ εἰς μὲν τοὺς Φαρισαίους καὶ Σαδδουκαίους, οἵτινες ἦσαν ἐκ τῶν ἐπιφανῶν Ἰουδαίων, προσποιούμενοι τὸν εὐσεβῆ καὶ τὸν φιλάνθρωπον, ἵνα οὕτως ἀπατῶσι τοὺς ἀνθρώπους καὶ κερδαίνωσιν ἐξ αὐτῶν περισσότερα, ὠμίλει ὁ Ἰωάννης μετὰ παρρησίας καὶ δριμύτητος, ἵνα φέρῃ αὐτοὺς εἰς μετάνοιαν. «Σεῖς, γεννήματά ἐχιδνῶν, ἔλεγε, τίς σὰς ἐδίδαξε νὰ σωθῆτε ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; Μὴ φαντάζεσθε, διότι εἴσθε ἀ-

ἀμφιβολία ὅτι ὁ Βαπτιστὴς ἔτρωγεν ἀκρίδας, ὡς καὶ σήμερον τρώγουσιν ἐκεῖ οἱ Βεδουῖνοι καὶ οἱ Ἄραβες. Κατὰ τὸν Ἀγγλον περιηγητὴν Τριστράμιον, ὅστις ἔφαγεν ἐκεῖ πρὸς δοκιμὴν ἀκρίδας, ἔχουσιν αὐταὶ ἀρκετὰ καλὴν γεῦσιν. Τρώγουσι δὲ αὐτὰς ἢ ψητὰς εἰς τὸ πῦρ, ἢ βραστὰς εἰς ἀλμυρὸν ὕδωρ πρῶτον φρυγανίζουσιν αὐτὰς καὶ ἔπειτα, ἀφ' οὗ τὰς ἀλέσωσι, ζυμώνουσι μὲ τὸ ἀκριδάλευρον πλακοῦντας.

πόγονοι τοῦ Ἀβραάμ. Τοῦτο δὲν σὰς ὠφελεῖ. Ὁ Θεὸς δὲν βλέπει εἰς τὴν καταγωγὴν, ἀλλ' εἰς τὴν εὐσέβειαν καὶ εἰς τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων. Ἔλθετε εἰς ἑαυτοὺς, ἄφετε τὴν ἀλαζονείαν, τὴν ὑποκρισίαν, τὸν δόλον καὶ πράξατε ἔργα καλὰ μαρτυροῦντα περὶ τῆς μετανοίας ὑμῶν! Τοὺς ἀδιορθώτους ἀνθρώπους καταστρέφει ὁ Θεός, ὡς τὰ δένδρα τὰ ἄκαρπα, τὰ ὅποια κόπτουσιν, ἵνα βάλωσιν εἰς τὸ πῦρ. Διορθωθῆτε. ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν εἶναι πλησίον.»

Τοιαύτας καὶ ἄλλας συμβουλὰς ἔλεγε πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ Σαδδουκαίους. Πρὸς δὲ τὸν λαόν, εἰς ὃν οὐδεὶς δεσμὸς ἀγάπης ὑπῆρχε, ἀλλ' ἄλλοι μὲν οἱ πλούσιοι ἐκάθηντο ἐν τῷ μέσῳ σεσωρευμένων ἀγαθῶν, τὰ ὅποια ἢ ἐρύλαττον κεκλεισμένα ἀνωρελῶς ἢ ἐδεπνῶν ἀσώτως, ἄλλοι δὲ οἱ πτωχοὶ ἐτήχοντο ὑπὸ τῆς πείνης καὶ τῆς δυστυχίας, ἔλεγε νὰ βοηθῆ ὁ εἰς τὸν ἄλλον. «Ὁ ἔχων, ἔλεγε, δύο χιτῶνας ἅς διδῆ τὸν ἓνα εἰς τὸν μὴ ἔχοντα καὶ ὁ ἔχων φαγητὰ ἅς διδῆ νὰ φάγῃ καὶ ὁ μὴ ἔχων.»

Πρὸς δὲ τοὺς τελῶνας, οἵτινες εἰσέπραττον τοὺς φόρους διὰ τὸν βασιλέα καὶ ἠδίκουν τὸν λαόν εἰσπράττοντες περισσότερα τῶν κεκαλονισμένων, ἵνα πλουτῶσιν αὐτοί, ὁ Ἰωάννης ἔλεγε, νὰ μὴ ζητῶσι περισσότερα τῶν διατεταγμένων.

Πρὸς δὲ τοὺς στρατιώτας, οἵτινες ἐφέροντο μὲ βάρβαρον τρόπον πρὸς τοὺς ἀνθρώπους διαρπάζοντες τὴν περιουσίαν αὐτῶν, ἔλεγε νὰ μὴ ἀδικῶσι μηδὲ νὰ κακομεταχειρίζονται τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ νὰ ἀρκῶνται εἰς τὸν προσδωρισμένον δι' αὐτοὺς μισθόν.

Καὶ ἡ ὄψις τοῦ μεγάλου τούτου προφήτου καὶ ὁ ἀπέριτος καὶ λιτὸς αὐτοῦ βίος καὶ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ ἡ ἀλη-

θῆς εἰκίνουν τῶν ἀνθρώπων τὸν σεβασμὸν καὶ πολλοὶ μετενόουν καὶ ἀπεφάσιζον νὰ ζήσωσιν εἰς τὸ ἐξῆς κατὰ τὰς συμβουλὰς του. Τοὺς ἀνθρώπους τούτους ὁ Ἰωάννης ἐβάπτιζεν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ, ἀφ' οὗ πρότερον ἐξωμολογοῦντο πρὸς αὐτὸν τὰς ἀμαρτίας των.

Καὶ ἡ φήμη τοῦ Ἰωάννου ἠῤῥξανε ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, πολλοὶ δὲ ἐνόμιζον ὅτι αὐτὸς ἴσως θὰ εἶναι ὁ Μεσσίας, ὁ μέλλων νὰ σώσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος. Τότε ὁ Ἰωάννης εἶπε πρὸς αὐτούς:

«Δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ Μεσσίας, ἀλλ' ἄλλος, ὅστις θὰ ἔλθῃ κατόπιν ἐμοῦ καὶ ὅστις τοσοῦτον εἶναι ἐμοῦ ἀνώτερος, ὥστε ἐγὼ δὲν εἶμαι ἄξιος οὐδὲ τοὺς ἱμάντας τῶν ὑποδημάτων του νὰ λύσω. Αὐτὸς δὲν θὰ βαπτίξῃ ὡς ἐγὼ μὲ ὕδωρ, ἀλλὰ μὲ πνεῦμα ἅγιον καὶ θὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν νὰ συγχωρῇ τὰς ἀμαρτίας τῶν ἀνθρώπων. Κρατῶν δὲ ἀνά χεῖρας πτυάριον θὰ καθάρισῃ τὴν ἄλωνα· καὶ τὸν μὲν σίτον θὰ συναγάγῃ εἰς ἀποθήκας, τὸ δὲ ἄχυρον θὰ καύσῃ εἰς μέγα πῦρ. Ἐγὼ ἦλθον διὰ νὰ ἐτοιμάσω αὐτοῦ τὴν ὁδόν.»

Καθ' ὃν δὲ χρόνον ἄπειρος κόσμος συνέρρεεν εἰς τὸν Ἰορδάνην, ἵνα βαπτισθῇ, ἔρχεται καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ, ἵνα βαπτισθῇ παρὰ τοῦ Ἰωάννου. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰωάννης καὶ ἀκούσας τὸν σκοπὸν του εἶπε:

«Κύριε, τί εἶμαι ἐγὼ ἔμπροσθέν σου, ἵνα βαπτίσω σέ! Ἐγὼ ἔχω χρεῖαν τοῦ βαπτίσματός σου».

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς:

«Ἄφες, Ἰωάννη νὰ βαπτισθῶ. Τοῦτο εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ, σὺ δὲ καὶ ἐγὼ ὀφείλομεν νὰ ἐκπληρῶμεν τὸ θελημα τοῦ Θεοῦ.»

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἰωάννης ἐδέχθη εὐλαβῶς νὰ βαπτίσῃ

τὸν Σωτῆρα. Ἄλλ' ἐν τῷ βαπτίσματι τούτῳ συνέβη μέγα τι θαῦμα. Ὡς ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε τοῦ ὕδατος καὶ προσήχητο πρὸς τὸν Θεόν, αἴφνης ἀνοίγονται οἱ οὐρανοὶ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ τὸ ἅγιον ὡς περιστέρα ἐφάνη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἦλθε πρὸς τὸν Χριστόν, φωνὴ δὲ μεγάλη ἠκούσθη εἰς τὸν οὐρανὸν λέγουσα· «Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠδόκησα.»

Ταῦτα συνέβησαν κατὰ τὴν βάπτισιν ταῦ Ἰησοῦ, ὅστις ἦτο ἤδη τριάκοντα ἐτῶν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι τῆς Ἱερουσαλῆμ ἀκούσαντες περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰωάννου ἔστειλαν ἱερεῖς καὶ Λευίτας πρὸς αὐτόν, ἵνα ἀνακρίνωσιν αὐτόν καὶ ἂν εὑρωσιν ἀφορμὴν τινα, νὰ κατηγορήσωσιν αὐτόν εἰς τὸν βασιλέα, ἐξωργισμένοι κατ' αὐτοῦ, διότι ἤλεγχεν αὐτούς. Ἐλθόντες δὲ οὗτοι εἰς τὸν Ἰωάννην ἠρώτων αὐτόν λέγοντες· «Τίς

εἶσαι; — Ἐγὼ δὲν εἶμαι ὁ Χριστος, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης. | «Τότε τίς εἶσαι λοιπόν; Μὴ εἶσαι ὁ Ἡλίας; ἠρώτησαν πάλιν ἐκεῖνοι. — Ὅχι, τοὺς εἶπε. — Μὴ εἶσαι προφήτης; — Ὅχι. — Τίς εἶσαι λοιπόν; — Εἶμαι ἡ φωνή, εἶπε, τοῦ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὡς εἶπεν ὁ προφήτης Ἡσαΐας, καὶ ἦλθον, ἵνα παρασκευάσω τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου.» — Τότε διὰ τὴν βαπτίζεις, εἶπον ἐκεῖνοι, ἀφ' οὗ δὲν εἶσαι οὔτε Χριστός, οὔτε ὁ Ἡλίας, οὔτε προφήτης, ; — Δὲν πράττω οὐδὲν ἐγκλημα, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, συμβουλευὼν τοὺς ἀνθρώπους νὰ διορθωθῶσι καὶ νὰ μετανοήσωσιν, οὐδὲ νομίζω ὅτι πρὸς τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ ζητήσω ἄδειαν. Ἐγὼ βαπτίζω ἀπλῶς με ὕδωρ, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν εἶναι ἐκεῖνος ὁ προσδοκώμενος, ὃν σεῖς δὲν γνωρίζετε. Αὐτός εἶναι ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὅστις εἶναι ἀνώτερός μου, τοῦ ὁποίου ἐγὼ δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ λύσω οὐδὲ τὰ λωρία τῶν ὑποδημάτων του.» Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀνεχώρησαν οἱ ἀπεσταλμένοι ἄπρακτοι.

Ὅτε δὲ τὴν ἄλλην ἡμέραν εἶδεν ὁ Ἰωάννης πρὸς αὐτὸν ἐρχόμενον τὸν Ἰησοῦν, εἶπε δεικνύων αὐτὸν εἰς τὸν ἄπειρον ἐκεῖ συνηγμένον λαόν· «Ἴδου ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου. Αὐτός εἶναι, περὶ οὗ εἶπον, ὅτι ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ· ἤδη ἦλθεν ἔμπροσθέν μου, διότι ἦτο πρῶτος ἐμοῦ. Ἐγὼ διδάσκω καὶ βαπτίζω ἵνα γείνη οὗτος γνωστός εἰς τὸν Ἰσραὴλ. Οὗτος εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, πρὸς ὃν εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλθόν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Τὸ εἶδον καὶ τὸ ὁμολογῶ ὅτι οὗτος εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰωάννης περὶ τοῦ Ἰησοῦ. Ἐξηκολούθει δὲ νὰ διδάσκη ἀφόβως καὶ ἀκαμάτως τοὺς ἀνθρώπους, παρέστη δὲ καὶ ἐνώπιον τοῦ Ἡρώδου τοῦ Ἀντίπα, τοῦ τετράρ-

χου, καὶ κατέκρινεν αὐτὸν διὰ τὰς παρανομίας, ἕως διέπραττε. Τοῦτο ὁμως παρώργισε τὸν τετράρχην καὶ ἔβαλε τὸν ἀπτὸν προφήτην εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ κατόπιν τὸν ἐφόνευσεν, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω.

§ 11. Ὁ πειρασμός.

Ἄ' οὐ ὁ Ἰησοῦς ἐβαπτίσθη καὶ ἐνεπλήσθη πνεύματος ἁγίου, μετέβη εἰς μέρος ἔρημον, ὅπου οὐδεὶς ἄνθρωπος ὑπῆρχεν ἐκεῖ, ἵνα σκεφθῆ τί ἔπρεπε νὰ πράξῃ, ἵνα σώσῃ τὸν κόσμον ἐκ τῆς ἁμαρτίας. Ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρημίᾳ διέτριψε τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ ἄλλας τόσας νύκτας σκεπτόμενος περὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν διαφορῶν προσκομμάτων, εἰς ἃ ἔμελλε νὰ προσκρούσῃ καὶ ἰκετεύων τὸν Θεὸν νὰ τὸν συνδράμῃ εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς λυτρώσεως τοῦ κόσμου. Τοσοῦτον δὲ ἀφωσιωμένος ἦτο εἰς τὸ μέγα ἔργον, ὃ ἔμελλε νὰ ἀρχίσῃ, ὥστε δὲν ἐνεθυμήθη νὰ συμπαραλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ οὐδεμίαν τροφήν. Περιέργον δὲ ὅτι οὐδὲ ἐζήτησε νὰ φάγῃ τι καθ' ὄλον τὸν μακρὸν αὐτὸν χρόνον. Ὅτε ὁμως παρῆλθον αἱ τεσσαράκοντα ἡμέραι, ἐπείνασε. Τότε ἐνεφανίσθη πρὸς αὐτὸν ὁ πειρασμός, ὅστις ἤθελε νὰ ἐμβάλῃ εἰς τὸν Ἰησοῦν ἀμφιβολίαν ὅτι εἶναι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ τὸν πείσῃ νὰ μὴ ἐλπίζῃ μεγάλα ἐκ τῆς συνδρομῆς αὐτοῦ, καὶ λέγει·

«Διὰ τί νὰ πεινάς; Ἐὰν εἶσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, εἰπέ, ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι γίνωσιν ἄρτοι.»

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς.

«Δὲν εἶναι μόνον ὁ ἄρτος, ὃ τρέφω τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ πᾶς λόγος, ὅστις ἐξέρχεται ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Θεοῦ.»

Ἀποτυχῶν ἐνταῦθα ὁ σατανᾶς, μηχανᾶται ἄλλο, ἐλπί-

ζων ὅτι εἰς τὸ δεύτερον θέλει ἐπιτύχη. Ἐρχεται μετὰ τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὴν πόλιν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἀναβιβάζει αὐτὸν εἰς τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, ἐξ οὗ ἐφαίνετο κάτω εἰς βάθος μέγα ἢ ἀπέραντος πόλις. Ὡς δὲ ἀνέβησαν ἐκεῖ λέγει πρὸς τὸν Ἰησοῦν·

Ἐὰν ὄντως εἶσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ρίψε σεαυτὸν κάτω. Οὐδὲν κακὸν θὰ πάθῃς· διότι ὁ Θεὸς θα στείλῃ τοὺς ἀγγέλους του, ἵνα σὲ κρατήσωσιν εἰς τὰς χεῖράς των, χωρὶς οἱ πόδες σου νὰ κτυπήσωσιν εἰς τὴν γῆν.»

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς·

«Οὐδέποτε ὁ ἄνθρωπος πρέπει ὑπὸ ἀπιστίας ἢ δυσπιστίας νὰ δοκιμάζῃ αὐθαιρέτως τὴν σοφίαν, ἢ τὴν δύναμιν ἢ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ. Ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ πράττωμεν τὸ καθηκὸν μας βέβαιοι ὄντες ὅτι ὁ Θεὸς συντρέχει τοὺς ἀγωνιζομένους ὑπὲρ τοῦ ἀγίου αὐτοῦ θελήματος.»

Καὶ ἐνταῦθα ἀποτυχὼν ὁ σατανᾶς δὲν ἀπηλπίσθη. Ἀπεφάσισε νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν Ἰησοῦν χώρας ἀπεράντους, βασιλεία, καὶ δόξας καὶ ἀπολαύσεις τοῦ κόσμου τούτου, ἵνα κερδήσῃ αὐτόν. Καὶ διὰ τοῦτο ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔφερεν αὐτόν εἰς ὄρος ὑψηλόν, ὅθεν ἐφαίνοντο λαμπραὶ πόλεις, εὐφοροὶ πεδιάδες, καρποφόρα δένδρα, ποιμνία πολλὰ καὶ ἄλλα ἀγαθὰ τοῦ κόσμου καὶ πάντα ταῦτα δεῖξας εἶπε·

«Ὅλα ταῦτα τὰ βασιλεία καὶ τὴν δόξαν καὶ τὰς ἀπολαύσεις αὐτῶν σοῦ προσφέρω, εἰάν πεσὼν προσκυνήσῃς με.»

Πλήρης ἀγανακτήσεως ὁ Ἰησοῦς διὰ τὴν αὐθάδειαν ταύτην τοῦ διαβόλου ἀπεκρίθη·

«Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ. Κύριον τὸν Θεὸν πρέπει νὰ προσκυνῶμεν καὶ αὐτὸν μόνον νὰ λατρεύωμεν.»

Τὴν σταθερότητα ταύτην βλέπων τοῦ Ἰησοῦ ὁ διάβο-

λος ἔφυγεν εὐθύς κατησχυμμένος. Οἱ δὲ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ καταβάντες ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ τοῦ Θεοῦ τὴν εὐχαρίστησιν διὰ τὴν νίκην ταύτην, χαίροντες καὶ αὐτοὶ καὶ ἀγαλλόμενοι διὰ τὸν θρίαμβον τοῦτον κατὰ τοῦ διαβόλου.

§ 12. Τοῦ Ἰησοῦ οἱ μαθηταὶ καὶ τὰ πρῶτα θύματα.

Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἤρξατο ἐν τῇ δυνάμει τοῦ ἁγίου πνεύματος νὰ διδάσκη τοὺς ἀνθρώπους. Ἀκούσας δὲ ὅτι ὁ Ἰωάννης ἐφυλακίσθη, ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ κατόκησεν ἐν τῇ Καπερναοῦμ τῇ κειμένη παρὰ τὴν λίμνην Γενισαρέτ. Ἐνταῦθα διδάσκων τὸ Εὐαγγέλιον περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἔλεγε· Ἄ Ὁ καιρὸς περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσίου, ὡς προεῖπον οἱ προφῆται, ἦλθε, καὶ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν εἶναι πλησίον, μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε εἰς τὸ Εὐαγγέλιον. Καὶ ἡ φήμη τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ διεδόθη πανταχοῦ εἰς τὰ περίχωρα καὶ ἤρχετο κόσμος πολὺς νὰ ἀκούσῃ αὐτόν, πάντες δὲ οἱ ἀκούοντες ἐθαύμαζον καὶ ἐμακάριζον τὸν Ἰησοῦν· διότι ὁ λόγος αὐτοῦ ἦτο δεινὸς καὶ μὲ πολλὴν χάριν καὶ ὄχι ὅπως οἱ λόγοι τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν γραμματέων.

Μίαν δὲ ἡμέραν ἦτο παρὰ τὴν λίμνην Γενισαρέτ καὶ κόσμος πολὺς ἦλθεν ἐκεῖ, ἵνα ἀκούσῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖ δὲ ἐν τῇ παραλίᾳ ἦσαν δύο πλοῖα ἀλιέων, οἵτινες εἶχον ἐξέλθῃ καὶ ἔπλυνον τὰ δίκτυά των. Τότε εἰσέρχεται εἰς ἓν τῶν πλοίων τούτων, ἀνῆκον εἰς τὸν Σίμωνα Πέτρον καὶ παρεκάλεσεν αὐτόν, νὰ ἐλκύσῃ τοῦτο ὀλίγον τι πρὸς τὴν

θάλασσαν. Ἐνταῦθα δὲ καθίσας ἐδίδασκε τὸν λαὸν ἀπὸ τοῦ πλοίου. Περὰνας δὲ τὸν λόγον του εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα· « Ἄς πλεύσωμεν μακρὰν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐτοιμάσατε τὰ δίκτυα, ἵνα ἀλιεύσωμεν ἰχθῦς. » — « Διδάσκαλε, ἀπεκρίθη ὁ Σίμων, ὄλην τὴν νύκτα ἐταλαιπωρήθημεν καὶ δὲν ἐπιάσαμεν τίποτε, ἀλλὰ πρὸς χάριν σου θὰ ρίψω καὶ πάλιν

τὰ δίκτυα. » Ταῦτα εἶπεν ὁ Σίμων καὶ διέταξε νὰ ριφθῶσι τὰ δίκτυα εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ περιεργον ! Τόσους ἰχθῦς περιέλαβον τὰ δίκτυα, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ τὰ σύρῃσι, κίνδυνος δὲ ἦτο μὴ διαρραγῶσι. Διὰ τοῦτο ἐκάλεσαν εἰς βοήθειαν καὶ τοὺς ἄλλους ἀλιεῖς, οἵτινες ἦσαν ἐν τῷ ἄλλῳ πλοίῳ καὶ μετ' αὐτῶν ἀνέσυραν τὰ δίκτυα, πεπληρωμένα

ιχθύων. Τόσον δὲ πολλοὶ ἦσαν οἱ ιχθύες, ὥστε ἐπλήρωσαν καὶ τὰ δύο πλοῖα, τὰ ὅποια μάλιστα ὑπὸ τοῦ βάρους ἤρχισαν νὰ βυθίζωνται. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ εἶπε·

«Κύριε, ἐξέλθε ἀπ' ἐμοῦ, διότι εἶμαι ἄνθρωπος ἁμαρτωλός». Ταῦτα εἶπε φοβηθεὶς, διότι καὶ αὐτὸν ὡς καὶ πάντας τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ κατέλαβεν ἔκπληξις διὰ τὴν ἄγραν ταύτην, ἣν οὐδέποτε ἄλλοτε εἶδον.

Πρὸς τοῦτο ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· «Μὴ φοβοῦ, ἀκολουθεὶ με καὶ σὺ καὶ ὁ ἀδελφός σου Ἀνδρέας. Ἀπὸ τοῦδε θὰ κάμω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἔπλευσαν εἰς τὴν ξηράν, ἐνθα ἀπέβησαν πάντες. Ὁ δὲ Σίμων καὶ ὁ Ἀνδρέας ἐγκαταλιπόντες τὰ πάντα ἠκολούθησαν τὸν Κύριον.

Ἐν ᾧ δὲ ἐβάδιζον ὁμοῦ πάντες περαιτέρω, βλέπει ὁ Ἰησοῦς ἐντὸς πλοίου δύο ἀδελφούς τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, υἱούς τοῦ Ζεβεδαίου, οἵτινες κατεγίνοντο νὰ ἐπιδιορθώσωσι τὰ δίκτυά των, καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν. Εὐθὺς δὲ οὗτοι ἀφήσαντες με τοὺς ναύτας τὸν πατέρα των ἠκολούθησαν τὸν Χριστόν.

Τότε δὲ ἐν τῇ Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας ἐγίνετο γάμος, ὅπου εἶχε προσκληθῆ καὶ ἡ Μαρία καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Κατὰ τὸν γάμον δὲ συνειθίζον καὶ τότε ὡς καὶ σήμερον παρ' ἡμῖν νὰ κερῶσι τοὺς προσκεκλημένους οἶνον. Ἄλλ' εἶτε διότι δὲν εἶχον ἀρκετὸν οἶνον προμηθευθῆ, εἶτε διότι ἦλθον περισσότεροι ἄνθρωποι εἰς τὸν γάμον παρ' ὅσους ὑπελόγιζον, ὁ οἶνος ἐξηντλήθη καὶ τοῦτο ἦτο διὰ τὸν γαμβρὸν καταισχύνη. Ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πλήρης ἀγαθότητος καὶ φιλοφροσύνης ἠθέλησεν αὐτὴ νὰ θεραπεύσῃ τὸ

κακόν, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν υἱὸν τῆς, οὐ ἐγνώριζε τὴν θείαν δύναμιν, καὶ εἶπε κατ' ἰδίαν χωρὶς νὰ ἀκούσωσιν ἄλλοι, οἶνον δὲν ἔχουσι πλέον. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τὴν μητέρα του· «Μὴ ἀνησυχῆς, ὅλα θὰ διορθωθῶσιν εἰς τὸν καιρόν». Ἡ Μαρία ἀκούσασα ταῦτα ἐκάλεσε τοὺς ὑπηρέτας καὶ εἶπεν· «Ὁ, τι θὰ διατάξῃ ὁ υἱός μου, νὰ τὸ κάμητε.» Ἐκεῖ εἰς τι μέρος ὑπῆρχον ἕξ μεγάλαι ὑδρῖαι λίθιναι κεναί.

Ταύτας τὰς ὑδρῖας λέγει ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς ὑπηρέτας νὰ γεμίσωσιν ὕδατος. Οἱ ὑπηρέται ἔπραξαν τὸ προσταττόμενον καὶ ἐγέμισαν τὰς ὑδρῖας πάσας ὕδατος. Ἐπειτα λέγει πρὸς αὐτούς· «Ἀντλήσατε ἐκ τῶν ὑδριῶν τούτων εἰς τὰ ποτήρια καὶ δώσατε νὰ γευθῇ ὁ ἀρχιτρίκλινος. Ὡς δὲ ὁ ἀρχιτρίκλινος ἐγεύθη καὶ εἶδεν ὅτι ἦτο οἶνος ἐξαίρετος, εὐθὺς ἦλθε πρὸς τὸν γαμβρὸν καὶ λέγει· «Συνήθως οἱ ἄνθρωποι προσφέ-

ρουσι πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον καὶ ἀφ' οὗ πῖωσιν ἀρκετά, ἔπειτα προσφέρουσι καὶ κατώτερον. Σὺ ὅμως ἔπραξες τὸ ἐναντίον, πρῶτον ἔδωκες τὸν χειρότερον οἶνον καὶ τώρα μᾶς παρουσιάζεις τὸν καλόν. Ὁ γαμβρὸς ἀκούσας ταῦτα ἰθαύμαζε· διότι ἤξευρεν ὅτι αὐτὸς δὲν εἶχεν οἶνον τοιοῦτον, μάλιστα δὲ καὶ ὁ κατώτερος οἶνος εἶχεν ἐξαντληθῆ. Παρὰ τῶν ὑπηρετῶν ὅμως ἔμαθε τί συνέβη. Τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον θαῦμα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῇ Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου εἰδείχθη ἡ δόξα του καὶ οἱ μαθηταὶ του ἐπίεσθησαν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Ἐκ τῆς πολίχνης ταύτης ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του κατῆλθεν εἰς τὴν παρακειμένην πόλιν Καπερναοῦμ καὶ κατέλυσεν εἰς τὴν οἰκίαν τῶν μαθητῶν του Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου. Ἐκεῖ δὲ ἔκειτο ἡ πενθερὰ τοῦ Σίμωνος πάσχουσα ὑπὸ μεγάλου πυρετοῦ. Ταύτην ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς ἤλθε πλησίον καὶ λαβὼν ἐκ τῆς χειρὸς ἰάτρευσε παραχρῆμα, ὥστε αὕτη ἐσηκώθη καὶ διὰ πολλῶν περιποιήσεων ἐδήλου τὴν εὐγνωμοσύνην της ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ.

Κατὰ τὴν ἑσπέραν, ὅτε εἶχεν ἤδη δύση ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πλῆθος ἀσθενούντων διαφόρους νόσους καὶ πάντας ἰάτρευεν, ἐπιθέτων εἰς ἕκαστον αὐτῶν τὰς χεῖρας. Ὅλη δὲ ἡ πόλις εἶχε συναχθῆ ἔξω τῆς οἰκίας καὶ πάντες ἰθαύμαζον καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Τῇ δὲ πρωΐᾳ ἐξῆλθε τῆς οἰκίας καὶ ἐπορεύθη μόνος εἰς ἔρημον τόπον, ἵνα ἐκεῖ προσευχηθῆ πρὸς τὸν Θεόν. Ὁ δὲ Σίμων Πέτρος ἐξεγερθεὶς καὶ μὴ εὐρῶν τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ οἴκῳ ἐδραμεν κατόπιν καὶ μετὰ τοῦ Πέτρου καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταί, ζητοῦντες αὐτόν. Ὡς δὲ ἔφθασαν εἰς τὸν τόπον, ἔνθα εὐρίσκετο εἶπον· «Κύριε, οἱ ἄνθρωποι σὲ ζητοῦσι.» — Ναί,

ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, ἀλλὰ πρέπει νὰ κηρύξωμεν καὶ εἰς τὰς ἄλλας πόλεις τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· διότι διὰ πάντας ἀπεστάλην παρὰ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἤρχετο εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐκήρυττεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Μίαν δὲ ἡμέραν διαβαίνων ὁ Ἰησοῦς ἐκ τοῦ τελωνείου εἶδε τὸν τελῶνην Ματθαῖον καλούμενον καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· « Ἀκολούθει με ». Καὶ ὁ Ματθαῖος καταλιπὼν πάντα προθύμως ἠκολούθησεν αὐτόν. Ἐφερε δὲ ὁ Ματθαῖος τὸν Ἰησοῦν εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐνθα παρεσκεύασε μέγα δεῖπνον, εἰς ὃ προσεκάλεσε καὶ πολλοὺς τελῶνας καὶ ἄλλους ἀνθρώπους. Ταῦτα δὲ βλέποντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς ἐγόγγυζον καὶ ἔλεγον πρὸς τοὺς μαθητάς του· Διὰ τί τρώγετε καὶ πίνετε μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ; (1).

(1). Οἱ Ἑβραῖοι πάλαι δὲν ἐπλήρωνον οὔτε φόρους οὔτε ἄλλα τέλη τελωνικά. Ὅσακις δὲ ὑπεχρεοῦντο νὰ δώσωσι συνδρομάς, αὐταὶ ἀπέβλεπον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρὸς θρησκευτικοὺς σκοποὺς. Ἀλλὰ κατόπιν, ὅτε ὑπετάγησαν εἰς τοὺς Πέρσας καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ἐπεβλήθησαν εἰς αὐτοὺς πλῆθος φόρων π.χ. διδύα, φόρος κεφαλικὸς, φόρος τῶν καρπῶν τῆς γῆς, φόρος οἰκοδομῶν, φόρος ἐξαγωγῆς καὶ εἰσαγωγῆς, κτλ. Ἐπόμενον δὲ ἦτο νὰ διάκηνται πρὸς τοιοῦτους φόρους λίαν ἀπεχθῶς καὶ ἁμοῦ μὲ τοὺς φόρους τούτους νὰ μισῶσι καὶ τοὺς εἰσπράκτορας τούτων. Ἄλλ εἰς τὸ κακὸν τοῦτο προσετέθη καὶ ἄλλο, ὅπερ ἐκορύφωσε τὸ μῖσος τῶν Ἰουδαίων. Οἱ Ῥωμαῖοι συνείθιζον νὰ ἐνοικιάζωσι τοὺς φόρους, οἱ δὲ ἐνοικιασταὶ οἱ καλούμενοι τελῶναι παντοιοτρόπως ἐπίεζον τοὺς ἀνθρώπους, ἵνα κερδίζωσι περισσότερα. Δι' ὃ ἕκαστος Ἰουδαῖος πάντα τελῶνην οἰουδὴποτε φόρου ἐθεώρει ὡς ἄνθρωπον ἀπατεῶνα καὶ τοσοῦτον κατεφρόνου αὐτοῦς, ὥστε εἰς τὰ Ἰουδαϊκὰ δικαστήρια δὲν ἐλαμβάνετο καθ' ὅλου ὑπὸ ὄψιν ἢ μαρτυρία τελῶνου. Διὸ καὶ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ἅπαντᾶ συχνά, «*τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοί*»

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· « Ἰατροῦ δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην οἱ ὑγιαίνοντες, ἀλλ' οἱ πάσχοντες. Πηγαίνετε νὰ μάθητε τί σημαίνει· « Ἐλεον θέλω καὶ ὄχι θυσίαν » « Ἐγὼ ἦλθον ἵνα καλέσω εἰς μετάνοιαν τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ ὄχι τοὺς δικαίους ».

Τότε προσῆλθον ἐκεῖ καὶ μαθηταὶ τινες τοῦ Ἰωάννου τοῦ προδρόμου ὡς καὶ μαθηταὶ Φαρισαίων καὶ ἠρώτησαν· « Διὰ τί ἡμεῖς, ὡς καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων πράττουσι, νηστεύομεν καὶ προσευχόμεθα συχνάκις, ἐν ᾧ οἱ μαθηταὶ σου τρώγουσι καὶ πίνουσι ; »

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς·

« Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ πεινώσι καὶ νὰ νηστεύωσι κατὰ τὸν γάμον οἱ ἄνθρωποι τοῦ γαμβροῦ, ἐν ᾧ οὗτος εἶναι πλησίον των ; Θὰ ἔλθῃ ὁμοῦς καιρὸς, ὅτε θὰ ἀφαιρεθῇ παρ' αὐτῶν ὁ γαμβρὸς καὶ τότε βεβαίως θὰ νηστεύσωσι ». Προσέθηκε δὲ εἰς ταῦτα καὶ τὴν ἐξῆς παραβολὴν· « Οὐδεὶς ἐμβάλωνει παλαιὸν φόρεμα μετ' ἐπιματῆρι ἀπὸ καινούργιον φόρεμα· διότι καὶ τὸ νέον φόρεμα θὰ χαλάσῃ καὶ τὸ παλαιὸν θὰ ἔχῃ ἐμβάλωμα ἀσύμφωνον. Ὡσαύτως καὶ γλεῦκος δὲν θέτομεν εἰς παλαιούς ἀσκούς· διότι διαρρήγνυνται οἱ ἀσκοὶ καὶ χύνεται καὶ ὁ οἶνος καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται. Τὸ γλεῦκος θέτομεν εἰς νέους ἀσκούς καὶ οὕτως ἔχομεν καὶ τοὺς ἀσκούς καὶ τὸν οἶνον ».

Μίαν δὲ ἡμέραν ἀνέβη εἰς ὄρος τι καὶ διενυκτέρευσε ἐκεῖ μόνος προσευχόμενος εἰς τὸν Θεόν. Τὴν δὲ ἐπομένην ἡμέραν ἐκάλεσε παρ' ἑαυτῷ τοὺς μαθητάς του, ἐξ ὧν ἐξέλεξε δώδεκα, οἵτινες ὤφειλον νὰ ὦσι πάντοτε μετ' αὐτοῦ καὶ οὗς ἀπέστειλε νὰ κηρύττωσι καὶ αὐτοὶ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Δι' ὃ καὶ ἐκάλεσε αὐτοὺς ἀποστόλους. Εἶναι δὲ οὗ-

τοι οί ἐξῆς· ὁ Σίμων, ὃν ἐκάλεσε Πέτρον, καὶ ὁ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, οἱ δύο ἀδελφοὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Βαρθολομαῖος, ὁ Ματθαῖος καὶ ὁ Θωμᾶς, ὁ Ἰάκωβος ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλφαίου καὶ ὁ Σίμων ἀπὸ τὴν Κανάν, ὁ ἐπινομασθεὶς ζηλωτῆς, ὁ Θαδδαῖος καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ὁ προδότης αὐτοῦ κατοπιν γενόμενος. Τότε ἦλθε πρὸς αὐτὸν καὶ τῶν γραμματέων τις, ὅστις ἐνόμιζεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς θὰ γίνῃ βασιλεὺς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ θὰ ἀνταμείψῃ τοὺς ὀπαδοὺς του μὲ ἀξιώματα καὶ μὲ δόξαν καὶ εἶπε· «Διδάσκαλε, θέλω σὲ ἀκολουθήσῃ, ὅπου καὶ ἂν πορευθῆς». Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· «Αἱ ἀλώπεκες ἔχουσι σπήλαια καὶ τὰ πτηνὰ ἔχουσι φωλεὰς πρὸς κατοικίαν, ἀλλ' ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἔχει ποῦ νὰ κλίνη τὴν κεφαλὴν του».

§ 13. Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλία.

Καὶ ἤρχοντο ἐνταῦθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν πλῆθος λαοῦ καὶ ἐκ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἐξ ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ ἐκ τῆς χώρας τῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Ὡς δὲ εἶδε τὸν λαὸν ὁ Ἰησοῦς ἔμεινεν ἐπὶ τοῦ ὄρους. Ἐνταῦθα προσῆλθον μόνον οἱ μαθηταὶ του, οὓς ἐδίδαξε ταῦτα·

Μακάριοι· ὅσοι εἶναι ἀπηλλαγμένοι οἰήσεως καὶ ἀλαζονείας· διότι αὐτῶν εἶναι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, διότι αὐτοὶ θὰ παρηγορηθῶσι. Μακάριοι οἱ ἡσυχοὶ καὶ γλυκεῖς ἀνθρώποι· διότι αὐτοὶ θὰ κατακτήσωσι τὴν γῆν. Μακάριοι ὅσοι πεινώσι καὶ διψῶσι (ἐπιθυμοῦσι) τὴν δικαιοσύνην· διότι αὐτοὶ θὰ χορτασθῶσι. Μακάριοι οἱ ἔχοντες καθαρὰν καρδίαν· διότι αὐτοὶ θὰ ἴδωσι τὸν Θεόν. Μα-

κάριοι οἱ εἰρηνοποιοί· διότι αὐτοὶ θὰ ὀνομασθῶσι τέκνα τοῦ Θεοῦ. Μακάριοι οἱ καταδιωχθέντες διὰ τὴν δικαιοσύνην των καὶ διὰ τὴν ἀρετὴν των· διότι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι καὶ σεῖς, ἐὰν οἱ ἄνθρωποι ἔνεκεν ἑμοῦ σὰς ὑβρίσωσι καὶ σὰς καταδιώξωσι καὶ σὰς συκοφαντήσωσι λέγοντες παντοῖα καθ' ὑμῶν ψευδολογήματα. Ἔστε περιχαρεῖς καὶ ἄφοβοι· διότι θὰ ἔχητε τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, Οὕτω κατεδίωξαν καὶ τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ἡμῶν.»

« Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἄλας τῆς γῆς. Ἐὰν τοῦτο ἀπολέσῃ τὴν δυνάμιν του, μὲ τί τότε θὰ ἀλατίζωμεν; Τότε τοῦτο εἰς τίποτε δὲν μᾶς χρησιμεύει καὶ πρέπει νὰ ρίψωμεν αὐτὸ ἔξω καὶ νὰ καταπατήσωσιν οἱ ἄνθρωποι.»

« Σεῖς εἶσθε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Δὲν δύναται νὰ κρυβῇ πόλις κειμένη ἐπάνω ὄρους, οὐδὲ τὸν ἀνημμένον λύχνον θέτουσιν ὑποκάτω τοῦ μοδίου, ἵνα μὴ φέγγῃ, ἀλλ' εἰς τὴν λυχνίαν, ἵνα λάμπῃ καὶ φωτίζῃ ὅλην τὴν οἰκίαν. Οὕτω καὶ τὸ φῶς ὑμῶν ἄς λάμπῃ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.»

« Ἠκούσατε ὅτι εἶπον ἄλλοι νὰ ἀγαπᾶτε τὸν πλησίον σας καὶ νὰ μισῆτε τὸν ἐχθρὸν σας. Ἐγὼ ὅμως σὰς λέγω· Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς σας, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, εὐεργετεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ὑβριζόντων, καὶ καταδιωκόντων ὑμᾶς. Διότι τότε θὰ εἶσθε υἱοὶ τοῦ ἐπουρανίου ἡμῶν πατρός, ὅστις ἀνατέλλει τὸν ἥλιον αὐτοῦ καὶ διὰ τοὺς κακοὺς καὶ διὰ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους, καὶ ὅστις βρέχει καὶ διὰ τοὺς δικαίους καὶ διὰ τοὺς ἀδίκους. Διότι, ἐὰν ἀγαπᾶτε μόνον τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τότε κατὰ τί θὰ διαφέρητε ἀπὸ τοὺς τελῶνας, οἵτινες καὶ αὐτοὶ πράτ-

τουσι τοῦτο; Ὡσαύτως, ἐὰν εἴσθε φιλόφρονες πρὸς τοὺς ἀδελφούς σας μόνον, τότε τί θὰ ἔχητε περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἐθνικούς, οἵτινες ἐπίσης πράττουσι τὸ αὐτό; Σεῖς πρέπει νὰ εἴσθε τέλειοι ἄνθρωποι, ὅπως ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.»

«Προσέχετε, μὴ ποιεῖτε τὸ καλὸν ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων χάριν ἐπιδείξεως. Ὅταν δίδητε ἐλεημοσύνην, μηδὲ ἡ ἀριστερά σας χεὶρ νὰ καταλαμβάνῃ τί κάμνει ἡ δεξιὰ σας· καὶ ὁ Θεὸς ὅστις βλέπει τὰ γινόμενα ἐν τῷ κρυπτῷ, θὰ σας ἀποδώσῃ αὐτὰ ἐν τῷ φανερῷ. Ὅταν δὲ προσεύχησθε, μὴ κάμνετε ὅπως οἱ ὑποκριταί, οἵτινες στέκονται εἰς τὰς γωνίας, εἰς τὰς συναγωγάς, εἰς τὰς πλατείας καὶ προσεύχονται, ἵνα τοὺς βλέπῃ ὁ κόσμος. Τοιαύτη προσευχὴ γίνεται μάτην. Σεῖς νὰ εἰσέρχησθε εἰς τὸ δωμάτιόν σας, νὰ κλείητε καλῶς τὴν θύραν καὶ νὰ προσεύχησθε εἰς τὸν πατέρα σας ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ Θεὸς ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, θὰ εἰσακούσῃ τῆς προσευχῆς σας. Ὅταν δὲ προσεύχησθε, μὴ ἐκτρέπεσθε εἰς ἀπεραντολογίας, ὅπως πράττουσιν οἱ ἐθνικοί, οἵτινες νομίζουσιν ὅτι εἰσακούονται, ἐὰν λέγωσι πολλά. Ὁ Θεὸς δὲν ἔχει ἀνάγκην πολλῶν λόγων, διότι γνωρίζει τίνων ἔχετε ἀνάγκην, πρὶν σεῖς ζητήσητε ταῦτα παρ' αὐτοῦ. Ἡ προσευχὴ σας ἄς εἶναι τοιαύτη·

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γεννηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δός ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν· ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ· Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Μὴ θησαυρίζετε θησαυρούς ἐπὶ τῆς γῆς, οὓς ἀφανίζουσι καὶ σῆτες (βότριδα, σκόρος) καὶ σῆψις, καὶ οὓς δύνανται νὰ ἀνασκάψωσι καὶ νὰ κλέψωσιν κλέπται. Ἀλλὰ θησαυρίζετε θησαυρούς ἐν οὐρανῷ, οἵτινες μένουσιν αἰώνιοι καὶ ἀφθαρτοί. Ὅπου δὲ εἶναι ὁ θησαυρός σας, ἐκεῖ θὰ εἶναι καὶ ἡ καρδιά σας.

Οὐδεὶς δύναται νὰ ὑπηρετῇ συγχρόνως εἰς δύο κυρίους, οὐδὲ σεῖς δύνασθε νὰ ὑπηρετῆτε καὶ τῷ Θεῷ καὶ τῷ μαμονᾷ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν μὴ χάνεσθε μὲ τὴν φροντίδα, τί θὰ φάγητε καὶ τί θὰ πίνητε καὶ τί θὰ ἐνδυθῆτε. Δὲν εἶναι ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἀνωτέρα τῆς τροφῆς; καὶ δὲν εἶναι τὸ σῶμα ὑμῶν ἀνώτερον τῆς ἐνδυμασίας; Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πτηνὰ τοῦ οὐρανοῦ, τὰ ὁποῖα οὔτε σπεύρουσιν οὔτε θερίζουσιν οὔτε συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά. Σεῖς δὲν εἰσθε τῶν πτηνῶν ἀνώτεροι; Καὶ διὰ τί μεριμνᾶτε περὶ τοῦ ἐνδύματος; Ἴδετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς ἀυξάνουσι, χωρὶς οὔτε νὰ κοπιῶσιν οὔτε νὰ νήθωσι. Οὐδὲ ὁ Σολομών αὐτὸς ἐν ὅλῃ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ αὐτοῦ ἐφόρεσε φόρεμα ὡς ἐν τούτων. Καὶ ἀφ' οὗ τὰ χόρτα τοῦ ἀγροῦ ὁ Θεὸς ἐνδύει οὕτως, τὰ ὁποῖα σήμερον εἶναι καὶ αὔριον βάλλονται εἰς τὸν κλίβανον, δὲν θὰ φροντίσῃ μᾶλλον διὰ σᾶς, ὀλιγόπιστοι; Διὰ τοῦτο μὴ μεριμνᾶτε τί θὰ φάγητε, ἢ τί θὰ πίνητε ἢ τί θὰ ἐνδυθῆτε, ὅπως πράττουσιν οἱ ἔθνηκοί, ἀλλὰ ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα θὰ δοθῶσιν ὑμῖν παρὰ τοῦ οὐρανοῦ πατρός, ὅστις γινώσκει ὅτι χρειάζεσθε ταῦτα.

Μὴ κατακρίνετε τοὺς ἄλλους, ἵνα μὴ καὶ σεῖς κατακριθῆτε. Τί βλέπεις τὸ κάρφος (τσᾶκνον) ἐν τῷ ὀφθαλμῷ

τοῦ ἀδελφοῦ σου, ἐν ᾧ ἐν τῷ ἰδικῷ σου ὀφθαλμῷ δὲν ἐννοεῖς τὴν ὑπάρχουσαν δοκὸν (πατερόν); Ἄν θέλῃς νὰ ἐκβάλῃς τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου, φρόντισε πρῶτον νὰ ἐκβάλῃς τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ἰδικοῦ σου· διότι τότε θὰ δυνηθῆς νὰ ἴδῃς νὰ ἐκβάλῃς καὶ τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἄλλου. Μὴ δώσητε τὰ ἅγια εἰς τοὺς κύνες, μηδὲ ρίψητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, ὅτινες ἀφ' οὗ καταπατήσωσιν αὐτοὺς δὲν εἶναι καθόλου παράδοξον καὶ νὰ στραφῶσιν ἐναντίον σας καὶ νὰ σᾶς διασχίσωσι. Παρακαλεῖτε καὶ θὰ σᾶς δοθῇ· ζητεῖτε καὶ θὰ εὔρητε· κρούετε καὶ θὰ σᾶς ἀνοίξωσι· Διότι, ὅστις παρακαλεῖ, λαμβάνει, καὶ ὅστις ζητεῖ εὐρίσκει, καὶ ὅστις κρούει θὰ τοῦ ἀνοιχθῇ. Ὁ Θεὸς ἠξεῦρει τί πρέπει νὰ δώσῃ εἰς ἕκαστον.

Πάντα ὅσα θέλετε νὰ κάμνωσι πρὸς ὑμᾶς οἱ ἄλλοι, κάμνετε καὶ σεῖς πρὸς αὐτούς. Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης, καὶ ἀκολουθήσατε τὴν ἐστενοχωρημένην ὁδόν, ἣτις φέρει εἰς τὴν ζωὴν. Ἀποφεύγετε δὲ τὴν πλατεῖαν πύλην καὶ τὴν εὐρύχωρον ὁδόν, ἣτις φέρει εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ ἦν ἀκολουθοῦσιν οἱ περισσότεροι. Προσέχετε δὲ ἀπὸ τοὺς ψευδοπροφήτας, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς μὲ ἐνδύματα προβάτων, ἔσωθεν δὲ εἶναι λύκοι ἄρπαγες. Τοιοῦτους θὰ γνωρίσητε καλὰ ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. Αἱ ἄκανθοι δὲν κάμνουσι σταφυλὰς καὶ αἱ τρίβλοι δὲν κάμνουσι σῦκα! Τοὺς καλοὺς καρποὺς κάμνουσι τὰ καλὰ δένδρα, καὶ τοὺς σαπροὺς τὰ κακά. Οὕτω ἐκ τῶν ἔργων καὶ ἐκ τῆς προαιρέσεως αὐτῶν θὰ καταλάβητε τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους. Ὁ καλὸς ἄνθρωπος κάμνει τὸ καλὸν ἐκ τοῦ καλοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ ὁ κακὸς ἐκ τοῦ κακοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ.

Καὶ οὐτινος ὑπερπληρωθῆ ἡ καρδία, τούτου λαλεῖ τότε ὁ στόμα.

Εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν θὰ εἰσέλθωσιν οὐχὶ οἱ λέγοντες· Κύριε Κύριε, ἀλλ' οἱ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Πᾶς ὅστις ἀκούει τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτοὺς ὁμοιάζει μὲ ἄνθρωπον φρόνιμον, ὅστις ἔκτισεν οἰκίαν θεμελιώσας αὐτὴν ἐπὶ τοῦ βράχου. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ βροχὴ καὶ ἐσχηματίσθησαν ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν ἄνεμοι καὶ προσέπεσον εἰς τὴν οἰκίαν, αὕτη δὲν ἔπεσε· διότι ἦτο θεμελιωμένη ἐπὶ τοῦ βράχου. Τούναντιον ὁ ἀκούων μόνον τοὺς λόγους μου καὶ μὴ ἐκτελῶν αὐτούς, ὁμοιάζει μὲ τὸν μωρὸν ἄνθρωπον, ὅστις ἐθεμελίωσε τὴν οἰκίαν του ἐπὶ τῆς ἄμμου, ἣτις δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀντισταθῆ εἰς τὴν βροχὴν καὶ εἰς τοὺς ἀνέμους, ἀλλ' ἐκρημίσθη ἐκ θεμελίων.

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐξεπλήττοντο διὰ τὴν διδασκαλίαν ταύτην, ἣτις διὰ τῆς θείας αὐτῆς δυνάμεως ἐσαγήνευε τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων.

§ 14. Θαύματα τοῦ Ἰησοῦ.

α. Ἡ ἰασις τοῦ λεπροῦ.

Ὡς δὲ ὁ Ἰησοῦς κατέβη τοῦ ὄρους, ἠκολούθει αὐτὸν πολὺς κόσμος. Ἐκεῖ δὲ ἐνεφανίσθη πρὸς αὐτὸν ἄνθρωπος πάσχων ὑπὸ δεινῆς νόσου τῆς λέπρας. Ἡ νόσος αὕτη, ἣτις σήμερον ἀναφαίνεται εἰς τὰ θερμὰ κλίματα, εἶναι νόσος τοῦ δέρματος καὶ εἶναι νόσος ἀνίατος. Κατ' ἀρχὰς ἐμφανίζεται εἰς τὸ σῶμα ὡς λευκὴ κηλὶς ἴση μὲ κεφαλὴν βελόνης, κατόπιν ὁμῶς ἐξαπλοῦται εἰς ὅλον τὸ σῶμα. Ὅταν δὲ λάβῃ αὐξησιν, τότε

παρατηροῦνται φοβερά ἀποτελέσματα. Πίπτουσιν οἱ δάκτυλοι τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν τοῦ πάσχοντος, ἐνίοτε δὲ καὶ αἱ χεῖρες αὐταὶ καὶ οἱ πόδες. Πανταχοῦ τοῦ σώματός του σχηματίζονται ἐξοιδήματα καὶ πληροῦνται ἐμπύου καὶ σκωλήκων, ἡ πνοή του εἶναι δυσώδης, τὰ βλέφαρά του ἐξοιδαίνονται καὶ ὑποφέρει ὑπὸ ἀϋπνίας, ὑπὸ φοβερῶν ὄνειρων καὶ ἀγωνίας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ νόσος αὕτη εἶναι μiasματικῆ, ὁ λεπρὸς ὀφείλει νὰ κατοικῆ μακρὰν τῶν ἀνθρώπων, καὶ νὰ περιπατῆ καθ' ὁδὸν μὲ κεφαλὴν ἀκάλυπτον καὶ μὲ ἐνδύματα ῥακώδη, ἵνα γνωρίζωσιν αὐτὸν μακρόθεν οἱ ἄνθρωποι, οὓς πρὸς τούτοις ὀφείλει καὶ νὰ προειδοποιῆ διὰ τῆς λέξεως ἀκάθαρτος ! ἀκάθαρτος ! ἵνα φεύγωσιν οἱ ἄνθρωποι μακρὰν, Περὶ τῶν ἀσθενῶν τούτων προσεῖχον ἀγρύπνως οἱ ἱερεῖς, οἵτινες, εὐθύς ὡς ἀνεφαίνετο ἡ νόσος, ἀπεχώριζον αὐτοὺς μακρὰν τῆς κοινωνίας, καὶ ἄφινον αὐτοὺς νὰ εὕρωσι θάνατον οἰκτρὸν· διότι οὐδεμία αὐτῶν ὑπῆρχεν ἴασις. Ἄλλ' ὅ,τι δὲν δύνανται οἱ ἄνθρωποι νὰ ἰατρεύσωσι, τοῦτο κατορθώνει ὁ Θεός. Ὁ δυστυχὴς λεπρὸς, ὡς εἶδε τὸν Ἰησοῦν παρερχόμενον, ἔπεσε κατὰ γῆς καὶ προσεκύνησεν αὐτὸν πλήρης πίστεως καὶ εἶπε· «Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι νὰ ἰατρεύσῃς καὶ ἐμὲ ἐκ τῆς φοβερᾶς αὐτῆς ἀσθενείας.» Ἡ δυστυχία αὕτη τοῦ λεπροῦ συνεκίνησε τὴν καρδίαν τοῦ Ἰησοῦ καὶ πλησιάσας ἐκείνον, ὃν ἀπέφευγεν ὅλος ὁ κόσμος, τὸν ἤγγισεν διὰ τῆς χειρὸς καὶ εἶπε· «Θέλω νὰ γίνῃς καλὰ καὶ γίνου.» Καὶ ὁ λεπρὸς ἰατρεύθη παρευθὺς, καὶ ἐδόξασε τὸν Κύριον. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· Τοῦτο μὴ εἴπῃς εἰς κανένα, ἀλλὰ νὰ παρουσιασθῆς πρὸς τὸν ἱερέα, ἵνα σὲ ἀναγνωρίσῃ ὅτι εἶσαι ὑγιὴς καὶ ἐπιτρέψῃ νὰ ζῆς εἰς τὸ ἐξῆς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, νὰ προσφέρῃς

δὲ καὶ τὴν ὠρισμένην θυσίαν εἰς τὸν Θεόν, ὡς ἔχει διατάξῃ ὁ Μωϋσῆς.

β'. *Ἡ ἱασις τοῦ δούλου τοῦ ἑκατοντάρχου ἐν Καπερναοῦμ.*

Ὁ Ἰησοῦς ἦλθε μετὰ ταῦτα ὁμοῦ με τοὺς μαθητάς του εἰς τὴν Καπερναοῦμ. Ἐκεῖ ἔζη εἰς ἀξιωματικὸς Ῥωμαῖος ἑκατόνταρχος (λοχαγός), ἄνθρωπος καθ' ὅλα ἀξιώλογος. Τόσον δὲ ἦτο ἀγαθῆς ψυχῆς ἄνθρωπος, ὥστε ἐν Καπερναοῦμ εἶχε κτίσῃ ἰδίᾳ δαπάνῃ καὶ μίαν συναγωγὴν διὰ τοὺς κατοίκους, εἰ καὶ αὐτὸς ἦτο ἀλλόφυλος καὶ ἀλλόθρησκος. Ὁ ἑκατόνταρχος οὗτος εἶχε ἀκούσῃ περὶ τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν πράξεων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐσέβετο αὐτὸν μεγάλως, ἀνεγνώριζε δὲ εἰς αὐτὸν θεῖα χαρίσματα καὶ ἐπίστευεν ὅτι εἶναι παρὰ Θεοῦ ἀπεσταλμένος. Συνέβη δὲ ἤδη, καθ' ὃν χρόνον ὁ Ἰησοῦς ἤρχετο εἰς Καπερναοῦμ, νὰ ἀσθενήσῃ ἐπικινδύνως εἰς τῶν δούλων τοῦ ἑκατοντάρχου. Τόσον δὲ ἠγάπα αὐτὸν ὁ κύριός του, ὥστε ἀφ' οὗ μάλιστα μετεχειρίσθη ὅλα τὰ μέσα, ἠθέλησε νὰ μεταχειρισθῇ καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Ἰησοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἐθεώρει ἑαυτὸν ἄνθρωπον ἁμαρτωλὸν καὶ ἀνάξιον νὰ συνομιλῇ μετὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἔστειλε τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως, ἵνα παρακαλέσωσιν τὸν Ἰησοῦν νὰ ὑσπλαγχνισθῇ καὶ σώσῃ τὸν ἐτοιμοθάνατον δούλόν του. Οἱ ἀπεσταλμένοι ἐλθόντες πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἑκατοντάρχου καὶ ἰατρεύσῃ τὸν δούλόν του, ἔλεγον δὲ «ὁ ἑκατόνταρχος εἶναι ἄξιος τῆς χάριτος ταύτης· διότι ἀγαπᾷ τὸ ἔθνος ἡμῶν, μᾶς ἔκτισε δὲ καὶ συναγωγὴν καὶ ἄλλα πολλὰ καλὰ ἔκαμεν εἰς ἡμᾶς». Ὁ Ἰησοῦς εὐθύς ἐκίνησε νὰ

ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἑκατοντάρχου. Τοῦτο ἀκούσας ὁ ἑκατόνταρχος στέλλει καὶ παρακαλεῖ τὸν Ἰησοῦν λέγων· «Κύριε, μὴ πειράζειςαι. Ἐγὼ δὲ εἶμαι ἄξιος, ἵνα εἰσέλθῃς ὑπὸ τὴν στέγην μου. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐτόλμησα καὶ ὁ ἴδιος νὰ ἔλθω πρὸς σέ. Παρακαλῶ μόνον λόγον εἰπέ, καὶ ὁ ἄνθρωπός μου θὰ ἰατρευθῇ». Ταῦτα παρήγγειλεν ὁ ἑκατόνταρχος, ὁ Ἰησοῦς ὅμως εὐχαρίστως ἤθελε νὰ μεταβῇ πρὸς τοιοῦτον ἄνθρωπον. Ὡς δὲ ἔφθασε πλησίον τῆς οἰκίας, τότε ἐπαρουσιάσθη ὁ ἑκατόνταρχος αὐτὸς ἔξω αὐτῆς καὶ εἶπε· «Κύριε, δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ σέ δεχθῶ εἰς τὴν οἰκίαν μου. Διὰ τοῦτο σέ παρακαλῶ νὰ εἴπῃς λόγον μόνον νὰ θεραπευθῇ ὁ ὑπηρέτης μου, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι εὐθὺς θὰ θεραπευθῇ. Διότι καὶ ἐγὼ εἶμαι ἄνθρωπος ἐν ἐξουσίᾳ καὶ ἔχω ἀνθρώπους ὑπὸ τὰς διαταγὰς μου καὶ λέγω εἰς τοῦτον πῆγαινε! καὶ πηγαίνει· καὶ εἰς τὸν ἄλλον ἔρχου! καὶ ἔρχεται· καὶ εἰς τὸν δουλὸν μου κάμε τοῦτο! καὶ τὸ κάμνει».

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε καὶ εἶπε· «Οὐδὲ μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων εὐρὸν ποτε τοιαύτην πίστιν! Σὰς λέγω δὲ ὅτι πολλοὶ ἀλλόφυλοι θὰ ἔλθωσιν ἐξ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ θὰ πιστεύσωσιν εἰς ἐμὲ καὶ θὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, οἵτινες ἔπρεπε νὰ εἶναι οἱ πρῶτοι, θὰ ἐκβληθῶσι διὰ τὴν ἀπιστίαν των ἔξω εἰς τὸ σκότος, ὅπου θὰ εἶναι κλαυθμὸς καὶ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων». Ἐπειτα στραφείς πρὸς τὸν ἑκατόνταρχον εἶπε· «Πῆγαινε καὶ θὰ γίνῃ κατὰ τὴν πίστιν σου.» Καὶ ἰατρεύθη εὐθὺς ὁ ὀπηρέτης τὴν ὥραν ἐκείνην.

γ'. Ἡ ἀνάστασις τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας ἐν Ναΐν.

Ἐν Ναΐν, πόλει τινὶ τῆς Γαλιλαίας παρὰ τὸ ὄρος Θαβώρ,

συνέβη μέγα δυστύχημα εἰς πτωχὴν τινα γυναῖκα. Αὕτη, ἀφοῦ ἀπέθανεν ὁ σύζυγός της, δὲν εἶχεν ἄλλο πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἢ ἓν καὶ μόνον τέκνον, τὸ ὁποῖον ὑπερηγάπα. Ἄλλ' ὅτε τὸ παιδίον τοῦτο ἠξήθη καὶ ἔγεινε 17 ἢ 18 ἐτῶν, καὶ ἦτο τῆς μητρὸς ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἐλπίς, ἡσθένησε βαρέως. Τοσοῦτον δὲ ἐδεινώθη ἡ νόσος, ὥστε οὔτε τῆς δυστυχοῦς μητρὸς ἡ περιθαλψίς καὶ τὰ δάκρυα, οὔτε τῶν ἱατρῶν ἡ βοήθεια ἠδυνήθη νὰ σώσῃ τὸν νέον ἐκ τοῦ θανάτου. Ἐκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ τοὺς θρήνους καὶ τοὺς κοπιτοὺς τῆς μητρὸς, ἣτις ἔμενεν εἰς τὸ ἐξῆς ἔρημος καὶ ἀβοήθητος εἰς τὸν κόσμον. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐλυπήθησαν διὰ τὴν δυστυχίαν ταύτην τῆς πτωχῆς γυναικός, ἀλλ' οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ τὴν βοηθήσῃ. Τὸ προσφιλὲς αὐτῆς τέκνον ἔκειτο ἤδη νεκρὸν ἐκ τῆ ἀκμῆ τῆς ἡλικίας. Ἀφοῦ δὲ ἐθρήνησαν αὐτὸ ἡ μήτηρ του καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κηδείας καὶ πλῆθος ἀνθρώπων συνᾶδευε τὸν νέον φερόμενον ἐντὸς φερέτρου εἰς τὸν τάφον, ἡ δὲ μήτηρ παρηκολούθει κλαίουσα καὶ θρηνοῦσα καὶ κοπιτομένη διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ μονογενοῦς αὐτῆς τέκνου. Κατὰ τὸν χρόνον δὲ τοῦτον συνέπεσε εὐτυχῶς νὰ εἰσέρχηται καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του εἰς τὴν πόλιν, ὅστις ἰδὼν τὸν νέον προῶρως ἀποθανόντα καὶ ἀκούσας τοὺς θρήνους τῆς μητρὸς ἐλυπήθη σφόδρα καὶ ἐλθὼν πλησιέστερον εἶπε παρηγορῶν τὴν μητέρα νὰ μὴ κλαίῃ. Ἐπειτα ἤγγισε διὰ τῆς χειρὸς τὸ φέρετρον, ἵνα σταθῶσιν οἱ βαστάζοντες αὐτὸ καὶ εἶπε πρὸς τὸν νεκρὸν «Νεανίσκε, ἐγέρθητι». Δὲν εἶχε τελειώσῃ τοὺς λόγους τούτους καὶ ὁ νεκρὸς ἤρχισεν εὐθὺς νὰ κινῆται καὶ ἐγερθεὶς ἤρχισε νὰ λαλῇ. Τότε ὁ Ἰησοῦς τὸν ἔφερεν εἰς τὴν μητέρα του, ἣτις ἔκπληκτος διὰ τὸ

ἀπροσδόκητον τοῦτο καλὸν εὐχαρίστησεν ἐκ βάθους ψυχῆς τὸν Ἰησοῦν. Οἱ δὲ ἄνθρωποι, οἵτινες εἶδον τὸ μέγα τοῦτο θαῦμα, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς ἄνθρωπος δύναται νὰ ἐκτελέσῃ, ἔκπληκτοι καὶ αὐτοὶ ἤρχισαν νὰ δοξάζωσι τὸν Θεὸν λέγοντες· «Προφήτης μέγας ἐνεφανίσθη εἰς ἡμᾶς, ὁ Θεὸς ἐπεσκέφθη τὸν λαόν του.» Καὶ ἡ φήμη αὕτη διεδόθη εἰς ὅλην τὴν Ἰουδαίαν καὶ εἰς τὰ περίχωρα αὐτῆς, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐπανέφερεν εἰς τὴν ζωὴν ἓνα ἀποθανόντα υἱὸν μιᾶς χήρας.

δ'. Ἡ παῦσις τῆς τρικυμίας.

Ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶναι μεγίστη λίμνη $5\frac{1}{2}$ ὥρῶν τὸ μῆκος καὶ 2 ὥρῶν τὸ πλάτος σχηματιζομένη ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἰορδάνου καὶ καλουμένη μὲ διάφορα ὀνόματα ἢ θάλασσα τῆς Γαλιλαίας, ἢ θάλασσα τῆς Τιβεριάδος ἐκ τῆς μεγάλης πόλεως, ἣτις ἦτο ἐκτισμένη πλησίον αὐτῆς, ἢ λίμνη Γεννησαρέτ. Περί τὴν λίμνην ταύτην ἦσαν πολυάνθρωποι πόλεις, αἵτινες συνεκοινῶνουν πρὸς ἀλλήλας διὰ πλοίων. Παράδοξον δὲ συμβαίνει ἐν τῇ λίμνῃ ταύτῃ, ὅτι ἄνεμοι σφοδροὶ αἴφνης ἐμπίπτουσι, παντελοῦς εὐδίας οὔσης, καὶ πολλὰ δυστυχήματα φέρουσιν εἰς τοὺς πλείοντας. Μία τοιαύτη λαίλαψ εἶχεν ἐνσκήψῃ ποτέ, ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἐπεραιοῦτο μετὰ τῶν μαθητῶν του εἰς τὴν ἀντιπέραν ὄχθην. Εἶχεν ἤδη κηρύξῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν λαόν, ὅστις εἶχεν ἀθροισθῆ εἰς τὴν δυτικὴν ὄχθην τῆς λίμνης καὶ περὶ τὴν ἐσπέραν τελειώσας τὴν ὁμιλίαν του εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του νὰ πλεύσωσιν εἰς τὴν ἀντιπέραν ὄχθην, ὅπου ἦσαν ἄλλαι πόλεις, ἵνα καὶ ἐκεῖ διδάξῃ. Οἱ μαθηταὶ ἐτοιμάσαντες τὸ πλοῖον ἐπέβησαν ἐπ' αὐτοῦ μετὰ τοῦ διδασκάλου καὶ ἀπέ-

πλευσαν. Ὁ πλοῦς κατ' ἀρχάς ἦτο ἐξαίρετος, ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποναμῶν ἐκ τῆς διδασκαλίας εἶχε κατακλιθῆ ἐπὶ τῆς πρύμνης, ἵνα ἀναπαυθῆ ὀλίγον. Ὅτε ὅμως εἶχον ἰκανὸν διάστημα διαπλεύσει τῆς λίμνης, αἴφνης φοβερὰ ἠγέρθη λαίλαψ καὶ κύματα ὡς βουνὰ ἐχύνοντο εἰς τὸ πλοῖον, ὅπερ ἐκινδύνευεν ἤδη νὰ καταποντισθῆ. Ἐντρομοὶ οἱ μαθηταὶ προσέρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐξυπνήσαντες αὐτὸν λέγουσι· «Κύριε, σῶσον ἡμᾶς· χανόμεθα.»

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ἠνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς του καὶ εἶπε· «Διατί εἴσθε τόσοι δειλοὶ ; ποῦ εἶναι ἡ πίστις σας ;» Ἐπειτα ἐγερθεὶς εἶπεν εἰς μὲν τὸν ἄνεμον σίγα! εἰς δὲ τὴν θάλασσαν ἠσύχασε! Καὶ εὐθὺς ὁ μὲν ἄνεμος ἐκόπασεν, ἡ δὲ θάλασσα ἔγινε γαληνιαία, ὥστε οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη πλέον πα-

ρετηρεῖτο εἰς αὐτὴν κίνησις. Τοῦτο ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήττοντο λέγοντες· «Τί ἄνθρωπος εἶναι αὐτός, εἰς ὃν καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούει; »

ε'. Ἡ ἰασις ἐνὸς παράφρονος καὶ ἡ ἀνάστασις
τοῦ θυγατρίου τοῦ Ἰαείρου.

Φθάσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν ἀντιπέραν ὄχθην τῆς θαλάσσης ἀπέβη εἰς Γάδαρα, πόλιν μεγάλην καὶ ὀχυράν. Παρὰ τὴν πόλιν ταύτην ὑπάρχουσι σπήλαια, ἃ ἰθεωροῦντο ὡς τάφοι ἀρχαῖοι καὶ ἐν οἷς καὶ σήμερον οἰκοῦσιν ἄνθρωποι πτωχοὶ ὡς τρωγλοδῦται. Ἐν τοῖς τάφοις τούτοις κατῴκει παράφρων, ὃν οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ δαμάσῃ, συνέτριβε δὲ τὰς ἀλύσεις, δι' ὧν ἔδεον αὐτὸν καὶ περιεφέρετο νύκτα καὶ ἡμέραν εἰς τὰ μνήματα καὶ εἰς τὰ ὄρη φωνάζων καὶ κτυπῶν ἑαυτὸν διὰ λίθων, καὶ ἦτο τὸ φόβητρον τῶν ἀνθρώπων. Ὁ μαινόμενος οὗτος ἄνθρωπος, ὡς εἶδε τὸν Ἰησοῦν, ἔδραμε πρὸς αὐτὸν καὶ πεσὼν προσεκύνησεν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐλεήσας τὸν πάσχοντα ἰάτρευσεν εὐθὺς διὰ λόγου καὶ ὁ πρὸ μικροῦ μαινόμενος ἐκάθητο ἤδη ἡσυχος καὶ καθ' ὅλα ἄνθρωπος σώφρων, δοξάζων τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἴασιν. Ἀποχωρισθεὶς δὲ τοῦ Ἰησοῦ πλήρης εὐγνωμοσύνης καὶ σεβασμοῦ ἦλθεν εἰς τοὺς οἰκείους καὶ συγγενεῖς του καὶ ἐκήρυτε πανταχοῦ τῆς χώρας ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἰάτρευσεν αὐτόν. Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἀκούοντες τοῦτο ἐθαύμαζον διὰ τὴν δύναμιν τοῦ Ἰησοῦ νὰ ἰατρεύῃ πάσας τὰς νόσους τῶν ἀνθρώπων.

Ἄφ' οὗ δὲ ὁ Ἰησοῦς διέτριψεν ὀλίγον χρόνον εἰς τὰ Γάδαρα ἀπέπλευσε πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Μόλις δὲ ὁ λαὸς ἤκουσε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐπανῆλθεν πάλιν, συνέρρευσε εἰς τὴν παραλίαν.

ἵνα ἀκούσῃ τοὺς θεοὺς αὐτοῦ λόγους. Ἐκεῖ προσῆλθε καὶ ὁ ἀρχισυνάγωγος (1) τῆς πόλεως ὀνόματι Ἰάειρος καὶ παρέκάλεσε τὸν Ἰησοῦν νὰ εὐσπλαγχνισθῇ αὐτὸν καὶ νὰ ἔλθῃ ταχέως εἰς τὴν οἰκίαν του, ἔνθα κεῖται ἡ θυγάτηρ του ἡλικίας 12 ἐτῶν πνέουσα τὰ λοιθία, καὶ νὰ σώσῃ αὐτήν. Ὁ Ἰησοῦς λυπηθεὶς τὸν ἀρχισυνάγωγον ἠθέλησε νὰ βοηθήσῃ αὐτὸν καὶ ἦλθεν εὐθύς εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἄλλ' ὡς ἐπλησίασεν ἐκεῖ, ἤκουσε τοὺς θρήνους τῆς μητρὸς καὶ τῶν συγγενῶν, ὑπηρέτης δὲ τοῦ Ἰαείρου προσελθὼν εἶπε· «Μὴ λαμβάνετε πλέον τὸν κόπον, Κύριε, τὸ κοράσιον ἀπέθανεν». Τοῦτο ὅμως δὲν ἐκώλυσε τὸν Ἰησοῦν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν, ἔνθα ἰδὼν τὴν μητέρα κλαίουσαν παρηγόρησεν αὐτήν εἰπὼν· «Δὲν ἔχει τίποτε τὸ κοράσιον, κοιμάται.» Ὡς ἤκου-

1) Ἐν ἐκάστῃ πόλει Ἰουδαϊκῇ ὑπῆρχε μία ἢ καὶ περισσότεραι συναγωγαὶ ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ, ἔνθα ὁ λαὸς κατὰ πᾶσαν ἑορτὴν καὶ τακτικῶς κατὰ πᾶν σάββατον, κατόπιν δὲ κατὰ πᾶσαν δευτέραν καὶ πέμπτην συνηθροίζετο καὶ ἤκουε τὴν προσευχὴν, τὴν ἀνάγνωσιν μερῶν ἐκ τῆς ἀγίας Γραφῆς, ὡς καὶ τὴν ἐρμηνείαν αὐτῶν. Καὶ τὴν μὲν προσευχὴν ἔκαμνον οἱ ἱερεῖς, ἢ καὶ ἄλλοι ὠρισμένοι ἄνθρωποι, τὴν δὲ ἀνάγνωσιν ἐν κατάλληλον πρόσωπον, ὃ ἐξέλεγεν ὁ προϊστάμενος τῆς συναγωγῆς, ὁ ἀρχισυνάγωγος, τὴν δὲ ἐρμηνείαν ἠδύνατο πᾶς τις νὰ κάμῃ ἔχων τὴν ἱκανότητα πρὸς τοῦτο. Ἐν ταῖς συναγωγαῖς ταύταις ἐδίδαξε καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ ἀπόστολοι. Διψοκῆτο δὲ ἡ συναγωγὴ ὑπὸ τοῦ ἀρχισυναγωγοῦ καὶ τοῦ συμβουλίου τῶν προεστώτων, οἵτινες ὤφειλον νὰ φροντίζωσιν περὶ τῆς καθαριότητος καὶ τάξεως, περὶ τοῦ φωτισμοῦ τῆς συναγωγῆς, περὶ τῆς συλλογῆς συνδραμῶν διὰ τοῦ πτωχοῦ κτλ. Βοηθοὺς πρὸ τοῦτο εἶχον τὸν *διάκονον* καὶ τὸν *ὑπηρέτην*. Ἐν ταῖς συναγωγαῖς ταύταις ἐγένετο καὶ ἡ διδασκαλία τῶν παιδῶν, ὥστε ἦταν αὐταὶ καὶ σχολεῖα.

σαν τοῦτο οἱ εὐρισκόμενοι ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐγέλασαν· διότι ἔβλεπον ὅτι τὸ κοράσιον εἶχεν ἀποθάνῃ. Ὁ Ἰησοῦς εἶπε νὰ ἐξέλθωσι πάντες ἐκ τῆς οἰκίας καὶ νὰ μείνη μόνον ἡ μήτηρ καὶ ὁ πατὴρ τοῦ κορασίου καὶ οἱ τρεῖς μαθηταὶ αὐτοῦ ὁ Πέτρος, ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης. Ὡς δὲ τοῦτο ἐγένετο, λαβὼν τὴν χεῖρα τοῦ κορασίου εἶπεν ἑβραϊστὶ· «Ταλιθὰ κοῦμι «δηλ. κοράσιον σήκου». Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἀνέ-

ζησε τὸ κοράσιον καὶ ἐσηκώθη ἐκ τῆς κλίνης καὶ περιπάτει. Ὡς δὲ εἶδον τοῦτο οἱ γονεῖς, ἔμειναν ἐκστατικοὶ διὰ τὸ πρᾶγμα τοῦτο, ὅπερ οὐδεμία ἀνθρωπίνη δύναμις δύναται νὰ κατορθώσῃ καὶ προσεκύνησαν τὸν Κύριον μετὰ θαυμασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπῆλθεν ἐκ τῆς οἰκίας παραγγείλας εἰς τοὺς γονεῖς νὰ δώσωσι εἰς τὸ κοράσιον νὰ

φάγη καὶ νὰ μὴ εἴπωσι τίποτε εἰς τοὺς ἀνθρώπους περὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς θυγατρὸς των.

ς'. Ἡ ἰασις τοῦ κωφαλάλου

Ὅτε ὁ Ἰησοῦς διέτριβε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας διδάσκων τὸν λαὸν καὶ ἰατροῦν τοὺς πάσχοντας, ἔφερον πρὸς αὐτὸν καὶ ἓνα ἄνθρωπον νὰ θεραπεύσῃ, ὅστις οὔτε ἤκουεν οὔτε ὠμίλει. Τοὺς τοιοῦτους ἀνθρώπους καλοῦσι κωφαλάλους. Οἱ συγγενεῖς τοῦ κωφαλάλου περιαλγεῖς διὰ τὴν συμφορὰν ταύτην παρεκάλουν τὸν Ἰησοῦν νὰ εὐσπλαγχνισθῇ αὐτούς καὶ νὰ ἰατρούσῃ τὸν πάσχοντα. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ κωφάλαλος προσέβλεπε παρακλητικῶς πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἐξαιτούμενος τὸ ἔλεός του. Διὰ λόγων δὲν ἠδύνατο ὁ δυστυχῆς νὰ ἐκφράσῃ τὴν θλίψιν του καὶ διὰ χειρονομιῶν ἴσως θὰ ἐδήλου εἰς τὸν Ἰησοῦν νὰ τὸν εὐσπλαγχνισθῇ καὶ νὰ τοῦ ἀποδώσῃ τὴν λαλίαν του καὶ τὴν ἀκοήν του. Ὁ Ἰησοῦς ὡς εἶδε τὴν δυστυχίαν ταύτην ἐλυπήθη καὶ ἐλθὼν πλησίον πρῶτον μὲν ἔβαλε τὸν δάκτυλόν του εἰς τὰ ὦτα τοῦ κωφαλάλου, ἔπειτα λαβὼν σίαλον διὰ τοῦ δακτύλου ἤλειψε τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ, καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν παρεκάλει τὸν Θεὸν νὰ εὐσπλαγχνισθῇ τὸν πάσχοντα. Καὶ εὐθὺς ὁ κωφάλαλος ἰατρούθη, καὶ τῶρα ἤκουε καὶ ὠμίλει ὀρθῶς, εὐχαριστῶν ἐκ καρδίας τὸν Κύριον. Οἱ δὲ συγγενεῖς του καὶ πάντες οἱ ἄνθρωποι, ὅσοι εἶδον τὸ θαῦμα τοῦτο ἐδόξαζον τὸν Θεὸν καὶ μετ' ἐκπλήξεως ἔλεγον· «Μέγας εἶσαι, Κύριε! καὶ τοὺς κωφούς κάμνεις νὰ ἀκούωσι, καὶ τοὺς ἀλάλους νὰ λαλῶσι, καὶ τοὺς νεκροὺς ἐπαναφέρεις εἰς τὴν ζωὴν, καὶ τοὺς μαινομένους ποιεῖς σώφρονας, καὶ τοὺς ἀνέμους

καταπαύεις καὶ τὴν τρικυμίαν κατευνάζεις ! Ὡς θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου Κύριε ! »

ξ'. Ἡ Ἰασις τοῦ τυφλοῦ Βαρτιμαίου.

Ὁ Ἰησοῦς μετέβαινε διὰ τῆς Ἰεριχοῦς εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἦτο δὲ ἡ Ἰεριχὼ πόλις παρὰ τὸν Ἰορδάνην πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ἱερουσαλήμ 6 ὥρας περίπου ἀπέχουσα μὲ τείχη ὄχυρά καὶ μὲ ἀνάκτορα πολυτελεῆ τοῦ βασιλέως Ἡρώδου κεκοσμημένη. Κειμένη δὲ ἐν τῷ μέσῳ εὐφορωτάτης πεδιάδος, ἀρδευομένης ὑπὸ δύο μεγάλων πηγῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἀναβλυζουσῶν ἦτο πόλις μεγάλη καὶ εὐδαίμων, ἀπεκάλουν δὲ αὐτὴν οἱ ἄνθρωποι παράδεισον διὰ τοὺς λαμπροὺς κήπους τῆς. Ἐνταῦθα ἦτο καὶ δάσος φοινίκων, διὸ καὶ ἐκαλεῖτο πόλις φοινίκων. Εἰς τὰς πύλας δὲ τῆς πόλεως ταύτης ἐκάθητο πλῆθος πτωχῶν ἐπαιτούντων ἐλεημοσύνην ἀπὸ τοὺς διαβαίνοντας διὰ τῆς πόλεως ἀνθρώπους. Διὰ μιᾶς δὲ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ταύτης ἐξήρχετο καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του συνοδευόμενος ὑπὸ πλῆθους λαοῦ, ἵνα μεταβῇ εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐκάθητο τυφλός τις ἐπαίτης ὀνόματι Βαρτιμαῖος, ὅστις ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς διέρχεται, ἤρχιζε νὰ φωνάζῃ μεγαλοφώνως· « Ἰησοῦ, υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με ». Οἱ ἄνθρωποι ἐπέπληττον αὐτὸν καὶ τοῦ ἔλεγον νὰ σιωπήσῃ. Ἀλλ' ἐκαῖνος ἐφώναζεν ἀκόμη δυνατώτερα· « Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Δαβὶδ, ἐλέησόν με ». Ὡς ἤκουσε τὴν φωνὴν ταύτην ὁ Ἰησοῦς, ἐστάθη καὶ εἶπε νὰ καλέσωσι τὸν τυφλὸν νὰ ἔλθῃ πλησίον. Τότε οἱ ἄνθρωποι περιχαρεῖς λέγουσι πρὸς τὸν τυφλόν· « Ἐπέτυχες, σήκου, σὲ φωνάζει ». Ὡς ἤκουσε τοῦτο ὁ τυφλός, πετᾷ τὸ φόρεμά του καὶ ἔρ-

χεται εὐθὺς πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἀφοῦ δὲ ἦλθεν ἐνώπιόν του, τὸν ἠρώτησε· «Τί θέλεις, Βαρτίμαιε, παρ' ἐμοῦ;—«Νὰ μὲ κάμης νὰ βλέπω, διδάσκαλε», ἀπεκρίθη ὁ τυφλός. — Τότε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· «Βλέπε λοιπόν! ἡ πίστις σου σὲ ἔσωσε». Καὶ εὐθὺς ὁ τυφλός ἰατρεύθη καὶ ἔβλεπε καὶ ἠκολούθει τὸν Ἰησοῦν δοξάζων τὸν Θεόν. Καὶ ὁ λαός, ὅστις εἶδε τὸ θαῦμα τοῦτο, ἐδόξασε καὶ αὐτὸς τὸν Θεόν.

§ 15. Ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ναῷ.

Ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα ἦτο ἡ μεγίστη ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. Ἐπανηγυρίζετο δὲ ἐν Ἱερουσαλήμ μετὰ μεγάλης πομπῆς. Μυριάδες ἀνθρώπων ἐξ ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ εὐσεβεῖς ἔθνηκοι ἐκ τῶν περιουκούντων λαῶν ἤρχοντο ἐκεῖ, ἵνα προσκυνήσωσι τὸν Θεόν. Εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην ἠθέλησε νὰ παρευρεθῆ καὶ ὁ Ἰησοῦς. Ἦτο δὲ ὁ ναὸς τῆς Ἱερουσαλήμ μεγαλοπρεπέστατον οἰκοδόμημα, εἰς ὃ εἰσῆρχοντο διὰ τριῶν μεγάλων προαυλιῶν, ὧν τὸ ἐξώτατον ἦτο προωρισμένον διὰ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ ναῷ ἐγίνοντο θυσίαι καὶ βοῶν καὶ προβάτων καὶ περιστερῶν, οἱ Ἰουδαῖοι ἱερεῖς παρεχώρησαν ἐπὶ ἀμοιβῇ τὴν αὐλὴν ταύτην τοῦ ναοῦ εἰς τοὺς ζωεμπόρους ὡς καὶ εἰς τοὺς ἀργυραμοιβοὺς καὶ εἶχε τὸ μέρος τοῦτο μεταβληθῆ εἰς ἀγορὰν θορυβώδη καὶ ἀκάθαρτον. Ὡς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰσῆλθεν εἰς τὸν περίβολον τοῦτον τοῦ ναοῦ καὶ παρετήρησε τὴν ἀπειροκαλίαν ταύτην καὶ τὸν θόρυβον τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν κτηνῶν, ἠγανάκτησε διὰ τὴν ἀσέβειαν ταύτην καὶ βεβήλωσιν τοῦ ναοῦ, καὶ λαβὼν σχοινίον ἐκεῖ εὐρισκόμενον, ἔκαμε ἐξ αὐτοῦ μάστιγα καὶ ἤρχισε νὰ διώκῃ

ἐκ τοῦ ναοῦ καὶ ἀνθρώπους καὶ κτήνη, ἀνέτρεψε τὰς τραπέζας τῶν ἀργυραμοιβῶν καὶ ἀπέβαλε πάντας ἐκ τοῦ περιβόλου λέγων· «Δὲν πρέπει νὰ ποιῆτε τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου οἶκον ἐμπορίου». Πάντας κατέλαβε σέβας ἅμα καὶ φόβος, καὶ πάντες ἔφυγον ἐκεῖθεν καὶ ἐν τῷ περιβόλῳ ἦτο ἡδὴ ἱεροπρεπὴς ἡσυχία. Τοῦτο ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ πολλοὶ τῶν πρεσβυτέρων ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπον· «Τί ἐξουσίαν ἔχεις σὺ νὰ διώκῃς ἐκ τοῦ ναοῦ τοὺς ἀνθρώπους;— «Τόσῃ ἐξουσίαν, ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, ὥστε δύναμαι τὸν ναὸν τοῦτον, ἐὰν τὸν κρημνίσῃτε, νὰ τὸν ἀνοικοδομήσω εἰς τρεῖς ἡμέρας».

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι·

«Αὐτὸς ὁ ναός, διὰ νὰ οἰκοδομηθῇ, ἐχρειάσθη τεσσαράκοντα καὶ ἕξ ἔτη, καὶ σὺ θὰ οἰκοδομήσῃς αὐτὸν εἰς τρεῖς ἡμέρας;»

Ταῦτα εἶπον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ ἀνεχώρησαν ὠργισμένοι, δὲν συνέφερε δὲ εἰς αὐτοὺς νὰ γίνῃ λόγος μακρότερος· διότι ἡ μεταβολὴ τοῦ ναοῦ εἰς ἀγορὰν ἦτο πρᾶξις ἐπαίσχυντος.

§ 16. Ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ Σαμαρείτις.

Ἀφ' οὗ ἐτελειώσεν ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα, ἔφυγον πάντες οἱ προσκυνηταί, ἔφυγε δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν πατρίδα του τὴν Ναζαρέτ. Ἡ συνήθης ὁδὸς τῶν Ἰουδαίων ἀπερχομένων εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἦτο ἡ διὰ τῆς Περαιάς, εἰ καὶ ἡ διὰ τῆς Σαμαρείας ἦτο συντομωτέρα. Ἐπραττον δὲ τοῦτο, διότι ἐμίσουν τοὺς Σαμαρείτας, οὓς ἐθεώρουν ἀσεβεῖς καὶ μεμολυσμένους καὶ οὓς ἀπέφευγον, ἵνα

μή μολυνθῶσι καὶ αὐτοί. Διότι καὶ μὲν οἱ Σαμαρεῖται ἐπί-
 στευον εἰς ἓνα Θεόν, οὐ εἶχον κτίση καὶ ναὸν ἐπὶ τοῦ ὄρους
 Γαριζείμ, τοῦ κειμένου παρὰ τὴν πόλιν Συχάρ, ἣτις ἦτο
 ἡ πρωτεύουσα τῆς Σαμαρείας, ἀλλὰ πρὸς τῷ ἐνὶ Θεῷ
 διετήρουν καὶ τὴν λατρείαν εἰδώλων τῶν ἐθνῶν. Διὰ τὰς
 διαφορὰς ταύτας τὸ μῖσος τῶν Ἰουδαίων ἦτο ἀδιάλλακτον
 καὶ ἡ βαρυτάτη ὕβρις αὐτῶν ἦτο ἡ λέξις Σαμαρείτης, καὶ
 οὐδεμίαν συναναστροφὴν εἶχον μὲ αὐτούς, ἀπέφευγον δὲ καὶ
 τὸν ἀπλοῦν μεταξύ των χαιρετισμόν. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως, εἰ
 καὶ ἦτο καὶ αὐτὸς Ἰουδαῖος, δὲν παρεδέχετο τὸ μῖσος τοῦτο
 τῶν συμπατριωτῶν του καὶ ἀφόβως ὠδοιπόρει διὰ τῆς Σα-
 μαρείας ἐπιθυμῶν νὰ διδάξῃ καὶ τούτους καὶ φέρῃ εἰς τὴν
 ἀληθῆ θεογνωσίαν. Ἦδη δὲ ἐπιστρέφων διὰ τῆς Σαμαρείας
 εἰς τὴν Ναζαρέτ ἔφθασε εἰς τὴν πόλιν Συχάρ (= Συχέμ, κα-
 τόπιν Νεάπολις, τανῦν Ναβλοῦς), πλησίον τῆς ὁποίας ἦτο
 τὸ κτῆμα, ὅπερ ὁ Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἐδώρησεν εἰς τὸν υἱόν
 του Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς καὶ βαθύτατον φρέαρ καλού-
 μενον τοῦ Ἰακώβ. Ἦτο ἤδη μεσημβρία καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐκά-
 θισε πλησίον τοῦ φρέατος, ἵνα ἀναπαυθῆ, τοὺς δὲ μαθητάς
 του ἔστειλεν εἰς τὴν πόλιν νὰ ἀγοράσωσι τροφὰς καὶ νὰ
 ἔλθωσιν ἐδῶ εἰς τὸ φρέαρ νὰ φάγωσι. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἰησοῦς
 ἐκάθητο μόνος ἐνταῦθα, ἦλθε καὶ γυνὴ Σαμαρεῖτις ἐκ τῆς
 πόλεως νὰ ἀντλήσῃ ὕδωρ. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπλήρωσε τὴν ὑδρίαν
 τῆς, παρεκάλεσεν αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς νὰ δώσῃ καὶ εἰς αὐτὸν
 νὰ πῖν ὀλίγον ὕδωρ. Ἡ Σαμαρεῖτις, ὡς εἶδεν Ἰουδαῖον νὰ
 ὀμιλῇ πρὸς Σαμαρεῖτιδα καὶ μάλιστα νὰ ζητῇ νὰ πῖν ὕδωρ
 μὲ ἀγγεῖον Σαμαρείτου, ἐθαύμασε· (διότι οἱ Ἰουδαῖοι οὐδέ-
 μιαν σχέσιν εἶχον, ὡς εἶπομεν, πρὸς τοὺς Σαμαρείτας) καὶ εἶπε·

« Πῶς ζητεῖς παρ' ἐμοῦ ὕδωρ, ἀφ' οὗ σὺ εἶσαι Ἰουδαῖος καὶ ἐγὼ εἶμαι Σαμαρεῖτις ; »

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπε·

« Ἄν ἤξευρες ὁποῖαν χάριν ἤδη ὁ Θεὸς σοῦ κάμνει καὶ ποῖος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις σοῦ ζητεῖ ὕδωρ νὰ πῖν, τότε θὰ τοῦ ἐζήτηις σὺ καὶ θὰ σοῦ ἐδίδεν ἐκεῖνος ὕδωρ ζῶν (1) ».

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ἡ Σαμαρεῖτις·

« Κύριε, δὲν βλέπω νὰ ἔχῃς τι, μὲ τὸ ὁποῖον νὰ ἀντλήσῃς ἀπὸ τὸ φρέαρ, τὸ ὁποῖον εἶναι ἄλλως πολὺ βαθύ. Πόθεν λοιπὸν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; Καὶ ἔπειτα εἶσαι σὺ ἀνώτερος ἀπὸ τὸν πατέρα ἡμῶν τὸν Ἰακώβ, ὅστις ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς τὸ φρέαρ τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐπιεν ἐξ αὐτοῦ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ κτήνη αὐτοῦ; »

Πρὸς ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς·

« Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, θὰ διψήσῃ πάλιν, ὅστις ὁμοῦς πῖν ἐκ τοῦ ὕδατος, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐγὼ θὰ δώσω εἰς αὐτόν, δὲν θὰ διψήσῃ ποτὲ εἰς τὸν αἰῶνα. Τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον ἐγὼ θὰ τοῦ δώσω, θὰ γίνῃ πηγὴ ὕδατος, ἣτις θὰ ἀναβλύζῃ εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν. »

Ὡς ἤκουσε ταῦτα ἡ γυνὴ εἶπε·

« Δός μοι, Κύριε, τὸ ὕδωρ τοῦτο, ἵνα μὴ διψῶ καὶ ἐρχομαι ἐδῶ καὶ ἀντλῶ ὕδωρ. »

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, ἀλλὰ δὲν ἔπρεπε νὰ

(1) Ὑδωρ ζῶν σημαίνει ὕδωρ ἀπὸ πηγῆν, ἀπὸ βρύσιν, ὅπερ παρὰ τοῖς ἀνατολίταις τιμᾶται πολὺ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς τὸ τηρούμενον ἐν ταῖς δεξαμεναῖς. Ἐνταῦθα ὁμοῦς ὁ Ἰησοῦς μεταφορικῶς ὕδωρ ζωῆς καλεῖ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὅπερ δὲν ἐνόησεν ἡ Σαμαρεῖτις.

εἶσαι γυνὴ ἀμαρτωλὴ ». Καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτὴν ἀμαρτήματα, ἃ εἶχε πράγματι πράξει ἡ γυνή.

Ὡς ἤκουσε ταῦτα ἡ Σαμαρεῖτις, ἠσθάνθη ὅτι ὁ ὁμιλῶν μὲ αὐτὴν ἦτο ἀδύνατον νὰ εἶναι ἄνθρωπος καὶ εἶπεν ἐκ-
πληκτος·

«Κύριε, βλέπω, εἶσαι προφήτης. Καὶ διὰ τοῦτο εἶπέ μοι ποῖοι ἔχουσι δίκαιον οἱ Ἰουδαῖοι, οἱ ὅποιοι φρονοῦσιν ὅτι ὁ Θεὸς πρέπει νὰ προσκυνῆται ἐν Ἱερουσαλήμ, ἢ ἡμεῖς οἱ Σαμαρεῖται, οἱ ὅποιοι προσκυνοῦμεν τὸν Θεὸν εἰς τὸ ὄρος τοῦτο; »

— « Γύναι, ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, πιστευσόν μοι, ἔρχεται καιρὸς, μάλιστα ἦλθε τώρα, ὅτε ὁ Θεὸς δὲν θὰ προσκυνῆται παρὰ τῶν ἀληθινῶν προσκυνητῶν οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ, οὔτε ἐν Ἱερουσαλήμ, ἀλλ' ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. Καὶ τοιοῦτους προσκυνητὰς θέλει ὁ Θεός· διότι ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα καὶ οἱ προσκυνοῦντες αὐτόν, πρέπει ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ νὰ τὸν προσκυνῶσιν (1).

— « Ταῦτα πάντα, ἀπεκρίθη ἡ Σαμαρεῖτις, θὰ μᾶς εἶπη ἀκριβῶς ὁ Μεσσίας, περὶ τοῦ ὁποίου γνωρίζομεν ὅτι μέλλει νὰ ἔλθῃ. »

— « Ἐγὼ εἶμαι, ἀπεκρίθη ὁ Χριστός, ὁ Μεσσίας, ὅστις ὁμιλῶ μὲ σέ. »

Ὡς ἤκουσε τοῦτο ἡ γυνή, ἀφίνει τὴν ὑδρίαν της καὶ τρέχει

(1) Τοῦτο σημαίνει ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἀόρατος καὶ πανταχοῦ παρὼν καὶ πρέπει νὰ τὸν προσκυνῶμεν ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ καὶ ἐν τοῖς ἔργοις ἡμῶν, καὶ ὅποια πρέπει νὰ εἶναι σύμφωνα πρὸς τοῦ Θεοῦ τὰς ἐντολάς. Ὡστε ἀληθῆς προσκυνητὴς εἶναι ὅστις ἔχει τὸν Θεὸν εἰς τὴν καρδίαν του, εἰς τὸν νοῦν του, καὶ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν πράττει ἔργα πάντοτε καλά.

εὐθὺς εἰς τὴν πόλιν. Ὁ Ἰησοῦς συνδιελέγετο ἀκόμη μὲ τὴν Σαμαρεΐτιδα, ὅτε ἐπέστρεψαν οἱ μαθηταὶ τοῦ ἐκ τῆς πόλεως κομίζοντες τροφάς. Ἐθαύμασαν δὲ ἰδόντες τὸν Ἰησοῦν ὁμιλοῦντα μὲ γυναῖκα· διότι παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ἔθεωρεῖτο ἄκοσμον νὰ συνδιαλέγηται ὁ ἀνὴρ καὶ μὲ τὴν γυναῖκά του αὐτὴν διὰ μακρῶν, πολὺ δὲ περισσότερον μὲ ξένην. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς, ὅστις ἤλθεν, ἵνα δώσῃ τὴν πρέπουσαν καὶ εἰς τὴν γυναῖκα θέσιν, δὲν ἠκολούθει τὴν πρόληψιν ταύτην. Καὶ διὰ τοῦτο τιμῶν τὰς γυναῖκας ἐδίδασκεν αὐτάς καὶ εἶχεν ἐξ αὐτῶν μάλιστα καὶ μαθητρίκας. Ἄλλ' ὅσον περίεργοι καὶ ἂν ἦσαν οἱ μαθηταὶ τοῦ νὰ μάθωσι τί ἐλάλει ὁ Ἰησοῦς μὲ τὴν Σαμαρεΐτιδα, ὅμως οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ. Μόνον παρεσκευάσκειν τὸ φαγητὸν καὶ προσεκάλεσαν αὐτὸν νὰ καθίσῃ καὶ φάγῃ. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «Ἐχω φαγητὸν νὰ φάγω ἄλλο, τὸ ὁποῖον σεῖς δὲν γνωρίζετε.» Οἱ μαθηταὶ ἐνόμισαν ὅτι θὰ ἔφερὲ τις πρὸς αὐτὸν ἄλλο φαγητὸν καὶ ἦσαν περίεργοι νὰ μάθωσι τίς. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς ἐξήγησεν αὐτοῖς εἰπὼν· «Φαγητὸν μου εἶναι νὰ κάμνω τὸ θέλημα ἐκείνου, ὅστις μὲ ἔστειλε, καὶ νὰ τελειώσω τὸ ἔργον του.»

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Σαμαρεΐτις ἐφθασεν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἶπε πρὸς τοὺς ἀνθρώπους·

«Ἐλᾶτε νὰ ἴδῃτε ἓνα ἀνθρώπον, ὅστις μου εἶπεν ὅλα ὅσα ἔκαμα. Μὴ εἶναι αὐτὸς ὁ Μεσσίας;»

Ὡς ἤκουσαν τοῦτο οἱ Σαμαρεῖται, ἤλθον εἰς τὸ φρέαρ καὶ πρὸς ἐκάλεσαν τὸν Ἰησοῦν νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ μείνῃ ἐν τῇ πόλει τῶν. Ὁ Ἰησοῦς ἐδέχθη τὴν εὐγενῆ ταύτην πρόσκλησιν τῶν Σαμαρεϊτῶν καὶ διέτριψε δύο ἡμέρας διδάσκων αὐτοὺς καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν καὶ ὠμολόγουν πεισθέντες ἐκ τῆς

διδασκαλίας του ὅτι οὗτος εἶναι ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

§ 17. Ἡ ἕσσις τοῦ υἱοῦ ἐνὸς βασιλικοῦ.

Μετὰ δύο ἡμερῶν διαμονὴν ἀνεχώρησεν ὁ Ἰησοῦς ἐντεῦθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν Ἡ φήμη περὶ τῶν θαυμάτων αὐτοῦ εἶχε πανταχοῦ τῆς Ἰουδαίας διαδοθῆ καὶ πανταχοῦ εὗρισκε θερμὴν ὑποδοχὴν. Μίαν δὲ ἡμέραν, ὅτε ἦτο ἐν τῇ Κανᾶ, ἐνθα ἄλλοτε κατὰ τὸν γάμον εἶχε μεταβάλλῃ τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον, ἔρχεται κατὰ τὴν 1 ὥραν μετὰ μεσημβρίαν ἐκ τῆς Καπερναοῦ πρὸς αὐτὸν εἰς εὐγενῆς ἀνὴρ, ἐκ τῶν ἀνθρώπων τοῦ βασιλέως, καὶ παρεκάλει θερμῶς αὐτὸν νὰ μεταβῆ ἐκεῖ, ἵνα σώσῃ ἐκ δεινῆς νόσου τὸν ἀποθνήσκοντα υἱὸν του. Ἡ Καπερναοῦ ἀπέχει τῆς Κανᾶς μιᾶς ἡμέρας ὁδόν, ὅλοι δὲ ἦσαν ἤδη περίεργοι, ἂν θὰ θεραπευθῆ ὁ υἱὸς τοῦ βασιλικοῦ ἀνθρώπου. Οὗτος εἶχεν ἀκούσῃ περὶ τοῦ Ἰησοῦ πολλά, ἀλλὰ δὲν ἔδωκε ποτε μέχρι τοῦδε μεγάλην προσοχὴν. Τώρα δὲ, ὅτε ἔμελλε νὰ συμβῆ αὐτῷ μέγα κακόν, ὁ θάνατος τοῦ υἱοῦ του, ἐνεθυμήθη τὸν Ἰησοῦν, καὶ παρεκάλει αὐτὸν νὰ σπεύσῃ, ἵνα σώσῃ αὐτὸν ἐκ τοῦ θανάτου. Καὶ διὰ τοῦτο εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· «Ἐὰν δὲν ἴδῃτε σημεῖον, δὲν πιστεύετε. Πήγαινε, ὁ υἱὸς σου ἐγίνε καλὰ.» Ὡς ἤκουσε ταῦτα ὁ βασιλικὸς ἄνθρωπος, εὐχαρίστησε τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Καπερναοῦμ. Ὅτε δὲ εἶχε φθάσῃ πλησίον, ἔδραμον πρὸς αὐτὸν περιχαρεῖς οἱ ὑπηρέται του καὶ εἶπον· «Ὁ υἱὸς σου εἶναι ἤδη καλὰ.» Ἐρωτήσας δὲ ἔμαθε ὅτι ἀπὸ τῆς 1 ὥρας μετὰ μεσημβρίαν ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός, ἦτοι ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης, ὅτε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· «Πήγαινε,

ὁ υἱὸς σου ἔγινε τώρα καλά.» Τούτο ἔκαμε μεγάλην ἐντύπωσιν καὶ εἰς τὸν βασιλικὸν ἄνθρωπον καὶ εἰς ὅλην τὴν οἰκογένειάν του καὶ ὅλοι ἔγιναν ὄπαδοὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀκολουθοῦντες τὰ διδάγματα αὐτοῦ καὶ πιστεύοντες αὐτὸν ὡς Θεόν.

§ 18. Τὸ Σάββατον.

Ὁ Ἰησοῦς δὲν ἔμεινε πάντοτε εἰς μίαν πόλιν, ἀλλὰ περιήρχετο πανταχοῦ διδάσκων. Συνέβη δὲ μίαν ἡμέραν κατὰ σάββατον, ἐν ᾗ ἐπορεύετο ἀπὸ μιᾶς πόλεως εἰς τὴν ἄλλην ἑμοῦ μετὰ τῶν μαθητῶν του, νὰ διέλθῃ καὶ δι' ἀγρῶν ἑσπαρμένων. Ὁ σῖτος εἶχεν ἤδη ὠριμάσῃ, οἱ δὲ μαθηταὶ του ὑπὸ μεγάλης πείνης τρυχόμενοι καὶ μὴ ἔχοντες ἄρτον ἔκοπτον στάχους ἐκ τῶν ἀγρῶν καὶ τρίβοντες αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς των ἔτρωγον. Ὡς δὲ εἶδον τοῦτο οἱ Φαρισαῖοι, ἠγανάκτησαν καὶ εἶπον εἰς τὸν Ἰησοῦν « Οἱ μαθηταὶ σου πράττουσι ὅ,τι δὲν πρέπει νὰ πράττωσι κατὰ τὸ σάββατον». Πρὸς τοὺτους ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· « Δὲν ἀνεγνώσατε τί ἐπραξεν ὁ Δαβὶδ, ὅτε αὐτὸς καὶ οἱ ἄνθρωποι του ἐπείνασαν; Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἱερόν καὶ ἔφαγε τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως (1), τοὺς ὁποίους δὲν ἦτο πρόπον νὰ φάγῃ οὔτε

(1) Οἱ ἄρτοι τῆς προθέσεως ἦσαν 12, ὅσοι ἦσαν καὶ αἱ φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ, ὧν ἕκαστος εἶχε βάρους μιᾶς ὀκάς. Παρασκευάζοντο δὲ ἀπὸ ἄλευρον σίτου, τὸ ὁποῖον ἐκρησαρίζετο μὲ τὴν ψιλὴν κρησάραν καὶ ἐζημῶνετο ὑπὸ ὠρισμένης οἰκογενείας. Οἱ ἄρτοι οὗτοι ἠλλάσσοντο καθ' ἑβδομάδα καὶ ἐτίθεντο νέοι ἐπὶ τραπέζης εἰς τὸ ἱερόν εἰς δύο σειρὰς, ὅπου ἐτίθετο καὶ λιβάνι, καὶ ἐθεωροῦντο ὡς σημεῖον θυσίας πρὸς τὸν Θεὸν ἐκ μέρους ὄλων τῶν Ἰσραηλιτῶν. Τοὺς παλαιοὺς ἄρτους μόνον ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ ἱερεῖς ἐδικαιοῦντο νὰ φάγωσι.

αὐτὸς οὔτε οἱ ἄνθρωποι τοῦ παρὰ μόνον οἱ ἱερεῖς; Τότε κατὰ τὴν γνώμην σας καὶ οἱ ἱερεῖς, οἵτινες κατὰ τὸ σάββατον σφάζουσι τὰ θύματα, παρασκευάζουσι τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως, βεβηλοῦσι τὸ σάββατον, ἐν ᾧ οὐδαμῶς τοῦτο εἶναι ὀρθόν. Ἄλλ' ἄφ' οὐ ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἱερεῖς νὰ ἐργάζωνται ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κυρίου κατὰ τὸ σάββατον, τότε διὰ τί νὰ μὴ ἐπιτρέπηται τοῦτο καὶ εἰς τοὺς μαθητάς μου νὰ ἐργάζωνται ὑπὲρ ἐκείνου, ὅστις εἶναι κύριος τοῦ σαββάτου καὶ ὅστις εἶναι μεγαλείτερος τοῦ ναοῦ; Τὸ σάββατον ἐγίνε χάριν τῶν ἀνθρώπων καὶ ὄχι οἱ ἄνθρωποι χάριν τοῦ σαββάτου. Ἄν ἤξεύρετε τί σημαίνει «ἔλεος θέλω καὶ ὄχι θυσίαν» δὲν θὰ κατεδικάζετε μετὰ τόσης ἀστοργίας τοὺς πεινῶντας αὐτοὺς ἀνθρώπους χωρὶς νὰ κάμωσι κανέν κακόν.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ ἐπορεύθη περαιτέρω εἰς τὴν συνχωγὴν αὐτῶν. Ἐκεῖ δὲ ἦτο καὶ εἰς ἄνθρωπος ἔχων τὴν μίαν χεῖρα παραλελυμένην, ὥστε δὲν ἠδύνατο καθόλου νὰ τὴν κινήσῃ. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλυπήθη καὶ ἤθελε νὰ τὸν θεραπεύσῃ. Ἄλλ' οἱ Φαρισαῖοι προλαβόντες ἠρώτησαν αὐτόν, ἂν ἐπιτρέπεται νὰ γίνηται ἰατρεία κατὰ τὸ σάββατον, μὲ τὸν σκοπόν, ἂν εἶπῃ ναί, νὰ καταγγείλωσιν αὐτόν. Τότε ὁ Ἰησοῦς ἠρώτησεν αὐτοὺς ὡς ἑξῆς:

«Τίς εἶναι μεταξὺ ὑμῶν, ὅστις ἔχων πρόβατον, τὸ ὁποῖον ἤθελε πέσῃ κατὰ τὸ σάββατον εἰς βόθρον, δὲν ἤθελε σπεύσῃ νὰ τὸ ἐξαγάγῃ; Δὲν εἶναι ὁ ἄνθρωπος καλλίτερος τοῦ προβάτου; Ἡ τί φρονεῖτε σεῖς κατὰ τὸ σάββατον νὰ κάμῃ τις καλὸν ἢ κακόν; νὰ σώζῃ τοὺς ἀνθρώπους ἢ νὰ τοὺς φονεύῃ;» Ἐπειδὴ δὲ εἰς ταῦτα οὐδεὶς ἀπήντα, ἀλλὰ πάντες ἐτήρουν ἄκραν σιωπὴν, ὁ Ἰησοῦς, ἄφ' οὐ προσέβλεψεν αὐτοὺς μετ'

ὀργῆς καὶ λύπης διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας των, ἔπειτα στραφεὶς εἶπε πρὸς τὸν πάσχοντα ἄνθρωπον· « Ἀπλώσε τὴν χεῖρά σου ». Καὶ εὐθὺς αὐτὸς ἤπλωσε τὴν χεῖρά του καὶ ἰάθη. Νὰ εὐεργετῶμεν τοὺς ἀνθρώπους, οὐ μόνον δὲν ἀπαγορεύεται εἰς οὐδεμίαν ἡμέραν, ἀλλ' ἔχομεν καὶ καθήκον μάλιστα νὰ πράττωμεν τοῦτο.

Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Φαρισαῖοι ἠγανάκτησαν καὶ ἐξῆλθον, ἵνα ἐργασθῶσι νὰ καταστρέψωσι τὸν Ἰησοῦν. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς ἐφυγεν ἐντεῦθεν καὶ μετέβη εἰς ἄλλας πόλεις.

Χ' Ωσαύτως μέγα σκάνδαλον ἐγίνε, διότι ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὸ σάββατον καὶ ἓνα παραλυτικὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. Ἐνταῦθα ὄχι μακρὴν τοῦ ναοῦ ἦτο μία λίμνη ἐβραϊστὶ καλουμένη Βηθεσδὰ (τόπος τῆς χάριτος), ἧς τὸ ὕδωρ εἶχε μεγάλην ἰαματικὴν δύναμιν, ἀλλὰ μόνον, ὅτε ἀνέβλυζε καὶ ἐκινεῖτο ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου, ὅστις κατέβαινε ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πρὸς αὐτὸν τὸν σκοπὸν. Διὰ τοῦτο ἦσαν συνηγμένοι ὑποκάτω τοῦ πέριξ τῆς λίμνης πρὸς αὐτὸν τὸν σκοπὸν κτισθέντος οἰκοδομήματος τοῦ ἔχοντος πέντε στοάς, πλήθος τυφλῶν, χωλῶν, φθισικῶν, καὶ ἄλλων ἀσθενῶν μὲ παντοίας νόσους καὶ ἀνέμενον μετ' ἀγωνίας τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ἵνα ἐμβῶσιν εἰς τὴν λίμνην καὶ ἰατρευθῶσι. Ἰατρεύετο δὲ εἰς μόνον ἐκάστοτε, ὅστις εἰσῆρχετο πρῶτος εἰς τὴν λίμνην εὐθὺς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, οἰκνῆ ἢ ποτε νόσον καὶ ἂν εἶχε. Ἐνταῦθα δὲ ἦτο καὶ ἀσθενῆς τις, πάσχων ἀπὸ τριάκοντα ὀκτὼ ἐτῶν. Οὗτος δὲν ἠδύνατο νὰ περιπατήσῃ, ἀλλ' ἐσύρετο μόνον, δὲν ὑπῆρχε δὲ καὶ κανεὶς ἄνθρωπος ἐκεῖ νὰ τὸν εὐσπλαγχνισθῇ καὶ νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν λίμνην, ὅτε ἤθελε ταραχθῇ τὸ ὕδωρ. Καὶ διὰ τοῦτο ἔμενον ἐκεῖ, ἀλλ' οὐδε-

μίαν ἐλπίδα εἶχε νὰ ἰατρευθῆ, διότι οἱ ἄλλοι οἱ πάσχοντες προελάμβανον καὶ εἰσῆρχοντο αὐτοὶ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἰατρεύοντο. Ὁ Ἰησοῦς ἔτυχε τώρα νὰ εἶναι εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ νὰ διαδαινῆ ἐν σάββατον ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸ τῆς λίμνης. Ἐκεῖ μεταξὺ τῶν ἄλλων παρέτῆρσε καὶ τὸν παραλυτικόν, ὅστις ἔπασχε 38 ἔτη καὶ τὸν εὐσπλαγχνίσθη. Ἐλθὼν δὲ πρὸς αὐτὸν πλησιέστερον τὸν ἠρώτησεν, ἂν θέλῃ νὰ γίνῃ καλά. Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ παραλυτικός·

Κύριε, δὲν ἔχω ἄνθρωπον νὰ μὲ βοηθήσῃ νὰ ἔμβω, ὅταν ταραχθῆ τὸ ὕδωρ. Μέχρις ὅτου φθάσω ἐγώ, ἔχει ἄλλος προλάβῃ καὶ καταβῆ εἰς τὴν λίμνην.

— «Σήκω λοιπόν, εἶπε ὁ Ἰησοῦς, πάρε τὸ στρώμά σου καὶ πήγαινε εἰς τὴν οἰκίαν σου».

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὁ ἀσθενὴς ἔγινεν ἐντελῶς ὑγιῆς καὶ ἐγερθεὶς ἔλαβε τὸ στρώμά του καὶ ἐπορεύθη πλήρης εὐγνωμοσύνης καὶ χερᾶς εἰς τὴν οἰκίαν του.

Ὡς δὲ εἶδον τὸν παραλυτικόν οἱ Ἰουδαῖοι καθ' ὁδὸν φέροντα ἐπὶ τῶν ὤμων του τὸ στρώμά του, ἐταράχθησαν πολὺ· διότι ἐθεώρουν ἀμάρτημα νὰ ἐργάζεται τις τὸ σάββατον, καὶ ἐλθόντες πλησίον ἐπέπληττον τοῦτον λέγοντες· «Σήμερον εἶναι σάββατον! καὶ σὺ τολμᾶς νὰ φέρῃς ἐπὶ τῶν ὤμων σου τὸ στρώμά σου καὶ νὰ περιφέρεσαι εἰς τοὺς δρόμους;»

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ ἰαθεὶς·

«Ἐκεῖνος, ὅστις μὲ ἰάτρευσε, μοῦ εἶπε νὰ κάμω τοῦτο!»

— Ποῖος εἶναι αὐτός; ἠρώτησαν ἐκεῖνοι.

Ἄλλ' ὁ πρῶν παραλυτικὸς δὲν ἤξευρε τίς τὸν ἰάτρευσε. διότι ὡς ἔγινε τὸ θαῦμα εἰς τὴν λίμνην, ἔτρεξε πολὺς κόσμος ἐκεῖ διὰ νὰ ἴδῃ, ὁ δὲ Ἰησοῦς, μὴ ἀγαπῶν τὸν θόρυ-

βον καὶ τὰς ἐπιδείξεις εἶχε φύγη εὐθὺς ἐκεῖθεν καὶ ὁ παρα-
λυτικὸς δὲν ἐπρόφθασεν οὐδὲ νὰ ἴδῃ καλὰ τὸν Ἰησοῦν.

Μίαν δε ἡμέραν ὁ πρῶν παραλυτικὸς εἶχεν εἰσέλθῃ εἰς
τὸν ναὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ διὰ νὰ προσευχηθῇ καὶ εὐχαρι-
στήσῃ τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν του. Ἐκεῖ ἔτυχε κατὰ
τὴν ὥραν ταύτην νὰ εἶναι καὶ ὁ Ἰησοῦς, ὅστις ἰδὼν τὸν
πρῶν παραλυτικὸν συνεβούλευσεν αὐτὸν τὰ ἐξῆς· « Τώρα
βλέπεις ἔγινες υγιής. Εἰς τὸ ἐξῆς ὅμως πρόσεχε νὰ μὴ
ἀμαρτάνῃς, ἵνα μὴ πάθῃς χειρότερα». Τώρα ἐνόησεν ὁ
ἄνθρωπος ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτο, ὅστις τὸν ἰάτρευσε καὶ οὐδὲν
κακὸν ὑποπτεύων τρέχει νὰ ἀναγγείλῃ τοῦτο πρὸς τοὺς
Ἰουδαίους. Οἱ Ἰουδαῖοι, ὡς ἤκουσαν τοῦτο, ὠργίσθησαν καὶ
ἐζήτησαν νὰ φονεύσωσι τὸν Ἰησοῦν, διότι τοιαῦτα πράγματα
ἔκαμνε κατὰ τὸ σάββατον. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη εἰς
αὐτοὺς τὰ ἐξῆς·

« Ὁ Θεὸς ὁ πατήρ μου δὲν παύει οὐδὲ ὥραν οὐδὲ στιγμὴν
νὰ κάμνῃ τὸ καλόν, τοῦτο κάμνω καὶ ἐγώ».

Οἱ Ἰουδαῖοι, ὡς ἤκουσαν ὅτι καλεῖ τὸν Θεὸν πατέρα του,
ἐμάνησαν ὑπὸ ὀργῆς· διότι ἔλεγον ὅτι ὄχι μόνον καταλύει
τὸ σάββατον, ἀλλὰ λέγει καὶ τὸν Θεὸν πατέρα του καὶ
κάμνει ἑαυτὸν ἴσον πρὸς τὸν Θεόν. Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ
Ἰησοῦς·

« Τῇ ἀληθείᾳ λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ υἱὸς δὲν κάμνει ἀφ' ἑαυτοῦ
οὐδὲν ἢ ὅτι βλέπει νὰ κάμνῃ ὁ πατήρ του. Διότι ὅ,τι κά-
μνει αὐτός, τοῦτο κάμνει ὡσαύτως καὶ ὁ υἱός. Ὁ δὲ πατήρ,
ἐπειδὴ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, δεικνύει εἰς αὐτὸν πάντα, ὅσα
κάμνει, καὶ θὰ δείξῃ εἰς αὐτὸν ἀκόμη μεγαλύτερα ἔργα,
ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε διὰ τχῦτα· διότι ὅπως ὁ πατήρ ἐξε-
γείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ποιεῖ αὐτοὺς ζῶντας, οὕτω καὶ ὁ

υῖός ποιεῖ οὓς θέλει. Ἐπειδὴ δὲ ὁ πατὴρ δὲν κρίνει κἀνε-
να, ἔδωκε πᾶσαν κρίσιν εἰς τὸν υἱόν, ἵνα πάντες τιμῶσι
τὸν υἱόν, ὅπως τιμῶσι τὸν πατέρα. Ὅστις δὲν τιμᾷ τὸν
υἱόν, αὐτὸς δὲν τιμᾷ τὸν πατέρα, ὅστις τὸν ἔστειλε. Μάθετε
δὲ καὶ τοῦτο, ὅπερ εἶναι ἀληθέστατον, ὅτι ὅστις ἀκούει
τὸν λόγον μου καὶ πιστεύει εἰς ἐκεῖνον, ὅστις μὲ ἔστειλε,
οὗτος ἔχει ζωὴν αἰώνιον καὶ δὲν ἔρχεται εἰς κρίσιν, ἀλλὰ
μεταβαίνει ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. Ἀληθῶς σὰς
λέγω ὅτι ἔρχεται ἡ ὥρα καὶ τῶρα εἶναι, ὅτε οἱ νεκροὶ θὰ
ἀκούσωσι τὴν φωνὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ὅσοι θὰ ἀκού-
σωσι αὐτόν, θὰ ζήτωσι· διότι καθὼς ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν
ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ εἰς τὸν υἱόν νὰ ἔχη ζωὴν ἐν ἑαυτῷ
ὡς καὶ ἐξουσίαν νὰ κἀμνη κρίσιν. Μὴ θαυμάζετε τοῦτο.
διότι ἔρχεται ὥρα, καθ' ἣν πάντες, ὅσοι εἶναι εἰς τὰ μνήματα,
θὰ ἀκούσωσι τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ θὰ ἐξέλθωσιν οἱ πράξαν-
τες τὰ ἀγαθὰ εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες
εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, αἵτινες μαρ-
τυροῦσι περὶ ἐμοῦ. Ὁ Μωϋσῆς, εἰς ὃν σεῖς ἠλπίζατε, ἐκεῖνος
ἔγραψε περὶ ἐμοῦ. Ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἔργα, τὰ ὅποια ἐγὼ
πράττω, αὐτὰ μαρτυροῦσι περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατὴρ μὲ ἀπέ-
στειλε.»

«Πλὴν σεῖς δὲν θέλετε νὰ ἔλθητε πρὸς ἐμέ, διὰ νὰ ἔχητε
ζωὴν αἰώνιον. Δόξαν παρ' ἀνθρώπων δὲν λαμβάνω. Ἀλλὰ
σὰς ἐγνώρισα ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ δὲν ἔχετε ἐν ὑμῖν αὐτοῖς.
Ἐγὼ ἦλθον ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου καὶ δὲν μὲ δέ-
χεσθε. Ἀλλὰ πῶς δύνασθε σεῖς νὰ πιστεύσητε, οἵτινες λάμ-
βάνετε δόξαν ὁ εἰς πρᾶξ τοῦ ἄλλου καὶ δὲν ζητεῖτε τὴν
δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ;»

Ὡς ἤκουσαν ταῦτα οἱ Φαρισαῖοι εὐθύς συνεκρότησαν συμ-

βούλιον μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα συλλάβωσι καὶ ἀποκτείνωσι τὸν Ἰησοῦν. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς ἐφυγεν ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν μετὰ τῶν μαθητῶν του καὶ ἐκεῖ ἐξηκολούθει νὰ διδάσκη περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

§ 19. Παραβολαί.

Ὅτε δὲ ὁ Ἰησοῦς ἦτο παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἄνθρωποι πολλοὶ εἶχον ἐκεῖ συναχθῆ, ἵνα ἀκούσωσι τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ. Τότε εἰσῆλθεν εἰς ἓν πλοῖον καὶ ἐκ τοῦ πλοίου ὠμίλησε πρὸς αὐτοὺς ἵσταμένους παρὰ τὴν ἀκτὴν περὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἥτοι περὶ τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ νὰ ἐννοῶσι δὲ αὐτὸν καλλίτερα οἱ ἄνθρωποι ὠμίλησε διὰ παραδειγμάτων, τὰ ὅποια καλοῦσι παραβολάς. Τοιαύτας δὲ παραβολάς ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὰς ἐξῆς.

α'. Παραβολὴ σπορέως.

Γεωργὸς τις ἔλαβε σπόρον καὶ ἦλθεν εἰς τὸν ἀγρὸν του διὰ νὰ σπείρῃ. Ἄλλὰ καθὼς ἔσπειρε, μερικὸς σπόρος ἔπεσεν εἰς τὴν ὁδὸν καὶ δὲν ἐχώσθη μὲ χῶμα καὶ δι' αὐτὰ κατόπιν εὗρον αὐτὸν τὰ πτηνὰ καὶ τὸν ἔφαγον· ἄλλος δὲ πάλιν σπόρος ἔπεσεν εἰς γῆν λεπτὴν καὶ πετρώδη καὶ ἐβλάστησε μὲν, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶχε πολὺ βάθος δὲν ἀντείχεν εἰς τὴν πολλὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου καὶ ἐξηράνθη· ἄλλος σπόρος ἔπεσεν μεταξὺ ἀκανθῶν, αἵτινες δὲν τὸν ἀφῆκαν νὰ εὐδοκιμήσῃ καὶ καρποφορήσῃ, ἀλλὰ τὸν ἐξήραναν· ὁ μόνος σπόρος, ὅστις εὐδοκίμησεν, εἶναι ἐκεῖνος,

ὅστις ἔπεσεν εἰς γῆν παχεῖαν, εἰς τὴν ἑποῖαν οὔτε ὁδὸς ὑπῆρχεν οὔτε ἄκανθαί οὔτε πέτραι, Ὁ σπόρος οὗτος ἔφερε καρπὸν ποῦ μὲν ἑκατονταπλάσιον, ποῦ δὲ ἐξηκονταπλάσιον καὶ ποῦ τριακονταπλάσιον. Οὕτω καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἔνα ριζοβολήσῃ καὶ καρποφορήσῃ καὶ ἐξευγενίσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπαιτεῖται νὰ εὔρῃ αὐτοὺς μὲ πίστιν ἀκλόνητον εἰς τὸν Θεόν, μὲ ἀγάπην εἰς τὸ καλὸν καὶ μὲ καρδίαν καθαρὰν ἀπηλλαγμένην καὶ ἀπὸ κακῆς συναναστροφῆς, αἵτινες ἀρπάζουσι τὴν καλὴν διδασκαλίαν ὡς τὰ πτηνὰ τὸν σπόρον, καὶ ἀπὸ φροντίδας τοῦ βίου πῶς νὰ ζήσωσι καλλίτερα, πῶς νὰ ἐνδυσθῶσι πολυτελέστερον, πῶς νὰ φάγωσι καὶ νὰ πίωσιν ἀφθονώτερον, πῶς νὰ περιπατήσωσι ἀκοπώτερον καὶ μυρία ἄλλα, τὰ ὅποια πάντα ἀποπνίγουσιν ὡς αἱ ἄκανθαί τὰ εὐγενῆ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ σπέρματα καὶ ποιοῦσι αὐτὸν ἀνάξιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

β'. Ἡ παραβολὴ τοῦ συνάπεως.

Τὸ συνάπι εἶναι λάχανον, τὸ ὅποιον ἀπὸ ἓνα σμικρότατον κόκκον δύναται νὰ αὐξηθῆ καὶ νὰ γίνῃ μέγα μέχρι δώδεκα ποδῶν ὕψος, ὡς παρατηρεῖ τις καὶ σήμερον ἐν Συρίᾳ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ σπόρος αὐτοῦ εἶναι ἡδίστη τροφή τῶν πτηνῶν, παρατηρεῖ τις πλῆθος τοιούτων κατὰ τὴν ὠρίμανσιν τῶν καρπῶν καθημένων εἰς τοὺς κλάδους τοῦ σινάπεως καὶ ἐκκολαπτόντων τοὺς σπόρους. Καὶ ὡς τὸ σινάπι αὐτὸ ἀπὸ σμικρότατον σπόρον γίνεται ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τὸ μέγιστον τῶν λαχάνων, οὕτω καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ γῆς ἀπὸ μικρῶν ἀρχομένη θὰ καταλήξῃ νὰ γίνῃ μεγίστη.

γ'. Ἡ παραβολὴ τοῦ προζύμιου.

Ὁ ἄρτος διὰ νὰ εἶναι νόστιμος καὶ εὐπεπτος καὶ θεραπευτικὸς πρέπει νὰ ζυμωθῇ μὲ προζύμι. Εἶναι δὲ τοῦτο ὀλίγη ζύμη ἔχουσα ὀξινήν ὄσμήν. Τὸ προζύμι τοῦτο πρέπει κατὰ τὴν ζύμωσιν τοῦ ἀλεύρου νὰ διαλύσῃ καλῶς οἱ ζυμώνοντες ἐν τῷ ὕδατι πρῶτον καὶ ἔπειτα νὰ ἀναμίξῃσι τὸ ἀλευρον, ὅπερ θέλουσι νὰ ζυμώσῃσι. Ἐχει δὲ τὸ προζύμι τοῦτο τὴν ιδιότητα νὰ μεταδίδῃ τὴν κατάστασιν του καὶ εἰς ὅλον τὸ λοιπὸν ζυμάρι, μὲ τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ζύμωσιν ἀνεμίχθη. Διὸ βλέπομεν μετ' ὀλίγον χρόνον ὅτι τὸ ζυμάρι ἀναβαίνει εἰς τὸ σκαφίδι καὶ λαμβάνει καὶ αὐτὸ τὴν ὀξινήν ὄσμήν, ἣν εἶχε πρότερον τὸ προζύμι. Ὅπως λοιπὸν τὸ προζύμι ἀφομοιοῖ πρὸς ἑαυτὸ ὅλον τὸ ζυμάρι, οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, θὰ διαδοθῇ καὶ μεταπλάσῃ πάντας τοὺς Χριστιανούς.

δ'. Ἡ παραβολὴ τοῦ κεκρυμμένου θησαυροῦ.

Ἡ βασιλεία τοῦ οὐρανοῦ ὁμοιάζει μὲ θησαυρόν, ὅστις ἦτο κεκρυμμενὸς εἰς ἓνα ἀγρόν. Τὸν θησαυρόν τοῦτον ἀναῦρεν εἰς ἄνθρωπος, ὅστις χωρὶς νὰ εἶπῃ εἰς κανένα τίποτε περὶ τούτου, πηγαίνει καὶ πωλεῖ ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν θησαυρόν αὐτόν· καὶ ἔκτοτε ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι εὐδαίμων. Οὕτω καὶ ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι θησαυρὸς κεκρυμμένος εἰς ἀγρόν, ὃν διὰ νὰ ἀποκτήσωμεν πρέπει νὰ πωλήσωμεν ὅλα ὅσα ἔχομεν, ἥτοι νὰ ἀφήσωμεν πάσας τὰς ταπεινάς ἀπολαύσεις, τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὰς ματαιότητας τῶν ἀν-

θρώπων. Οὐδεὶς ἄλλος θησαυρὸς εἶναι λαμπρότερος καὶ τιμαλφέστερος τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ κατορθώσας νὰ ἐννοήσῃ καὶ νὰ ζήσῃ κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὁ εὐδαιμονέστατος τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ ἐν τῷ ἄλλῳ.

ε'. Ἡ παραβολὴ τῶν ζιζανίων.

Ἐν τοῖς ἀγροῖς, ὅπου σπείρεται σῖτος ἢ κριθή, φύεται οὐχὶ σπανίως καὶ ἐν ἄλλο φυτόν, ὅμοιον πρὸς τὸν σῖτον, τὸ ὁποῖον καλεῖται αἶρα ἢ ἦρα ἢ ζιζάνιον. Τὸ φυτὸν τοῦτο, ὅταν εἶναι μικρόν, εἶναι ὅμοιον πρὸς τὸν σῖτον καὶ δυσκόλως αὐτοῦ διακρίνεται. Μόνον ὅταν σχηματίσῃ στάχυν δύναται τις νὰ διακρίνῃ καὶ ἀποχωρίσῃ αὐτὸ ἀπὸ τὸν σῖτον. Οἱ καρποί του εἶναι πολὺ μικρότεροι τοῦ σίτου καὶ καθαρίζονται διὰ τοῦ κοσκίνου. Ἐὰν δὲ φάγῃ ἐκ τοῦ ζιζανίου τούτου ὁ ἄνθρωπος καταλαμβάνεται ὑπὸ ζάλης, ἐμέτου, ληθαργίας, παραληρημάτων, σπασμῶν, διαρροίας καὶ ὑποφέρει πολὺ, ἐνίοτε δὲ ἐπέρχεται εἰς αὐτὸν καὶ θάνατος. Διὰ τοῦτο τὸ φυτὸν τοῦτο ὡς φαρμακερὸν ἀποχωρίζουσιν ἐπιμελῶς ἀπὸ τὸν σῖτον. Μὲ τοιαῦτα φαρμακερὰ φυτὰ παραβάλλει ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες θὰ ἀναμιχθῶσι μὲ τοὺς ἀληθινοὺς Χριστιανούς, καὶ διηγῆθῃ τὴν ἐξῆς παραβολήν. Εἰς γεωργὸς ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ του σῖτον. Ἀλλὰ κακὸς τις ἄνθρωπος, θέλων νὰ βλάβῃ τὸν γεωργόν, ἦλθε κρυφίως χωρὶς νὰ τὸν ἴδῃ κάνεις καὶ ἔσπειρεν ἐντὸς τοῦ σίτου ζιζάνια. Δὲν παρῆλθεν δὲ πολὺς καιρὸς καὶ ἐβλάστησε καὶ ὁ σῖτος, ἐβλάστησαν δὲ καὶ τὰ ζιζάνια. Οἱ δὲ ὑπηρέται τοῦ γεωργοῦ, ὡς εἶδον ταῦτα, ἦλθον πρὸς τὸν κύριόν των καὶ

εἶπον· «Κύριε, ὁ σπόρος ὃν ἔσπειρες, δὲν ἦτο καλός, εἶχεν ἐντὸς καὶ ζιζάνια, τὰ ὅποια ἐφύτρωσαν καὶ αὐτὰ μαζὶ μὲ τὸν σῖτον. Διότι πῶς ἄλλως εὐρέθησαν εἰς τὸν ἀγρὸν;» — «Ὅχι, εἶπεν ὁ γεωργός, ὁ σπόρος ἦτο καλός, τὰ δὲ ζιζάνια θὰ ἔσπειρε ἰχθρός.» Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· «Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ὑπάγωμεν νὰ ἐκριζώσωμεν αὐτά;» — «Ὅχι, εἶπεν ὁ γεωργός· διότι μαζὶ μὲ τὰ ζιζάνια θὰ ἐκριζώσητε καὶ τὸν σῖτον. Ἀφήσατε, ἄς μεγαλώσουν καὶ ὅταν ἔλθῃ ὁ θερισμός, θὰ εἶπω εἰς τοὺς θεριστάς· Μαζεύσατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δέσατε αὐτὰ εἰς δεμάτια, ἵνα τὰ καύσω, τὸν δὲ σῖτον συχομίσατε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.»

§ 20. Διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ ἐν Ναζαρέτ.

Ὁ Ἰησοῦς περιήρχετο πανταχοῦ καὶ ἐδίδασκε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἐν τῇ Σαμαρείᾳ καὶ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. Μίαν δὲ ἡμέραν κατὰ σάββατον ἦλθε καὶ εἰς τὴν πατρίδα του τὴν Ναζαρέτ καὶ κατ' εὐθείαν ἐπορεύθη εἰς τὴν συναγωγὴν, ἔνθα ἦσαν πάντες οἱ Ναζαρηνοὶ συνηθροισμένοι, ἵνα ἀκούσωσι τὴν ἀνάγνωσιν περικοπῆς τῆς ἀγίας Γραφῆς καὶ τὸ κήρυγμα, ὅπερ θὰ ἐγένετο κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν παρ' ἐνός, ὅστις εἶχε τὴν ἰκανότητα νὰ κάμῃ τοῦτο. Ἦδη δὲ ἐδήλωσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελεν αὐτὸς νὰ ὁμιλήσῃ καὶ ὁ ὑπηρέτης τῆς ἐκκλησίας ἔφερεν εἰς αὐτὸν τὸ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἠσαίου· διότι ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου ἔπρεπε κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην νὰ ἀναγνωσθῇ μέρος. Ὁ Ἰησοῦς λαβὼν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοίξας αὐτὸ ἀνέγνωσε ἓν μέρος τὸ λέγον·

«Τὸ πνεῦμα τοῦ Κυρίου εἶναι εἰς ἐμέ. Δι' αὐτὸ μὲ

ἔχρισε νά κηρύξω τὸ εὐαγγέλιον εἰς τοὺς πτωχοὺς, μὲ ἔσται-
 λε νά ἰατρεύσω τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, νά κη-
 ρύξω εἰς τοὺς αἰχμαλώτους ἐλευθερίαν καὶ νά δώσω εἰς
 τοὺς τυφλοὺς τὸ φῶς των καὶ νά κηρύξω τὸ χαρμῶσον τοῦ
 Κυρίου ἔτος.»

Ἄφ' οὗ ἀνέγνωσε ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, ἔκλεισε τὸ βιβλίον
 καὶ ἤρχισε νά κηρύττη. Ὅτι ἐνταῦθα εἶχε γράψῃ ὁ προφή-
 τῆς, ἀνεφέρετο εἰς τὸν λυτρωτὴν, ὅστις ἐμελλε νά ἔλθῃ.
 Τοῦτο ἐγίνωσκον καὶ οἱ Ἰουδαῖοι. Ἄλλ' ὁ Μεσσίας ἦτο αὐ-
 τὸς ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Τοῦτο δὲν ἐγίνωσκον αὐτοί, εἰ καὶ
 ἐγνώριζον ἐκ μικρᾶς ἡλικίας αὐτόν. Διὰ τοῦτο κηρύττει
 αὐτοῖς ὁ Κύριος ἡδὴ λέγων· «Σήμερον πληροῦται ἡ
 γραφή αὕτη ἔμπροσθεν τῶν ὠτων σας.» Λέγει δηλ. διὰ
 τούτου ὅτι ἐκεῖνος, ὅστις σᾶς ἀνέγνωσε τοὺς λόγους τοῦ
 προφήτου, αὐτὸς εἶναι, περὶ οὗ ὁμιλεῖ ὁ προφήτης. Ἐγὼ
 εἶμαι αὐτός, τὸν ὁποῖον σεῖς περιμένετε. Καὶ ὄντως οἱ λό-
 γοι οὗτοι τοῦ προφήτου, οὓς εἶπε πρὸ πολλῶν αἰῶνων περὶ
 τοῦ λυτρωτοῦ, πληροῦνται πάντες διὰ τοῦ Χριστοῦ· διότι εἰς
 τὸν Χριστὸν ἦτο τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ ὁποῖον ἔλαβε
 κατὰ τὸ βάπτισμά του ἐν τῷ Ἰορδάνῃ· ὁ Χριστὸς ἐστάλη
 παρὰ τοῦ Θεοῦ νά εἴπῃ τὴν χαροποιὰν εἶδησιν εἰς τοὺς
 πτωχοὺς καὶ μετριόφρονας ὅτι ἦλθεν ὁ προσδοκώμενος Μεσ-
 σίας· ὁ Χριστὸς παρηγόρησε τοὺς τεθλιμμένους· ὁ Χριστὸς
 ἠλευθέρωσε τοὺς ἀμαρτωλοὺς ἐκ τῆς ἀμαρτίας καὶ ἔσωσεν
 αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἀπωλείας· ὁ Χριστὸς ἐκήρυξε τὸ ἔτος, καθ'
 ὃ οἱ πρὸς αὐτὸν πιστεύοντες λαμβάνουσι ἄφεσιν τῶν ἀμαρ-
 τιῶν αὐτῶν. Ταῦτα πάντα ἠρμήνευσεν εἰς τοὺς συμπολί-
 τας του ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκαμε γνωστὸν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ
 προσδοκώμενος Μεσσίας. Ὅλοι ὅσοι ἤκουσαν τοῦτο, ἐμει-

ναν εκπληκτοὶ καὶ ἐθαύμαζον διὰ τὴν χάριν τῶν λόγων του. Ἄλλ' ἔπειτα ἐσυλλογίσθησαν ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ὁ Μεσσίας ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ. Αὐτοὶ ἐφαντάζοντο ὅτι ὁ Μεσσίας θὰ ἦτο πλούσιος ἀπὸ μέγα γένος καὶ ὄχι πτωχὸς καὶ υἱὸς ἐνὸς τέκτονος, ὅπως ἐνόμιζον αὐτοὶ τὸν Ἰησοῦν. Διὰ τοῦτο καθόλου δὲν παρεδέχοντο τὸν Ἰησοῦν ὡς Μεσσίαν. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς νοήσας τοὺς λογισμοὺς τῶν εἶπε·

«Βεβαίως θὰ μοῦ εἴπητε, ἰατρέ, ἰάτρευσε πρῶτον σεαυτὸν καὶ ἔπειτα ἰατρεύεις τοὺς ἄλλους. Ἐπειτα διὰ τί δὲν κάμνεις καὶ ἐδῶ εἰς τὴν πατρίδα σου τὰ θαύματα, ὅσα ἔκαμες εἰς τὴν Καπερναοῦμ; Εἰς τοῦτο δὲν πταίω ἐγώ, ἀλλὰ σεῖς, οἵτινες δὲν ἔχετε πίστιν. Ἐνθυμήθητε ὅτι ὁ προφήτης Ἥλιος μόνον τὴν χήραν γυναῖκα εἰς τὰ Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας συνέδραμε καθ' ὃν χρόνον ὑπὸ τῆς μεγάλης ἀνομερίας μέγας λιμὸς εἶχε γίνῃ εἰς ὅλην τὴν γῆν· ὡσαύτως καὶ ὁ Ἐλισσαῖος ὁ προφήτης μόνον τὸν Νεεμάν τὸν Σύρον ἐκαθάρισεν ἐκ τῆς λέπρας.»

Ὡς ἤκουσαν τοῦτο οἱ Ναζαρηνοὶ ὠργίσθησαν, διότι παρέβαλεν ἑαυτὸν πρὸς τοὺς προφήτας Ἥλιαν καὶ Ἐλισσαῖον, αὐτοὺς δὲ ἐθεώρησε κατωτέρους καὶ τῶν ἐθνικῶν αὐτῶν καὶ ἠθελον νὰ ἀποκτείνωσι αὐτόν. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐδεὶς προφήτης γίνεταί δεκτὸς ἐν τῇ πατρίδι του καὶ ἔφυγεν ἐκ Ναζαρέτ. Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμησε νὰ ἐπιβάλη κατ' αὐτοῦ χεῖρα, εἰ καὶ εἶχον πάντες ἐξερειθισθῆ καὶ ἐθορύβουν καὶ ἠπέιλον νὰ τὸν φονεύσωσι.

§ 21. Θάνατος Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.

Ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, ὅστις διέταξε νὰ φονεύσῃ τὰ ἀθῶα βρέφη τῆς Βηθλεέμ, εἶχεν ἀποθάνῃ πρὸ πολλοῦ, ὡς εἶπομεν, ἐλευσινὸν θάνατον. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ διένειμαν τὴν πατρικὴν κληρονομίαν οἱ τρεῖς αὐτοῦ υἱοί. Καὶ ὁ μὲν Ἀρχέλαος ἔλαβε τὴν Ἰουδαίαν, τὴν Σαμαρείαν, τὴν Ἰουμαίαν καὶ τινὰς ἄλλας πόλεις ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ ἐθνάρχου, ὁ δὲ Φίλιππος τὴν χώραν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἰορδάνου, ὁ δὲ Ἀντίπας τὴν Γαλιλαίαν καὶ Περαιάν. Ἀμφότεροι δὲ οἱ τελευταῖοι ἔφερον τὸν τίτλον τοῦ τετράρχου. (1) Ἡρέσκοντο δὲ καὶ ὁ Ἀρχέλαος καὶ ὁ Ἀντίπας νὰ φέρωσι καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς των Ἡρώδου. Καὶ ὁ μὲν Ἡρώδης Ἀρχέλαος ἤρχεν ὡς τύραννος, παραδεδομένος εἰς τὰς ἀπολαύσεις καὶ τὴν τρυφήν, καὶ μὴ τιμῶν τὰ ἔθνη τῶν Ἰουδαίων. Διὸ κατηγορήθη πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τῶν Ῥωμαίων Ὀκταβιανόν, ὅστις ἐξώρισεν αὐτὸν εἰς τὴν Βιέννην τῆς Γαλλίας παρὰ τὴν πόλιν Λυών, ἐνθα καὶ ἀπέθανεν. Μετὰ τὴν ἐξορίαν δὲ τοῦ Ἀρχελάου ἅπασα ἡ χώρα προσηρτήθη εἰς τὴν Συρίαν, ἣτις ἤδη ἀνῆκεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους καὶ διωκεῖτο ὑπὸ Ῥωμαίου διοικητοῦ, ὧν ὁ πέμπτος ἦτο ὁ Πόντιος Πιλάτος, ὁ ἐγκρίνας τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς ἡ ἀ ἴδωμεν κατωτέρω. Ὁ δὲ Φίλιππος ἐδέχθη τὰς πρὸς ἀνατολὰς τῆς Γαλιλαίας κειμένας ἐπαρχίας Πανέαν, Γαυλανίτιδα, Βαταναίαν,

1) Ἐθνάρχης εἶναι τίτλος κατώτερος τοῦ βασιλέως, ὁ δὲ τετράρχης εἶναι κατώτερος τοῦ ἐθνάρχου, εἶναι μικρὸς ἡγεμῶν.

Αύρανίτιδα, Τριχωνίτιδα, Ίτουραίαν. Ἡ χώρα εὕτη εἶναι
 ὄντως μεγάλη, ἀλλ' ὀρεινὴ καὶ ἄγονος, πλὴν τῆς Βατα-
 ναίας καὶ Αύρανίτιδος, ὧν ἡ μεγάλη γονιμότης ἀναπληροῖ
 τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν τὴν ἀφορίαν. Ἦτο δὲ ὁ Φίλιππος
 ἡγεμῶν μὲ εὐγένειαν ψυχῆς καὶ φιλόδοξος. Μὴ ἔχων δὲ
 πρωτεύουσαν διεσκεύασε καὶ διεκόσμησεν ὡς τοιαύτην τὴν
 πλησίον τῶν πηγῶν τοῦ Ἰορδάνου ἐπιχαρίτως κειμένην
 μικρὰν πόλιν Πανέαν, ἣν ἠῤῥησε καὶ ὠχύρωσε, καλέσας
 αὐτὴν Καισάρειαν τοῦ Φιλίππου. Ἐπίσης μετεποίησε καὶ
 τὴν παρὰ τὴν λίμνην Γενισαρέτ κειμένην κώμην Βηθεσδὰ
 εἰς μεγαλοπρεπῆ πόλιν, ἣν ἐκάλεσε Ἰουλιάδα πρὸς τιμὴν
 τῆς Ἰουλίας τῆς θυγατρὸς τοῦ αὐτοκράτορος Αὐγούστου.
 Ἐκυβέρνα δὲ ὁ Φίλιππος μὲ πολλὴν σωφροσύνην καὶ δικαιο-
 σύνην. Τοσοῦτον δὲ ἠγαπᾶτο παρὰ τῶν ὑπηκόων του, ὥστε
 αὐτοῦ ζῶντος οὐδέποτε ἐγένετο ἐν τῇ χώρᾳ του στάσις,
 πρᾶγμα σὺνηθες πρότερον, περιήρχετο δὲ καὶ τὴν χώραν
 ἄνευ σωματοφυλάκων. Ἐζῆ δὲ ὁ Φίλιππος βίον λιτότατον
 καὶ σεμνόν. Φύσει δὲ ὧν φιλάσθενος ἀπέθανε νέος καὶ ἐτάφη
 ἐν τῷ ἐπὶ τούτῳ πρότερον κατασκευασθέντι παρ' αὐτοῦ
 τοῦ ἰδίου μαυσωλείῳ ἐν Ἰουλιάδι. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ,
 μὴ καταλιπόντος τέκνα, ἡ χώρα πᾶσα ἐδημεύθη καὶ ἠνώθη
 μὲ τὴν Συρίαν. Εἰς τὴν χώραν ταύτην τοῦ χρηστοῦ τούτου
 ἡγεμόνος μετέβαινε συχνάκις καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
 Χριστὸς καὶ ἐν τῇ πρωτευούσῃ αὐτοῦ τῇ Καισαρείᾳ τοῦ
 Φιλίππου ἐφάνέρωσεν ἑαυτὸν εἰς τοὺς μαθητάς του ὡς τὸν
 περιμενόμενον Μεσσίαν.

Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ Ἀντίπας δὲν εἶχε μὲν τὴν εὐγένειαν τῆς
 ψυχῆς καὶ τὸ φιλόανθρωπον τοῦ Φιλίππου, ἦτο ὅμως ἀναν-
 τιστῆτος καλλίτερος τοῦ Ἀρχελάου. Καὶ οὗτος ἐκτίσε

λαμπράν πρωτεύουσαν ἐν Γαλιλαίᾳ τὴν Σέπφωριν, ὠχύρωσεν ἐν Περσίᾳ τὴν ἀπαντικρὺ τῆς Ἱεριχοῦς κειμένην πόλιν Λιθιάδα, μάλιστα δὲ χάριν τῆς ἀσφαλείας τοῦ κράτους τοῦ ἀπὸ τῶν Ἀράβων ἔλαβε σύζυγον τὴν κόρην τοῦ βασιλέως αὐτῶν Δινείου τοῦ ἐπικαλουμένου Ἀρέτα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Σέπφωρις ἦτο ἀπόκεντρος καὶ ὄρεινὴ μετέφερεν ἐκεῖθεν τὴν πρωτεύουσαν παρὰ τὴν λίμνην Γενισαρέτ, ἐνθα ἔκτισε λαμπράν πόλιν ὀνομασθεῖσαν Τιβεριάδα πρὸς τιμὴν τοῦ φίλου τοῦ αυτοκράτορος Τιβερίου. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ κτισθεῖση ἐπὶ ἀρχαίου νεκροταφείου καὶ διὰ τοῦτο παρὰ τῶν Ἰουδαίων θεωρουμένη μισητῇ, ἔκτισεν ὁ Ἡρώδης Ἀντίπας καὶ ἀμφιθέατρον καὶ ἐνάκτορα διακοσμηθέντα μάλιστα μὲ εἰκόνας, ὅπερ κατέστησεν αὐτὸν μισητὸν εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἀπεχθανομένους τὰ τοιαῦτα τῶν ἐθνικῶν ἔθιμα. Ὁ Ἡρώδης Ἀντίπας μίαν εἶχε διακαῆ ἐπιθυμίαν νὰ ἀνακτήσῃ πᾶσας τὰς χώρας, ἃς εἶχεν ὁ πατὴρ του καὶ νὰ διοικῇ ταύτας οὐχὶ πλέον ὡς τετράρχης, ἀλλ' ὡς βασιλεύς. Πρὸς τοῦτο ἔπρεπε διὰ παντὸς τρόπου νὰ ἔχῃ φίλους τοὺς Ἰουδαίους καὶ δι' αὐτὸ περιποιεῖτο αὐτούς, εὐλαθεῖτο αὐτῶν τὴν θρησκείαν, ἔκτισε αὐτοῖς μεγάλην συναγωγὴν ἐν τῇ Τιβεριάδι καὶ ἄλλα πολλὰ ἔπραξεν ὑπὲρ αὐτῶν. Διὰ πάντων τούτων ἐδείκνυε ὅτι ἐνόει πολὺ καλῶς τὸ συμφέρον του. Ἀλλὰ μίᾳ αὐτοῦ κακῇ πράξει ἐφερεν αὐτὸν εἰς τὸν ὄλεθρον. Διαβαίνων ποτὲ διὰ τῆς πόλεως Ἀσκαλῶνος, ἐνθα ἰδιώτευεν ὁ τέταρτος αὐτοῦ ἀδελφὸς Ἡρώδης ὁ Βοηθός, ἔνθα ἐκεῖθεν ἀποπλεύσῃ εἰς Ρώμην, συνεφώνησε κρύφα μετὰ τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ του τῆς καλουμένης Ἡρωδιάδος νὰ συζευχθῇ αὐτήν, ἐπὶ τῷ ὄρφ ὅμως νὰ διαζευχθῇ τὴν γυναῖκά του. Ὡς δὲ ἔμαθε τοῦτο ἡ νόμιμος σύζυγός του, ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῆς

Ἄραβίας, ἐγκατέλιπε τὸν οἶκόν της καὶ ἔφυγε πρὸς τὸν πατέρα της εἰς Πέτραν τῆς Ἀραβίας, ὅστις μὴ ἀνεχόμενος τὴν προσβολὴν ἐστράτευσε κατὰ τοῦ Ἡρώδου Ἀντίπα καὶ ἐνίκησε τὰ στρατεύματα αὐτοῦ. Μὴ δυνάμενος δὲ νὰ ὑπερασπίσῃ διὰ τῶν δυνάμεων του τὸ κράτος του ὁ Ἡρώδης ἐζήτησεν ἐπικουρίαν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Τιβερίου. Τὰ δυστυχήματα ταῦτα ἀπέδιδον οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν σκανδαλώδη διαγωγὴν τοῦ τετράρχου. Κατ' αὐτὸν δὲ τὸν καιρὸν ἐζῆ καὶ ὁ μέγας προφήτης τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ὁ Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, ὅστις δὲν ὤκνησε νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ τετράρχου καὶ νὰ ἐξελέγξῃ αὐτὸν διὰ τὴν ἀπρεπῆ διαγωγὴν αὐτοῦ καὶ πρὸς τὸν ἀδελφόν του Ἡρώδην καὶ πρὸς τὴν νόμιμον σύζυγόν του, καὶ πρόε-
 τρεψε αὐτὸν νὰ διορθώσῃ τὰ πράγματα δεικνύων μετάνοιαν διὰ τὸ ἀνοσιούργημά του καὶ συμβιβαζόμενος πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, οὓς ἐλύπησε καιρίως. Ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἡρώδης Ἀντίπας, ἀντὶ νὰ ἀποδεχθῆ καὶ ἐκτελέσῃ αὐτούς, συλλαμβάνει τὸν Ἰωάννην καὶ στέλλει εἰς τὴν ὄχυράν πόλιν Μαχαιροῦντα ἐν τῇ Περαιᾷ, ἐνθα εἶχε κτίσις καὶ πολυτελεστάτην κατοικίαν, ἵνα ἐκεῖ ριφθῆ εἰς τὴν φυλακὴν. Ἐπραξε δὲ τοῦτο καὶ πρὸς τιμωρίαν τοῦ Ἰωάννου διὰ τὴν τόλμην, ἣν ἐδείξε νὰ συμβουλευσῇ αὐτόν, ἀλλὰ καὶ διότι ἐφοβεῖτο μήπως οἱ Ἰουδαῖοι, αἵτινες διέκειντο ἤδη δεσμενέστατα πρὸς τὸν τετράρχην, ἀκούοντες καὶ τοῦ Ἰωάννου τοὺς λόγους, ὃν πολὺ ἐσέβοντο, ἐπαναστατήσωσι κατ' αὐτοῦ. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐφέρετο πρὸς αὐτὸν ἡπίως, ἐπέτρεπε νὰ ἐπισκέπτωνται αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ οἱ μαθηταὶ του καὶ νὰ συνδιαλέγηται μετ' αὐτῶν. Κατόπιν ὅμως ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν Μαχαιροῦντι διὰ τὴν

εξῆς αἰτίαν. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐώρταζεν ὁ τετράρχης τὰ γενέθλιά του καὶ εἶχε καλέσῃ εἰς γεῦμα πολλοὺς τῶν ἐπισήμων ἀνδρῶν τῆς χώρας του. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφαγον καὶ ἔπιον, ἐπεδοθησαν καὶ εἰς τὰς διασκεδάσεις. Ἦδη δὲ ἐχόρευσε καὶ ἡ κόρη τῆς Ἡρωδιάδος μετὰ τόσης τέχνης καὶ χάριτος, ὥστε ὁ Ἡρώδης πλήρης ἐνθουσιασμοῦ διὰ τοῦτο ὑπεσχέθη μεθ' ὄρκου εἰς αὐτὴν νὰ χαρίσῃ, ὅ,τι καὶ ἂν τοῦ ζητήσῃ μέχρι τῆς ἡμίσεος τῆς βασιλείας του. Μὴ γνωρίζουσα δὲ ἡ κόρη τί νὰ ζητήσῃ συνεβουλεύθη τὴν μητέρα της, ἣτις πνέουσα ἐκδίκησιν κατὰ τοῦ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ, συνεβούλευσε νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ τετράρχου τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐν τῇ φυλακῇ ὄντος Ἰωάννου. Ἡ αἴτησις αὕτη ἦτο εἰς τὸν Ἡρώδη ἀπροσδόκητος, ἦτο δὲ καὶ ἀσύμφορος· διότι ὁ Ἰωάννης ἀπήλαυε μεγάλης τιμῆς παρὰ τῷ λαῷ καὶ ἀγάπης. Ἀλλὰ μὴ θέλων νὰ δυσαρεστήσῃ τὴν Ἡρωδιάδα, ἐπιθυμῶν δὲ νὰ φανῇ καὶ συνεπὴς εἰς τὰς ὑποσχέσεις του, ἔστειλε τὸν δῆμιον καὶ ἀπεκεφάλισε τὸν ἅγιον ἄνδρα ἐν τῇ φυλακῇ, οὗτινος ἡ κεφαλὴ ἐντὸς λεκάνης ἤχθη εἰς τοὺς συνδαιτυμόνας καὶ ἐδόθη εἰς τὴν κόρην. Ὡς δὲ διεδόθη ὅτι ἀπέθανεν ὁ Ἰωάννης, ἦλθον οἱ μαθηταὶ του καὶ παραλαβόντες ἔθαψαν τὸ σῶμά του. Τοιοῦτο δὲ τραγικὸν τέλος ἔλαβεν ὁ μεγαλόψυχος καὶ ἀκάματος αὐτὸς προφήτης, ὃν ἡμεῖς γεραίρομεν τῇ 24 Ἰουνίου κατὰ τὴν θερινὴν τροπὴν τοῦ ἡλίου. Πρὸς ἀνάμνησιν δὲ τῆς ἀποκεφαλίσσεως αὐτοῦ ἐορτάζομεν καὶ τὴν 29 Αὐγούστου. (1).

1) Ὑπάρχει συνήθεια παρὰ τῷ λαῷ κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς 24 Ἰουνίου ἐσπέρας νὰ ἀνάπτωσι πυρὰς καὶ νὰ πηδῶσιν ἐπ' αὐτῶν, ἵνα καθαρισθῶσιν ἀπὸ τοὺς δαίμονας ἢ ἀπὸ τοὺς ψύλλους.

§ 22. Νέα θαύματα τοῦ Ἰησοῦ παρὰ τὴν
θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας.

Ἀφ' οὗ ἐφόνευσε τὸν Ἰωάννην ὁ Ἡρώδης, νέαι εἰδήσεις ἐτάραξαν αὐτόν. Ἦλθον καὶ ἀνήγγειλαν εἰς αὐτόν ὅτι ὁ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν καὶ ποιεῖ θαύματα παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Ἡλίας, ἄλλοι δὲ ὅτι εἶναι προφήτης ἐκ τῶν παλαιῶν. Ὁ Ἡρώδης δὲν ἤξευρε τί ἐξ ὄλων τούτων νὰ πιστεύσῃ καὶ ἐζήτηε νὰ ἴδῃ τὸν προφήτην, ὅστις διδάσκει παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας. Ἡ δὲ φήμη περὶ τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν θαυμάτων τοῦ Ἰησοῦ ἠύξανεν ἔτι μᾶλλον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καὶ πανταχόθεν ἤρχοντο πρὸς αὐτόν ἄνθρωποι, ὥστε ἐκ τοῦ πολλοῦ πλήθους δὲν ἠδύνατο οὔτε αὐτὸς οὔτε οἱ μαθηταὶ του οὐδεμίαν στιγμὴν νὰ ἀναπαυθῶσι. Διὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς παραλαβὼν μόνον τοὺς μαθητάς του ἀπέβη εἰς πλοῖον καὶ ἐπέρασε εἰς τὴν ἀντιπέραν ὄχθην παρὰ τὴν πόλιν Βηθσδά. Οἱ λαοί, ὡς ἤκουσαν ὅτι ὁ Ἰησοῦς διατρίβει ἐκεῖ, ἔδραμον πρὸς αὐτόν πανταχόθεν πεζῆ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παιδία. Τούτους, ὡς εἶδεν ὁ Ἰησοῦς, ἠλέησε καὶ ἐδέχθη μὲ ἀγάπην καὶ φιλοφροσύνην. Καὶ ἀφ' οὗ ἐκήρυξε πρὸς αὐτοὺς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἰάτρευσε ἔπειτα καὶ τοὺς ἀσθενεῖς. Εἶχεν ἤδη δύση ὁ ἥλιος, ἐν δὲ τῷ τόπῳ τούτῳ οὐδὲν ὑπῆρχεν οὔτε πρὸς βρῶσιν οὔτε πρὸς πόσιν, χιλιάδες δὲ ἀνθρώπων παρέμενον ἐνταῦθα, μὴ ἔχοντες ποῦ νὰ καταλύσωσι. Ταῦτα ἰδόντες οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ εἶπον πρὸς αὐτόν·

« Ὁ τόπος οὗτος, ὡς βλέπεις, εἶναι ἔρημος, ἡ δὲ ὥρα παρ-

ἦλθε. Ἀπόλυσον τὸν λαόν, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς τὰ περίξ χω-
ρία καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς νὰ εὕρωσιν τροφήν καὶ νὰ διανυ-
κτερεύσωσι. Δὲν πρέπει νὰ διατηρήσωμεν αὐτοὺς περισσότε-
ρον χρόνον εἰς τὸν ἔρημον τοῦτον τόπον».

Πρὸς ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς:

«Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀπέλθωσι. Δότε σεῖς εἰς αὐτοὺς νὰ
φάγωσι.»

— «Καὶ ἔχομεν ἡμεῖς, διδάσκαλε, εἶπον οἱ μαθηταί,
τόσους ἄρτους, ὥστε νὰ φάγῃ καὶ χορτάσῃ τόσος κόσμος;»

Τότε ὁ Ἰησοῦς ἠρώτησε: «Πόσους ἄρτους ἔχετε;» Οἱ μα-
θηταὶ ἐξετάσαντες εὗρον ὅτι ἐν ὄλῳ ὑπῆρχον πέντε ἄρτοι
καὶ δύο ὀψάρια καὶ ἀνήγγειλαν τοῦτο πρὸς τὸν Ἰησοῦν
προσθέσαντες ὅτι ἐκ τούτων οὐδὲ ἐν ψιχίον ἕκαστος δύνα-
ται νὰ λάβῃ· διότι εἶναι ἐν ὄλῳ πέντε χιλιάδες ἄνθρωποι,
Ὁ Ἰησοῦς ὁμῶς εἶπε εἰς τοὺς μαθητάς του:

«Εἶπατε εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ καθίσωσιν ἐπὶ τῆς χλόης καθ' ὁμίλους ἐκ πεντήκοντα ἀνθρώπων καὶ φέρετέ μοι ἰδῶ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τὰ δύο ὀψάρια»,

Οἱ μαθηταὶ ἔπραξαν ὡς διέταξεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ ἄνθρωποι πάντες ἐκάθισαν κατὰ γῆς διηρημένοι εἰς ἑκατὸν πεντηκοντάδας. Ἐπειτα ἔλαβεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἄρτους καὶ τὰ ὀψάρια καὶ ἄφ' οὗ προσηυχῆθη πρότερον εἰς τὸν Θεόν, ἤρχισε νὰ κόπτη καὶ μοιράζῃ εἰς τοὺς καθημένους διὰ νὰ φάγωσι. Καὶ πάντες ἔτρωγον καὶ ἄρτον καὶ ὀψάρια καὶ ὁ ἄρτος καὶ τὰ ὀψάρια δὲν ἠλαττοῦντο. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφαγον πάντες ὅσον ἐπεθύμει ἡ καρδία των, ἐσηκώθησαν ἐκ τοῦ φαγητοῦ των. Πλῆθος δὲ τεμαχίων ἄρτου καὶ ἰχθύων εἶχον περισσεύση καὶ ἔκειντο κατὰ γῆς. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του νὰ συλλέξωσιν ὅ,τι ἐπερίσσειεν. Ἦσαν δὲ τὰ περισύματα δώδεκα κοφίνια πλήρη. Ὡς δὲ εἶδον τοῦτο οἱ ἄνθρωποι, ὅτινες πρὸ ὀλίγου ἦσαν ἐν ἀπελπισίᾳ, διότι δὲν ἔβλεπον πόθεν ἠδύναντο νὰ πορισθῶσι ἄρτον ἐν τῷ ἐρήμῳ τούτῳ τόπῳ, ἤρξαντο νὰ ἐκπλήττωνται καὶ πεποιθότες ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι μέγας προφήτης ἄξιος νὰ γίνῃ τῶν Ἰουδαίων βασιλεὺς καὶ νὰ κατοικῇ εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Ἱερουσαλήμ, ἦσαν σύμφωνοι πάντες νὰ ἀνακηρύξωσιν αὐτὸν βασιλέα καὶ νὰ φέρωσιν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ νὰ καθίσωσιν αὐτὸν εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον καὶ νὰ πολεμήσωσι κατὰ παντός, ὅστις ἤθελεν ἀντισταθῆ εἰς τὸν σκοπὸν των τοῦτον. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς δὲν ἐπεδίωκε νὰ γίνῃ βασιλεὺς ἐπίγειος, ἤθελε μόνον νὰ φέρῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν δδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς πίστεως καὶ τοῦτο μόνον ἐπόθει καὶ πρὸς τοῦτο εἰργάζετο. Μὴ θέλων δὲ νὰ συμβῇ ἐνταῦθα ταραχὴ τις, εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του νὰ ἔμβωσιν

εἰς τὸ πλοιάριον καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν Καπερναοὺμ, αὐτὸς δὲ μόνος ἀπεσύρθη εἰς τὸ ὄρος καὶ ἐκεῖ προσηυχήθη πρὸς τὸν Θεόν. Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἔφυγον καὶ αὐτοὶ ἕκαστος εἰς τὴν πατρίδα του δοξάζοντες καὶ ὑμνοῦντες τὸν Θεὸν διὰ τὰ θαυμάσια, ἃ ἐβλεπον γινόμενα εἰς τὸν τόπον τῶν.

Οἱ μαθηταὶ εἶχον πολὺ ἀπομακρυνθῆ τῆς θαλάσσης, ὅτε αἴφνης ἠγέρθη τρικυμία καὶ τὸ πλοῖον δὲν ἐκινεῖτο πρὸς τὰ ἔμπρὸς κωλυόμενον ὑπὸ ἐναντίου ἀνέμου. Ἐν ᾧ δὲ εὐρίσκοντο εἰς τοιαύτην ἀγωνίαν μὴ ἠξέυροντες τί νὰ πράξωσιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς τρικυμιώδους θαλάσσης, βλέπουσι αἴφνης περὶ τὴν τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτοὺς πεζὸν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ ἐκλαβόντες τοῦτο ὡς φάντασμα ἐφοβήθησαν καὶ ἤρχισαν νὰ κραυγάζωσι ζητοῦντες σωτηρίαν. Πλησιάσας δὲ πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς εἶπε· «Θαρρεῖτε! ἐγὼ εἶμαι καὶ μὴ φοβεῖσθε!»

Πρὸς ταῦτα εἶπεν ὁ Πέτρος·

«Κύριε, ἐὰν εἶσαι σύ, εἰπέ καὶ ἐγὼ νὰ περιπατήσω ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ νὰ ἔλθω πρὸς σέ». — Μάλιστα, ἔλα, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς». Καὶ ὁ Πέτρος εὐθὺς ἐκ τοῦ πλοίου ἐπήδησεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἵνα ἔλθῃ περιπατῶν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ τρικυμία ἦτο μεγάλη, ἤρχισε νὰ δειλιάξῃ καὶ νὰ βυθίζεται εἰς τὴν θάλασσαν. Ὡς δὲ ἠσθάνθη τοῦτο ἤρχισε νὰ φωνάζῃ λέγων· «Κύριε, σῶσόν με.» Ὁ Ἰησοῦς ἤπλωσε εὐθὺς τὴν χεῖρά του καὶ ἔπιασε τὸν Πέτρον καὶ εἶπε· «Ὀλιγόπιστε, διὰ τί ἀμφέβαλες;» Καὶ ἀμφοτέροι ἤδη εἰσῆλθον εἰς τὸ πλοῖον καὶ ὁ ἄνεμος ἐκόπασε. Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ πάντες ἦλθον καὶ προσεκύνησαν τὸν Κύριον. Ἐπειτα ἐξηκολούθησαν τὸν πλοῦν καὶ φθάσαντες ἀπεβιβάσθησαν εἰς

τὴν Γαλιλαίαν. Καὶ ἐδῶ προσήρχετο πλῆθος ἀσθενῶν, οἵτινες ἰθεραπεύοντο ἀπτόμενοι τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου του.

§ 23. Ἡ πίστις τοῦ Πέτρου.

Ὅτε μίαν ἡμέραν ὁ Ἰησοῦς ἦτο μόνος μετὰ τῶν μαθητῶν του, ἠρώτησεν αὐτούς· «Τίνα μὲ λέγουσι οἱ ἄνθρωποι ὅτι εἶμαι;» Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθησαν οἱ μαθηταὶ του· «Ἄλλοι μὲν λέγουσιν ὅτι εἶσαι ὁ Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, ἄλλοι ὅτι εἶσαι ὁ Ἡλίας, καὶ ἄλλοι ὅτι εἶσαι εἰς ἐκ τῶν προφητῶν.»—«Σεῖς ἄρα γε τίνα μὲ θεωρεῖτε;» ἠρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς. Τότε ἀπεκρίθη ὁ Σίμων ὁ Πέτρος καὶ εἶπε· «Εἶσαι ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος». Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· «Εἶσαι εὐτυχής, Πέτρε, διότι τοῦτο δὲν σοῦ τὸ ἀπεκάλυψεν ἀνθρωπίνη σοφία, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Καὶ ἐγὼ σοῦ λέγω ὅτι εἶσαι ὁ Πέτρος καὶ ἐπὶ τῆς πέτρας αὐτῆς θὰ οἰκοδομήσω τὴν ἐκκλησίαν μου, τὴν ὁποίαν οὐδέποτε θὰ καταβάλη ὁ θάνατος. Εἰς σέ θὰ δώσω τὰς κλεῖδας καὶ ὅσα σὺ θὰ λύσης ἐπὶ γῆς θὰ εἶναι λελυμμένα καὶ εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ὅσα δὲ σὺ θὰ δέσης ἐπὶ τῆς γῆς, θὰ εἶναι δεδεμένα καὶ εἰς τοὺς οὐρανοὺς.» Ἐπειτα στραφεὶς πρὸς ὅλους τοὺς μαθητάς του εἶπε·

«Μὴ θέλετε καὶ σεῖς νὰ μὲ ἀφήσητε, ὅπως πολλοὶ μέχρι τοῦδε μὲ ἀφῆκαν;»

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ Σίμων Πέτρος·

«Κύριε πρὸς τίνα νὰ ὑπάγωμεν; σὺ ἔχεις λόγους τῆς αἰωνίας ζωῆς!»

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ὁ Ἰησοῦς ἤρχισε νὰ φανερω-
 ται καλλίτερον εἰς τοὺς μαθητάς του καὶ νὰ λέγῃ εἰς αὐτοὺς
 ὅτι θὰ μεταβῆ εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐκεῖ θὰ ὑπομείνῃ πολλὰ
 ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ ὑπὸ τῶν
 γραμματέων καὶ ἐκεῖ θὰ φονευθῆ καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ θὰ
 ἀναστηθῆ. «Τοιαύτη, εἶπε, εἶναι ἡ τύχη ἐμοῦ. Διὰ τοῦτο
 ὅστις θέλει νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ, πρέπει νὰ ἀρνηθῆ ἑαυτὸν
 καὶ νὰ λάβῃ τὸν σταυρὸν του καὶ νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ. Διότι
 ὅστις θέλει νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του, αὐτὸς θὰ ἀπολέσῃ
 αὐτήν· καὶ ὅστις ἀποφασίσῃ νὰ ἀπολέσῃ χάριν ἐμοῦ τὴν
 ζωὴν του, αὐτὸς θὰ κερδήσῃ αὐτήν. Τί δὲ ὠφελεῖ τὸν ἄν-
 θρωπον, εἰάν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆ τὴν
 ψυχὴν αὐτοῦ; Ἡ τί δύναται νὰ δώσῃ ὁ ἄνθρωπος, ἵνα
 λυτρώσῃ τὴν ψυχὴν του; Θὰ ἔλθῃ ποτὲ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
 που μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς του
 καὶ τότε ἕκαστος θὰ ἀνταμειφθῆ κατὰ τὰ ἔργα του.»

§ 24. Ἡ μεταμόρφωσις.

Ἐξ ἡμέρας μετὰ τὴν ὁμιλίαν ταύτην ὁ Ἰησοῦς παρέ-
 λαβε τοὺς τρεῖς αὐτοῦ πιστοὺς μαθητάς, τὸν Πέτρον καὶ
 Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ ἀνέβη ἐπάνω εἰς ἓν ὄρος ὑψηλόν.
 Ἐκεῖ βεβαίως θὰ ἀνεκοίνωσε πρὸς αὐτοὺς τὴν ἀπόφασιν
 του νὰ κάμῃ νέαν θρησκείαν τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ
 πρὸς τὸν πλησίον, καὶ τὴν θρησκείαν αὐτὴν θὰ μεταβῆ καὶ
 εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ φανερὰ πλέον νὰ διδάξῃ. Προβλέπει δὲ
 ὅτι ἐκεῖ θὰ θανατωθῆ, ἀλλὰ τοῦτο δὲν τὸν κωλύει νὰ ἐκ-
 τελέσῃ τὸ καθήκόν του. Ταῦτα βεβαίως καὶ τοιαῦτα θὰ
 εἶπεν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς μαθητάς του κατὰ τὴν ἡμέραν

ταύτην. Καὶ ἤρξατο νὰ προσεύχηται πρὸς τὸν Θεόν. Ἐν ᾧ δὲ προσηύχετο, ἔλαβε θείαν μορφήν. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἔλαμπον ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ φορέματά του ἔγειναν κατάλευκα ὡς ἡ χιών καὶ ἠκτινοβόλουν. Δύο δὲ προφῆται ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἡλίας καταβάντες ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὠμίλουν μετ' αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀνήγγειλαν τὸν βέβαιον θάνατον, ὃν ἔμελλε νὰ ὑποστῇ ἐν Ἱερουσαλήμ. Ὡς εἶδον ταῦτα οἱ μαθηταὶ του, ἐφοβήθησαν καὶ ἔμειναν ἐκστατικοί. Ὁ δὲ Πέτρος χωρὶς νὰ ἠξέυρη καὶ αὐτὸς τί λέγει ὑπὸ τοῦ τρόμου εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· «Κύριε, καλὸν εἶναι νὰ εἴμεθα ἐδῶ πάντοτε. Ἐὰν θέλῃς, νὰ κατασκευάσωμεν καὶ τρεῖς σκηνάς, μίαν διὰ σέ, μίαν διὰ τὸν Μωϋσῆν καὶ μίαν διὰ τὸν Ἡλίαν». Ἄλλ' ἐν ᾧ ἔλεγε ταῦτα, μέγα νέφος ἔστη ὑπεράνω αὐτῶν καὶ ἐπεσκίασε αὐτοὺς καὶ ἠκούσθη φωνὴ ἐκ τοῦ νέφους λέγουσα· «Οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠυδόκησα, αὐτοῦ ἀκούετε». Οἱ μαθηταὶ περιδρεῖς ἔπεσον κατὰ γῆς πρηνεῖς. Τότε Ἰησοῦς ἦλθε πλησιέστερον καὶ ἐγγίσας αὐτοὺς εἶπε· «Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε». Οὗτοι στρέψαντες τὸ πρόσωπον δὲν εἶδον κανένα ἄλλον παρὰ μόνον τὸν Ἰησοῦν ἐν τῇ μορφῇ αὐτοῦ τῇ συνήθει. Καὶ συνελθόντες εἰς ἑαυτοὺς ἠγέρθησαν καὶ ἤδη ἐπείσθησαν ἐτι μᾶλλον ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ταῦτα συνέβησαν ἤδη ἐπὶ τοῦ ὄρους. Ἐπειτα ἐγερθέντες ἀνεχώρησαν πάντες ὁμοῦ μετὰ τοῦ Ἰησοῦ. Ἐν ᾧ δὲ κατέβαινον ἐκ τοῦ ὄρους εἶπεν ὁ Ἰησοῦς εἰς αὐτοὺς νὰ τηρήσωσι ὅ,τι εἶδον καὶ ἤκουσαν μυστικόν, μέχρις ὅτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀναστῇ ἐκ νεκρῶν.

**§ 23. Περὶ ταπεινοφροσύνης σκανδάλου
καὶ συμφελιώσεως.**

“Οτε δὲ ὁ Ἰησοῦς διέτριβε εἰς τὴν Καπερναοῦμ, ἔμαθεν ὅτι οἱ μαθηταὶ τοῦ ἐφιλονίκουσαν μεταξύ των ποῖος ἐξ αὐτῶν εἶναι ὁ μεγαλειότερος. Τότε ἐκάλεσεν αὐτοὺς καὶ τοὺς ἠρώτησε· «Διὰ τί ἐφιλονικεῖτε;» Αὐτοὶ ὁμῶς ἐσιώπων αἰσχυρόμενοι νὰ εἴπωσι τὸν λόγον τῆς φιλονικίας. Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐκάλεσεν ἓν παιδίον νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτόν, τὸ ὁποῖον, ἀφ’ οὗ ἐθώπευσε, ἔθεσεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν μαθητῶν του καὶ εἶπε· « Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ἐὰν δὲν μεταβληθῆτε καὶ γίνητε ὡς τὰ παιδία, δὲν θὰ ἔλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ὅστις θέλει νὰ εἶναι πρῶτος, θὰ γείνη ὁ ἔσχατος πάντων· καὶ ὅστις εἶναι ταπεινὸς καὶ ἄθῳς ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτος εἶναι ὁ μέγιστος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ».

Μηδέποτε καταφρονήσατε παιδίον μικρόν. Διότι σὰς λέγω ὅτι οἱ ἄγγελοι τῶν μικρῶν τούτων βλέπουσι πάντοτε τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου ἐν οὐρανοῖς. Ὅστις δὲ γείνη σκάνδαλον εἰς ἓν τῶν μικρῶν τούτων, συμφέρει εἰς αὐτόν καλλίτερα νὰ κρεμάσῃ μίαν μυλόπετραν εἰς τὸν λαίμῳ του καὶ νὰ ριφθῆ εἰς τὸ βαθύτερον μέρος τῆς θαλάσσης καὶ νὰ πνιγῆ. Τὰ σκάνδαλα δὲν θὰ λείψουν ἀπὸ τὸν κόσμον, ἐν ὅσῳ εἶναι ἄνθρωποι διεφθαρμένοι. Ἄλλ’ ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον προέρχεται τὸ σκάνδαλον. Ἄλλὰ καὶ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς πρέπει νὰ εἴσθε αὐστηροὶ καὶ ἀνένδοτοι εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Ἐὰν ἡ χεὶρ σου σὲ παρακινή εἰς τὸ κακόν, ἀπόκοψέ την καὶ ρίψε την μακράν. Καλλίτερον εἶναι νὰ εἶσαι ἀνάπηρος ἐν τῷ βίῳ τούτῳ παρὰ νὰ ἔχης δύο

χειρας και να ριφθῆς εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. Ἐὰν δὲ ὁ πούς σου σὲ παρακινήῃ εἰς τὸ κακόν, ἀπόκοψε αὐτὸν και ριψέ τον μακρὰν· διότι καλλίτερον εἶναι νὰ εἶσαι χωλός, παρά νὰ ἔχῃς δύο πόδας και νὰ ριφθῆς εἰς τὴν αἰώνιον καταδίκην. Ἐὰν πάλιν ὁ ὀφθαλμός σου σὲ παρακινήῃ εἰς τὸ κακόν ἐξόρυξε αὐτὸν και ριψέ τον μακρὰν· διότι καλλίτερον εἶναι νὰ εἶσαι μονόφθαλμος, παρά νὰ ἔχῃς δύο ὀφθαλμούς και νὰ ἀπολαύσῃς τῆς αἰωνίου κολάσεως.»

«Ἔστε δὲ διαλλακτικοὶ και συγχωρεῖτε τοὺς ἀδελφούς σας, ὅταν ἀμαρτήσωσι πρὸς σᾶς. Ἐκείνους δὲ, ὅσοι δὲν εἶνοι μεθ' ὑμῶν, μὴ θεωρεῖτε ὅτι εἶναι και καθ' ὑμῶν. Ἐὰν ὁ ἀδελφός σου κάμῃ πρὸς σὲ σφάλμα, πήγαινε και ἠμίλησε μετ' αὐτοῦ ἰδιαιτέρως. Και εἰς τὸν ἀκούσῃ, ἐκέρδιες τὸν ἀδελφόν σου.» Ἐνταῦθα διέκοψε τὸν Ἰησοῦν ὁ Πέτρος ἐρωτήσας ποσάκις πρέπει νὰ συγχωρῇ τις τὸν ἀδελφόν του πρὸς αὐτὸν ἀμαρτάνοντα, και ἂν ἐπτάκις εἶναι ἀρκετόν. Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ Ἰησοῦς· «Οὐχὶ ἐπτάκις ἀλλ' ἐβδομήκοντα ἐπτάκις. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ὁμοιάζει μὲ ἕνα βασιλέα, ὅστις ἤθελε νὰ λογαριασθῇ μὲ τοὺς δούλους του. Ἐκ τούτων εἰς ἔχρεώσῃ πρὸς τὸν βασιλέα δέκα χιλιάδας ταλάντων, τὰ ὑποῖα ἐζήτησεν ὁ βασιλεὺς ἤδη νὰ λάβῃ. Ἄλλ' ὁ δούλος τοῦ βασιλέως δὲν εἶχε τόσα τάλαντα και ἐπρόκειτο νὰ πωληθῶσιν τοῦ δούλου ὅλη ἡ περιουσία καθὼς και ἡ γυνή του και τὰ τέκνα του και αὐτὸς ἀκόμη ὁ δούλος, ἵνα μὲ τὰ χρήματα ταῦτα πληρωθῇ ὁ βασιλεὺς. Τότε προσέπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως ὁ δούλος και παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ τὸν περιμείνῃ και θὰ πληρώσῃ εἰς αὐτὸν ὅλα, ὅσα χρεωστῆ. Ὁ βασιλεὺς συνεκινήθη ἐκ τῶν δακρύων τοῦ δούλου και τοῦ ἐχάρισεν ὅλον τὸ χρέος. Ὁ δούλος ἦδη

ἀπαλλαγείς τοῦ μεγάλου πρὸς τὸν βασιλέα χρέους, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. Ἐν ᾧ δὲ ἐπορεύετο περιχαρῆς εἰς τὴν οἰκίαν του διὰ τὴν μεγάλην τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτὸν καλωσύνην, συναντᾷ καθ' ὁδὸν ἕνα ἄλλον δούλον, πρὸς τὸν ὁποῖον εἶχε δανείσῃ αὐτὸς 100 δραχμάς. Εὐθύς δὲ ὡς εἶδε αὐτόν, τὸν συλλαμβάνει καὶ τοῦ ζητεῖ ἀπειλητικῶς νὰ τοῦ πληρώσῃ εὐθύς τὸ χρέος, εἰδὲ μὴ, λέγει, θὰ τὸν στείλῃ εἰς τὴν φυλακὴν. Ὁ δούλος μὴ ἔχων ὁ δυστυχῆς νὰ πληρώσῃ προσπίπτει εἰς τὰ γόνατα καὶ παρακαλεῖ τὸν ἄλλον δούλον νὰ τὸν περιμεῖνῃ ὀλίγον χρόνον καὶ θὰ πληρώσῃ εἰς αὐτὸν ὅλα τὰ ὀφειλόμενα. Ἄλλ' οὗτος δὲν ἐδέχετο, καὶ ἔφερε τὸν δυστυχῆ ἄνθρωπον εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ἐκεῖ ἔκλεισεν αὐτόν, μέχρις ὅτου πληρώσῃ τὸ χρέος του. Ὡς εἶδον τοῦτο οἱ ἄλλοι δούλοι, ἠγανάκτησαν διὰ τὴν σκληρότητα καὶ ἀσπλαγχνίαν τοῦ δούλου τούτου καὶ κατήγγειλαν τοῦτο εἰς τὸν βασιλέα. Εὐθύς ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσεν αὐτόν καὶ τοῦ εἶπε· «Δούλε πονηρὸ καὶ ἀχρεῖε, ἐγὼ σοῦ ἐχάρισσα ὅλον τὸ μέγα χρέος σου, διότι μὲ παρεκάλεσες καὶ σὲ ἐλυπήθην. Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν καὶ σὺ νὰ λυπηθῆς τὸν σύνδουλόν σου, ὅστις σὲ παρεκάλει νὰ ἀναμένῃς αὐτόν, ἀλλ' ἔρριψες αὐτόν ἀσπλάγχως εἰς τὴν φυλακὴν;» Ταῦτα εἶπεν ὁ βασιλεὺς πλήρης ὀργῆς καὶ εὐθύς διέταξε νὰ παραλάβωσιν αὐτόν οἱ βασανισταὶ καὶ νὰ βασανίζωσιν, μέχρις ὅτου πληρώσῃ ὅλα, ἕτα χρεωστῆι.»

«Οὕτω θὰ κάμῃ καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος πρὸς ὑμᾶς, εἰάν ἕκαστος ἐκ καρδίας δὲν συγχωρῇ τὸν ἀδελφόν του διὰ τὰ σφάλματά του.»

§ 26. Ὁ ἄσωτος υἱός.

Μέγας ἀναβρασμός ὑπῆρχεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ μεταξὺ τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων κατὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, διότι συνανεστρέφετο μὲ τελώνας καὶ ἁμαρτωλοὺς καὶ ἔτρωγε μάλιστα μετ' αὐτῶν. Τότε ὁ Ἰησοῦς νοήσας αὐτῶν τὴν ἀγανάκτησιν διηγήθη τὴν ἐξῆς παραβολήν· «Ποιμὴν τις εἶχεν ἑκατὸν πρόβατα. Τούτων μίαν ἡμέραν ἀπωλέσθη τὸ ἓν. Περίλυπος ὁ ποιμὴν διὰ τοῦτο μετέβη εἰς τὰ ὄρη καὶ εἰς τὰς ἐρήμους ἀναζητῶν τὸ ἀπολεσθὲν πρόβατον, ἀφήσας δὲ μόνα τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα. Μετὰ πολλὰς δὲ ἀναζητήσεις εὔρε τέλος τὸ ἀπολεσθὲν πρόβατον, τὸ ὁποῖον ἐσήκωσεν ἐπὶ τῶν ὤμων του καὶ ἔφερεν αὐτὸ εἰς τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα. Περιχαρῆς δὲ διὰ τοῦτο ἀνεκοίνωσε τὸ τράγμα καὶ εἰς τοὺς γείτονάς του καὶ εἰς τοὺς φίλους του, ἵνα χαρῶσι καὶ αὐτοὶ διὰ τὴν εὔρεσιν τοῦ ἀπολεσθέντος προβάτου. Οὕτω χαρὰ μεγάλη γίνεται εἰς τοὺς οὐρανοὺς δι' ἓνα ἁμαρτωλόν, ὅστις μετανοήσας ἐπανῆλθεν εἰς τοῦ Θεοῦ τὴν ὁδόν.»

Ὡσαύτως δὲ διηγήθη καὶ τὴν ἐξῆς παραβολὴν περὶ τοῦ ἄσωτου υἱοῦ·

«Πατὴρ τις εἶχεν δύο υἱούς, ὧν ὁ μὲν ἦτο πρεσβύτερος, ὁ δὲ νεώτερος τοῦ ἄλλου. Ἀμφοτέρους προσεπάθησεν ὁ πατὴρ νὰ ἀναθρέψῃ καλῶς. Ἦτο δὲ ὁ πατὴρ ἄνθρωπος πλούσιος μὲ οἰκίαν, μὲ ἀγρούς, μὲ ἀμπελώνας, μὲ πρόβατα, μὲ βόας καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἄλλ' ὁ πλοῦτος οὗτος δὲν εὐχαρίστει αὐτὸν τόσον, ὅσον τὰ δύο του τέκνα. Ἄλλὰ μίαν ἡμέραν ὁ νεώτερος υἱὸς βαρυνθεὶς φαίνεται τὸν ἐντιμον βίον καὶ ἐπιθυμήσας τὸν βίον τῆς ἄσωτίας, τὸν ὁποῖον

ἐνόμιζεν ὡς βίον εὐτυχίας, προτρεπόμενος δέ, φαίνεται, πρὸς
 τοῦτο καὶ ὑπὸ νέων κακοήθων, ἔρχεται εἰς τὸν πατέρα του καὶ
 λέγει ὅτι σκέπτεται νὰ μεταβῆ εἰς ξένην χώραν, ἵνα ἐκεῖ ἐρ-
 γασθῆ καλλίτερα εἰς ἄλλας ἐργασίας, καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν
 νὰ τοῦ δώσῃ ὅ,τι θέλει νὰ τοῦ δώσῃ, ἀφ' οὗ εἶναι τέκνον του.
 Εἰς τὸν πατέρα ἢ εἶδῃσις ὅτι μέλλει νὰ στερηθῆ εἰς τὸ
 ἐξῆς τοῦ υἱοῦ του ἦτο λίαν πικρά, ἀλλὰ συλλογιζόμενος ὅτι
 ἴσως τοιοῦτόν τι ἀπεφάσισεν ὁ Θεὸς καὶ μὴ θέλων νὰ ἐμ-
 ποδίσῃ τὴν τύχην τοῦ υἱοῦ του, ἔδωκε πρὸς αὐτὸν τὸ ἥμισυ
 ὅλης τῆς περιουσίας του καὶ εὐχήθη πρὸς αὐτὸν νὰ περευθῆ
 εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ Θεοῦ. Ὁ υἱὸς οὗτος λαβὼν τὸ ἥμισυ τῆς
 περιουσίας ἐπώλησε αὐτὴν καὶ μὲ τὰ χρήματα ἔφυγεν εἰς
 μίαν χώραν, ἣ ὅποια ἦτο διαβόητος τότε διὰ τὴν κακίαν
 τῶν ἀνθρώπων της καὶ διὰ τὸν ἄσεμνον καὶ ἀκόλαστον
 αὐτῶν βίον. Ἀφ' οὗ δὲ ἐφθασεν ἐκεῖ καὶ ἤρχισε νὰ πίνῃ καὶ
 νὰ μεθύῃ καὶ νὰ περιφέρηται εἰς τὴν πόλιν χωρὶς νὰ κάμνῃ
 κἀνὲν ἔργον, οἱ κακοὶ ἄνθρωποι τὸν ἐνόησαν εὐθύς καὶ
 ἔτρεξαν νὰ τὸν παραλάβουν εἰς τὴν συντροφίαν των, ἀφ'
 οὗ μάλιστα ἐνόουν ὅτι αὐτὸς εἶχε καὶ χρήματα πολλά.
 Βεβαίως διὰ νὰ τὸν παρακινοῦν νὰ ἐξοδεύῃ περισσότερα
 χρήματα, θὰ ἐπήνουν αὐτὸν ὡς ἄνθρωπον ποῦ δὲν ἀψηφᾷ τὰ
 χρήματα, ὡς ἄνθρωπον ἀνοικτόκαρδον, ὡς ἄνθρωπον κοινω-
 νικὸν καὶ χίλια ἄλλα ὀνόματα θὰ τοῦ ἔδιδον, παριστάνοντες
 τὴν κακίαν μὲ ὀνόματα ἄλλα, ἵνα κάμνωσι αὐτὸν ἀπὸ ἡμέ-
 ρας εἰς ἡμέραν χειρότερον. Καὶ οὕτως ἐγένεε τὸ πρᾶγμα. Ὁ
 κακὸς υἱὸς ἐδαπάνησε τὰ χρήματά του δι' ἑαυτὸν, διὰ τοὺς
 διεφθαρμένους συντρόφους του, καὶ τὰ χρήματα αὐτά, ὅσον
 πολλὰ καὶ ἂν ἦσαν, ἐξωδεύθησαν ὅλα. Οἱ σύντροφοι τοῦ
 ἀπώτου υἱοῦ, ἀφ' οὗ εἶδον ὅτι δὲν ἦσαν πλέον χρήματα,

τὸν ἀφῆκαν καὶ οὐδὲ καλημέρα πλέον τοῦ ἔλεγον. Πεινῶν ἐζήτει ὁ δυστυχῆς ἄνθρωπος νὰ εὕρῃ ἐργασίαν, ἵνα κερδήσῃ διὰ τῆς ἐργασίας του ὀλίγα χρήματα καὶ φάγῃ ψωμί, ἀλλ' ὄλος ὁ κόσμος ἀπεστρέφετο τὸν ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον εἶδον ἢ εἶχον μάθη παρ' ἄλλων ποίου εἶδους ζωὴν ἔκαμνε πρότερον καὶ ἐν ᾧ ἦτο ἀπὸ τιμίαν οἰκογενεῖαν, ἐξευτέλισε καὶ τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας του. Καὶ ἐκινδύνευε τὸ ἀρχοντόπουλον τοῦτο νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνης! Διὸ ἀπεφάσισε νὰ γίνῃ διὰ τὸ ψωμί μόνον καὶ χοιροβοσκός, ὅπερ ἦτο τὸ ἀτιμότερον ἔργον εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ἐλάμβανε λοιπὸν τοὺς χοίρους καὶ ἔφερεν αὐτοὺς καθ' ἡμέραν μακρὰν εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ ἔβοσκειν, τὴν δὲ ἐσπέραν τοὺς ἔφερε πάλιν εἰς τὰ κουμάσια, ποῦ ἦσαν εἰς τὴν πόλιν. Τὰ φορέματά του εἶχον ξεσχισθῆ καὶ ἐφαίνοντο τὰ κρέατά του, τὸ πρόσωπόν του εἶχεν ἐξαγριωθῆ καὶ δὲν ἐγνωρίζετο πλέον ὅτι ἦτο τὸ παιδί τοῦ καλοῦ ἐκείνου πατρός. Ἄλλὰ μήπως ἐχόρταινε καὶ τὸ ψωμί; Κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος εἰς τὴν χώραν ἐκείνην τῶν κακῶν δὲν ἔγιναν καὶ τὰ σπαρτά καὶ τὸ ψωμί εἶχε πολὺ ἀκριβήνῃ. Ὡστε οἱ πτωχοὶ ἔτρωγον ξυλοκέρατα, τὰ ὁποῖα ἔτρωγον οἱ χοῖροι. Ἄλλ' ὁ αὐθέντης τοῦ κακοῦ υἱοῦ οὐδὲ ξυλοκέρατα τούλάχιστον τοῦ εἶδεν ἄφθονα, διότι ἐπρωτίμα νὰ τὰ φάγουν καλλίτερα οἱ χοῖροί του, ἵνα παχύνουν καὶ ὠφελῆθῃ πωλῶν αὐτοὺς περισσότερον. Τὰ παθήματα ταῦτα καὶ ἡ δυστυχία τοῦ κακοῦ υἱοῦ ἤρχισαν νὰ συγκινῶσι τὴν καρδίαν του καὶ νὰ ἀνοίγουν τοὺς ὀφθαλμούς του, ἵνα κατανοήσῃ πῶς ἦτο πρότερον, ὅτε ἦτο πλησίον τοῦ πατρός του καὶ ἔζη ὡς τίμιος ἄνθρωπος καὶ πῶς εἶναι τώρα, ἀφ' ὅτου ἠκολούθησε τὸν κακὸν δρόμον καὶ ζῆ ὡς ἄνθρωπος ἄτιμος. Καὶ καθὼς ἐσκέφθη τοῦτο ἤρχισε νὰ

κλαίη καὶ νὰ κτυπᾷ τὴν κεφαλὴν του διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν του καὶ διὰ τὸν ἄσωτον βίον του, ποῦ ἔζησε. «Οἱ ἄνθρωποι ὅλοι, ἔλεγε, μὲ περιφρονοῦν, οὐδεὶς μοῦ δίδει ἐργασίαν νὰ ζήσω, οὐδεὶς μὲ συναναστρέφεται καὶ δίκαιον ἔχουν ποῖος θέλει νὰ ἐμβάσῃ εἰς τὸ σπίτι του τοιοῦτον ἄνθρωπον, ὅποῖος εἶμαι ἐγώ; Τὴν περιουσίαν, ἣν ὁ καλὸς μου πατὴρ μοῦ ἔδωκεν προθύμως χωρὶς νὰ εἶναι πρὸς τοῦτο ὑποχρεωμένος, μόνον ἀπὸ πατρικὴν ἀγάπην, ἐγὼ ἐπώλησα καὶ ἔφαγον μὲ τοὺς διεφθαρμένους φίλους μου! Τὸ ὄνομά μου ἔγινε πανταχοῦ γνωστὸν ὡς ἀνθρώπου ἀσώτου, θὰ ἔφθασε βεβαίως ἡ φήμη τοῦ κακοῦ βίου μου καὶ εἰς τὴν πατρίδα μου! Ὅποιαν λύπην θὰ ἡσθάνθη ὁ πατὴρ μου, ἡ μήτηρ μου, ὁ ἀδελφός μου, οἱ συγγενεῖς μου! Εἶμαι ἀνάξιος νὰ φέρω πλέον τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας μου; δὲν πρέπει οὐδὲ υἱὸν πλέον νὰ μὲ ὀνομαζοῦν οἱ γονεῖς μου! Σωτηρίαν ἄλλην δὲν εὐρίσκω καμμίαν παρὰ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὸν πατέρα μου καὶ νὰ ἀρχίσω τὴν τιμίαν ἐργασίαν μου ἐκεῖ. ὄχι βεβαίως ὡς υἱός, διότι εἶμαι ἀνάξιος νὰ ὀνομαζώμαι πλέον τοιοῦτος, ἀλλ' ὡς ὑπηρέτης τοῦ πατρός μου.» Ταῦτα ἐσκέπτετο ἔξω εἰς τοὺς ἀγρούς· ὁ υἱὸς οὗτος φυλάττων τοὺς χοίρους καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐγέμισαν δάκρυα. Ἄφ' οὗ δὲ ἐκλαυσεν ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἔπειτα ἐσηκώθη, ἔφερεν τοὺς χοίρους καὶ παρέδωκεν εἰς τὸν αὐθέντην του καὶ ἀνεχώρησεν εὐθύς νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν πατέρα του, νὰ προσπέσῃ εἰς τοὺς πόδας του καὶ νὰ τὸν παρακαλέσῃ νὰ τὸν πάρῃ ὡς ὑπηρέτην, διότι εἶναι ἀνάξιος νὰ ὀνομαζῆται υἱός του. Ὁ δυστυχὴς πατὴρ, ὡς ἔμαθεν ὅτι ἔρχεται ὁ υἱὸς του ἐλεεινὸς καὶ ρακένδυτος σπαταλήσας ὅλην του τὴν περιουσίαν ἀσώτως, ἐλησμόνησε ὅλα αὐτὰ καὶ τρέχει εἰς προὔπαντησιν τοῦ υἱοῦ.

του, ὃν ὡς εἶδε ἐνηγκαλίσθη καὶ ἠσπάσθη. Ὁ υἱὸς του ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα καὶ εἶπε· «Πατέρα, σὲ ἐπίκρανα, τὸ ἤξεύρω, δὲν πρέπει νὰ μὲ ἔχῃς πλέον υἱόν σου, ἔρχομαι νὰ γίνω ὑπηρέτης σου.» Ταῦτα ἔλεγε κλαίων καὶ ἠσπάζετο τὰς χεῖρας τοῦ πατρὸς του. Ὁ πατὴρ εἶπε· «Καλλίτερον ἦτο, παιδί μου, νὰ μὴ ἔφευγες ἀπὸ τὴν οἰκίαν μας, καλλίτερον νὰ μὴ ἐπήγαινες εἰς τὴν χώραν ἐκείνην, ἡ ὁποία σὲ ἔφερεν εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν. Ἦκουσα τί ἔκαμνες καὶ τί ἔπαθες καὶ ἐπροτίμων καλλίτερον νὰ ἦμην νεκρός. Ἄλλὰ τώρα δὲν λυπούμαι πλέον, σὲ βλέπω ὅτι μετενόησες, σὲ βλέπω ὅτι ἀπεστράφης τὸν βίον τῆς κακίας καὶ ἔχεις ἀπόφασιν νὰ ζήσης ὡς ἐντιμὸς ἄνθρωπος. Ἐγὼ λησιμονῶ ὅλα τὰ παρελθόντα καὶ σὲ θεωρῶ ὡς υἱόν μου ὡς σὲ εἶχον καὶ πρὶν φύγῃς. Ἐλθὲ εἰς τὸ σπίτι μας.» Ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν. Ἐκεῖ ἐνέδυσαν αὐτὸν μὲ καλὰ φορέματα, ἔπλυναν αὐτόν, τὸν ἐκούρευσαν, τοῦ ἐφόρεσαν καλὰ ὑποδήματα, τοῦ ἔδωκε δὲ ὁ πατὴρ του καὶ ἐν δακτυλίδιον νὰ φορέσῃ. Δι' ὅλων τούτων ἀπέδειξεν ὅτι τὸν ἰθεώρει ὡς τὸν ἠγαπημένον υἱόν του καὶ τὸν ἀποκατέστησεν εἰς τὴν θέσιν του.

Διὰ νὰ ἀποδείξῃ δὲ καὶ τὴν μεγάλην χαρὰν του ὡς καὶ τὴν τιμὴν, ἣν ἀπέδιδεν εἰς τὸν μετανοήσαντα υἱόν του ἔσφαξε τὸν μόσχον, ὃν ἔτρεφεν ἐπίτηδες διὰ μεγάλην ἑορτὴν, καὶ ἐκάλεσε τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους του ὅλους νὰ συμπάγῃσι τὴν ἐσπέραν καὶ συνεορτάσωσι τὴν ἔλευσιν τοῦ υἱοῦ του. Καὶ ὄντως ὅλοι οὗτοι συνήχθησαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ καλοῦ πατρὸς καὶ ἤρχισαν νὰ χορεύουν καὶ νὰ τραγουδοῦν.

Ὁ μεγαλείτερος ἀδελφὸς δὲν ἦτο ἐκεῖ, ἦτο εἰς τὰ κτήματα καὶ εἰργάζετο ἐκεῖ, ὥστε δὲν ἤξευρε τίποτε περὶ τῆς

ελεύστεως τοῦ ἀδελφοῦ του. Περὶ τὴν ἐσπέραν δὲ ἐπανήρχετο ἐκ τῶν κτημάτων εἰς τὴν οἰκίαν των. Καὶ ὡς ἐπλησίασεν ἐκεῖ, ἔμεινεν ἔκπληκτος ἀκούσας ἐντὸς χοροῦς καὶ τραγούδια ἀνθρώπων πολλῶν ἐκεῖ συνηγμένων. Καὶ ἠρώτησεν ἓνα τῶν γειτόνων, τί ἄρα γε νὰ ἐσήμαινον αἱ χαραὶ ἐκεῖναι εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός του. Καθὼς δὲ ἔμαθεν ὅτι ἐπέστρεψεν ὁ ἄσωτος ἀδελφός του καὶ δι' αὐτὸν γίνονται αἱ χαραὶ, ὠργίσθη καὶ δὲν ἤθελε νὰ ἤξεύρη τίποτε, δὲν ἤθελε δὲ πλέον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν των, ἐν ὅσῳ ἔμεινεν ἐκεῖ ὁ ἀδελφός του, ὅστις ἐσπατάλησε εἰς τὰς ἄσωτίας τόσα χρήματα, κτήσχυεν δὲ καὶ τὴν οἰκογένειάν των διὰ τοῦ διεφθαρμένου βίου του. Ὁ καλὸς πατήρ ἔμαθε ὅτι ὁ μεγαλείτερος υἱός του κατακρίνει τὴν πράξιν διότι ἔγινε δεκτός ὁ ἀδελφός του καὶ ὅτι εἶναι διὰ τοῦτο λίαν ὠργισμένος. Καὶ εὐθὺς ἐξέρχεται καὶ λέγει πρὸς τὸν υἱόν του· «Υἱέ μου, διὰ τί στέκεις ἔξω; ὁ ἀδελφός σου ἦλθε καὶ πρέπει καὶ σὺ νὰ χαρῆς». Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ πρεσβύτερος υἱός·

Πατέρα, δὲν ἔκαμες καλὰ ποῦ ἐδέχθης ἓνα τοιοῦτον ἄνθρωπον πάλιν εἰς τὸ σπίτι μας. Ἄντὶ νὰ τὸν διώξης, νὰ κάμῃς ὅτι δὲν τὸν γνωρίζεις, διότι μᾶς ἔφαγε τὴν περιουσίαν καὶ μᾶς ἀτίμασε εἰς τὸν κόσμον διὰ τὸν ἄθλιον βίον του, σὺ, μανθάνω, τὸν ἐδέχθης ὡς νὰ μὴ συνέβῃ τίποτε, τοῦ ἔδωκες φορέματα, ὑποδήματα καὶ ἐφόρσε, καὶ δὲν ἐξήρκουν ταῦτα, ἔσφαξες καὶ τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν διὰ νὰ τιμήσης τὸν ἀνάξιον πάσης τιμῆς. Ἐγὼ ἤξεύρεις ὅτι εἶμαι ἄνθρωπος καλὸς καὶ ἐργάζομαι ἐπιμελέστατα εἰς τὰ κτήματά μας καὶ ὑποτάσσομαι εἰς ὅσα μοῦ λέγεις, ἐν τούτοις διὰ τὴν καλωσύνην μου ταύτην δὲν ἔδωκες εἰς ἐμὲ κἀνὲν βραβεῖον, δὲν μοῦ ἔδωκες οὐδὲ ἐν κατσίκι νὰ φάγω μὲ τοὺς

φίλους μου. Τί νά καμω λοιπόν εἰς τὸ σπίτι τοῦτο, ὅπου ἡ ἀρετὴ δὲν πληρώνεται, ἀνταμείβεται δὲ ἡ κακία;»

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ πατήρ·

«Τέκνον μου, κακὰ εἶναι ὅσα ἐπραξεν ὁ ἀδελφός σου καὶ σὲ ἐλύπησεν καὶ ἐμὲ περισσότερον. Ὁ ἀδελφός σου ζῶν ἐν τῇ κακίᾳ ἦτο ὄνειδος εἰς τὴν οἰκογένειάν μας. Τίς ἀρνεῖται τοῦτο; Ἀλλὰ τώρα καὶ αὐτὸς χύνει θερμὰ δάκρυα διὰ τὸν πρότερον βίον του, ἡ κακία τὸν ἐρριψεν ὡς συμβαίνει πάντοτε εἰς μεγάλην δυστυχίαν, τὸν ἐσωφρόνισεν καὶ ἐνόησεν ὅτι ὁ ἐντιμος βίος εἶναι ἀληθινὸς καὶ εὐτυχῆς βίος. Καὶ διὰ τοῦτο ἦλθεν ὀπίσω εἰς τὸν πατέρα του νὰ τὸν εὐσπλαγχνισθῇ· καὶ δὲν ζητεῖ πλέον νὰ τὸν ἔχω υἱόν, διότι ἀναγνωρίζει ὅτι δὲν εἶναι ἄξιος τοιαύτης τιμῆς, ἀλλὰ νὰ τὸν προσλάβω ὡς ὑπηρέτην. Καὶ ξένος δὲν ἠδύνατο νὰ μένη ἀνάλογητος ἀπέναντι τοιαύτης μετανοίας, πολὺ δὲ περισσότερον ὁ πατήρ, πρὸς ὃν αἱ δυστυχίαι τῶν τέκνων του εἶναι δι' αὐτὸν μᾶλλον ἀλγειναί, καὶ ἡ εὐτυχία αὐτῶν μᾶλλον εὐφρόσυνος ἢ εἰς πάντα ἄλλον. Καὶ ἰδοὺ διὰ τί τὸν ἐδέχθη, διὰ τί ἐλησμόνησα τὰ παρελθόντα, διὰ τί τὸν ἐνέδυσσα, τὸν ὑπέδησα, χάριν αὐτοῦ ἔσφαξα τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν! Εἶχον ἓνα υἱὸν ἀποθαμμένον καὶ ἀνέζησε! εἶχον ἓν τέκνον μου χαμένον καὶ τὸ εὗρον! ἰδοὺ διὰ τί χαίρω καὶ ἐγὼ καὶ ὅλοι οἱ συγγενεῖς μας! ἰδοὺ δὲ διὰ τί πρέπει νὰ χαρῆς καὶ σύ!»

«Ὅτι εἶσαι καλὸς υἱός, καὶ ἐγὼ καὶ ὅλος ὁ κόσμος τὸ ἠξέυρει. Τὴν ἀρετὴν σου δὲν τὴν ξεπληρώνει οὔτε ἐν κατσίκι, οὔτε ἐν μοσχάρι. Ἡ ἀρετὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀνεκτίμητος, τὸ δὲ κέρδος αὐτῆς μένει εἰς τὸν ἀσκούντα τὴν ἀρετὴν. Ὅλα τὰ κτήματά μου, παιδί μου, εἶναι ἰδικά σας! Ἐγὼ διὰ σᾶς ζῶ, διὰ σᾶς ἐργάζομαι. Τὴν εὐτυχίαν σας

ποθῶ καὶ ζῶν νὰ βλέπω καὶ ἀποθαμμένος εἰς τὸν ἄλλον κόσμον νὰ ἀκούω. Ἔλα ἐντὸς καὶ χαίρε καὶ σὺ διὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ ἀδελφοῦ σου.»

Ὁ πρεσβύτερος υἱὸς ἐνόησεν ὅτι ὁ πατήρ του ἐσκέπτετο καλλίτερα ἀπ' αὐτόν, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν των ἠσπάσθη τὸν ἀδελφόν του, ὅστις ἐζῆ εἰς τὸ ἐξῆς φρονιμώτατος τιμώμενος καὶ ἀγαπώμενος καὶ παρὰ τῶν οἰκείων καὶ παρὰ τῶν ξένων.

§ 27. Τὸ ταξείδιον τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ.

Ὁ Ἰησοῦς, ὡς εἶδομεν, ἔφυγεν ἐκ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἤρχετο εἰς τὴν Ἰουδαίαν, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἵνα ἐκεῖ κηρύξη ἀπόθως καὶ φανερῶς τὴν θρησκείαν τῆς ἀληθείας, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης. Κατὰ τὴν ἀρχὴν δὲ τοῦ ταξειδίου του τούτου ἔστειλε καὶ τοὺς ἐβδομήκοντα μαθητάς του εἰς τὰς διαφόρους κοινότητας νὰ κηρύξωσι τὸ εὐαγγέλιον. Δὲν ἀπέκρυψε δὲ εἰς αὐτοὺς τὸν κίνδυνον, ὃν διέτρεχον, εἰπὼν εἰς αὐτοὺς ὅτι σὰς ἀποστέλλω ὡς ἀρνία ἐν τῷ μέσῳ τῶν λύκων. Ἐπειτα δίδει εἰς αὐτοὺς τὰς ἐξῆς συμβουλίας·

«Μὴ κρατεῖτε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν. Εἰς οἶαν δὲ οἰκίαν εἰσέρχησθε, λέγετε· Εἰρήνη εἰς τὸν οἶκον τοῦτον. Καὶ ἂν μὲν ἡ οἰκία αὕτη εἶναι ἀξία τῆς εὐχῆς ἡμῶν, αὕτη θὰ μείνη εἰς τὸν οἶκον τοῦτον· εἰδὲ μὴ, θὰ ἐπιστρέψῃ ἡ εὐχὴ εἰς σὰς. Ἐν τῇ αὐτῇ δὲ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες ὅσα παραθέτουσιν ὑμῖν. Ἐὰν δὲ δὲν σὰς δέχωνται οἱ ἄνθρωποι, φεύγετε τινάσσον-

τες καὶ τὸν κοινορτὸν τῶν ὑποδουμάτων ὑμῶν. Σᾶς λέγω δὲ ὅτι ἡ παρὰ τοῦ Θεοῦ τιμωρία εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους θὰ εἶναι μεγαλειτέρα τῆς τιμωρίας τῶν Σοδόμων. Ὅστις ἀκούει ὑμᾶς, ἀκούει ἐμέ, καὶ ὅστις ἀπειθεῖ εἰς ὑμᾶς, εἰς ἐμέ ἀπειθεῖ. Ὅστις δὲ ἀπειθεῖ εἰς ἐμέ, ἀπειθεῖ εἰς ἐκείνον, ὅστις μὲ ἀπέστειλε». Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀπέστειλε τοὺς ἐβδόμηκοντα μαθητάς του ἀνὰ δύο εἰς τὰς διαφόρους κώμας καὶ πόλεις τῆς Παλαιστίνης,

Αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν δώδεκα ἔφθασεν εἰς τὴν Σαμάρειαν, ἔνθα περιήρχετο κηρύττων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖ δὲ εἰς μίαν κώμην Σαμαρειτῶν δὲν τοὺς ἐδέχθησαν οἱ ἄνθρωποι νὰ εἰσέλθωσι καὶ νὰ μείνωσι παρ' αὐτοῖς· διότι ἤκουσαν ὅτι πορεύονται εἰς τὴν Ἰερουσαλήμ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, οὓς οἱ Σαμαρεῖται ἐμίσουν καὶ διότι οὕτως ἔθετον αὐτοὺς ἐν ὑστέρᾳ μοίρα· Ὡς δὲ εἶδον τοῦτο οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ μάλιστα δὲ ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης εἶπον·

«Θεῖλεις, Κύριε, νὰ εἰπῶμεν νὰ καταβῇ πῦρ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ νὰ κατακαύσῃ αὐτούς, ὡς ἔπραξέ ποτε καὶ ὁ Ἥλιος;»

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησε καὶ εἶπε· «Δὲν ἤξεύρετε τίνος πνεύματος τέκνα εἶσθε σεῖς. Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἤθελε νὰ ἀπολέσῃ ψυχὰς ἀνθρώπων, ἀλλὰ νὰ σώσῃ αὐτάς.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐπορεύθησαν πάντες εἰς ἄλλην κώμην τῆς Σαμαρείας.

Ἄφ' οὗ δὲ διέτριψεν ἰκανὸν χρόνον εἰς τὴν Σαμάρειαν, ἔφθασε κατόπιν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ὅπου ἐπέστρεψεν καὶ οἱ ἀπόστολοι, οὓς εἶχε στείλῃ εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς Παλαιστίνης. Αἱ εἰδήσεις περὶ τῶν ἀποστόλων περὶ τῆς παρα-

δοχῆς τῶν ἰδεῶν τοῦ Χριστοῦ ἦσαν λίαν εὐνοϊκαὶ καὶ ὁ Χριστὸς εἶπε τότε μετ' ἀγαλλιᾶσεως·

«Τὸ κράτος τοῦ διαβόλου καταλύεται! Εὐγνωμονῶ σοὶ πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψες ταῦτα ἀπὸ τοὺς σοφοὺς καὶ ἀπεκάλυψες αὐτὰ εἰς τὰ νήπια. Ναί, πάτερ, οὕτως ἐφάνη σοὶ ἀρεστόν.»

Στραφεῖς δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς του εἶπε·

«Πάντα παρέδωκεν εἰς ἐμὲ ὁ πατήρ! Ἴδού σας δίδω τὴν ἐξουσίαν νὰ πατῆτε ἐπάνω εἰς ὄφεις, ἐπάνω εἰς σκορπίους καὶ οὐδὲν κακὸν θὰ πάθητε. Μὴ χαίρετε διὰ τὴν ἐξουσίαν, ἣν λαμβάνετε. Ἄλλὰ χαίρετε, διότι τὰ ὀνόματά σας ἐγράφησαν εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες, ὅσα σεῖς βλέπετε. Πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν νὰ ἴδωσιν ὅσα σεῖς βλέπετε καὶ νὰ ἀκούσωσιν ὅσα σεῖς ἀκούετε καὶ δὲν ἠδυνήθησαν.»

§ 28. Ὁ ἐκ γενετῆς τυφλός.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἰησοῦς διέτριβεν εἰς τὰ πέριξ τῆς Ἱερουσαλήμ διδάσκων τοὺς ἀνθρώπους τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς, ὅστις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ζητῶν ἐλεημοσύνην. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ καθὼς καὶ πολλοὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐνόμιζον ὅτι ἕκαστον τῶν μεγάλων δυστυχημάτων εἶναι τιμωρία μεγάλης τινὸς ἀμαρτίας. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶχε γεννηθῆ τυφλός, δὲν ἠδύναντο νὰ συμβιβᾶσσωσι τοῦτο πρὸς τὴν ιδέαν των. Διὰ τοῦτο εἶπον πρὸς τὸν Ἰησοῦν· «Διδάσκαλε, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα γεννηθῆ τυφλός»; — «Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν, ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ'

ἵνα φανερωθῶσι τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. Πάντα τὰ δυστυχήματα, τὰ ὅποια ὁ Θεὸς στέλλει εἰς τοὺς ἀνθρώπους, πρέπει νὰ χρησιμεύωσιν, ἵνα γίνωνται οἱ μὲν κακοὶ καλοί, οἱ δὲ καλοὶ καλλίτεροι. Τὰ δυστυχήματα τῶν κακῶν ἀνθρώπων ὀνομαζόνται τιμωρίαι, τὰ δὲ τῶν ἀγαθῶν δοκιμασίαι. Καὶ αἱ τιμωρίαι καὶ αἱ δοκιμασίαι εἶναι εὐεργεσίαι τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, διότι διὰ τούτων οὗτοι σωφρονίζονται καὶ σώζονται.

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς καὶ πύσας κατὰ γῆς ἐποίησε πηλὸν καὶ λαβῶν ἐπέχρισε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ἣτις ἦτο πλησίον τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ νὰ νιφθῇ καὶ θὰ ἀναβλέψῃ. Ὁ τυφλὸς ἔπραξε τοῦτο καὶ ἔγεινεν εὐθὺς ὑγιής. Ὡς δὲ εἶδον οἱ γείτονες καὶ πάντες, ὅσοι ἐγνώριζον τὸν τυφλὸν τὸν καθήμενον παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ ζητοῦντα ἐλεημοσύνην, νὰ περιπατῇ ἐλευθέρως μὲ δύο ὑγιεῖς ὀφθαλμοὺς, ἔμειναν ἔκπληκτοι καὶ ἔλεγον ἄλλοι μὲν ὅτι αὐτὸς εἶναι καὶ ἰατρεύθη, ἄλλοι δὲ ὅτι ἄλλος εἶναι ἔχων πρὸς ἐκεῖνον ὁμοιότητα. Ὡς ἤκουσε ταῦτα ὁ πρῶν τυφλὸς εἶπε « Ἐγὼ εἶμαι. » — « Πῶς ἠνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί σου ; » ἠρώτων αὐτὸν μετὰ περιεργείας. — « Εἰς ἄνθρωπος ὀνομαζόμενος Ἰησοῦς, ἀπεκρίθη ὁ πρῶν τυφλός, ἐποίησε πηλὸν μὲ τὸν σιελόν του καὶ μοῦ ἐπέχρισε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μοῦ εἶπε νὰ ὑπάγω νὰ νιφθῶ εἰς τοῦ Σιλωάμ τὴν κολυμβήθραν, καὶ ἐγὼ ἔπραξα τοῦτο καὶ ἔγινα καλά. »

Ὡς ἤκουσαν τοῦτο οἱ ἄνθρωποι, ἔφερον τὸν πρῶν τυφλὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, οἵτινες ἠρώτησαν αὐτὸν πῶς ἀνέβλεψε. Οὗτος δὲ ἀπεκρίθη « Ὁ Ἰησοῦς ἐπέθηκε εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου πηλὸν καὶ ἐνίφθην κατόπιν καὶ τώρα βλέπω ».

Οἱ Φαρισαῖοι ἐξεπλάγησαν διὰ τὴν ἰατρείαν ταύτην. Καὶ ἄλλοι μὲν ἔλεγον ὅτι ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ δὲν φυλάττει τὸ σάββατον· ἄλλοι δὲ τούτων πάλιν διῆσχυρίζοντο ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ἁμαρτωλός, ἀφ' οὗ κάμνη τοιαῦτα σημεῖα. Ἐπειτα ἠρώτησαν καὶ τὸν τυφλὸν τίνα γνώμην ἔχει περὶ ἐκείνου, ὅστις ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ τυφλός· «Αὐτὸς εἶναι προφήτης.»

Τοῦτο δὲν εὐχαρίστησε τοὺς Φαρισαίους καὶ ἤρχισαν ἤδη νὰ λέγωσιν ὅτι ψεῦδος εἶναι ὅτι ἦτο τυφλὸς πρότερον καὶ τώρα ἀνέβλεψε. Καὶ διὰ νὰ βεβαιωθῶσι περὶ τούτου καλλίτερον, ἐκάλεσαν τοὺς γονεῖς τοῦ τυφλοῦ καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς ταῦτα· «Οὗτος εἶναι ὁ υἱός σας, ὃν σεῖς λέγετε ὅτι ἐγεννήθη τυφλός; Πῶς λοιπὸν τώρα βλέπει;»

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθησαν οἱ γονεῖς·

«Ἡμεῖς τοῦτο ἠξέυρομεν ὅτι οὗτος εἶναι ὁ υἱός ἡμῶν καὶ ὅτι ἐγεννήθη τυφλός. Πῶς δὲ τώρα βλέπει, καὶ ποῖος ἤνοιξε αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, δὲν ἠξέυρομεν. Αὐτὸς ἔχει ἡλικίαν, καὶ ἐρωτήσατε αὐτὸν νὰ σᾶς εἴπῃ.» Οὕτως ἀπεκρίθησαν οἱ γονεῖς τοῦ τυφλοῦ· διότι ἐφοβοῦντο τοὺς Φαρισαίους, οἵτινες ἔκαμνον ἀποσυνάγωγον πάντα, ὅστις ἤθελεν ὁμολογήσῃ τὸν Ἰησοῦν ὡς Μεσσίαν.

Μὴ δυνάμενοι νὰ εὐρωσῶσι τι μεμπτὸν εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν γονέων κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἐκάλεσαν οἱ Φαρισαῖοι πάλιν τὸν τυφλὸν καὶ διὰ νὰ τὸν ἀποπλανήσωσι νὰ μὴ θεωρῇ τὸν Ἰησοῦν μέγαν εἶπον πρὸς αὐτὸν μὲ σεβαρὸν ἦθος· «Δόξασε τὸν Θεόν, ἄνθρωπε! Ἡμεῖς γνωρίζομεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἄνθρωπος ἁμαρτωλός.» Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ τυφλός· «Ἄν εἶναι ἁμαρτωλός ἢ ὄχι, τοῦτο ἐγὼ δὲν γνωρίζω.

Τοῦτο ὁμως ἤξεύρω ὅτι ἤμην τυφλὸς καὶ τώρα βλέπω.»

Οἱ Φαρισαῖοι μὴ ἤξεύροντες τί νὰ εἴπωσι πρὸς ταῦτα ἠρώτησαν πάλιν· «Τί σοῦ ἔκαμε; πῶς σοῦ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς;»

Ὁ τυφλὸς ἀπεκρίθη· «Σᾶς τὸ εἶπον, δὲν τὸ ἤκούσατε; Τί θέλετε νὰ τὸ ἀκούσητε πάλιν; Μὴ θέλετε καὶ σεῖς νὰ γίνητε μαθηταὶ του;»

Ὡς ἤκουσαν τοῦτο οἱ Φαρισαῖοι ἠγανάκτησαν καὶ εἶπον· «Σὺ εἶσαι μαθητὴς ἐκείνου, ἡμεῖς εἴμεθα μαθηταὶ τοῦ Μωϋσέως. Ἡμεῖς ἤξεύρομεν ὅτι ὁ Θεὸς ἐλάλησε μὲ τὸν Μωϋσῆν. Τοῦτον δὲν ἤξεύρομεν πόθεν κατάγεται.»

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ τυφλός·

«Θαυμάσιον πρᾶγμα νὰ μὴ ἤξεύρητε πόθεν εἶναι, καὶ ὁμως μοῦ ἠνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς. Ἡξεύρομεν ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἀκούει τοὺς ἁμαρτωλοὺς, παρὰ μόνον τοὺς εὐσεβεῖς καὶ τοὺς ποιοῦντας τὸ θέλημά του. Οὐδέποτε πρότερον ἤκούσθη ὅτι ἠνοιξέ τις ὀφθαλμούς γεννηθέντος τυφλοῦ! Ἐὰν δὲν ἦτο παρὰ τοῦ Θεοῦ, δὲν θὰ ἠδύνατο οὗτος νὰ κάμνη τοιαῦτα πράγματα».

Ὡς ἤκουσαν τοιαῦτα πράγματα οἱ Φαρισαῖοι κατήντησαν εἰς ὀργὴν μανιώδη καὶ ἤρχισαν νὰ καταρῶνται τὸν τυφλὸν καὶ νὰ τὸν ὑβρίζωσι λέγοντες· «Σὺ, ὅστις ἐγεννήθης ὄλος ἐν ἁμαρτίαις, τολμᾶς νὰ διδάσκης ἡμᾶς;» Καὶ εὐθὺς ἔκαμαν αὐτὸν ἀποσυναγάγων.

Ταῦτα πάντα ἔμαθε ὁ Ἰησοῦς. Μίαν δὲ ἡμέραν συναντήσας καθ' ὁδὸν τὸν τυφλὸν ἠρώτησεν αὐτόν· «Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ;»

—Τίς εἶναι, Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ τυφλός, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;»

— α' Εκείνος, τὸν ὁποῖον εἶδες καὶ μετὰ τοῦ ὁποίου ὄρα
ὁμιλεῖς,» ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς.

Εὐθὺς ὁ τυφλὸς προσεκύνησε τὸν Ἰησοῦν λέγων· «Πι-
στεύω, Κύριε».

Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπε· «Ἦλθον εἰς τὸν κόσμον, ἵνα οἱ μὴ
βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες γίνωσιν τυφλοί.» Ὡς
δὲ ἤκουσαν τοῦτό τινες τῶν Φαρισαίων εἶπον πρὸς τὸν Ἰη-
σοῦν· Μήπως εἴμεθα καὶ ἡμεῖς τυφλοί; Πρὸς τοῦτο ἀπε-
κρίθη ὁ Ἰησοῦς· «Ἐὰν ἦσθε τυφλοί, τότε δὲν θὰ εἴχετε
ἁμαρτίαν. Ἄλλ' ἐπειδὴ λέγετε ὅτι βλέπομεν, διὰ τοῦτο
ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει (1).»

§ 29. Ὁ ἐλεήμων Σαμχρεΐτης.

Ὁ Ἰησοῦς διέτριβεν ἤδη εἰς τὰ περίχωρα τῆς Ἱερουσα-
λήμ κηρύττων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο δὲν διέφυγε τὸ
ἄγρυπνον ὄμμα τῶν Φαρισαίων, καὶ ἔστειλαν κατασκόπους,
ἵνα πληροφορῶνται περὶ ὅλων τῶν διαθημάτων τοῦ Ἰησοῦ.
Τοιοῦτος δὲ ἦτο καὶ εἰς νομοδιδάσκαλος Ἰουδαῖος, ὅστις
προσῆλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ἵνα τὸν βολιδοσκοπήσῃ καὶ εἶπε·
Διδάσκαλε, τί νὰ κάμω, ἵνα κληρονομήσω τὴν αἰώνιον
ζωήν;

(1) Ὁ Ἰησοῦς ἐδῶ τροπικῶς ἐννοεῖ τύφλωσιν τὴν πνευματικὴν
πώρωσιν τῶν Φαρισαίων, οἵτινες ἐν ᾧ ἦσαν πνευματικῶς ἀνεπτυγ-
μένοι καὶ ἔπρεπε νὰ εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ διακρίνουν τίς εἶναι
ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῶν λόγων του καὶ ἐκ τῶν ἔργων του, ἐν τούτοις τυ-
φλώττουσι πρὸ πάντων τούτων, ἃ ἀναγνωρίζουσιν οἱ ἀπαίδευτοι
ἄνθρωποι.

Ἐπὸς ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· «Τί λέγει ὁ νόμος, τὸν ὁποῖον ἀναγινώσκεις ;»

Ἐκεῖνος ἀπεκρίθη·

«Νὰ ἀγαπᾶς τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ τὸν πλησίον σου ὡς τὸν ἑαυτὸν σου.»

— «Ὁρθῶς ἀπεκρίθης, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· κάμνε τοῦτο καὶ θὰ σωθῆς.»

Ἄλλ' ὁ νομοδιδάσκαλος θέλων νὰ κάμῃ ἐπίδειξιν ὅτι εἶναι ἄνθρωπος φιλομαθῆς καὶ ὅτι θέλει νὰ ἤξεύρῃ τὰ πάντα κατὰ βάθος, ἠρώτησε πάλιν τὸν Ἰησοῦν· «Καὶ τίς εἶναι ὁ πλησίον μου.»

Πρὸς ταῦτα ὁ Ἰησοῦς διηγήθη τὰ ἐξῆς·

Ἄνθρωπός τις ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ μεταβαίνων εἰς τὴν πόλιν Ἱεριχώ. Ὅτε δὲ εἶχε φθάσῃ εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ, ἔνθα εἶναι ὄρη δασώδη καὶ φάραγγες φοβεραί, δι' ὧν διέρχεται ἡ ὁδός, λησταὶ ἐνεδρεύοντες εἰς τὸν φοβερόν τοῦτον τόπον συνέλαβον τὸν δυστυχῆ ὁδοιπόρον καὶ τοῦ ἀφήρσαν ὅλα, ὅσα εἶχε, ἀκόμη δὲ καὶ τὰ φορέματά του. Καὶ διὰ νὰ μὴ καταγγείλῃ αὐτοὺς καὶ τοὺς καταδιώξουν οἱ στρατιῶται ἐκτύπησαν αὐτὸν μὲ τὰς μεγάλας μαχαίρας των εἰς τὴν κεφαλὴν δυνατὰ καὶ ἔφυγαν, ὅτε εἶδον ὅτι τὸ αἷμα ἔτρεχε ποταμηδὸν καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔπεσε κατὰ γῆς. Ὁ δυστυχῆς ὁδοιπόρος δὲν ἀπέθανε, ἀλλ' ἦτο τόσο βαρέως τετραυματισμένος, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ σηκωθῇ καὶ περιέμενεν ἐκεῖ τὸν βέβαιον πλέον θάνατον, ἐκτὸς ἐὰν ἐτύγχανε νὰ διαβῇ ἐκεῖθεν ἄνθρωπος, ὅστις νὰ τὸν εὐσπλαγχνισθῇ καὶ νὰ τὸν βοηθήσῃ. Δὲν παρῆλθε δὲ

πολύς χρόνος, καὶ κατὰ καλὴν τύχην διέβαινον ἀπὸ τῆν ἰδίαν ὁδὸν εἰς ἱερεὺς Ἰουδαῖος, ὅστις ἐγὶ ὠσπε τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ καλλίτερον παντὸς ἄλλου, ἐν ᾧ εἶναι γεγραμμένον· « Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς τὸν ἑαυτὸν σου » καὶ ἐξ ἅπαντος θὰ ἐβοήθει τὸν πάσχοντα. Εἶδεν αὐτὸν κατακείμενον καὶ αἰμόφυρτον, ἤκουσε αὐτοῦ τὰς οἰμωγὰς, εἶδεν ὅτι δὲν εἶχεν οὐδὲ φόρεμα νὰ πρ.φυλαχθῆ ἀπὸ τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας ἢ ἀπὸ τῆν ψύχραν τῆς νυκτός, καὶ ἐνόησεν ὅτι ὁ πάσχων ἐξ ἅπαντος θὰ ἀποθάνῃ. Ἄλλ' εἰς τὴν στιγμήν αὐτὴν ὁ ἱερεὺς ἐσκέφθη πρῶτον μὲν περὶ τῶν ληστῶν μὴ εἶναι πλησίον καὶ γυμνώσωσι καὶ αὐτόν, ἔπειτα περὶ τῶν μεγάλων κόπων, εἰς οὓς θὰ ὑπεβάλετο νὰ περιθάλλῃ ἓνα ἄνθρωπον εἰς τοιαύτην κατάστασιν. Ταῦτα ἔπεισαν αὐτόν νὰ ἀναχωρήσῃ, χωρὶς οὐδὲ μίαν λέξιν παρηγορητικὴν νὰ εἶπῃ πρὸς τὸν πάσχοντα, ἀλλ' ἀφίνει αὐτόν ἀσπλάγχχνως νὰ ἀποθάνῃ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Μετ' ὀλίγον διέρχεται ἄλλος ὁδοιπόρος, τὴν αὐτὴν ὁδόν. Οὗτος δὲν εἶναι μὲν ἱερεὺς, εἶναι ὅμω; Λευίτης, δηλ. ἄνθρωπος βοηθῶν τὸν ἱερέα ἐν τῷ ναῷ καὶ κατὰ ταῦτα ἄνθρωπος γινώσκων τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ. Ἔρχεται δὲ ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐνθα προσέφερον ὑπηρεσίαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ὅστις μεταξὺ τῶν ἄλλων θέτει εἰς τὸν ἄνθρωπον ὡς καθῆκον καὶ τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην. Καὶ ὁ Λευίτην οὗτος, ὡς εἶδε τὸν ὁδοιπόρον ὄντα εἰς τὴν αὐτὴν ἀθλίαν κατάστασιν, εἰς ἣν εὗρεν αὐτόν καὶ ὁ ἱερεὺς, ἐξηκολούθησε τὴν ὁδὸν του χωρὶς νὰ βοηθήσῃ τὸν πάσχοντα. Καὶ ὁ Λευίτης σκέπτεται καὶ πράττει, ὅπως προηγουμένως ὁ ἱερεὺς.

Μετὰ τινα δὲ καιρὸν διήρχετο τὴν αὐτὴν ὁδὸν καὶ τρί-

τος ἄνθρωπος ἐκ Σαμαρείας. Τοὺς Σαμαρείτας, ὡς εἶδομεν καὶ ἄλλοτε, οἱ Ἰουδαῖοι κατεφρόνουν ὡς ἀνθρώπους μὴ ἔχοντας τὴν ἀληθῆ πίστιν, καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ὠμίλουν οὔτε ἔτρωγον οὔτε ἔπινον μετ' αὐτῶν. Τοιοῦτος ἄνθρωπος ἐχθρὸς τῶν Ἰουδαίων διήρχετο ἤδη τὴν ὁδόν, ἐπὶ ὄνου καθήμενος. Ὡς δὲ ἔφθασεν εἰς τὸ μέρος, ἔνθα ἔκειτο ὁ πληγωμένος καὶ εἶδεν αὐτὸν γυμνὸν καὶ αἰμόφυρτον καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ τὰς οἰμωγὰς, συνεκινήθη εἰς ἄκρον ἐκ τῆς δυστυχίας. Εὐθύς καταβαίνει ἐκ τοῦ ὄνου του, προσέρχεται πρὸς αὐτὸν καὶ σκέπτεται πῶς νὰ τὸν βοηθήσῃ. Δὲν ἐρωτᾷ ποῖος εἶναι, καὶ διὰ τί τὸν ἔτραυματίσαν· δὲν προσμένει νὰ τὸν παρακαλέσῃ ὁ πάσχων· δὲν σκέπτεται μὴ πάθῃ καὶ αὐτὸς τὰ αὐτὰ ἐν τῷ φοβερῷ τούτῳ τόπῳ ὑπὸ τῶν ληστῶν. Ὁ Σαμαρείτης λυπεῖται τὸν ἄνθρωπον τὸν ἄγνωστον ὡς νὰ ἦτο συγγενὴς του, ὡς νὰ ἦτο αὐτὸς ὁ ἴδιος καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸν ἀφήσῃ ἀβοήθητον. Εὐθύς καθαρίζει τὰς πληγὰς τοῦ ἀνθρώπου, χύνων ἐπ' αὐτῶν τὸν ὀλίγον οἶνον, ὃν εἶχε νὰ πῖη καθ' ὁδὸν πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν δυνάμεών του, καὶ τὰς ἀλείφει μὲ ἔλαιον, ἵνα καταπραῦνθῶσιν οἱ μεγάλοι πόνοι. Ἄλλ' ὁ πληγωμένος, ἵνα γίνῃ καλά, πρέπει νὰ νοσηλευθῇ, καὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ γείνη τακτικὴ νοσηλεία εἰς τὸ ἔρημον τοῦτο μέρος. Ἀνάγκη μεγάλη αὐτὸς νὰ ἔλθῃ εἰς μίαν πόλιν. Ἄλλ' ἦτο ἀδύνατον νὰ περιπατήσῃ, διότι ἦτο ἐτοιμοθάνατος. Τοῦτο δὲν ἀπῆλπισε τὸν καλὸν Σαμαρείτην. Ἀνεγείρει αὐτὸν καὶ μετὰ δυσκολίας τὸν θέτει ἐπὶ τοῦ ὄνου του καὶ οὕτως φέρει αὐτὸν εἰς ἓν πανδοχεῖον. Ἐκεῖ μένει καὶ αὐτὸς καὶ τὸν νοσηλεύει καὶ ὅτε εἶδεν ὅτι ὁ πληγωμένος πηγαίνει καλλίτερα καὶ ὅτι θὰ ζήσῃ, ἐνθυμεῖται καὶ αὐτὸς τὰς ἰδικὰς του ὑποθέσεις καὶ ἀποφασίζει νὰ ἀναχωρήσῃ. Τότε πλη-

ρώνει ὅσα ἐξοδα διὰ τὸν ἀσθενῆ ἔκαμεν ὁ Ξενοδόχος, καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ περιποιηθῆ καλῶς τὸν πάσχοντα, καὶ ὅσα ἐξοδα πάλιν θὰ ὑπαπανήσῃ δι' αὐτόν, ἀναλαμβάνει αὐτὸς νὰ πληρώσῃ. Οὕτως ἀποχαιρετήσας τὸν πάσχοντα καὶ εὐχηθεὶς αὐτῷ ἐκ καρδίας τὴν πλήρη ἰασίν του, ἀνεχώρησεν ὁ Σαμαρεῖτης, χωρὶς οὐδὲ τώρα νὰ ἐρωτήσῃ τὸν πάσχοντα τίς ἦτο, διότι ὁ Σαμαρεῖτης ἔκαμε τὸ καλὸν ὄχι διὰ νὰ ἀνταμειφθῆ, ἀλλὰ διότι τὸ ἤθελεν ἡ καρδία του, διότι τὸ προστάσσει ὁ Θεός.»

Ἄφ' οὗ ἐτελείωσε τὴν διήγησιν ταύτην ὁ Ἰησοῦς προσέβλεψε πρὸς τὸν νομοδιδάσκλον καὶ ἠρώτησεν αὐτόν· «Τίνα ἐκ τῶν τριῶν τούτων θεωρεῖς σὺ ὡς πλησίον;»

— «Φανερόν, εἶπεν αὐτός, πλησίον εἶναι ὁ ἐλεήσας καὶ σώσας τὸν πάσχοντα.»

Τότε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· «Πήγαινε καὶ πράττε καὶ σὺ ὁμοίως.»

§ 30. Μαρία, Μάρθα καὶ Λάζαρος.

— Πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ἱερουσαλήμ εἰς ἀπόστασιν 40 λεπτῶν τῆς ὥρας ὀπισθεν τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν ὑπάρχει ὄρεινόν τι χωρίον Βηθανία καλούμενον, δι' οὗ καὶ πάλαι, ὡς καὶ νῦν διέρχεται ἡ ὁδὸς ἡ φέρουσα ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ εἰς τὴν Ἱεριχώ. Εἰς τὸ χωρίον τοῦτο ἦλθεν ἤδη καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἔνθα κατῴκουν καὶ δύο ἀδελφαὶ ἡ Μάρθα καὶ ἡ Μαρία καὶ ὁ ἀδελφός των Λάζαρος, ὅστις ἦτο πολὺ φίλος τοῦ Ἰησοῦ. Ὡς δὲ ἤκουσαν αἱ δύο ἀδελφαὶ ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸ χωρίον των, περιχαρεῖς ἔτρεξαν εἰς προὔπαντησίν του καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν εὐλαβῶς νὰ δεχθῆ τὴν ξενίαν των ἐν

τῆ οἰκίᾳ των. Ὁ Ἰησοῦς ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν καὶ ἦλθεν ἐκεῖ. Ἀφ' οὗ δὲ ἐκάθισε ὁ Ἰησοῦς, ἐκάθισε καὶ ἡ Μαρία παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤκουε μετὰ προσοχῆς καὶ ἀφοσιώσεως τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου. Ἡ ἄλλη ὁμῶς ἀδελφὴ ἡ Μάρθα θέλουσα νὰ παρασκευάσῃ διὰ τὸν Χριστὸν καὶ διὰ τοὺς μαθητάς του καλὸν φαγητὸν καὶ νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃ, ἔτρεχεν ἄνω κάτω ἐν τῇ οἰκίᾳ, αὐτὴ μόνη φροντίζουσα περὶ ὄλων. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπέμενε τὸ πρᾶγμα, ἐλπίζουσα ὅτι ἡ ἀδελφὴ τῆς καὶ ἀφ' ἑαυτῆς θὰ συνησθάνετο καὶ θὰ ἐσηκώνετο νὰ τὴν προσβοηθήσῃ. Ὅτε ὁμῶς εἶδεν ὅτι ἡ Μαρία ἦτο ὅλως ἀφωσιωμένη εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ, ἔχασε πλέον τὴν ὑπομονὴν τῆς καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν μὲ τὸ θάρρος τῆς φιλίας, δι' ἧς ἐτίμα αὐτάς: «Κύριε, δὲν σέ μέλει διόλου, ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μὲ ἀφῆκε μόνην νὰ φροντίζω περὶ ὄλων καὶ αὐτὴ κάθηται ἀμέριμος; εἰπέ παρακαλῶ νὰ ἔλθῃ νὰ μὲ βοηθήσῃ.»

Πρὸς ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, ὅστις δὲν ἠγάπα τὰ καλὰ φαγητὰ καὶ τὰ καλὰ ποτά, ἀλλὰ τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ζῶντας συμφώνως πρὸς αὐτόν, εἶπε τοὺς ἐξῆς ἀξιωματικῶς λόγους:

«Μάρθα, Μάρθα μεριμνᾷς καὶ τυρβάζεις (ζαλίζεσαι) διὰ πολλὰ πράγματα, ἐν ᾧ ἐνὸς εἶναι ἀνάγκη. Ἡ Μαρία ἐξέλεξε τὴν ἀγαθὴν μερίδα, ἣτις οὐδέποτε θὰ ἀφαιρεθῇ ἀπ' αὐτῆς.»

Ἀφ' οὗ δ' ἔμεινεν ὀλίγον χρόνον ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Βηθανίαν, ἀνεχώρησεν ἔπειτα εἰς ἄλλα μέρη, ἵνα κηρύξῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Συνέβη δὲ ἤδη κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Ἰησοῦ νὰ ἀσθενήσῃ ὁ Λάζαρος, ὁ ἀδελφὸς τῆς Μάρθας καὶ Μαρίας, αἱ δὲ ἀδελφαὶ του ἔστειλαν καὶ εἶπον πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

«Κύριε, ἐκεῖνος, ὃν πολὺ ἀγαπᾶς, ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν Λάζαρος, κεῖται ἤδη ἀσθενής.» Ὡς ἤκουσε τοῦτο ὁ Ἰησοῦς εἶπε· «Αὕτη ἡ ἀσθένεια δὲν εἶναι διὰ θάνατον, ἀλλ' ἵνα δοξα-
σθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς.» Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς καὶ δὲν μετέβη εὐθὺς εἰς τὴν Βηθανίαν.

Τὴν τρίτην δὲ ἡμέραν λέγει πρὸς τοὺς μαθητάς του· «Ὁ Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν ἐκοιμήθη, ἄς ὑπάγωμεν νὰ τὸν ἐξυπνήσωμεν.»

— «Κύριε, ἐὰν κοιμᾶται, εἶπον οἱ μαθηταὶ του, θὰ σωθῇ.»

Ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν ὅτι οἱ μαθηταὶ του δὲν ἐνόησαν τὸν λό-
γον του εἶπε πρὸς αὐτοὺς καθαρῶς· «Ὁ Λάζαρος ἀπέθανε καὶ χαίρω ὅτι δὲν ἤμην ἐκεῖ, ἵνα δοθῇ καὶ εἰς σᾶς ἀφορμὴ νὰ πιστεύσητε.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐκίνησαν πρὸς τὴν Βηθανίαν. Ὅτε δὲ εἶχον φθάσῃ πλησίον τῆς οἰκίας τοῦ Λαζάρου, ἡ Μάρθα ἔμαθε πρώτη ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐθὺς τρέχει ἔξω εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ καὶ λέγει κλαίουσα· «Κύριε, ἂν ἦσο ἐδῶ, δὲν θὰ ἀπέθνησκεν ὁ ἀδελφός μου. Ἀλλὰ καὶ τώρα γνωρίζω ὅτι ὅσα ζήτησῃς παρὰ τοῦ Θεοῦ, πάντα σοῦ δίδει.» Ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· Ὁ ἀδελφός σου, Μάρθα, θὰ ἀναστηθῇ.— «Μάλιστα, εἶπεν ἡ Μάρθα, ἠξέυρω καλῶς, ὅτι ὁ ἀδελφός μου θὰ ἀναστηθῇ πάλιν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν.» Τότε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτήν· «Ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ! Πᾶς ὅστις πιστεύει εἰς ἐμέ, θὰ ζῆ καὶ ἂν ἀποθάνῃ. Πιστεύεις σὺ τοῦτο; — «Ναί, Κύριε, ἀπεκρίθη ἡ Μάρθα, πιστεύω ὅτι σὺ εἶσαι ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους εἰσῆλθεν ἡ Μάρθα εἰς τὴν οἰκίαν καὶ εἶπε κρυφῶς εἰς τὸ αὐτίον τῆς Μαρίας, ἵνα μὴ ἀκούσωσιν

οὶ ξένοι, ὅσοι εἶχον ἔλθῃ πρὸς παρηγορίαν ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν καὶ μένει ἔξω τῆς οἰκίας. Εὐθύς δὲ ἡ Μαρία ἐσηκώθη καὶ τρέχει πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἠκολούθησαν δὲ αὐτὴν καὶ οἱ Ἰουδαῖοι· διότι ἐνόμισαν ὅτι αὕτη μεταβαίνει εἰς τὸν τάφον τοῦ ἀδελφοῦ τῆς. Ὡς δὲ εἶδε τὸν Ἰησοῦν ἐξερράγη εἰς θρήνους, ἐκλαιον δὲ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ παρευρισκόμενοι, μετέχοντες τῆς μεγάλης θλίψεως, καὶ ἔλεγε κλαίουσα· «Κύριε, ὁ Λάζαρος ἀπέθανε! Δὲν ἦσο εἰδῶ νὰ τὸν σώσης.» Ὁ Ἰησοῦς συνεκινήθη λίαν ἐκ τῆς συμφορᾶς ταύτης τῶν ἀδελφῶν καὶ μετὰ δακρῶν ἐζήτησε νὰ φέρωσιν αὐτὸν εἰς τὸν τάφον τοῦ Λαζάρου. Ὡς δὲ εἶδον τὴν θλίψιν τοῦ Ἰησοῦ οἱ Ἰουδαῖοι, ἔλεγον· «Ἴδου πῶς τὸν ἠγάπα! Καὶ δὲν ἠδύνατο αὐτός, ὅστις ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, νὰ κἀμῃ, ὥστε νὰ μὴ ἀποθάνῃ ὁ Λάζαρος;» Ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν ἀδελφῶν τοῦ Λαζάρου καὶ πλήθους λαοῦ παρακολουθοῦντος ἔφθασαν εἰς τὸν τάφον τοῦ ἀποθανόντος, ὅστις ἦτο σπήλαιον ἐσκεπασμένον μὲ μέγαν λίθον, καὶ λέγει πρὸς τοὺς ἀνθρώπους· «Σηκώσατε τὸν λίθον.» Ἄλλ' ἡ Μάρθα, ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ Κύριος θέλει νὰ ἀνοίξῃ τὸν τάφον, εἶπε· «Κύριε, τὸ λείψανον τώρα θὰ μυρίζῃ· διότι εἶναι τέσσαρες ἡμέραι, ἀφ' ὅτου ὁ ἀδελφός μου ἀπέθανε.» Λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς· «Δὲν σοὶ εἶπον ὅτι, ἐὰν πιστεύσης, θὰ ἴδῃς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ;» Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐσήκωσαν τὸν λίθον τοῦ σπηλαίου, εἰς τὸ βάθος τοῦ ὑποῖου ἔκειτο τετυλιγμένος μὲ λευκὰ σάβανα ὁ νεκρός. Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν πλησιέστερον, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπε· «Πάτερ, εὐχαριστῶ ὅτι καὶ τώρα ὡς καὶ πάντοτε μὲ ἀκούεις, ἵνα ἴδῃ ὁ λαὸς τὴν δυνάμιν μου καὶ δοξάσῃ σὲ τὸν ἀποστείλαντά με.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀνεφώνητε· «Λάζαρε, ἔλα ἔξω.» Καὶ εὐθὺς ὁ Λάζαρος ἐσηκώθη ὀρθὸς εἰς τὸν τάφον μὲ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας δεδεμένος καὶ τὸ πρόσωπον μὲ μανδήλιον ἐσκεπασμένος. Πάντας δὲ κατέλαθε φρίκη καὶ αὐταὶ αἱ ἀδελφαὶ τοῦ Λαζάρου ἴσταντο ἀποροῦσαι καὶ δὲν ἤξευρον τί νὰ εἴπωσι περὶ τοῦ πράγματος. Τότε ὁ Ἰησοῦς διέταξε νὰ λύσωσι τὸν Λάζαρον, νὰ ἀφαιρέσωσι παρ' αὐτοῦ τὰ καλύμματα καὶ νὰ ἀφήσωσιν αὐτὸν νὰ πορευθῆ. Οὕτως ἤδη ὁ Λάζαρος μετὰ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν του ἐξάλλων οὐσῶν ἤδη ὑπὸ τῆς χαρᾶς καὶ μετὰ πλήθους λαοῦ παρακολουθοῦντος αὐτὸν ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες εἶδον τὸ θαῦμα τοῦτο, ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης ἐπίστευσαν ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

§ 31. Τὸ συνέδριον τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἰησοῦ.

Πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες εἶδον ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔκαμε πρὸς τὸν Λάζαρον, ἐπίστευσαν εὐθὺς εἰς αὐτόν, ἄλλοι δὲ ἤρχοντο εἰς τὴν Βηθανίαν, ἵνα ἴδωσι διὰ τῶν ὀφθαλμῶν των τὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα ἄνθρωπον. Ὡς δὲ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς τὴν μεγάλην φήμην τοῦ Ἰησοῦ, εὐθὺς συνῆλθον πάντες εἰς συνεδρίασιν καὶ εἶπον· «Τί νὰ κάμωμεν; αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος κάμνει πολλὰ θαύματα! Ἐὰν τὸν ἀφήσωμεν, θὰ πιστεύσουν ὅλοι εἰς αὐτόν καὶ θὰ τὸν κηρύξουν βασιλέα καὶ τότε θὰ ἔλθουν οἱ Ῥωμαῖοι καὶ θὰ καταστρέψουν καὶ χώραν καὶ λαόν.» Ὁ δὲ Καϊάφας ὁ ἀρχιερεὺς εἶπε· «Ὅταν πρόκηται νὰ σωθῆ ὁλος ὁ λαὸς διὰ τοῦ θανάτου ἑνὸς ἀνθρώπου, δὲν πρέπει νὰ τὸ σκέπτεσθε πλέον ὅτι πρέπει οὗτος νὰ ἀποθάνῃ.»

Καὶ οὕτω πάντες ἀπεφάσισαν νὰ θανατώσωσι τὸν Ἰησοῦν ὡς καὶ τὸν Λάζαρον, διότι ἔνεκεν αὐτοῦ πολλοὶ μετέβησαν εἰς Βηθανίαν καὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν. Ὁ Ἰησοῦς ὁμως δὲν περιεπάτει πλέον ἐλευθέρως μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ἀπεμακρύνθη τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἦλθε μακρὰν παρὰ τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν καὶ ἐκεῖ περιέμενε τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, ἵνα τότε μεταβῇ εἰς Ἱερουσαλήμ. Ὅτε δὲ ἐπλησίαζεν ἡ ἑορτὴ αὕτη, πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῶν διαφόρων μερῶν τῆς Ἰουδαίας μετέβησκιν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐζήτησαν νὰ ἴδωσιν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· «Τί νομίζετε; δὲν θὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτὴν;» Ἐνόμιζον δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ καὶ ὅτι ἐφοβήθη αὐτούς καὶ ἐκρύφθη καὶ διὰ τοῦτο ἐδημοσιεύσκειν ὅτι, εἰάν τις ἤξεύρῃ ποῦ εἶναι ὁ Ἰησοῦς νὰ τὸν φανερώσῃ, ἵνα συλλάβωσιν αὐτόν.

Ταῦτα πάντα ἐγίνωσκεν ὁ Ἰησοῦς, ἀλλὰ μετὰ τοῦ θάρρους, ὅπερ ἐνέπνεεν εἰς αὐτόν τὸ μέγα ἔργον τῆς διορθώσεως τῶν ἀνθρώπων, ἐκίνησε νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἵνα παρευρεθῇ εἰς τὴν ἑορτὴν. Οἱ δὲ μαθηταὶ του, ὡς ἤκουσαν τὴν ἀπόφασίν του, ἐταράχθησαν καὶ καταπεφοβισμένοι ἠκολούθουν αὐτόν. Ὡς δὲ διήρχετο διὰ τῶν πόλεων καὶ τῶν κωμῶν τῆς Ἰουδαίας, πλήθος ἀνθρώπων προσήρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἤκουον τὴν διδασχὴν του, προσέφερον δὲ καὶ ἀρρώστους ἐκ παντοίων νοσημάτων, οὓς πάντας ἰάτρευεν. Εἰς μίαν δὲ τῶν πόλεων τούτων ἔτρεξαν καὶ αἱ γυναῖκες μὲ τὰ μικρὰ των τέκνα εἰς τὰς ἀγκάλας, ἵνα εὐλογήσῃ αὐτὰ ὁ Κύριος. Ἄλλ' οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ, νομίζοντες ὅτι τοῦτο θὰ εἶναι μεγάλη ἐνόχλησις διὰ τὸν Κύριον, δὲν ἄφινον τὰς γυναῖκας

νά πλησιάσωσι. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του·

« Ἄφετε τὰ παιδιά νά ἔλθωσι πρὸς ἐμέ καὶ μὴ τὰ ἐμποδίζετε· διότι αὐτῶν εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀληθῶς σὰς λέγω ὅτι, ὅστις δὲν δέχεται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ μὲ ἀθωότητα καὶ πίστιν παιδίου, οὗτος δὲν θὰ εἰσέλθῃ

εἰς αὐτήν.» Τὰ παιδιά προσῆλθον ὅλα ἤδη πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀφ' οὗ τὰ ἐνηγκαλίσθη, ἔπειτα ἐπέθεσεν ἐπ' αὐτῶν τὰς χεῖράς του καὶ τὰ εὐλόγησε· τὰ δὲ παιδιά ὅλα ἠσπάσθησαν τὴν χεῖρα τοῦ Κυρίου καὶ ἀνεχώρησαν.

Ἐδῶ προσῆλθον καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου, οἱ ὁποῖοι μὴ ἐννοήσαντες τὸν σκοπὸν τοῦ ἔργου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ,

ἐφαντάζοντο ὅτι θὰ γίνῃ βασιλεὺς καὶ θὰ δώσῃ εἰς τοὺς ὀπαδοὺς του μεγάλα ἀξιώματα, καὶ παρεκάλεσαν τὸν Ἰησοῦν, ὅταν θὰ γίνῃ βασιλεὺς, νὰ προτιμήσῃ αὐτοὺς τῶν ἄλλων καὶ νὰ θέσῃ αὐτοὺς τὸν μὲν ἐκ δεξιῶν, τὸν δὲ ἄλλον ἐξ ἀριστερῶν.

Πρὸς τοὺτους εἶπεν ὁ Ἰησοῦς·

«Δὲν ἤξεύρετε τί ζητεῖτε! Τὸ νὰ καθίσῃ τις εἰς τὰ δεξιὰ μου ἢ εἰς τὰ ἀριστερά μου, δὲν εἶναι ἐμὸν νὰ δώσω εἰς ὃν θέλω, ἀλλὰ λαμβάνουσιν ἐκεῖνοι, εἰς οὓς ἡ θέσις αὕτη εἶναι ἠτοιμασμένη παρὰ τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀρετὴν των. Ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν δὲν γίνεται ὅπως ἐν ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς, ἐνθα οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἔχουσιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των καὶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς των τοὺς ἄλλους. Ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ὅστις θέλει νὰ εἶναι μέγας, πρέπει νὰ γίνῃ τῶν ἄλλων ὑπηρέτης, καὶ ὅστις θέλει νὰ εἶναι πρῶτος, πρέπει νὰ γίνῃ τῶν ἄλλων δούλος. Ἡμεῖς δὲν ἤλθομεν, ἵνα ὑπηρετηθῶμεν. ἀλλ' ἵνα ὑπηρετήσωμεν καὶ ἀποθάνωμεν, ἵνα σώσωμεν τοὺς ἀνθρώπους.»

Τὴν γνώμην ταύτην τοῦ διδασκάλου παρεδέχθησαν καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ καὶ ἠγανάκτησαν μάλιστα διὰ τὴν ἀπερίσκεπτον ἀξίωσιν τῶν υἱῶν τοῦ Ζεβεδαίου.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐβάδιζε τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν μαθητῶν του, ἐνεφανίσθη πρὸς αὐτὸν εἰς νέος Ἰουδαῖος πλουσιώτατος, ὅστις ἠρώτησε τί καλὸν νὰ κάμῃ, ἵνα κληρονομήσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν. Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· «Νὰ φυλάττῃς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, τὰς ὁποίας γινώσκεις. Ἐὰν δὲ θέλῃς νὰ γίνῃς τέλειος, πώλησε ὅλα, ὅσα ἔχεις καὶ μοίρασε ὅλα τὰ χρήματά σου εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἔλα νὰ με ἀκολουθήσῃς.» Ὡς δὲ ἤκουσε

ταῦτα ὁ πλούσιος ἀνεχώρησε περίλυπος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς μαθητάς του· «Δύσκολον εἶναι οἱ ἔχοντες τὸν νοῦν των εἰς τὰ χρήματα νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.»

§ 32. Εἵσοδος εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.

Ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του ἔφθασεν ἤδη εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Οἱ δὲ φίλοι του καὶ οἱ τρεῖς αὐτοῦ ἀφωσιωμένοι ἄνθρωποι, ἐν οἷς ἦτο καὶ ὁ Λάζαρος, θέλοντες νὰ δεῖξωσι τὴν μεγάλην πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἀγάπην, παρεσκευάσαν αὐτῷ μέγα γεῦμα ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, εἰς ὃ παρεκάθισε καὶ ὁ Λάζαρος. Ἀφ' οὗ δὲ ἐτελείωσε τὸ φαγητόν των, τότε ἡ Μαρία, ἵνα δηλώσῃ τὴν ὑψίστην αὐτῆς τιμὴν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβεν ἐν βωκάλιον πολυτιμοτάτου μύρου καὶ ἔχυσεν ὀλόκληρον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰησοῦ, καθ' ὃν χρόνον ἐκάθητο ἀκόμη εἰς τὴν τράπεζαν, ἤλειψε δὲ καὶ τοὺς πόδας του μὲ μύρον καὶ τοὺς ἀπέμαξε μὲ τὴν κόμην της, καὶ ὅλη ἡ οἰκία ἐπληρώθη τῆς ἡδίστης ταύτης εὐωδίας τοῦ μύρου. Κατεσκευάζετο δὲ τὸ μύρον τοῦτο ἀπὸ τὴν ρίζαν φυτοῦ τινος θαμνώδους τῶν Ἰνδιῶν καλουμένου νάρδου, παρεμφεροῦς πρὸς τὴν βχλεριάναν, καὶ ἐτιμᾶτο ἐκαστῇ λίτρᾳ αὐτοῦ τριακοσίας δραχμάς. Καὶ μίαν ὀλόκληρον λίτραν ἐπέχυσεν ἡ Μαρία ἐπὶ τοῦ Ἰησοῦ, θραύσασα καὶ τὸ βωκάλιον. Ὡς δὲ εἶδον τοῦτο οἱ μαθηταί του, ἐλυπήθησαν διὰ τὴν σπατάλην ταύτην, μάλιστα δὲ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ὅστις εἶπε· «Διατί δὲν ἐπωλεῖτο καλλίτερα τὸ μύρον καὶ τὰ χρήματα νὰ δοθῶσιν εἰς τοὺς πτωχοὺς;» Ἐλεγε δὲ ταῦτα ὄχι διότι τὸν ἔμελε διὰ τοὺς πτωχοὺς,

ἀλλὰ διότι ἦτο κλέπτης καὶ ἤθελε νὰ λάβῃ αὐτὸς τὰ χρήματα ταῦτα, ἀπ' οὗ μάλιστα αὐτὸς εἶχε τὸ γλωσσόκομον (κουτί), εἰς τὸ ὁποῖον ἦσαν τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ὁ Χριστὸς εἶχεν, ἵνα βοηθῇ τοὺς πτωχοὺς.

Πρὸς τοὺτους ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς:

«Ἀφήσατε αὐτὴν καὶ μὴ τὴν ἐνοχλεῖτε! Εἰς ἐμὲ ἔκαμε καλόν. Ὅ,τι εἶχεν, ἔκαμε. Τοὺς πτωχοὺς ἔχετε πάντοτε μαζί σας καὶ ὅταν θέλετε, δύνασθε νὰ εὐεργετήσητε αὐτούς. Ἐμὲ ὅμως δὲν θὰ ἔχητε πάντοτε. Τὸ μύρον τοῦτο ἐφύλαττε διὰ τὸν ἐνταφιασμόν μου, ἀλλ' ἤδη δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀναμῆνη καὶ μὲ ἤλειψε ἀπὸ τοῦδε. Τῇ ἀληθείᾳ σας λέγω εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ἐνθα ἤθελε κηρυχθῆ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο θὰ γίνῃ γνωστὸν καὶ ὅ,τι ἔκαμεν αὕτη ἐνταῦθα εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.»

Ἄλλὰ καὶ οἱ τιμῶντες τὸν Ἰησοῦν Ἰουδαῖοι ὡς καὶ οἱ Γαλιλαῖοι προσκυνηταὶ ἤθελον νὰ δείξωσιν εἰς τὸν κόσμον σημεῖα τῆς εὐσεβείας αὐτῶν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ὑποδεχθῶσι τὸν Ἰησοῦν θριαμβευτικῶς κατὰ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ. Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὸ χωρίον Βητφαγῆ, κείμενον εἰς τὴν κλιτὸν τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, ὅθεν τὸ πρῶτον φαίνεται εἰς τοὺς ἐκ Βηθανίας ἐρχομένους ἡ Ἱερουσαλήμ, οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἔφερον πῶλον ὄνου καὶ ῥίψαντες ἐπ' αὐτοῦ τὰ ἱμάτιά των ἐκάθισαν ἐπ' αὐτοῦ τὸν διδάσκαλον. Ὁ ὄνος παρὰ τοῖς λαοῖς τοῖς ἀνατολικοῖς καὶ τότε καὶ τώρα εἶναι ζῶον προσφιλές καὶ σύμβολον τῆς εἰρήνης κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν ἵππον, ὅστις θεωρεῖται σύμβολον τοῦ πολέμου. Ἐπὶ ὄνου ἐπωχοῦντο καὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες μάλιστα ὁ ἐν ἐπισήμοις ἑορταῖς, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ ὑπάρχῃ κάμμία καταφρόνησις. Πλῆθος δὲ ἀνθρώπων εἶχε

συναχθῆ εἰς Βηθφαγῆ ἐκ τῆς πόλεως, ἵνα ὑποδεχθῆ τὸν Σωτῆρα καὶ ὑπὸ τὴν συνοδείαν ἀμέτρου πλήθους εἰσῆλθεν ὁ Κύριος εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἴνα δὲ ὁ λαὸς δεῖξη τὴν λατρείαν τοῦ πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ἔστρωνον ἄλλοι μὲν τὰ ἱμάτιά των κατὰ γῆς, ἄλλοι δὲ κλάδους φοινίκων καὶ ἐφώναζον· Δὸς τὴν νίκην εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Δαβὶδ ! Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου ! Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ

Πατρὸς ἡμῶν Δαυΐδ! Δὸς νίκην εἰς τὸν βασιλέα τοῦ Ἰσραήλ!»

Τὸ δὲ πλῆθος τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ, ἰδὸν τὴν ἔκτακτον τοῦ διδασκάλου ὑποδοχὴν, ἤρχισαν νὰ εὐλογῶσι τὸν Θεόν, δι' ὅσα βλέπουσιν καὶ νὰ λέγωσιν· «Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου ! Εἰρήνη ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ δόξα ἐπὶ τῆς γῆς !»

Ὡς δὲ ἤκουσαν ταῦτά τινες τῶν Φαρισαίων εἶπον· «Διδάσκαλε, τιμώρησε τοὺς μαθητάς σου!»

Πρὸς τοὺτους εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· «Σᾶς διαβεβαιῶ, καὶ ἂν οὗτοι σιωπήσωσι, θὰ φωνάξωσιν οἱ λίθοι.»

ὑπὸ τοιαύτην συνοδείαν ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς πλησίον τῆς πόλεως. Ὡς δὲ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν ἐδάκρυσε καὶ εἶπε·

«Εἴθε νὰ ἐνόεις, Ἱερουσαλήμ, ἔστω καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, ὅ,τι δύναται νὰ σέ σώσῃ! Ἀλλὰ τοῦτο μένει κρυμμένον ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου! Θὰ ἔλθωσιν ἡμέραι, ὅτε οἱ ἐχθροὶ θὰ σέ περιζώσουν μὲ χαράκωμα καὶ θὰ σέ περικυκλώσουν πανταχόθεν καὶ θὰ σέ καταλάβουν καὶ θὰ σέ κατεδαφίσουν καὶ θὰ σέ ἀπολέσουν καὶ σὲ καὶ τὰ τέκνα σου καὶ δὲν θὰ σοῦ ἀφήσουν λίθον ἐπὶ λίθου, ἀφ' οὗ δὲν ἐνόησες τὸν καιρὸν, ὅτε ἠδύνασο νὰ σωθῆς.»

Διερχόμενος δὲ διὰ τῆς πόλεως, ἀνευφημεῖτο ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Οἱ δὲ ξένοι, ὅσοι δὲν ἐγίνωσκον τὸν Ἰησοῦν, ἤρῳτων νὰ μάθωσι τίς εἶναι. Ὁ δὲ λαὸς ἀπεκρίνετο· Ὁ Ἰησοῦς ὁ προφήτης ἐκ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας.»

Κατ' εὐθείαν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ἵνα προσευχηθῆ. Ὡς δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸν περίβολον τοῦ ναοῦ, εὗρεν πάλιν ἐνταῦθα πλῆθος κτηνῶν ἐκτεθειμένων εἰς πώλησιν καὶ τοὺς τραπεζίτας καὶ τοὺς ἐμπόρους πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας. Τούτους πάλιν μετ' ἀγανακτήσεως ἐδίωξε μακρὰν ὡς καὶ τὰ κτήνη εἰπὼν· «Τὸν οἶκον τῆς προσευχῆς ἐκάμετε σπήλαιον ληστῶν!»

Τοῦτο ἐξώργισε τοὺς γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους ἐτιμῶν καὶ ἤθελον νὰ ἀποκτείνωσι τὸν Ἰησοῦν. Ἀλλ' ἐφοβούντο τὸν ὄχλον μάλιστα τῶρα, ὅτε ἔνεκα τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα ἦσαν ἄπειροι ἄνθρωποι ἐν τῇ πόλει συνηγμένοι, οἱ

ὅποιοι πάντες ἐλάτρευον τὸν Ἰησοῦν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐκάθισεν ἐν τῷ ναῷ ἀπέναντι τοῦ γαζοφυλακίου καὶ ἐβλεπε πῶς οἱ ἄνθρωποι ἔρριπτον εἰς αὐτὸ χρήματα. Καὶ οἱ μὲν πτωχοὶ ἔρριπτον ὀλίγα, οἱ δὲ πλούσιοι ἔρριπτον πολλά. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων προσῆλθε καὶ γυνὴ χήρα πτωχοτάτη, ἧτις ἔρριψε δύο λεπτά. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς μαθητάς του· «Τῇ ἀληθείᾳ σᾶς λέγω, ἡ πτωχὴ αὕτη χήρα ἔρριψε περισσότερα ἀπὸ ὅλους εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· διότι οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἔρριψαν ἐκ τοῦ περισσεύματος αὐτῶν, αὕτη ὁμως ἐκ τῆς στερήσεως αὐτῆς. Ὅλη ἡ περιουσία αὐτῆς ἦσαν τὰ δύο λεπτά καὶ ταῦτα πάντα ἔρριψεν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον.»

§ 33. Ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ Φαρισαῖοι.

Καθ' ὃν δὲ χρόνον ὁ Ἰησοῦς διέτριβεν ἐν τῷ ναῷ, ἤλθον πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ καὶ εἶπον· «Μὲ ποίαν ἐξουσίαν κάμνεις αὐτά; Τίς σοῦ ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην;

Πρὸς αὐτοὺς ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς·

«Καὶ ἐγὼ θὰ σᾶς κάμω μίαν ἐρώτησιν καὶ ἂν ἀποκριθῆτε εἰς αὐτήν, τότε θὰ σᾶς εἶπω καὶ ἐγὼ μὲ ποίαν ἐξουσίαν κάμνω ταῦτα. Πόθεν ἦτο τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου; Ἦτο ἐκ Θεοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων;

Οὗτοι ἐσκέφθησαν καθ' ἑαυτούς· «Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἦτο ἐξ οὐρανοῦ, θὰ μᾶς εἴπη, διατί δὲν ἐπιστεύσατε; Ἐὰν ὁμως εἴπωμεν ὅτι ἦτο ἐξ ἀνθρώπων, τότε τοῦτο θὰ εἶναι σκάνδαλον διὰ τὸν λαόν, ὅστις ἐθεώρει τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην.» Καὶ διὰ τοῦτο ἀπεκρίθησαν· «Δὲν ἤξεύρομεν πόθεν ἦτο.»

Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· «Τότε καὶ ἐγὼ δὲν λέγω μὲ ποίαν ἐξουσίαν κάμνω ταῦτα.»

Καὶ διηγήθη εἰς αὐτοὺς μίαν παραβολήν· «Ἄνθρωπός τις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, δαπανήσας πολλὰ χρήματα καὶ διὰ τὴν φυτεῖαν καὶ διὰ τὴν οἰκοδομήν ληνοῦ, ἵνα ἐν αὐτῷ θλίβωνται αἱ σταφυλαί, καὶ διὰ τὴν ἀνέγερσιν πύργου, ἵνα ἐν αὐτῷ κατοικῶσιν οἱ φύλακες καὶ φυλάττωσι τὸν ἀμπελῶνα, καθὼς καὶ διὰ τὸν φράκτην περίξ τοῦ ἀμπελῶνος. Ἄφ' οὗ δὲ πάντα ταῦτα ἐγέναν ἑτοιμα, ἐνεπιστεύθη τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀμπελῶνος εἰς ἐργάτας καὶ αὐτὸς ἀνεχώρησεν εἰς ἄλλην χώραν ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Κατόπιν ὅμως ἐπανῆλθεν καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ τρυγητοῦ ἔστειλε τὸν δούλον του, παραγγέλων νὰ δώσῃσι καὶ εἰς αὐτὸν ἐκ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος. Ἄλλ' οἱ ἀμπελουργοὶ ὄχι μόνον ἠρηθήσαν νὰ δώσῃσι εἰς τὸν κύριον τοῦ ἀμπελῶνος οἶνον, ὃν ἐδικαιοῦτο νὰ λάβῃ, ἀλλ' ἔδειραν καὶ τὸν δούλον, διότι ἐτόλμησε νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ οἶνον. Ὁ κύριος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τί συμβαίνει καὶ διὰ τοῦτο ἔστειλε καὶ δεύτερον καὶ τρίτον δούλον. Ἄλλ' οἱ κακοὶ ἀμπελουργοὶ ἀπέπεμπον πάντας κενούς ἰδιοποιούμενοι τὸν ἀμπελῶνα καὶ ἀρνούμενοι νὰ δώσῃσι τι ἐκ τοῦ καρποῦ καὶ εἰς τὸν κύριον. Τότε οὗτος εἶπε καθ' ἑαυτὸν· «Οἱ ἀμπελουργοὶ φέρονται οὕτως, διότι στέλλω δούλους νὰ ζητήσῃσι τὰ δικαιώματά μου. Ἄν ὅμως στείλω τὸν υἱόν μου θὰ ἐντραπῶσι βεβαίως καὶ θὰ ἀναγνωρίσωσι ἐμὲ ὡς ἰδιοκτῆτην.» Ταῦτα ἐσκέφθη ὁ κύριος τῆς ἀμπέλου καὶ ἔστειλε τὸν υἱόν του, ὃν εἶχε μόνον καὶ δι' ὑπερηγάπα, εἰς τὸν ἀμπελῶνα. Ὡς δὲ εἶδον τοῦτον οἱ ἀμπελουργοὶ μακρόθεν ἐρχόμενον, εὐθύς οἱ κκκοῦργοι συμφωνοῦσι νὰ φονεύσῃσι τὸν νέον ἐλπίζοντες ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τούτου

ὁ ἀμπελῶν θὰ περιήροχeto εἰς τὴν κυριότητά των καὶ οὐδεὶς πλέον θὰ ἠνώχλει αὐτούς. Καὶ ὄντως ὡς ὁ νέος ἔφθασεν εἰς τὸν ἀμπελῶνα, εὐθύς ἐπιπίπτουσι κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν φονεύουσι.»

Ἀφ' οὗ δὲ εἶπε τοῦτο ὁ Ἰησοῦς, ἠρώτησε τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄλλους· «Τί φρονεῖτε ὅτι θὰ πράξῃ πρὸς τοὺς ἀμπελουργοὺς τούτους ἤδη ὁ κύριος τῆς ἀμπέλου;» — «Θὰ καταστρέψῃ τοὺς παναθλίους τούτους, εἶπον αὐτοί, διὰ θανάτου κακοῦ καὶ τὸν ἀμπελῶνα θὰ δώσῃ εἰς ἄλλους τιμίους ἐργάτας, οἵτινες θὰ ἀναγνωρίζωσι τὸν κύριόν των καὶ θὰ δίδωσι τὸ ἀνήκον εἰς αὐτὸν εἰσόδημα.» Ὡς ἤκουσε τοῦτο ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτούς μετὰ περρησίας καὶ λύπης ἅμα· «Καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ θὰ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ σας καὶ θὰ δοθῇ εἰς τοὺς ἐθνικούς καὶ θὰ φέρῃ πρ' αὐτοῖς καρπούς.»

Ὡς ἤκουσαν τοῦτο οἱ ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς ἠγανάκτησαν καὶ ἤθελον νὰ συλλάβωσιν αὐτὸν καὶ φονεύσωσι, ἀλλ' ἐφοβοῦντο τὸν λαόν. Διὰ τοῦτο ἀνεχώρησαν καὶ συνῆλθον πάντες εἰς συμβούλιον. Ἐπεθύμουν βεβαίως νὰ φονεύσωσι τὸν Ἰησοῦν τὴν νύκτα, ἀλλὰ δὲν εὔρισκον αὐτὸν· διότι ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του δὲν ἐκοιμᾶτο εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐξω αὐτῆς ἢ εἰς τὴν Βηθανίαν ἢ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἑλκιῶν, εἰς μέρος ἄγνωστον εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς. Ἀπελπισθέντες λοιπὸν ν' ἀνεύρωσιν αὐτὸν τὴν νύκτα, ἐσκέφθησαν νὰ πλάσσωσι λόγους κατ' αὐτοῦ κατηγορίας. Καὶ πρὸς τοῦτο ἔστειλαν τοὺς πανουργότερους ἐκ τῶν ἀνθρώπων των, ἵνα παγιδεύσωσι τὸν Ἰησοῦν ἐν τῇ συζητήσῃ. Μετ' αὐτῶν δὲ ἔστειλαν καὶ τοὺς θιασώτας τοῦ Ἡρώδου, ὥστε ἂν τὸ πρᾶγμα φθάσῃ μέχρι τοῦ ἡγεμόνος τοῦτου, νὰ εἶναι ἀμέσως μάρτυρες πρόχειροι εἰς τὴν ἀνάκρισιν. Οὕτω λοιπὸν πάντες ὁμοῦ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν τὴν

ἐπκύριον διδάσκοντα ἐν τῷ ναῷ καὶ ἐνώπιον ὄλου τοῦ κόσμου εἶπον πρὸς αὐτόν:

«Διδάσκαλε, γνωρίζομεν ὅτι εἶσαι ἀληθής, ὅτι διδάσκεις ἀληθῶς τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ, χωρὶς νὰ φοβῆσαι τίποτε· διότι δὲν σὲ πτοοῦσι τὰ ἀξιώματα τῶν ἀνθρώπων. Διὰ τοῦτο ἤλθομεν νὰ μᾶς λύσης αὐτὴν τὴν ἀπορίαν. Ἐπιτρέπεται νὰ πληρώνωμεν φόρους εἰς τὸν Καίσαρα ἢ ὄχι;» Ὁ Ἰησοῦς ἐνόησε τὴν πανουργίαν αὐτῶν καὶ εἶπε: «Τί μὲ ἐρωτᾶτε περὶ τούτου; Φέρετέ μοι ἐν νόμισμα!» Ὡς δὲ προσέφερον τὸ νόμισμα ἠρώτησεν αὐτούς: «Τίνος εἶναι ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή, ἣν ἔχει τὸ νόμισμα;» Αὐτοὶ ἀπεκρίθησαν: «Τοῦ Καίσαρος.» Τότε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς: «Ἀπόδοτε τὰ εἰς τὸν Καίσαρα ἀνήκοντα εἰς τὸν Καίσαρα, τὰ δὲ εἰς τὸν Θεὸν ἀνήκοντα εἰς τὸν Θεόν.»

Ἐκ τῆς ἀποκρίσεως ταύτης οὐδὲν ἠδύναντο νὰ κερδίσωσι πρὸς τὸν σκοπὸν τῶν οἱ ἀπεσταλμένοι καὶ ἐφυγον κατησχυμμένοι. Αὐτοὶ ἐνόμιζον ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἢ ἤθελε σιωπήσῃ καὶ τότε θὰ ἔχανε τὴν ὑπόληψίν του παρὰ τῷ λαῷ, διότι δὲν ἤξευρε τί νὰ ἀπαντήσῃ· ἢ ἤθελεν ἀποκριθῆ νὰ πληρῶνουν φόρους εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῶν Ῥωμαίων καὶ τότε ἤθελον δυσαρεστηθῆ οἱ Ἰουδαῖοι, οἵτινες εἶχον τὴν ιδέαν ὅτι αὐτοὶ ὡς λαὸς τοῦ Θεοῦ μόνον τὸν Θεὸν ἔπρεπε ν' ἀναγνωρίζωσιν ἀρχηγόν, καὶ εἰς αὐτὸν μόνον νὰ πληρῶνουν φόρους· ἢ τέλος ἤθελεν ἀποκριθῆ νὰ μὴ πληρῶνουν φόρους καὶ τότε εὐθὺς ἤθελον καταγγείλῃ αὐτὸν εἰς τὸν διοικητὴν τῶν Ῥωμαίων Πιλάτον ὡς στασιώτην καὶ ἤθελον τότε εὐκόλως ἐπιτύχῃ τὴν καταδίκην του. Ἄλλ* ἡ ἀπόκρισις τοῦ Ἰησοῦ, χωρισαντος τὰ δικαίωματα τοῦ αὐτοκράτορος ἀπὸ τὰ δικαιώματα τοῦ Θεοῦ καὶ συμβουλεύσαντος νὰ εὐλαβῶνται ἀμφο-

τέρων τὰ δικαιώματα ἐματαίωσεν αὐτῶν τὴν ἐπιβουλήν καὶ ἀνεχώρησαν μὴ ἠξέυροντες τί νὰ εἰπωσι. Μετὰ τινὰ ὁμοῦ καιρὸν ἐπανῆλθον πάλιν καὶ ἠρώτησαν· «Πότε θὰ ἔλθῃ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ;»

Πρὸς αὐτοὺς ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς τὰ ἐξῆς·

«Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ δὲν ἔρχεται μὲ ἐξωτερικὴν ἐπίδειξιν καὶ μεγαλοπρέπειαν οὐδὲ θὰ ἀκούσητε· Ἴδου ἐκεῖ εἶναι ἡ ἐδῶ εἶναι αὕτη· διότι μαθετε ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἐσωτερικῶς ἐν ὑμῖν.»

Ἐπειδὴ δὲ τινες ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὑπερηφανεύοντο ὅτι εἶναι εὐσεβεῖς καὶ δίκαιοι, περιεφρόνουν δὲ τοὺς ἄλλους ὡς ἀσεβεῖς καὶ ἀδίκους ἀνθρώπους, διηγήθη τὴν ἐξῆς παραβολὴν· «Δύο ἄνθρωποι ἦλθον εἰς τὸν ναὸν διὰ νὰ προσευχηθῶσι. Τούτων ὁ μὲν εἰς ἦτο Φαρισαῖος, ὁ δὲ ἄλλος τελῶνης. Καὶ ὁ μὲν Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου ἔλεγε ταῦτα προσευχόμενος· «Σὲ εὐχαριστῶ, Θεέ μου, διότι δὲν εἶμαι καθὼς οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι, ἄρπαγες, ἄδικοι, αἰσχροὶ ἢ καθὼς ὁ τελῶνης οὗτος ἐδῶ! Ἐγὼ νηστεύω δις τῆς ἐβδομάδος καὶ προσφέρω τὸ δέκατον ἐξ ὅλων, ὅσα ἔχω, εἰς τοὺς πτωχοὺς.» Ὁ δὲ τελῶνης ἰστάμενος μακρὰν τοῦ θυσιαστηρίου δὲν ἐτόλμα οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς του νὰ ὑψώσῃ πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτε τὸ στήθος του καὶ ἔλεγε· «Ὁ Θεὸς νὰ μὲ ἐλεήσῃ τὸν ἁμαρτωλόν.»

Ἐπειτα εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἤκουσαν τὴν παραβολὴν ταύτην· «Σὰς λέγω ἀληθῶς ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος μετέβη συγκεχωρημένος εἰς τὴν οἰκίαν του, ὁ δὲ Φαρισαῖος ὄχι. Διότι πᾶς ὅστις ὑψώνει ἑαυτόν, θὰ ταπεινωθῇ, πᾶς δὲ ὅστις ταπεινώνει ἑαυτόν, θὰ ὑψωθῇ. Ὅταν τις ἐκτελῇ ὅ,τι ὀφείλει νὰ ἐκτελέσῃ, δὲν ἔχει νὰ ὑπερηφα-

ναύηται διὰ τοῦτο παρὰ τὴν λέγην μετριοφρόνως· «Ἐξετέλεσα τὸ καθήκόν μου καὶ τίποτε περισσώτερον.»

Κατόπιν δὲ τῆς παραβολῆς ταύτης ὠμίλησε καὶ τὰ ἐξῆς πρὸς τὸν λαόν·

«Ἐπὶ τῆς καθέδρας τοῦ Μωϋσέως κάθηνται ἤδη οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, οἵτινες ἔχουσι καλοὺς λόγους, ὄχι ὅμως καὶ ἔργα καλά. Πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν γίνονται χάριν ἐπιδείξεως, πλατύνουσι τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, μέγαλύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν φορεμάτων των, καταλαμβάνουσι τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὰ δεῖπνα, εἰς τὰς συναγωγάς, ἀπαιτοῦσι τὴν ὀνομαζόμεναι βιβλί (κύριοι) ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ νομίζουσιν ὅτι αὐτὰ εἶναι τὰ καθήκοντά των, πῶς τὰ θεωρῶνται παρὰ τῶν ἄλλων εὐσεβεῖς, καὶ σπουδαῖοι, οὐχὶ καὶ πῶς πράγματι τὰ εἶναι. Ἐπειτα διαφθεῖρουσι τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τῆς ψευδοῦς τῶν διδασκαλίας, λέγοντες, ὅταν ὀρκισθῆ τις εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ναοῦ, δὲν εἶναι ὑποχρεωμένος τὴν τηρήσῃ τὸν ὄρκον, ἐκτός ἐάν ἔχη ὀρκισθῆ εἰς τὸν χρυσὸν τὸν ἐν τῷ ναῷ! Αὐτοὶ ὑποχρεώνουσι τοὺς ἀνθρώπους τὴν προσφέρωσιν τὸ δέκατον διὰ τοὺς ἱερεῖς καὶ ἀπὸ τὸ κύμινον, καὶ ἀπὸ τὸ ἄνηθον καὶ ἀπὸ τὸν ἡδύσμον, διὰ τὴν δεῖξωσι μέγαν σεβασμὸν εἰς τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως, ὅστις προστάσσει τὴν δίδηται εἰς τοὺς ἱερεῖς τὸ δέκατον τῶν καρπῶν τῆς γῆς, ἀλλ' ἀμελοῦσιν ἐν τούτοις τὰ σπουδαιότερα τοῦ Νόμου τὴν κρίσιν, τὴν εὐσπλαγχιάν, τὴν πίστιν καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην! Ἐπρεπε καὶ ταῦτα τὴν ποιήσωσι καὶ ἐκεῖνα τὴν μὴ ἀφίνωσι. Καθαρίζουσι τὸ ἐξῶθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, καὶ τρώγουσιν ἀμέριμοι τὰ ἐδέσματα τὰ προερχόμενα ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀκρασίας! Δὲν φροντίζουσι διὰ τὴν οὐσίαν παρὰ διὰ τοὺς τύπους,

δουλίζουσι τὸν κώνωπα καὶ καταπίνουσι τὴν κάμηλον.
 Εἶναι ὡς οἱ τάφοι, οἵτινες ἐξώθεν μὲν εἶναι λευκότετοι, κε-
 κονιαμένοι δι' ἀσθέστου, ἔσωθεν ὁμως γέμουσι ὀσῶν καὶ
 ἀκαθαρσίας. Οὕτω καὶ οὗτοι ἐξώθεν μὲν φαίνονται δίκαιοι
 εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἔσωθεν δὲ εἶναι μεστοὶ ὑποκρισίας καὶ
 ἀνομίας! Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,
 οἵτινες τρώγετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, οἵτινες κινεῖτε πάντα
 λίθον νὰ κάμητε ἓνα προσήλυτον, ἵνα ἀντὶ τῆς βελτιώσεως,
 ἣν ὑπόσχεσθε πρὸς αὐτόν, διαφθείρητε αὐτὸν ἔτι μᾶλλον!
 Ἰερουσαλήμ Ἰερουσαλήμ, σὺ ἣτις φονεύεις τοὺς προφήτας
 καὶ λιθοβολεῖς τοὺς ἀπεσταλμένους, ποσάκις ἠθέλησα νὰ
 περιμαζεύσω καὶ νὰ σώσω τὰ τέκνα σου, ὅπως ἡ ὄρνις συν-
 ἀγει ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς τοὺς νεοσσούς, ἀλλὰ σὺ δὲν
 ἠθέλησες! Ἴδου τὰ πάντα μεταβάλλονται εἰς ἐρημίαν!»

§ 34. Περὶ τῆς δευτέρας παρουσίας.

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐξῆλθε τοῦ ναοῦ, ἀκολουθού-
 μενος παρὰ τῶν μαθητῶν του. Οἱ δὲ μαθηταὶ του θαυμά-
 ζοντες τὸν ναὸν εἶπον πρὸς τὸν Ἰησοῦν· «Διδάσκαλε, ὅποιοι
 λίθοι καὶ ὅποιον οἰκοδόμημα εἶναι τοῦτο!»

— «Μάλιστα, ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, ἀλλ' ἐκ τοῦ ναοῦ
 τούτου δὲν θὰ μείνη λίθος ἐπὶ λίθῳ. Τόσον εἶναι τοῦτο βέ-
 βαιον, ὥστε οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ δύνανται νὰ ἀφανισθῶσιν,
 οἱ λόγοι μου ὁμως ὄχι. (1)»

(1) Τοῦτο ἐξετελέσθη κατὰ τὸν 4 αἰῶνα μ. Χ. ἐπὶ τοῦ αὐτοκρά-
 τορος Ἰουλιανοῦ, ὅστις διέταξε καὶ τὰ θεμέλια αὐτὰ τοῦ ναοῦ νὰ
 κρημνίσωσι. Ἐπὶ τῆς θέσεως ταύτης σήμερον ὑπάρχει Τουρκικὸν
 τζαμίον.

Ἐκ τοῦ ναοῦ μετέβησαν εἰς τὸ πλησίον ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ὅπερ χωρίζεται τῆς Ἱερουσαλήμ διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ χειμάρρου Κεδρών. Ἐκ τοῦ ὄρους τούτου, οὐ ἡ ὑψηλότερα κορυφή εἶναι 2724 πόδας, ἔχει τις μίαν τῶν ὠραιοτάτων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων ἀπόψεων τοῦ κόσμου καθ' ἴδρας τὰς διευθύνσεις. Κάτω δὲ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ χειμάρρου ἐν τῇ κοιλάδι αὐτῇ ἦτο κάλλιστος περίβολος ἐξ ἐλαιῶν ὀνόματι Γεθσημανῆ, ἐνθα μετέβαινε καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀποφεύγων τὸν θόρον τῆς πόλεως καὶ φιλοσοφῶν ὑπὸ τὴν παχεῖαν σκιὰν μεγαλοπρεπῶν ἐλαιῶν περὶ τῶν ὑψίστων τοῦ κόσμου ζητημάτων. Εἶχον ἤδη φθάσῃ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, ὅτε οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἠρώτησαν· «Πότε θὰ ἔλθῃς πάλιν, Κύριε, καὶ πότε θὰ εἶναι τὸ τέλος τοῦ κόσμου καὶ τίνα σημαῖα θὰ προαναγγείλωσι τοῦτο ;

Πρὸς τοὺτους ὁ Ἰησοῦς διηγήθη τὴν ἐξῆς παραβολὴν·
 «Μίαν φορὰν ἐγένετο γάμος. Ἦτο δὲ συνθήεια ὁ γαμβρὸς τὴν νύκτα μετὰ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων νὰ ἔρχηται εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης, ἵνα παραλάβῃ αὐτὴν καὶ ἐδηγήσῃ εἰς τὴν οἰκίαν του. Καθ' ἰδὸν δὲ κόραι, αἱ φίλαι τῆς νύμφης, ἀνέμενον τὸν γαμβρὸν μετὰ φανῶν καὶ ὁμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων εἰσῆρχοντο καὶ αὐταὶ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης καὶ μετεῖχον τῆς τελετῆς μετὰ πάντων τῶν προσκεκλημένων. Ἀλλὰ τὴν φορὰν αὐτὴν ὁ γαμβρὸς ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ καὶ τὰ κοράσια δέκα τὸν ἀριθμὸν ἀπεκοιμήθησαν περιμένοντα. Κατὰ τὸ μεσονύκτιον δὲ ἠκούσθησαν φωναὶ ὅτι ἔρχεται ὁ γαμβρὸς καὶ εὐθὺς ἐσηκώθησαν καὶ τὰ κοράσια ἵνα λάβωσι μέρος εἰς τὴν συνοδείαν. Ἀλλ' οἱ φανοὶ αὐτῶν ἐπλησίαζον νὰ σβήσωσι· διότι τὸ ἔλαιον αὐτῶν εἶχεν ἐξαν-

τληθῆ. Ἄλλὰ πέντε ἐκ τῶν κορασίων τούτων εἶχον λάβη μεθ' ἑαυτῶν ἐκτός τοῦ φανοῦ καὶ ἄλλο ἔλαιον εἰς ἰδιαίτερα ἄγγεῖα. Ὡστε τὰ κοράσια ταῦτα ἔρριψαν εὐθύς εἰς τοὺς φανούς των ἄλλο ἔλαιον καὶ ἔτρεξαν νὰ συνοδεύσωσι τὸν γαμβρόν. Τὰ ἄλλα ὅμως πέντε κοράσια δὲν ἔλαβον οὐδεμίαν περὶ τούτου πρόνοιαν καὶ δὲν εἶχον ἔλαιον νὰ ρίψωσιν εἰς τοὺς φανούς των, ὅτινες ἤδη ἔσβησαν. Ἄλλ' οὐδὲ αἱ ἄλλαι εἶχον περισσὸν διὰ νὰ δώσωσιν εἰς αὐτάς. Ἐνεκα τούτου ἠναγκάσθησαν νὰ καταφύγωσιν εἰς τὰ ἐλαιοπωλεῖα, ἵνα τῶρα ἀγοράσωσιν ἔλαιον. Ἄλλὰ μέχρις οὗτου γίνωσι ταῦτα, ὁ γαμβρὸς καὶ ὄλη ἡ πομπὴ παρῆλθεν. Ἀφοῦ δὲ ἐπέρασεν ἱκανὸς χρόνος, ἠτοίμασαν καὶ αἱ παρθένοι αὗται τοὺς φανούς των καὶ ἦλθον εἰς τοῦ γαμβροῦ τὴν οἰκίαν, ὅπου πάντες εἶχον πρὸ πολλοῦ ἐπιστρέψῃ καὶ διεσκέδαζον κλείσαντες τὴν θύραν τῆς οἰκίας. Εὐθύς ἔκρουσαν αὐτὴν φωνάζουσαι· «Κύριε, Κύριε, ἀνοιξον ἡμῖν.» Ἄλλ' οὐδεὶς ἤνοιξεν εἰς αὐτάς, διότι ἡ θύρα εἶχε κλεισθῆ.

«Οὕτω καὶ σεῖς γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε· διότι δὲν ἤξεύρετε οὔτε τὴν ὥραν οὔτε τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν θὰ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Πότε δὲ θὰ γίνῃ τούτο, οὐδεὶς ἤξεύρει οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τοῦ οὐρανοῦ, εἰμὴ μόνος ὁ πκτήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.»

§ 35. Τὰ βάλαντα.

Ἀφοῦ διὰ τῆς παραβολῆς τῶν παρθένων ἔδειξεν ὁ Χριστὸς εἰς τοὺς μαθητάς του ὅτι πάντοτε πρέπει νὰ εἶναι ἔτοιμοι διὰ τῶν καλῶν ἔργων των καὶ τοῦ σώφρονος βίου των, ἵνα εἰσέλθωσιν, ὅταν σημάνῃ ἡ ὥρα, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,

ἤδη διὰ μιᾶς ἄλλης παραβολῆς συμβουλεύει αὐτοὺς νὰ καλλιεργῶσι οἰονδήποτε χάρισμα καὶ ἂν ἔδωκε πρὸς αὐτοὺς ὁ Θεός, ἵνα καὶ αὐτοὶ γίνωνται τελειότεροι, καὶ ὁ Θεός δι' αὐτῶν δοξάζεται περισσότερον.

Ἦτό ποτε, εἶπε, πλουσιώτατος ἀνὴρ, ὅστις μέλλων ν' ἀποδημήσῃ ἐνεπιστεύθη σύμπασαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ εἰς τρεῖς δούλους του. Καὶ εἰς μὲν τὸν πρῶτον ἔδωκε δέκα τάλαντα, εἰς δὲ τὸν δεύτερον πέντε καὶ εἰς τὸν τρίτον ἓν καὶ συνεβούλευσε νὰ ἐμπορευθῶσι μὲ αὐτὰ τὰ χρήματα, ἵνα αὐξήσωσιν αὐτὰ περισσότερον. Ἄφ' οὗ δὲ παρέδωκεν εἰς αὐτοὺς τὰ χρήματα, ἀνεχώρησε. Καὶ οἱ μὲν δύο πρῶτοι δούλοι ἐπιχείρησαν εἰς διαφόρους ἐργασίας καὶ κατώρθωσαν μετὰ τινος χρόνου διὰ τῆς τιμιότητός των καὶ τῆς φιλοπονίας των νὰ διπλασιάσωσι τὰ χρήματα, ὅσα ἔδωκε πρὸς αὐτοὺς ὁ κύριός των. Ὁ τρίτος ὅμως δούλος, ἀνθρώπος ὀκνηρὸς καὶ δύσπιστος καὶ κακός, δὲν ἔπραξεν ὡς οἱ ἄλλοι, ἀλλὰ κατώρυξε τὰ χρήματα καὶ ἔμενεν ἀργός, ἀναμένων τὴν ἐπανοδοῦν τοῦ κυρίου του. Καὶ ὄντως μετὰ τινος χρόνου ἐπανῆλθεν ὁ κύριος καὶ ἐκάλεσε καὶ τοὺς τρεῖς δούλους του, ἵνα μάθῃ τί συνέβη μὲ τὰ χρήματά του. Οἱ δύο πρῶτοι δούλοι ἐπαρουσίασαν πρὸς αὐτὸν τακτικούς λογαριασμούς, ἐκ τῶν ὁποίων ἐφαίνοντο ὅτι ἐκέρδησαν διὰ τῆς τιμίας των ἐργασίας διπλάσιον ἕκαστος ποσόν. Ὁ κύριος ἠὲ χαριστήθη ἐκ τούτων καὶ εἶπε· «Εὖγε, ἀφ' οὗ ἐφάνητε εἰς τὰ χρήματα ταῦτα τίμιοι καὶ πιστοί, ἐγὼ θὰ σᾶς ἐμπιστευθῶ ἤδη περισσότερα. Πηγαίνετε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σας.» Κατόπιν δὲ τούτων ἐνεφανίσθη καὶ ὁ λαβὼν τὸ ἓν τάλαντον καὶ εἶπε·

«Κύριε, ἤξεύρων ὅτι εἶσαι ἀνθρώπος ἀσπλαγχνος καὶ ἀδικος, ἀρπάζων τοῦ ἐνός καὶ τοῦ ἄλλου τὰ πράγματα καὶ

πλουτῶν μὲ τὰς ἀδικίας καὶ τὰς ἀνομίας, ἐφοβήθη νὰ κάμω ἐργασίας μὲ τὰ χρήματά σου καὶ ἐπροτίμησα μᾶλλον νὰ τὰ κατορύξω εἰς τὴν γῆν παρὰ νὰ ἐμπορευθῶ μὲ αὐτά. Καὶ ἰδοὺ σοῦ ἐπιστρέφω αὐτά, ὡς μοῦ τὰ ἐδώκες.» Ὡς ἤκουσε ταῦτα ὁ κύριος πλήρης ἀγανακτήσεως εἶπε· «Δοῦλε πονηρὲ καὶ ὀκνηρὲ, ἀφ' οὗ μὲ ἐθεώρεις τοιοῦτον, διὰ τί νὰ δεχθῆς τὰ χρήματά μου; Καὶ ἀφ' οὗ τέλος τὰ ἐδέχθης, διὰ τί δὲν τὰ ἔθεσες εἰς τραπεζίτην, ἵνα λάβω ἤδη ἐπα- νελθῶν ἐκτὸς τοῦ κεφαλαίου καὶ τὸν τόκον; Φέρε ἐδῶ τὰ χρήματά μου, ἅς λάβωσιν αὐτά οἱ δεῖξαντες ὅτι δύναται νὰ τὰ διαχειρισθῶσιν καλῶς. Σὺ δὲ ὡς ἄχρηστος πρέ- πει νὰ ριφθῆς εἰς τὸ σκότος, ὅπου εἶναι ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς (τρίξιμον) τῶν ὀδόντων.

§ 36. Ἡ ἡμέρα τῆς κρίσεως,

Τί δὲ θὰ συμβῆ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως, περὶ τούτου εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τὰ ἑξῆς·

Ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ περιστοιχούμενος ὑπὸ τῶν οὐρανίων ἀγγέλων, τότε θὰ καθίσῃ ἐπὶ λαμπροῦ θρόνου. Καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι θὰ συναχθῶσιν ἐμπροσθεν αὐτοῦ καὶ θὰ διαχωρίσῃ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων ὡς ὁ ποιμὴν χωρίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰ ἐρίφια καὶ θὰ τοποθετήσῃ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς εἰς τὰ δεξιά, τοὺς δὲ κακοὺς εἰς τὰ ἀριστερά. Καὶ εἰς μὲν τοὺς ἐκ δεξιῶν ὄντας θὰ εἶπῃ· «Ἐλθετε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν βασιλείαν, ἣτις φυλάττεται δι' ὑμᾶς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ κόσμου· διότι ἐπεινάσα καὶ μοῦ ἐδώκατε νὰ φάγω, ἐδίψησα καὶ μοῦ ἐδώκατε νὰ πίνω, ξέ-

νος ἤμην καὶ μὲ ὑπεδέχθητε εἰς τὸν οἶκόν σας, γυμνός ἤμην καὶ μὲ ἐνεδύσατε, ἀσθενής ἤμην καὶ μὲ ἐπεριποιήθητε, εἰς τὴν φυλακὴν ἤμην καὶ ἤλθετε πρὸς ἐμέ!» Τότε θὰ εἴπωσι πρὸς αὐτὸν οἱ ἐνάρετοι ἄνθρωποι· «Κύριε, πότε σὲ εἶδομεν πεινῶντα καὶ σὲ ἐχορτάσαμεν, ἢ διψῶντα καὶ σὲ ἐποτίσαμεν; πότε σὲ εἶδομεν ξένον καὶ σὲ ἐφιλοξενήσαμεν εἰς τὸν οἶκόν μας ἢ γυμνόν καὶ σὲ ἐνεδύσαμεν; Πότε σὲ εἶδομεν ἀσθενοῦντα ἢ εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ἤλθομεν πρὸς σέ;» Ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦ κόσμου θὰ ἀποκριθῆ πρὸς αὐτούς· «Ὁ, τι ἐκάμετε εἰς ἓνα ἐκ τῶν ἀδελφῶν μου τούτων τῶν ἐλαχίστων, εἰς ἐμὲ τὸ ἐκάμετε;» Ἐπειτα θὰ εἴπῃ πρὸς τοὺς ἐξ ἀριστερῶν· «Ἀπέλθετε ἀπ' ἐμοῦ, κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, ὅπερ ἐγένετο διὰ τὸν διάβολον καὶ τοὺς ὑπηρέτας αὐτοῦ· διότι ἐπέινασα καὶ δὲν μοῦ ἐδώκατε νὰ φάγω, ἐδίψησα καὶ δὲν μοῦ ἐδώκατε νὰ πῖω, ξένος ἤμην καὶ δὲν μὲ ἐδέχθητε εἰς τὸν οἶκόν σας, γυμνός ἤμην καὶ δὲν μοῦ ἐδώκατε νὰ ἐνδυθῶ, ἀσθενής ἤμην καὶ δὲν μὲ ἐβοηθήσατε, εἰς τὴν φυλακὴν ἤμην καὶ δὲν ἤλθετε νὰ μὲ ἴδητε.» Τότε θὰ εἴπωσιν οἱ ἀσεβεῖς· «Κύριε, πότε σὲ εἶδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνόν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν τῇ φυλακῇ καὶ δὲν σὲ ἐπεριποιήθημεν;» Ὁ δὲ βασιλεὺς θὰ ἀποκριθῆ εἰς αὐτούς· «Ὁ, τι δὲν ἐκάμετε εἰς ἓνα ἐκ τῶν ἐλαχίστων τούτων ἀνθρώπων, οὐδὲ εἰς ἐμὲ δὲν ἐκάμετε;» Καὶ οὕτω θὰ εἰσέλθωσιν οἱ μὲν ἄδικοι καὶ ἀσεβεῖς εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν.

§ 37. Ὁ μυστικὸς δεῖπνος.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἐώρταζον κατ' ἔτος εἰς ἀνάμνησιν τῆς λυτρώσεως αὐτῶν ἐκ τῶν χειρῶν τῶν Αἰγυπτίων κατὰ τὸν μῆνα

Μάρτιον τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα. Ἐγένετο δὲ ἡ ἑορτὴ αὕτη ὡς ἐξῆς· Κατὰ τὴν 10 ἡμέραν τοῦ μηνὸς Μαρτίου ὠφείλει ἐκάστη οἰκογένεια νὰ ἀγοράσῃ ἐν ἄρνιον ἄρρεν καλόν, τὸ ὁποῖον ἐφυλάττετο μέχρι τῆς 14 ἡμέρας, ὅτε κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐσφάζετο καὶ ἐψήνετο ὀλόκληρον χωρὶς νὰ διαμελισθῇ. Ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ ἄρνιου, ὅπερ ἐδέχοντο ἐντὸς λεκάνης, ἠλείφετο διὰ δέσμης ὑσσώπου (1) τὸ ὑπέρθυρον καὶ οἱ παραστάται τῆς οἰκίας. Πάντες δὲ οἱ ἄνθρωποι τῆς οἰκίας ὀρθοί, ἀνεζωσμένοι, φοροῦντες τὰ σανδάλιά των, καὶ ἔχοντες εἰς τὴν χεῖρα βράβδον ὡς ἐπὶ ὄδοιπορίαν, ἔτρωγον τὸ ἄρνιον τοῦτο. Οὐδεὶς δὲ ἐπετρέπετο νὰ ἐξέλθῃ κατὰ τὴν νύκτα ταύτην τῆς οἰκίας οὐδὲ κρέατα ἐκ τοῦ ἄρνιου νὰ μετενεχθῶσιν ἀλλαχοῦ. Ἐκτὸς δὲ τοῦ κρέατος ἐπετρέπετο νὰ τρώγῃσι καὶ ἄρτον ἄζυμον καὶ λάχανα πικρά. Κατὰ τὴν ἀρχὴν δὲ τοῦ δείπνου ὁ οἰκοδεσπότης ἐλάμβανε μέγα ποτήριον πλήρες ἐρυθροῦ οἴνου καὶ εὐχαριστῶν τὸν Θεὸν ἔπινεν αὐτός, ἐδίδε δὲ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους νὰ πῖωσιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ ποτηρίου Ἐπειτα παρετίθετο ἐπὶ τραπέζης τὸ ἄρνιον ὅλον ἐψημένον, ἐξ οὗ κόπτοντες ἔτρωγον, ὡς ἄρτον ἔχοντες κουλούρας ἀζύμους λίαν λεπτὰς καὶ λάχανα πικρά. Εἰς τὴν τράπεζαν δὲ παρετίθετο καὶ πιᾶτον μὲ ζωμόν. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἔπινον καὶ δεύτερον καὶ τρίτον καὶ τέταρτον ποτήριον οἴνου. Μετὰ τὸ δεύτερον δὲ ποτήριον ὁ οἰκοδεσπότης, ἄφ' οὗ εὐχαρίστει τὸν Θεόν, διότι παρέχει αὐτοῖς τὸν

(1) Ὑσσώπος εἶναι θάμνος εὐώδης, ὡς τὸ παρ' ἡμῖν θυμάρι, ἐκ τῶν κλωναρίων τοῦ ὁποῖου ἐγένετο βάντιστρον (βρεκτοῦρα) ὡς παρ' ἡμῖν γίνεται ἀπὸ βίγανην ἢ ἀπὸ βασιλικόν.

ἄρτον, ἔκοπτε τεμάχιον ἐκ τοῦ ἀζύμου ἄρτου καὶ ἐβούτα πρῶτος εἰς τὸν ζωμὸν τὸν παρακείμενον, τὸ αὐτὸ δὲ ἔπραττον κατόπιν καὶ οἱ ἄλλοι καὶ ἔλεγον· «Οὗτος εἶναι ὁ ἄρτος τῆς δυστυχίας, ὃν ἔφαγον οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ.» Καὶ οὕτω διήρχοντο τὴν νύκτα τρώγοντες καὶ ψάλλοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεόν. Αὐτὴν τὴν ἑορτὴν ἠθέλησε καὶ ὁ Ἰησοῦς νὰ ἑορτάσῃ μετὰ τῶν μαθητῶν του. Τὴν ἡμέραν εἶχε στείλῃ τοὺς μαθητάς του εἰς τινα οἰκίαν ἀνθρώπου ἀφωσιωμένου πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ὅστις εἶχε παραχωρήσῃ εἰς τὸν Χριστὸν καὶ εἰς τοὺς μαθητάς του τὸ ἀνώγειον τῆς οἰκίας του, ἵνα ἐκεῖ δειπνήσωσι, καὶ περσεκεύασαν πάντα, ὅσα ἀπητοῦντο διὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην. Περὶ δὲ τὴν ἐσπέραν συνήχθησαν ὅλοι ἐν τῇ οἰκίᾳ, διὰ νὰ φάγωσι τὸν πασχάλιον ἀμνὸν ὅλοι ὁμοῦ. Συνήθεια δὲ ἦτο παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις πρὸ τοῦ δειπνοῦ νὰ πλύνωσι τῶν συνδαιτυμόνων τοὺς πόδας οἱ ὑπηρέται ἐντὸς λεκάνης. Τὸ ἔθιμον τοῦτο ἤθελε νὰ τηρήσῃ καὶ ὁ Ἰησοῦς. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν μαθητῶν του οὐδεὶς ἐδείκνυε προθυμίαν νὰ πράξῃ τοῦτο, ἀνέλαβε νὰ πράξῃ τοῦτο αὐτὸς ὁ διδάσκαλος καὶ ζωσθεὶς λέντιον (λινοῦν προσόψι) ἔθεσεν ὕδωρ εἰς τὴν λεκάνην καὶ ἔπλυνε τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν του σπογγίζων αὐτοὺς μετὰ τὸ λέντιον. Ὅτε δὲ ἦλθε καὶ πρὸς τὸν Πέτρον, οὗτος ἠρνήθη εἰπὼν· «Κύριε οὐδέποτε θὰ γίνῃ τοῦτο, σὺ νὰ πλύνῃς τοὺς πόδας μου!» Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς εἶπε· «Ἐὰν δὲν πλύνω τοὺς πόδας σου, εἰς τὸ ἐξῆς διακόπτω πάσαν σχέσιν μετὰ σέ.» Τοῦτο ἀκούσας ὁ Πέτρος ἀπεκρίθη· «Κύριε, πλύνον οὐ μόνον τοὺς πόδας μου ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας μου καὶ τὴν κεφαλὴν μου.» Μετὰ τὴν πράξιν ταύτην εἶπεν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς μαθητάς του· «Εἶδετε τί ἔκαμον! Σεῖς μὲ ὀνομάζετε

Διδάσκαλον καὶ Κύριον καὶ καλῶς λέγετε· διότι ὄντως εἶμαι Κύριος καὶ Διδάσκαλός σας. * Ἄν λοιπὸν ἐγὼ ὁ Κύριος καὶ Διδάσκαλός σας ἐπλύνω τοὺς πόδας σας, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε νὰ πλύνητε τοὺς πόδας ἀλλήλων. Σας εἶδωκα τὸ παράδειγμα, ἵνα φέρεσθε πρὸς ἀλλήλους, ὡς ἐφέρθη ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς, Ἐκ τούτου θὰ γνωρίσωσιν οἱ ἄνθρωποι ὅτι εἴσθε μαθηταὶ μου, ἐὰν ἔχητε ἀγάπην πρὸς ἀλλήλους.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐκάθισεν εἰς τὴν τράπεζαν, περὶ τῆς ὑποῖας ἐκάθισαν καὶ ὅλοι οἱ μαθηταὶ του. Ἐπειτα εἶπε πρὸς αὐτούς· « Ἐκ καρδίας ἐπεθύμησα νὰ ἑορτάσω μεθ' ὑμῶν τὸ Πάσχα τοῦτο ! Εἶναι ἡ τελευταία φορά, καθ' ἣν δειπῶ μεθ' ὑμῶν. Ὅλοι εἴσθε ἤδη καθαρὸι πλὴν ενός, ὅστις θέλει μὲ παραδώσῃ.» Ὡς ἤκουσαν τοῦτο οἱ μαθηταὶ του ἐταράχθησαν καὶ ἐπεθύμουν νὰ γνωρίσωσι τίς ἐξ αὐ-

τῶν ἦτο προδότης. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς οὐδὲν εἶπεν. Ἰδιαιτέρως δὲ περιποιήθη κατὰ τὸ δεῖπνον τοῦτο τὸν Ἰούδα, εἰς τὸν ὁποῖον μάλιστα ἔδωκε καὶ τεμάχιον ἄρτου, ὃ ἐβούτησεν εἰς τὸ πιᾶτον. Ἐμβλέψας δὲ εἰς αὐτὸν εἶπε· «Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μελετᾶς νὰ κάμῃς, κάμε τάχιστα!» Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰούδας ἐσηκώθη ἐκ τῆς τραπέζης καὶ ἔφυγεν. Οἱ δὲ μαθηταὶ τοῦ οὐδὲν ἐκ τούτων ἐνόησαν, ἐνόμιζον δὲ ὅτι ὁ Ἰούδας ἀπῆλθε νὰ ἀγοράσῃ τι ἢ νὰ δώσῃ ἐλεημοσύνην εἰς τοὺς πτωχοὺς. Ἀπελθόντος δὲ τοῦ Ἰούδα, οἱ λοιποὶ μαθηταὶ μετὰ τοῦ διδασκάλου ἔφαγον τὸν Πασχάλιον ἁμνόν. Κατὰ τὸ δεῖπνον δὲ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς λαβὼν ἄρτον ἔκοψεν αὐτὸν εἰς τεμάχια καὶ ἐμοίρασεν εἰς τοὺς μαθητάς καὶ ἄφ' οὗ εὐχαρίστησε τὸν Θεὸν εἶπε· «Λάβετε, φάγετε· τοῦτο εἶναι τὸ σῶμά μου, ὅπερ θυσιάζεται χάριν ὑμῶν. Τοῦτο κάμνετε πρὸς ἐμὴν ἀνάμνησιν.» Ἐπειτα ἐπλήρωσε τὸ ποτήριον οἴνου καὶ ἄφ' οὗ εὐχαρίστησε τὸν Θεόν, ἔδωκε νὰ πῖωσιν ἐξ αὐτοῦ πάντες κατὰ σειρὰν καὶ εἶπε· «Τοῦτο τὸ ποτήριον εἶναι τὸ αἷμά μου, ὅπερ χύνεται χάριν ὑμῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἵνα συγχωρηθῶσιν αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν. Ὅσάκις πίνητε, ἐνθυμεῖσθε ἐμέ, ὅστις ἀπέθανον ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων. Ἀγαπητά μου τέκνα, ὀλίγον χρόνον εἶμαι ἀκόμη μεθ' ὑμῶν. Καὶ αὐτὴν τὴν συμβουλήν σας δίδω νὰ ἀγαπᾶσθε μεταξὺ σας, ὡς ἐγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς. Ἐκ τῆς ἀγάπης, ἣν θὰ ἔχητε πρὸς ἀλλήλους, θὰ γνωρίζωσιν οἱ ἄνθρωποι ὅτι εἰσθε ἰδικοὶ μου μαθηταί. Ἐγὼ ἤδη πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, ὃν θὰ παρακαλέσω νὰ σας στείλῃ τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ἵνα σας παρηγορῇ καὶ μένη παρ' ὑμῖν διαρκῶς. Μὴ λυπεῖσθε, πρέπει νὰ ἀποθάνω, τοῦτο συμφέρει· διότι τότε θὰ ἔλθῃ τὸ

πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ ὁδηγὸς ὑμῶν· πρέπει νὰ ὑπάγω, ἵνα στείλω αὐτὸ πρὸς ὑμᾶς. Πορεύθητε εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς καὶ κηρύξατε εἰς αὐτοὺς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Σὰς στέλλω ὡς πρόβατα μεταξὺ λύκων. Ὁ κόσμος δὲν σὰς ἀγαπᾷ, θὰ σὰς συλλάβωσι, θὰ σὰς φέρωσιν εἰς τὰ δικαστήρια, θὰ σὰς μαστιγώσωσι, θὰ σὰς φέρωσιν ἐνώπιον βασιλέων καὶ ἡγεμόνων. Ἄλλὰ μὴ φοβηθῆτε τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες μόνον τὸ σῶμα δύνανται νὰ βλάψωσι, ὄχι ὅμως καὶ τὴν ψυχὴν. Τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ θὰ εἶναι ὑμῖν ὁδηγὸς καὶ αὐτὸ θὰ σὰς φωτίζει ἐκάστοτε τί νὰ λέγητε καὶ τί νὰ πράττητε. Μόνον τηρεῖτε τὰς ἐντολάς μου καὶ μένετε σταθεροὶ ἐν τῇ πρὸς ἐμὲ ἀγάπῃ. Ἔχετε θάρρος, ἐγὼ ἐνίκησα τὸν κόσμον.» Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, ἔπειτα βλέψας πρὸς τὸν οὐρανὸν εἶπε·

«Πάτερ, ἡ ὥρα ἦλθε! Δόξασον τὸν υἱόν σου, εἰς ὃν ἔδωκες τὴν ἐξουσίαν νὰ δίδῃ εἰς ὅλους τὴν αἰώνιον ζωὴν. Εἶναι δὲ ἡ αἰώνιος ζωὴ αὕτη, νὰ γινώσκωσι σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλα Ἰησοῦν Χριστόν. Ἐγὼ σὲ ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον, ὅπερ μοι ἀνέθηκας ἔφερον εἰς πέρας! Εἰς τοὺς ἀνθρώπους, οὓς μοι ἔδωκας ἐφανερώσα τὸ ὄνομά σου! Καὶ ἀνεγνώρισαν ὅτι ἐγὼ ἀπεστάλην παρὰ σοῦ! Ἐγὼ δὲν εἶμμι πλέον ἐν τῷ κόσμῳ, αὐτοὶ ὅμως μένουσιν ἐν αὐτῷ. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτούς, ἵνα ὦσι πάντοτε ἠνωμένοι ἐν τῷ ὀνόματί σου καὶ προφύλαξον αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ κακῶν! Ὡσαύτως παρακαλῶ σε καὶ ὑπὲρ ἐκείνων, οἵτινες θὰ πιστεύσουν διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν εἰς ἐμὲ, ἵνα καὶ οὗτοι ὦσι ἡγιασμένοι, ἐν ἀληθείᾳ! Νῦν ἔρχομαι πρὸς σέ, πάτερ δίκαιε, ἡ δὲ ἀγάπῃ, ἣν ἔδειξας πρὸς ἐμέ, ἅς γίνῃ καὶ εἰς ἐκείνους, οἵτινες θὰ πιστεύσωσιν ὅτι σὺ μὲ

ἀπέστειλες εἰς τὸν κόσμον καὶ ὅτι οἱ λόγοι οἱ ἰδιόκοι μου εἶναι λόγοι αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ὅστις με ἀπέστειλε.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔγερθεις ἐκ τῆς τραπέζης ἐξῆλθε τῆς οἰκίας, οἱ δὲ μαθηταὶ πάντες περίλυποι ἠκολούθησαν αὐτόν. Ἡ νύξ εἶχεν ἤδη προχωρήσῃ, ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐξελθὼν τῆς πύλης τῆς πόλεως ἐπορεύθη εἰς τὸ προσφιλὲς αὐτῷ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν κῆπον Γεθσημανῆ. Τοῦτο ἴγινωσκεν ὁ Ἰούδας, καὶ διὰ τοῦτο, εὐθύς ὡς ἔφυγεν ἐκ τοῦ δείπνου, ἐπορεύθη εἰς τοὺς Ἰουδαίους καὶ ἐπρόδωκεν αὐτόν, λαβὼν τριάκοντα ἀργύρια.

§ 38. Ἡ σύλληψις τοῦ Ἰησοῦ.

Ὁ Ἰησοῦς ἴγινωσκε τοῦτο καὶ προέβλεπε πάντα τὰ δεινά, ὅσα ἐμελλον αὐτῷ νὰ συμβῶσιν μετ' ὀλίγον. Διὰ τοῦτο εἶπε πρὸς τοὺς μαθητάς του καθ' ἑδὼν. « Ἡ ὄρα ἦλθε νὰ ἀποχωρισθῶ ἀφ' ὑμῶν· διότι ὅπου ἐγὼ πορεύομαι, σεῖς δὲν δύνασθε νὰ ἔλθητε». Πρὸς ταῦτα ἠρώτησεν ὁ Πέτρος· « Ποῦ πηγαίνεις, Κύριε ; » — « Ὅπου ἐγὼ πηγαίνω, ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, σὺ τώρα δὲν δύνασαι νὰ με ἀκολουθήσης, θὰ με ἀκολουθήσης ὁμῶς κατόπιν. » — « Κύριε, διὰ τί δὲν δύναμαι τώρα νὰ σὲ ἀκολουθήσω ; εἶπεν ὁ Πέτρος. Εἶμαι ἕτοιμος νὰ ἔλθω μετὰ σοῦ καὶ εἰς τὴν φυλακὴν καὶ εἰς τὸν θάνατον! » — Σοῦ λέγω λοιπόν, Πέτρε, εἶπε ὁ Ἰησοῦς ὅτι κατὰ τὴν νύκτα ταύτην, πρὶν φωνήσῃ ὁ ἀλέκτωρ τρίτην φοράν, σὺ θὰ με ἔχῃς ἀρνηθῆναι τρίς. » Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς καὶ λύπη βαθυτάτη ἅμα δὲ καὶ φόβος κατέλαβε τὴν ψυχὴν του, διότι ἀνελογίζετο ὅτι μετ' ὀλίγον ἐμελλε νὰ ἀποθά- νῃ, ἀφ' οὗ ὑποστῆ τὰ φοβερὰ βεβανιστήρια τῶν ἐχθρῶν

του. Διὰ τοῦτο λέγει εἰς τοὺς μαθητάς του· «Οἱ μὲν ἄλλοι καθίσατε ἰδῶ, ἐγὼ ὅμως μετὰ τοῦ Πέτρου, Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου θὰ προχωρήσω ὀλίγον εἰς τὸν κῆπον, ἵνα προσευχηθῶ». Ὡς δὲ ἀπεμακρύνθη αὐτῶν, εἶπε πρὸς τοὺς τρεῖς μαθητάς του· «Ἡ ψυχὴ μου εἶναι περίλυπος μέχρι θανάτου! Μείνατε πλησίον μου, μὴ κοιμηθῆτε ἀπόψε!» Ταῦτα εἶπε καὶ προχωρήσας ὀλίγα βήματα μακρὰν αὐτῶν ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα καὶ μετὰ καρδίας βαρυαλγούσης παρεκάλεσε θερμῶς τὸν Θεὸν ταῦτα· «Πάτερ μου, εἰ δυνατόν, ἄς παρέλθῃ τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ! Ἄλλὰ πάλιν ἄς γίνῃ ὅχι ὅ,τι ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ ὅ,τι θέλεις σύ.» Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀληθῆς ἀγωνία θανάτου κατέλαβεν αὐτόν, ἰδρῶς δὲ ἄφθονος ἔρρεεν ἐκ τοῦ προσώπου του κατὰ γῆς. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς ἀγωνίας ταύτης εἶπε· «Πάτερ, εἴαν δὲν εἶναι δυνατόν ἄλλως ἢ νὰ πῶ τὸ ποτήριον τοῦτο, ἄς γίνῃ τὸ θέλημά σου».

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀνέστη καὶ οὐδεὶς φόβος πλέον ἐτάραττε τὴν ψυχὴν του. Ἐπειτα ἦλθε πρὸς τοὺς μαθητάς του, οὓς εἶχε καταλάβῃ ὕπνος, καὶ ἐξεγείρας αὐτοὺς εἶπε· «Κοιμησθε ἀμέριμνοι, καὶ δὲν ἠδυνήθητε οὐδὲ μίαν ὥραν νὰ ἀγρυπνήσητε μετ' ἐμέ! Κοιμήθητε λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε! Ἄρκαϊ πλέον, ἦλθεν ἡ ὥρα! Ἴδου παραδίδομαι τώρα εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν! Σηκωθῆτε, ἄς υπάγωμεν! Ἴδου ἔφθασεν ὁ προδότης!»

Ἐν ᾧ δὲ εἶπε ταῦτα, ἠκούσθη μακρόθεν θόρυβος ἀνθρώπων πολλῶν ἐρχομένων καὶ ἐφαίνετο ἡ λάμψις φώτων, ἃ ἐκράτουν, ἵνα βλέπωσι πορευόμενοι ἐν τῷ κήπῳ τὴν νύκτα. Οἱ μαθηταὶ ἐνόησαν τί συμβαίνει καὶ πάντες συνσπειράθησαν περὶ τὸν διδάσκαλόν των ἔχοντες ἀπόφασιν νὰ ἀντισταθῶσι καὶ ἐκ παντὸς τρόπου δεασώσωσιν αὐτόν. Δὲν

παρῆλθε δὲ πολὺς χρόνος καὶ ἰδοὺ ἐμφανίζεται ὁ Ἰούδας μετὰ τὴν φρουρὰν τοῦ ναοῦ, ἣτις συνέκειτο ἐκ Ῥωμαίων στρατιωτῶν, καὶ πλῆθος δούλων τοῦ τε ἀρχιερέως καὶ τῶν Φαρισαίων ὀπλισμένων μὲ ὄπλα παρηκολούθουν αὐτόν, ἵνα συλλάβωσι τὸν Ἰησοῦν. Ὡς δὲ εἶδε τούτους ὁ Ἰησοῦς ἠρώτησε: «Ποῖον ζητεῖτε ;» — « Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἀπεκρίθησαν

ἐκείνον. — « Ἐγὼ εἶμαι, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. » Οἱ στρατιῶται ἐκπληκτοὶ διὰ τὸ θάρρος ἴσταντο ἀκίνητοι. Τότε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς πάλιν πρὸς αὐτούς: « Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰησοῦς. Ἐὰν λοιπὸν ἐμὲ ζητῆτε, ἀφετέ τοὺς ἄλλους ἐλευθέρους. » Τότε ὁ Ἰούδας συνελθὼν ἐκ τοῦ τρόμου ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν

πλησιέστερον καὶ εἰπὼν «Χαῖρε διδάσκαλε ! » ἤσπασθη αὐτόν, Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· «Φίλε, πρὸς τίνα σκοπὸν ἦλθες ἐδῶ ; Ἰούδα, μὲ παραδίδεις μὲ φίλημα ;» Οἱ στρατιῶται θαρρυνθέντες ἤδη ὑπὸ τοῦ Ἰούδα συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν. Τοῦτο ἰδόντες οἱ μαθηταὶ τοῦ ἠθελον νὰ ἐλευθερώσωσι διὰ τῆς βίας τὸν διδάσκαλόν των, μάλιστα δὲ ὁ Πέτρος χωρὶς νὰ χέσῃ καιρὸν ἔσυρε τὴν μάχαιραν καὶ ἐκτύπησε κατὰ κεφαλῆς τὸν δούλον τοῦ ἀρχιερέως ὀνόματι Μάλχον. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς ἐπενέβη καὶ ἀπέτρεψεν αὐτούς. Πρὸς δὲ τὸν Πέτρον εἶπεν ἰδιαιτέρως· «Πέτρε, βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην· διότι ὅσοι μεταχειρίζονται κατ' ἄλλου μάχαιραν, διὰ μαχαίρας καὶ οὔτοι θὰ ἀπολοσθῶσι. Τί φρονεῖς; δὲν πρέπει νὰ πῖω τὸ ποτήριον, ὅπερ μοι προώρισεν ὁ πατήρ μου ;» Ταῦτα εἶπε καὶ ἐγγίσας ἰάτρευσε τὴν πληγὴν τοῦ δούλου. Πρὸς δὲ τὴν σπεῖραν εἶπε·

«Ἦλθετε διὰ νὰ μὲ συλλάβητε ὡς νὰ ἤμην ληστής, ὠπλισμένοι μὲ ξίφη καὶ μὲ δόρατα. Δὲν ἤμην τὴν ἡμέραν ἐν τῷ ναῷ ; διὰ τί δὲν μὲ συνελαμβάνετε τότε ; Ἄλλ' αὕτη εἶναι ἡ ὥρα ἡ ἰδική σας, ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.»

§ 39. Δέκη καὶ καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ εἰς θάνατον.

Ὁ Ἰησοῦς ἀπήχθη ἤδη δέσμιος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως ὀνόματι Καϊάφα, ἐνθα ἦσαν συνηγμένοι οἱ ἀρχιερεῖς, οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι. Ἐμπροσθεν τῶν ἀλαζόνων καὶ ἀμαρτωλῶν αὐτῶν ἀνθρώπων ἐμφανίζεται ὁ ἀναμάρτητος, ἵνα δικασθῇ παρ' αὐτῶν. Τὸ δικαστήριον τοῦτο τῶν ἀνόμων εἶχεν ὄλην τὴν ἐπιθυ-

μίαν νὰ καταδικάσῃ εἰς θάνατον τὸν Ἰησοῦν. Διὰ τοῦτο εἶχεν εὖρη ἀθλίους ἀνθρώπους, ἵνα μαρτυρήσωσι παντοῖα ψεῦδη κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ οὕτω δειχθῆ εἰς τὸν λαὸν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτο ἔνοχος θανάτου. Ἀλλὰ καὶ οἱ ψευδομάρτυρες οὗτοι οὐδεμίαν σπουδαίαν κατηγορίαν κατέθεσαν, ἀλλ' οὐδὲ συνεφώνουν πρὸς ἀλλήλους. Ὁ μὲν εἰς εἶπεν· Ἐκούσα αὐτὸν νὰ λέγῃ ὅτι ἐγὼ δύναμαι νὰ κρημνίσω τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ τὸν κτίσω πάλιν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν. Ὁ δὲ ἄλλος εἶπε· «Ἐκούσα αὐτὸν νὰ λέγῃ ὅτι θὰ κρημνίσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν θὰ κάμω ἄλλον ἀχειροποίητον.» Διὰ τοιούτων μαρτυριῶν ἦτο ἀδύνατον νὰ καταδικασθῆ ἄνθρωπος εἰς θάνατον. Διὰ τοῦτο ὁ ἀρχιερεὺς κατέφυγεν εἰς τὴν μαρτυρίαν αὐτὴν τοῦ κατηγορουμένου. Ἐγερθεὶς ἐκ τῆς θέσεώς του ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν· «Σὲ ἐξορκίζω εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, εἰπέ ἡμῖν, εἶσαι σὺ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;» — «Μάλιστα, ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς.» Ἀλλ' ἡ ἀλήθεια αὕτη ἀντὶ νὰ φωτίσῃ τὸν πεπωρωμένον ἀρχιερέα κηρύσσεται παρ' αὐτοῦ ὡς βλασφημία καὶ ἵνα δείξῃ ὅτι ἐταράχθη διὰ τὴν βλασφημίαν αὐτὴν, ἔσχισε τὰ ἱμάτιά του, καὶ λέγει πρὸς τοὺς ἄλλους δικαστάς· «Δὲν ἔχομεν ἀνάγκην ἄλλης μαρτυρίας! Ἐκούσατε ὅλοι τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ! Τίνα γνώμην ἔχετε σεῖς;» Οἱ ἄλλοι δικασταί, οἵτινες βεβαίως δὲν ἐγνώριζον πρῶτην φοράν ἐνταῦθα τὸν Ἰησοῦν, οἵτινες εἶχον ἀκούσῃ περὶ τῶν εὐεργεσιῶν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πάσχοντας καὶ τεθλιμμένους, οἵτινες εἶχον ἀκούσῃ τὸ θεῖον αὐτοῦ κήρυγμα, οἵτινες εἶχον ἴδῃ τὰ θαύματα αὐτοῦ, δὲν ἐρωτῶσι τὸν δόλιον ἀρχιερέα· «Εἰς τί ἐβλασφήμησε; Διὰ τί νὰ μὴ εἶναι υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Δύναται ἄνθρωπος νὰ κάμῃ τοιαῦτα

πράγματα, οἷα κάμνει αὐτός;» Τοιαῦτα πράγματα δὲν ἐρω-
 τῶσι, ἀλλὰ μισοῦντες καὶ αὐτοὶ τὸν Ἰησοῦν, διότι ἔλεγεν
 εἰς αὐτοὺς τὴν κλήθειαν, ἀπεκρίθησαν πάντες σύμφωνοι·
 «Εἶναι ἔνοχος θανάτου.» Καὶ οὕτω κατεδικάσθη ὁ Ἰησοῦς
 εἰς θάνατον καὶ παρεδόθη εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ εἰς τοὺς
 ὑπηρέτας, ἵνα φέρωσιν αὐτὸν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ παλατίου
 καὶ ἐκεῖ διαγάγῃ τὸ ὑπόλοιπον τῆς νυκτὸς ὑπὸ αὐστηρὰν
 φύλαξιν. Ἐνταῦθα οἱ στρατιῶται προσηνέχθησαν ἀπανθρω-
 πότατα πρὸς τὸν Σωτῆρα. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα τὸν ἐρρά-
 πιζον, τὸν ἔπτουον, τὸν ὕβριζον, τοῦ ἐκάλυπτον τοὺς ὀφθαλ-
 μοὺς καὶ τὸν ἐκτύπων λέγοντες· «Προφήτευσον Χριστέ,
 ποῖος σὲ ἐκτύπησε.»

Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ, φοβηθέντες μὴ πάθωσι καὶ αὐ-
 τοὶ τὰ αὐτά, ἔγιναν ἄφαντοι. Μόνον ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάν-
 νης μακρόθεν ἠκολούθησαν τὸν Ἰησοῦν, ἵνα ἴδωσι τί θὰ
 γίνῃ. Ὅτε δὲ εἶχον φθάσῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως
 Καϊάφα, ὁ Ἰωάννης γνωστὸς εἰς τὸν οἶκον εἰσῆλθε μετὰ
 τῶν στρατιωτῶν καὶ τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὴν οἰκίαν, ὁ δὲ Πέτρος
 ἔμενον ἔξω. Ἀλλὰ κατόπιν ὁ Ἰωάννης ἐξελθὼν παρεκάλεσε
 τὸν θυρωρὸν νὰ ἀφήσῃ καὶ τὸν Πέτρον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν
 αὐλὴν, ἔνθα ἔμενον οἱ στρατιῶται καὶ οἱ ἄλλοι ὑπηρέται,
 ὅτε ὁ Ἰησοῦς εἰδικάζετο ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ἡ νύξ ἦτο ψυχρὰ
 καὶ οἱ στρατιῶται ἀνῆψαν πυρὰν ἐν τῇ αὐλῇ καὶ ἐπυρῶ-
 νοντο. Ἐκεῖ ἦλθε καὶ ὁ Πέτρος καὶ ἐπυρῶνετο καὶ αὐτὸς
 ἄγνωστος ἐντελῶς εἰς τοὺς ἄλλους. Τότε μία ὑπηρέτρια
 ἰδοῦσα αὐτὸν καλλίτερα εἶπε· «Καὶ σὺ εἶσαι τοῦ Ἰησοῦ
 μαθητῆς!» Ὁ Πέτρος ἠρνήθη διαρρήδην λέγων ὅτι οὐδε-
 μίαν γνωριμίαν ἔχει μὲ τὸν ἄνθρωπον. Ἀλλ' ὅτε καὶ ἄλλη
 ὑπηρέτρια ἦλθεν ἐπίκουρος εἰς τὴν πρώτην λέγουσα ὅτι εἶδεν

αὐτὸν μετὰ τοῦ Ἰησοῦ, μάλιστα δὲ ὅτε καὶ εἰς τῶν ὑπηρε-
 τῶν ἐβεβαίου τοῦτο λέγων ὅτι ἐξ ἅπαντος εἶναι Γαλιλαῖος
 διακρινόμενος ἀπὸ τῆν προφορὰν του, τότε ὁ Πέτρος ἤρχισε
 νὰ ὀρκίζεται ὅτι ὅλα ταῦτα εἶναι ψεύδη καὶ ὅτι οὐδέποτε
 ἐγνώρισε τὸν Ἰησοῦν. Ἐν ᾧ δὲ ἔλεγον ταῦτα, ἀνεφώνησεν ὁ
 ἀλέκτωρ. Ὡς δ' ὁ Πέτρος ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ ἀλέκτορος,
 ἐνεθυμήθη τί εἶχεν εἶπη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐλθὼν κατ'
 ἰδίαν ἔκλαυσε μετανοῶν διὰ τὴν πρὸς τὸν διδάσκαλόν του
 ἀχαριστίαν.

Τῇ πρωτῆς τῆς παρασκευῆς συνήλθε πάλιν τὸ συνέδριον
 καὶ ἐπεκύρωσε τὴν ἀπόφασιν τῆς νυκτός, δι' ἧς ὁ Ἰησοῦς
 κατεδικάσθη εἰς θάνατον ὡς βλάσφημος. Ἄλλ' ἵπειδὴ οἱ
 Ἰουδαῖοι ἦσαν ἤδη ὑποτεταγμένοι εἰς τοὺς Ῥωμαίους, τὸ
 δὲ δικαίωμα τῆς εἰς θάνατον καταδίκης εἶχε μόνον ὁ
 Ῥωμαῖος διοικητῆς τῆς ἐπαρχίας, παρέπεμψαν τὸν Ἰησοῦν
 πρὸς αὐτόν, ὅστις ἔτυχε τότε νὰ διατρίβῃ ἐν Ἱερουσαλήμ,
 ἐλθὼν φαίνεται ἐνταῦθα ἐκ τῆς Καισαρείας τῆς Παλαιστίν-
 νης, ἣτις ἦτο ἡ πρωτεύουσα πόλις, χάριν τῆς ἐορτῆς. Ὠνο-
 μάζετο δὲ ὁ διοικητῆς οὗτος Πόντιος Πιλαῶτος. Ὡς δὲ ἔφεραν
 τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν Ῥωμαῖον τοῦτον διοικητὴν, ἠρώτησεν
 αὐτούς: «Τίνα ἐγκλήματα διέπραξεν οὗτος;» Τότε ἤρχισαν
 αὐτοὶ νὰ λέγωσι ὅτι διαφθείρει τὸν λαὸν καὶ ἐμποδίζει αὐ-
 τὸν νὰ πληρώσῃ τοὺς φόρους καὶ λέγει ἑαυτὸν βασιλεῖα τοῦ
 Ἰσραήλ. Ὁ Πιλαῶτος εἰσηλθὼν εἰς τὴν οἰκίαν του νεύσας καὶ
 εἰς τὸν Ἰησοῦν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Ἐκεῖ δὲ ἠρώτησε τὸν
 Ἰησοῦν κατ' ἰδίαν «Σὺ εἶσαι βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;»
 Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς: «Λέγεις τοῦτο ἀφ' ἑαυτοῦ,
 ἢ ἄλλοι σοὶ εἶπον τοῦτο περὶ ἐμοῦ;» Πρὸς ταῦτα εἶπεν ὁ
 Πιλαῶτος: «Μήπως εἶμαι ἐγὼ Ἰουδαῖος; Ὁ λαὸς ὁ ἰδιόδικός σας

καὶ οἱ ἀρχιερεῖς σὲ παρέδωκαν εἰς ἐμέ. Τί ἔκαμες ; Λέγεις ὄντως σεαυτὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων ;» Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπε· « Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ δὲν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Ἄν ἦτο ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, οἱ ἄνθρωποι μου θὰ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Ἄλλὰ δὲν εἶναι τοιαύτη.»

— «Λοιπὸν εἶσαι βασιλεὺς ;» ἠρώτησεν ὁ Πιλάτος.

— «Μάλιστα, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. Ἐγὼ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κηρύξω τὴν ἀλήθειαν. Πᾶς δέ, ὅστις εἶναι ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει τὴν φωνὴν μου.»

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Πιλάτος ἠπόρησεν ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἔφερον πρὸς αὐτὸν νὰ δικάσῃ τοιαύτην ὑπόθεσιν θρησκευτικὴν καὶ ἐξελθὼν εἶπεν εἰς τὸ παριστάμενον σνέδριον ὅτι δὲν εὐρίσκει καμμίαν αἰτίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ. Ὡς δὲ ἤκουσαν τοῦτο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἤρχισαν νὰ κραυγάζωσι σφοδρότερον λέγοντες· «Πῶς δὲν ἔκαμε τίποτε αὐτός, ὅστις ἤρχισε ἀπὸ τὴν Γαλιλαίαν καὶ ἔφθασε μέχρι τῆς Ἱερουσαλήμ κινῶν τὸν λαὸν εἰς ἐπαναστασιν ;» — «Πόθεν εἶναι ; ἠρώτησεν ὁ Πιλάτος.» — Ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἀπεκρίθησαν ἐκεῖνοι. Ὡς ἤκουσεν ὁ Πιλάτος ὅτι εἶναι ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἧς ὁ ἡγεμὼν Ἡρώδης ὁ Ἄντιπας ἔτυχε τότε νὰ διατρίβῃ καὶ αὐτὸς ἐν Ἱερουσαλήμ, ἔστειλε τὸν Ἰησοῦν πρὸς αὐτόν, ἵνα ἀποφανθῇ καὶ αὐτὸς τίνα ποινὴν νομίζει ἀρμόζουσαν νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὸν Ἰησοῦν. Ὡς δὲ εἶδε τὸν Ἰησοῦν ὁ Ἡρώδης ἐχάρη, διότι ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ τὸν ἄνθρωπον, περὶ οὗ μεγάλη φήμη ἐπεκράτει, ἐνόμιζε δὲ ὅτι ὁ Ἰησοῦς θὰ ἔκαμνε θαύματα ἐκεῖ, ἵνα τὸν δεικνέδῃ καὶ τὸν κερδήσῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἢ θὰ προσέπιπτε πρὸς αὐτόν καὶ θὰ ἐζήτηι ἔλεος, ἵνα σωθῇ. Ἄλλὰ

ταῦτα πάντα ἦσαν ξένα πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Διὸ δυσηραστήθη ὁ Ἡρώδης καὶ ἵνα δείξῃ τὴν καταφρόνησίν του πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἐνίδυσεν αὐτὸν λευκὴν ἰσθῆτα, τὴν ὁποίαν ἐφόρουσιν οἱ Ῥωμαῖοι ἐζήτουσαν νὰ ἐκλεχθῶσιν παρὰ τοῦ λαοῦ ἄρχοντες, ἵνα ἐμπαίξῃ τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ἦτο δηλ. καὶ αὐτὸς ὑποψήφιος βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, καὶ οὕτως ἐνδεδυμένον ἀπέστειλεν αὐτὸν πάλιν πρὸς τὸν Πιλάτον, παρηκολούθουν δὲ καὶ οἱ ἄρχιερεῖς καὶ αἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, οἵτινες ἐκραύγαζον ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἐνοχος θανάτου. Πρὸς τοῦτους εἶπε ὁ Πιλάτος ὅτι οὐδεμίαν αἰτίαν εὕρισκει εἰς αὐτόν, ἵνα τὸν καταδικάσῃ εἰς θάνατον. Τὰ αὐτὰ δὲ λέγει, φρον εἶκαὶ ὁ Ἡρώδης ὁ Ἀντίπας. Ἐν ᾧ δὲ ἔλεγε ταῦτα, ἐκάλεσεν αὐτὸν ἐντὸς τῆς οἰκίας ἢ σύζυγός του, ἥτις εἶπεν ὅτι καθ' ὕπνον εἶδε μεγάλα πράγματα περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ἐκ τῶν ὁποίων πείθεται ὅτι εἶναι ἐντελῶς ἀθῶος καὶ τὸν προτρίπει νὰ τὸν εὐσπλαγχνισθῇ καὶ νὰ τὸν ἀπολύσῃ. Καὶ ὁ Πιλάτος αὐτὸς ἐξ ὄλων τῶν ἀνακρίσεων ἐπίεσθη ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτο ἀθῶος καὶ ἐπεθύμει νὰ τὸν ἀπολύσῃ. Ἐπειδὴ ὁμως ἔβλεπεν ὅτι τὸ συνέδριον ὅλον ἦτο σύμφωνον καὶ ἀπήτει τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ, ἵνα μὴ δυσηραστήσῃ καὶ τούτους, οἵτινες ἠδύναντο νὰ διαβάλωσιν αὐτὸν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα καὶ νὰ ἀπολέσῃ τὴν θέσιν του, κατέφυγεν εἰς τὸ ἐξῆς τέχνασμα, ἵνα σώσῃ τὸν Ἰησοῦν. Κατὰ τὸ Πάσχα ἐδίδοτο παρὰ τοῦ Ῥωμαίου διοικητοῦ χάρις εἰς ἓνα κατάδικον καὶ ἀπελύετο ἐκ τῆς φυλακῆς, ἀλλὰ τὸν κατάδικον τοῦτον ὑπεδείκνυεν ὁ λαός. Ἦτο δὲ τότε εἰς τὴν φυλακὴν, εἰς τρομερὸς κακοῦργος ὀνόματι Βαρραβᾶς, ὅστις εἶχε καταδικασθῇ εἰς θάνατον ὡς ἐπαναστάτης ὡς καὶ διὰ πολλοὺς φόνους, οὓς εἶχε κάμῃ. Ὁ Πιλάτος ἐλπίζων ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν ἐπρό-

κειτο νὰ ἐκλέξουν μεταξὺ Βαρραβᾶ καὶ Ἰησοῦ θὰ ἡσθάνοντο ἀποστροφήν πρὸς τὸν αἰμοδόρον Βαρραβᾶν, θὰ προτιμῶν δὲ νὰ σωθῆ ἕκ τοῦ θανάτου ὁ ἀθῶος Ἰησοῦς, εἶπεν εἰς αὐτούς· « Ὑπάρχει συνήθεια νὰ ἐλευθεροῦται κατὰ τὸ Πάσχα εἰς κατάδικος. Ποῖον θέλετε νὰ ἀπολύσω τὸν Ἰησοῦν, τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων ἢ τὸν Βαρραβᾶν τὸν φονέα ; » Πάντες δὲ ὁμοφώνως ἀπεκρίθησαν τὸν Βαρραβᾶν. — « Τὸν δὲ Ἰησοῦν τί νὰ κάμω ; » ἠρώτησε πάλιν ὁ Πιλάτος. — « Νὰ σταυρωθῆ » ἀπεκρίθησαν οὗτοι. Βλέπων τὴν ἰσχυρὰν τῶν Ἰουδαίων ἐπιμονὴν ὁ Πιλάτος καὶ μὴ θέλων νὰ ἔχη αὐτὸς πράγματα ἕκ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ Ἰησοῦ ἕκ τοῦ θανάτου, εἰ καὶ ἦτο πεπεισμένος περὶ τῆς ἀθωότητός του, παρεδέχθη τὴν γνώμην των καὶ τὸν μὲν Βαρραβᾶν ἀπέλυσε, τὸν δὲ Ἰησοῦν κατεδίκασεν εἰς θάνατον, καὶ παρέδωκεν εἰς τοὺς στρατιώτας νὰ τὸν μαστιγώσωσι. Οἱ ἀπαίδευτοι στρατιῶται νομίζοντες τὸν Ἰησοῦν ὡς κοινὸν κατάδικον καὶ αἰμοχαρεῖς ὄντες συνηθοίσθησαν ὅλοι περὶ αὐτόν, ἵνα διασκεδάσωσι τυραννοῦντες ἐκεῖνον, ὅστις ἔμελλε μετ' ὀλίγον νὰ θανατωθῆ. Καὶ πρῶτον μὲν ἐξέδυσαν τὸν Ἰησοῦν καὶ γυμνὸν ἔδεσαν εἰς στῦλον καὶ ἀνηλεῶς διὰ τῆς μάστιγος ἐκτύπων αὐτόν. Μετὰ δὲ τὴν μαστίγωσιν λύσαντες ἕκ τοῦ στύλου ἐνέπαιζον αὐτόν παντοιοτρόπως. Εὐρόντες δὲ στρατιώτου τινὸς μανθῦαν ἐρυθρὸν ἐνέδυσαν μὲ τοῦτον τὸν Ἰησοῦν, θέλοντες νὰ παραστήσωσιν αὐτόν ὡς βασιλέα· διότι πορφυροῦν ἱμάτιον ἐνεδύοντο τότε οἱ βασιλεῖς, εἰς δὲ τὴν κεφαλὴν του ἔθεσαν στέφανον, ὃν περ κατεσκεύασαν μὲ ἀκάνθας, τῷ ἔδωκαν δὲ καὶ κάλαμον εἰς τὴν χεῖρα θῆθεν ὡς σκῆπτρον βασιλικόν. Καὶ οὕτως ἐνδεδυμένον ἐχλεύαζον οἱ στρατιῶται τὸν Ἰησοῦν ἄλλοι μὲν γονατίζοντες ἔμπροσθέν

του καὶ λέγοντες· «Χαῖρε, βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων», ἄλλοι δὲ πτύοντες αὐτὸν εἰς τὸ πρόσωπον, ἄλλοι δὲ βραβίζοντες αὐτόν, ἄλλοι δὲ τύπτοντες διὰ τοῦ καλάμου, ὃν ἀφήρουν ἀπὸ τὰς χειρὰς του. Ταῦτα ὑπέμενεν ὁ Ἰησοῦς μετὰ θαυμασίας ὑπομονῆς οὐδεμίαν λέξιν πρὸς ταῦτα λέγων. Μετὰ τινα ὅμως χρόνον διέταξεν ὁ Πιλάτος νὰ προσαχθῆ πρὸς αὐτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς, ὃν ἰδὼν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει αἰμόφυρτον ὑπὸ τῶν βραβδισμῶν καὶ ὠχρότατον τὴν ὄψιν ὑπὸ τῶν ἀλγηδόνων ἐλυπήθη καὶ ἐπέδειξεν εἰς τοὺς παρυστώτας Ἰουδαίους, ἵνα κινήσῃ αὐτῶν τὴν συμπάθειαν. Ἄλλ' οὗτοι ἀνάληγτοι ὄντες ἐφώναζον ὅτι πρέπει νὰ σταυρωθῆ εὐθύς. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Πιλάτος ἠγανάκτησε καὶ εἶπε· «Λάβετε σεῖς λοιπὸν καὶ σταυρώσατέ τον! Ἐγὼ δὲν εὐρίσκω εἰς αὐτὸν αἰτίαν καμμίαν.» Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· «Ἡμεῖς ἔχομεν νόμον καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει νὰ ἀποθάνῃ, ὅτι ἔκαμεν ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν ἀπολύσης τοῦτον, δὲν εἶσαι φίλος τοῦ Καίσαρος, οὗ αὐτὸς ἐδείχθη ἐχθρὸς θέλων νὰ κάμῃ ἑαυτὸν βασιλέα.» Βλέπων τὸ ἀμετάπειστον αὐτῶν ὁ Πιλάτος καὶ φοβούμενος μὴ διαβληθῆ εἰς τὸν αὐτοκράτορα καὶ ἀπολέσῃ τὴν θέσιν του, ἐπεκύρωσε τὴν ἀπόφασιν τοῦ συνεδρίου, δι' ἧς ὁ Ἰησοῦς κατεδικάζετο εἰς τὸν διὰ σταυροῦ θάνατον. Ἴνα δὲ δείξῃ εἰς αὐτοὺς ὅτι κατ' ἀνάγκην πράττει τοῦτο, ἐνίψε τὰς χειρὰς του ἐνώπιον τοῦ λαοῦ εἰπὼν· «Εἶμαι ἀθῶος ἀπὸ τὸ αἶμα τοῦ δικαίου αὐτοῦ ἀνθρώπου, σεῖς νὰ δώσητε λόγον εἰς τὸν Θεόν.» Ὁλος δὲ ὁ λαὸς ἀπήντησε· «Τὸ κρίμα αὐτοῦ ἄς εἶναι εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τὰ τέκνα ἡμῶν.» Καὶ οὕτως ἀπεφασίσθη νὰ θανατωθῆ ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην.

§ 40. Ἡ σταύρωσις τοῦ Ἰησοῦ.

Ἐκεῖνο, ὅπερ ἐπεθύμουν οἱ Ἰουδαῖοι, κατώρθωσαν ἤδη. Ὁ Πιλάτος ἐνέκρινε τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τοῦ Ἰησοῦ καὶ παρέδωκεν εἰς αὐτοὺς νὰ σταυρωθῇ. Καὶ τοῦτο ἐξετελέσθη εὐθύς. Ἡ δίκη καὶ ἡ καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ ἐγένετο ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ. Δὲν εἶχεν ἔλθῃ ἀκόμη ἡ 9 ὥρα τῆς πρωίας, ὅτε ἐξεκίνησεν ἐκ τῆς πόλεως ἄπειρον πλῆθος λαοῦ φέρον τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης τὸν καλούμενον Γολγοθα. Εἶναι δὲ τοῦτο ὕψωμα πολὺ πλησίον τῆς πόλεως, ἐνθα ἐθανατοῦντο οἱ κακοῦργοι. Καὶ ἔμπροσθεν μὲν ἐπορεύοντο οἱ στρατιῶται ἔχοντες ἐν τῷ μέσῳ τὸν Ἰησοῦν ὠχρόν, ἐνδεδυμένον ἤδη τὰ φορέματά του καὶ φέροντα ἐπὶ τῶν ὤμων δύο βεβρυτάτα ξύλα καρφωμένα ἐν εἶδει σταυροῦ. Κατόπιν ἤρχοντο πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, οἵτινες ἤθελον νὰ ἴδωσι πῶς οἱ στρατιῶται θὰ σταυρώσωσι τὸν Σωτῆρα καὶ νὰ εὐφρανθῶσι. Κατόπιν δὲ ἤρχετο πλῆθος λαοῦ, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ γυναῖκες, αἵτινες ᾤκτειρον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔκλαιον αὐτὸν συλλογιζόμεναι τὸν ἀλγεινότερον θάνατον, ὃν μετ' ὀλίγον θὰ ὑποστῇ. Ἐπίσης ἠκολούθει καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ κλαίουσα καὶ κοπτομένη, καὶ εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης περίλυπος διὰ τὸν θάνατον τοῦ διδασκάλου. Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ εἶχον κρυφθῆ, ἵνα μὴ πάθωσι κακὸν παρὰ τῶν Ἰουδαίων. Ὡς δὲ ἔφθασαν εἰς τὸν Γολγοθαῖν, ἐνέπηξαν τὸν σταυρὸν τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐκατέρωθεν αὐτοῦ καὶ δύο ἄλλους σταυροὺς, ἵνα ἐπ' αὐτῶν σταυρωθῶσι καὶ δύο ἄλλοι κακοῦργοι μετὰ τοῦ Ἰησοῦ. Ὅτε δὲ τὰ πάντα ἦσαν ἑτοιμα, ἀνεβίβασαν ἐκεῖ τὸν Ἰησοῦν καὶ προσήλωσαν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ διὰ τριῶν ἡλῶν με-

γάλων, ἓνα μὲν δι' ἑκατέραν τῶν χειρῶν καὶ ἓνα διὰ τοὺς
δύο πόδας. Ἡ ὀδύνη ἦτο μεγίστη, ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἀταρά-

χως ὑπέμενε τοῦτο, οὐδεμίαν φωνὴν ἐκβάλλων. Μόνον
τοῦτο εἶπε δεηθεὶς πρὸς τὸν Θεόν· Πάτερ, συγχώρησον

αυτούς, διότι δὲν αἰσθάνονται τί κάμνουν !» Δὲν θέλει οὐδὲ τῶν φονέων του τὸ κακὸν καὶ παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ μὴ τοὺς τιμωρήσῃ. Ὡσαύτως καθηλώθησαν εἰς τοὺς ἄλλους δύο σταυροὺς καὶ οἱ ἄλλοι δύο κακοῦργοι. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκρέματο ἐπὶ τοῦ σταυροῦ καθηλωμένος ἐν τῷ μέσῳ φοβερῶν ἀλγηδόνων, δι' ὃ συγκινεῖται καὶ ἡ μᾶλλον ἀνάληγτος καρδιά, οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἰστάμενοι πλησίον ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους χλευαστικῶς· « Ἄλλους ἐβοήθει, ἑαυτὸν δὲν δύναται τῶρα νὰ βοηθήσῃ. » Ἄλλοι δὲ βλέποντες αὐτὸν κατὰ πρόσωπον ἔλεγον· « Σὺ, ὅστις καταλύεις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ κτιζεις αὐτὸν εἰς τρεῖς ἡμέρας, βοήθησε τὸν ἑαυτὸν σου τῶρα. Ἄφ' οὗ εἶσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, κατάβα ἀπὸ τὸν σταυρὸν, ἵνα πιστεύσωμεν ὅτι πράγματι εἶσαι τοιοῦτος. » Ἄλλὰ καὶ ἐκ τῶν κακούργων τῶν ἐσταυρωμένων ὁ εἰς συμφωνῶν μετὰ τοῦ πλήθους εἶπε· « Ἄν εἶσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. » Τότε ὁ ἄλλος ἐπέπληξε τὸν σύντροφόν του καὶ εἶπε· « Ἡμεῖς πάσχομεν δίκαια, ὧν ἐπράξαμεν. Ἄλλ' οὗτος τιμωρεῖται ὅπως ἀναίτιως ! » Ἐπειτα βλέψας πρὸς τὸν Ἰησοῦν εἶπε· « Ἐνθυμήθητι καὶ ἐμέ, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς εἰς τὴν βασιλείαν σου. » Ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους τοῦ κακούργου ὁ Ἰησοῦς, τοῦ τὴν θερμὴν πίστιν πρὸς αὐτὸν δεικνύοντος, εἶπε· « Σοῦ λέγω ἀληθῶς ὅτι σήμερον θὰ εἶσαι μετ' ἐμὲ εἰς τὸν παράδεισον. »

Ἡ δύστηνος μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὁ ἠγαπημένος αὐτοῦ μαθητὴς Ἰσταντο περιαλγεῖς κάτω τοῦ σταυροῦ καὶ ἔκλαιον ἔτι περισσότερον ἀκούοντες τοὺς σκληροὺς τῶν ἀνθρώπων λόγους πρὸς τὸν ἀναξιοπαθοῦντα Σωτῆρα. Ταύτην ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπε· « Μήτηρ, ἰδοὺ ὁ υἱὸς σου » καὶ ἔδειξε διὰ τοῦ προσώπου τὸν Ἰωάννην. Ἐπειτα εἶπεν πρὸς τὸν Ἰωάννην·

« Ἴδου ἡ μήτηρ σου », δείξας τὴν θρηνοῦσαν μητέρα του. Καὶ ἔκτοτε εἶχε τὴν Μαρίαν ὁ Ἰωάννης ἐν τῇ οἰκίᾳ του φροντίζων περὶ αὐτῆς μέχρι τοῦ θανάτου της.

Εἶχεν ἤδη φθάσῃ ἡ μεσημβρία, ὅτε σκότος ἐκάλυψε τὴν γῆν ἐπὶ τρεῖς ὀλοκλήρους ὥρας. Κατὰ δὲ τὴν 3 ὥραν μ.μ. ἠσθάνθη τὰς δυνάμεις του ἐκλιπούσας καὶ τὸν θάνατον ἐγγύς. Καὶ διὰ τοῦτο προσευχήθη πρὸς τὸν Θεὸν εἰπὼν τὸν ψαλμὸν τοῦ Δαυὶδ· « Θεέ μου, Θεέ μου, διὰ τί με ἐγκατέλιπες. » Ἐπειτα παρεκάλεσε νὰ τοῦ ὤσωσον ὀλίγον νερόν, διότι ἐδίψα. Ἄλλ' ἀντὶ ὕδατος ἔδωκαν αὐτῷ ὄξος νὰ πῖν, ὅπερ ἔθεσαν εἰς σπόγγον δεδωμένον εἰς τὸ ἄκρον μακροῦ καλαμίου καὶ ἔτειναν αὐτῷ ὑψηλὰ εἰς τὸ στόμα. Ὅτε δὲ προσήγγιζε νὰ ἐκπνεύσῃ, ἀνεφώνησε· « Τετέλεσται ! Πάτερ, παραδίδω εἰς τὰς χεῖράς σου τὸ πνεῦμά μου. » Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπέθανεν, ἀφ' οὗ ἔξ ὀλοκλήρους ὥρας ὑπέμεινε μαρτυρικώτατα τὰς ὀδυνηροτάτας ἀλγηδόνας ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Σεισμός δὲ μέγας ἐγένετο εὐθύς, τὸ παραπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, οἱ βράχοι κατέπεσον, καὶ οἱ τάφοι ἀνεψύχθησαν. Οἱ δὲ στρατιῶται ἔντρομοι δὲν ἤξευρον ποῦ νὰ κρυφθῶσι. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος εἶπεν· « Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο δίκαιος, ἦτο ὄντως υἱὸς τοῦ Θεοῦ. » Τὰ αὐτὰ ἔλεγον καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι παρέμενον εἰς τὸν σταυρόν.

§ 41. Ὁ ἐνταφιασμός τοῦ Ἰησοῦ.

Ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ δύο κακοῦργοι ἐσταυρώθησαν, ἦτο παρασκευὴ καὶ παραμονὴ τοῦ σαββάτου, ἧτις ἦτο ἡ ἑορτὴ τῶν ἑορτῶν καὶ ἡ πανηγυρίς τῶν πανηγύ-

ρων τῶν Ἰσραηλιτῶν. Κατὰ τοιαύτην δὲ ἑορτὴν δὲν ἔπρεπε νὰ μένωσι τὰ σώματα τῶν σταυρωθέντων ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Διὸ ἔπρεπε νὰ ἐπισπευσθῇ αὐτῶν ὁ θάνατος συντριβομένων τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπὶ ἄκμωτος διὰ σφύρας. Πρὸς τοῦτο παρεκάλεσαν τὸν Πιλάτον νὰ σταίλῃ στρατιώτας, οἵτινες φθάσαντες εἰς τὸν Γολγοθᾶν ἤρχισαν νὰ ἐκτελῶσι τὸ ἀπαίσιον ἔργον των. Καὶ πρῶτον μὲν συνέτριψαν τοὺς πόδας τῶν ληστῶν, οἵτινες οὕτως ἀπέθανον. Ὅτε δὲ ἦλθον καὶ πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρετήρησαν ὅτι οὗτος ἦτο ἤδη νεκρός. Διὸ ἐθεώρησαν περιττὸν νὰ συντρίψωσι τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ἄλλ' ἵνα βεβαιωθῶσι περὶ τοῦ θανάτου, ἐτύπησαν διὰ λόγχης τὸν Ἰησοῦν εἰς τὴν πλευρὰν, ἐξ ἧς ἔρρευσε ὕδωρ καὶ αἷμα, σημεῖον ὅτι ἀπέθανε.

Ὁ Ἰησοῦς ἐσταυρώθη τὴν παρασκευὴν πρῶτὴν περὶ τὴν 9 ὥραν, ἐξέπνευσε δὲ περὶ τὴν 3 ὥραν μ.μ. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν πρὸς τὴν ἑσπέραν, ἄφ' οὗ ἐγνώσθη ὅτι ἀπέθανεν ὁ Ἰησοῦς, δύο ἐπιφανεῖς ἄνδρες, φίλοι τοῦ Ἰησοῦ, ὁ Ἰωσήφ ἐκ τῆς Ἀριμαθαίας καὶ ὁ Νικόδημος, προσῆλθον πρὸς τὸν Πιλάτον καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ ἐπιτραπῇ αὐτοῖς νὰ θιψῶσι τὸν Ἰησοῦν. Ὁ Πιλάτος προθύμως ἐπέτρεψε τοῦτο, καὶ οἱ δύο οὗτοι εὐσεβεῖς ἄνδρες ἐλθόντες εἰς τὸν Γολγοθᾶν κατέβιβασαν τὸ λείψανον ἐκ τοῦ σταυροῦ καὶ, ἄφ' οὗ ἐπλυνάν αὐτὸ μὲ πολύτιμα ἀρώματα, περιετύλιξαν αὐτὸ ἐντὸς κάθαρᾶς σινδόνης καὶ ἔφερον εἰς τὸν πλησίον κείμενον περικαλλῆ κῆπον τοῦ Ἰωσήφ καὶ ἀπέθεσαν αὐτὸ εἰς λαμπρὸν τάφον λελαξευμένον εἰς τὸν βράχον, ὃν εἶχε κατασκευάσῃ ὁ πλούσιος Ἰωσήφ ζῶν, ἵνα αὐτὸς ἐνταφιασθῇ ἐν αὐτῷ. Ὁ τάφος οὗτος, ὅστις ἦτο εἶδος σπηλαίου εὐρυχώρου, εἶχεν ἔμπροσθεν θύραν, ἣτις ἐκλείσθη διὰ μεγάλου λίθου. Κατὰ

τὴν κηδείαν δὲ ταύτην παρίσταντο καὶ ἡ Μαρία ἀπὸ τὴν πόλιν Μάγδαλα; κειμένην παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλι-

λαίας, ἧτις θεραπευθεῖσα ἐκ παραφροσύνης παρὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἐγένετο ἡ θερμοτάτη αὐτοῦ μαθήτρια παρακολουθοῦσα αὐ-

τὸν καὶ ὑπηρετοῦσα ὑπ' εὐγνωμοσύνης. Ἐπίσης παρίστατο καὶ ἡ Μαρία ἡ μήτηρ τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἡ Σαλώμη καὶ ἄλλαι πολλαὶ γυναῖκες μαθήτραι τοῦ Ἰησοῦ, κλαίουσαι καὶ θρηνοῦσαι διὰ τὸν θάνατον τοῦ διδασκαλοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἤδη εἶχε γίνῃ νύξ, ἀνέβαλον νὰ δείξωσι τὸν σεβασμὸν πρὸς τὸν διδάσκαλόν των μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ σαββάτου, ὅτε θὰ ἐπανήρχοντο νὰ ἀλείψωσι τὸν νεκρὸν μὲ πολύτιμα ἀρώματα, ἃ εἶχον ἤδη ἀγοράσῃ. Μὲ τὴν ἀπόφασιν δὲ αὐτὴν ἐπανῆλθεν ἐκάστη εἰς τὴν οἰκίαν της περίλυπος διὰ τὴν γενομένην συμφορὰν. Καὶ οὕτως νῦν ἐν τῷ τάφῳ δὲν ἔμενε πλέον οὐδεὶς, ἢ οἱ στρατιῶται φρουροῦντες κατ' ἀπαίτησιν τῶν Φαρισαίων, οἵτινες ἐφοβοῦντο μὴ κλέψωσιν οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ τὸ λείψανον, καὶ εἶπωσιν ἔπειτα εἰς τὸν λαὸν ὅτι ἀνεστήθη, ὅπως πολλάκις τοῦτο εἶχεν εἶπη ὁ Ἰησοῦς. Πρὸς μείζονα δὲ ἀσφάλειαν ἐσφράγισαν καὶ τὸν τάφον, ὥστε νὰ μὴ δύναται κανεὶς οὔτε νὰ εἰσέρχεται εἰς αὐτὸν οὔτε νὰ ἐξέρχεται.

§ 42. Ἡ ἀνάστασις.

Ἀφ' οὗ δὲ παρῆλθεν ἡ νύξ αὕτη ὅλη, ὡς καὶ ὀλόκληρον τὸ σάββατον, καθ' ὃ οὐδεὶς ἐπετρέπετο νὰ μεταβῇ εἰς τὸν τάφον, τὴν ἐπομένην ἡμέραν κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου σεισμὸς ἐγένετο μέγας καὶ ἄγγελος Κυρίου καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀνέωξε τὸν τάφον κυλίσας τὸν φράττοντα τὸ στόμιον τοῦ τάφου λίθον μακρὰν. Οἱ φρουροὶ εἶδον τὴν λάμπουσαν μορφήν τοῦ ἀγγέλου μὲ τὰ κατάλευκα αὐτοῦ φορέματα καὶ τὸν τάφον ἔμπροσθέν των ἀνοιγόμενον καὶ ἐντρομοὶ ἔπεσον κατὰ γῆς λιπόθυμοι. Κατ' αὐτὴν δὲ τὴν

ὄραν ἤρχοντο καὶ αἱ μαθήτραι τοῦ Ἰησοῦ, ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνή, ἡ Μαρία ἡ μήτηρ τοῦ Ἰακώβ, ἡ Σαλώμη καὶ ἄλλαι, ἵνα ἐκτελέσωσι τὸ τελευταῖον πρὸς τὸν ἀποθανόντα διδάσκαλόν των καθήκον κομίζουσαι μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὰ ἀρώματα. Καὶ καθ' ὁδὸν ἐσκέπτοντο πῶς θὰ ἀνοιξῶσι τὸν τάφον, ἀφ' οὗ οὗτος φράττεται διὰ μεγάλου λίθου. Εἶχον δὲ ἤδη εἰσέλθῃ εἰς τὸν κῆπον βαδιζουσαι πρὸς τὸν τάφον, ὅτε βλέπουσι μακρόθεν αὐτὸν ἀνοικτόν, καὶ τὸν λίθον μακρὰν κείμενον. Εὐθύς πώπτευσαν ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι, ἐξήγαγον ἐκ τοῦ τάφου τὸ λείψانون καὶ ἀπέριψαν αὐτό. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνή ἐπιστρέφει, ἵνα ἀναγγείλῃ τοῦτο εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ, οἵτινες ἔμεινον κεκρυμμένοι ἐν ταῖς οἰκίαις των, μὴ τολμῶντες ὑπὸ φόβου νὰ ἐξέλθωσι. Αἱ ἄλλαι ὁμως γυναῖκες ἐπροχώρησαν καὶ φθάσασαι εἰσῆλθον εἰς τὸν τάφον, ἔνθα ἔντρομοι παρετήρησαν ὅτι τὸ μὲν λείψانون δὲν ὑπῆρχεν ἐκεῖ, εἰς δὲ τὴν θέσιν ἐκείνην ἐκάθητο νέος μὲ λευκὸν ποδιῆρες ἱμάτιον. Ὁ νέος, ὅστις ἦτο ἄγγελος τοῦ Θεοῦ, ἐθάρρυνε τὰς γυναῖκας καὶ εἶπε: «Μὴ φοβεῖσθε· Ὁ Ἰησοῦς ὁ σταυρωθεὶς, ὃν ζητεῖτε δὲν εἶναι ἐδῶ πλέον, ἀνέστη! Πηγαίνετε νὰ ἀναγγείλητε τοῦτο εἰς τοὺς μαθητὰς του!» Ὡς ἤκουσαν τοῦτο αἱ γυναῖκες συνεκινήθησαν ἐκ τοῦ μεγάλου τούτου γεγονότος καὶ περιχαρεῖς ἐπανῆλθον εἰς τὴν πόλιν, ἵνα εἴπωσι τὴν ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος.

Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνή, ἀφ' οὗ ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ, ὅτι εἶδε μακρόθεν τὸν τάφον ἀνοικτόν, ἔδραμε πάλιν ἐκεῖ, ἵνα πληροφορηθῇ τί συμβαίνει. Τὰς ἄλλας γυναῖκας δὲν συνήντησεν ἤδη, ὥστε δὲν ἤξευρε καθόλου τί συνέβη. Ὡς δὲ ἔφθασεν εἰς τὸν τάφον ἐστάθη εἰς

τὴν θύραν αὐτοῦ καὶ βλέπουσα ἐντὸς ἔκλαιε. Ἐκαὶ δὲ βλέπει δύο ἀγγέλους καθημένους τὸν μὲν εἰς τὴν κεφαλὴν, τὸν δὲ εἰς τοὺς πόδας, ἐνθα ἔκειτο ὁ νεκρός, οἵτινες ἠρώτησαν αὐτὴν λέγοντες· «Γύναι, τί κλαίεις ; τίνα ζητεῖς ;» Αὐτὴ δὲ ἀπεκρίθη· «Μοῦ ἐπῆραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ τάφου καὶ δὲν ἤξεύρω ποῦ τὸν ἔθηκαν.» Μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ἐστράφη καὶ βλέπει ἔξω τοῦ τάφου τὸν Ἰησοῦν ἰστάμενον, χωρὶς

ὅμως νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ. Νομίζουσα δὲ ὅτι εἶναι ὁ κηπουρός τοῦ κήπου ἐρωτᾷ αὐτόν· «Κύριε, ἐὰν σὺ ἐσήκωσεν ἐντεῦθεν τὸ λείψανον, εἰπέ μου ποῦ τὸ ἔθηκες, ἵνα τὸ λάβω.» Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἐκάλεσεν αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς ὀνομαστικῶς· «Μαρία!» Εὐθὺς αὕτη ἤδη ἀνεγνώρισε τὸν Ἰησοῦν καὶ εἰποῦσα· «Διδάσκαλέ μου» ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας του. Τότε

ὁ Ἰησοῦς εἶπε· «Μαρία, πήγαινε καὶ εἰπέ εἰς τοὺς ἀδελφούς μου ὅτι ἐγὼ ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, πρὸς τὸν Θεὸν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν.» Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔγινε ἄφαντος.

Ἡ εἶδησις, ἣν ἐκόμισεν εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνή, ὅτι ὁ τάφος εἶναι ἀνοικτὸς καὶ κενός, ὅπερ ἐβεβαιώθη καὶ παρὰ τοῦ Πέτρου καὶ τοῦ Ἰωάννου, οἵτινες μετέβησαν ἐκεῖ καὶ εἶδον τοῦτο, ἀνενώσε τὸν πόνον τῆς καρδίας των διὰ τὸν πολυώδυνον θάνατον τοῦ προσφιλοῦς αὐτῶν διδασκάλου καὶ πάντες ἤρχισαν νὰ θρηνηῶσι καὶ νὰ ὀδύρωνται. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα συνέβαινον, ἦλθον καὶ αἱ γυναῖκες, αἵτινες πρῶται ἐπεσκέφθησαν τὸν τάφον καὶ μετὰ χαρᾶς ἔλεγον ὅτι εἶδον καθ' ὁδὸν μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς των τὸν διδασκαλον. Διότι πράγματι καὶ εἰς αὐτὰς ἐπανερχομένας ἐκ τοῦ τάφου εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἐνεφανίσθη καθ' ὁδὸν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπε τὰ αὐτά, ὅσα εἶπε καὶ πρὸς τὴν Μαρίαν. Ἄλλ' οἱ μαθηταὶ δὲν ἠδύναντο νὰ πιστεύσωσι τοιοῦτόν τι. Μετὰ ταῦτα ἦλθε καὶ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνή καὶ πλήρης χαρᾶς ἀνέκραξεν εἰσελθοῦσα εἰς τὴν οἰκίαν· «Εἶδον τὸν Κύριον.» Καὶ διηγήθη καὶ εἰς αὐτοὺς πάντα, ὅσα ἐλάλησεν ὁ Κύριος. Ἄλλὰ καὶ εἰς τοὺς λόγους τούτους τῆς Μαρίας δὲν ἐπίστευον, ἐνόμιζον δὲ ὅτι ταῦτα εἶναι παραληρήματα τῶν γυναικῶν.

Ἄλλὰ καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔμαθον τί ἀληθῶς συνέβη. Διότι οἱ στρατιῶται οἱ φρουροῦντες τὸν τάφον ἔδραμον πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπον πῶς ἄγγελοι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάντες ἐκύλισαν τὸν λίθον, πῶς ὁ Ἰησοῦς ζῶν ἐξῆλθε ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ὅτι αὐτοὶ εἶχον πέση νεκρον καὶ ὅτι πάντα ταῦτα ἔβλεπον χωρὶς νὰ δύνανται οὐδὲν νὰ

πράξωσι. Τοῦτο ἐφόβησε τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, οἵτινες θέλοντες νὰ ἀπατήσωσι τὸν λαὸν ἔδωκαν χρήματα εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ παρήγγειλαν εἰς αὐτοὺς νὰ εἴπωσι ὅτι τὸν Ἰησοῦν ἔκλεψαν οἱ οἱ μαθηταὶ τοῦ τὴν νύκτα, καθ' ὃν χρόνον αὐτοὶ βαθέως ἐκοιμῶντο καὶ ὅτι εἶναι ἐντελῶς ψευδῆς ἡ φήμη ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνέστη. Οἱ στρατιῶται διεκήρυξαν ταῦτα καὶ οἱ Ἰουδαῖοι πιστεύουσι μέχρι σήμερον ὅτι τὸν Ἰησοῦν ἔκλεψαν τὴν νύκτα οἱ μαθηταὶ τοῦ ἐκ τοῦ τάφου, καὶ ὅτι δὲν ἀνεστήθη.

§ 43. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Κυρίου εἰς τοὺς μαθητάς του.

Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀφ' οὗ εἶδον αὐτὸν συλληφθέντα ἐν τῷ κήπῳ Γεσθημανῆ καὶ ἀπαχθέντα δέσμιον εἰς τὰ δικαστήρια καὶ καταδικασθέντα εἰς θάνατον καὶ ἀποθανόντα ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ἐνόμισαν ὅτι τὸ πᾶν ἤδη ἀπωλέσθη καὶ ὅτι ἡ αὐτὴ τύχη τοῦ διδασκάλου ἀναμένει καὶ αὐτούς. Καὶ διὰ τοῦτο εἶχον κρυφθῆ, ἵνα μηδεὶς μάθῃ περὶ αὐτῶν τίποτε.

Ὅτε δὲ κατὰ τὴν Κυριακὴν πρῶτῃ ἔμαθον τῆς εὐφρόσυνον ἀγγελίαν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἀνέστη ἐθάρρησαν, ἀλλὰ καὶ τώρα δὲν ἐτόλμησαν νὰ συνέλθωσιν ἐν καιρῷ τῆς ἡμέρας. Μόνον περὶ τὴν ἐσπέραν συνηθοῖσθησαν πάντες ἐν σιγῇ μὲ μεγάλην προφύλαξιν εἰς τινα οἰκίαν, ἣν ἔκλεισαν καλῶς ὥστε νὰ μὴ δύναται μηδεὶς νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. Καὶ ἕκαστος ἠρώτα νὰ μάθῃ τί ἐλέγετο περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ διδασκάλου των. Καὶ ὁ μὲν Ἰωάννης καὶ ὁ Πέτρος διηγήθησαν πῶς πρῶτῃ μετέβησαν εἰς τὸν τάφον, πῶς εὔρον τὸν τάφον καὶ τὰ σάββανα κατὰ μέρος ἐκεῖ τεθειμένα καὶ ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἀνεστήθη

τὴν ὄραν, καθ' ἣν ἔγινεν ὁ μέγας σεισμός. Ἡ δὲ Μαρίαῖ Μυγαδαληνὴ καὶ αἱ ἄλλαι γυναῖκες διηγήθησαν πῶς μετέβησαν εἰς τὸν τάφον, πῶς εἶδον τοὺς ἀγγέλους καὶ πῶς κατόπιν εἶδον καὶ αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν, ὅστις παρήγγειλεν εἰς τοὺς μαθητάς του ὅτι ἀναβαίνει εἰς τοὺς οὐρανοὺς πρὸς τὸν πατέρα του. Οἱ μαθηταὶ ἀκούοντες πάντα ταῦτα ἔμενον ἐκπληκτοὶ καὶ συνεζήτουν, ἂν εἶναι δυνατόν ἄνθρωπος ἀποθανὼν ἀπαξ νὰ ἀναζήσῃ πάλιν, μάλιστα δὲ τινες τούτων ἀμφέβαλλον περὶ τοῦ πράγματος καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔχαιρον, ὡς οἱ ἄλλοι οἱ πεισθέντες περὶ τῆς ἀναστάσεως. Ἐν ᾧ δὲ τοιαῦτα ἐλέγοντο ἐν τῇ οἰκίᾳ, αἴφνης βλέπουσι πάντες αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν ἔμπροσθέν των ἰστάμενον καὶ ἀκούουσι αὐτὸν λέγοντα· «Εἰρήνη ὑμῖν!» Εἰς τὸν χαιρετισμὸν τοῦτον οὐδεὶς ἀποκρίνεται καὶ πάντες προσβλέπουσιν πρὸς αὐτὸν ἔντρομοι· διότι νομίζουσιν ὅτι εἶναι φάντασμα. Τότε εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Κύριος· «Διὰ τι ἐφοβήθητε; Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου. Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἴδιος.» Οἱ μαθηταὶ ὡς εἶδον τὰς τρύπας τῶν ἡλῶν εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τοὺς πόδας τοῦ Κυρίου συνῆλθον ἐκ τοῦ φόβου καὶ ἐπέισθησαν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Ἰησοῦς. Ἄλλ' ἵνα μὴ μένη εἰς αὐτοὺς μηδεμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι δὲν εἶναι φάντασμα, ἐζήτησεν ὁ Κύριος παρ' αὐτῶν νὰ φάγῃ. Καὶ οἱ μαθηταὶ προθύμως παρέθηκαν αὐτῷ ἰχθῦν ψητὸν καὶ μελίκηρον (κηρῆθραν), ἐξ ὧν ἔφαγεν ὁ Ἰησοῦς. Κατόπιν δὲ ὠμίλησε πρὸς αὐτοὺς περὶ τῆς ἀναστάσεώς του, ὅτι ἔπρεπε νὰ γίνῃ καὶ ὅτι περὶ αὐτῆς ὠμίλησαν οἱ προφῆται παλαιῶν χρόνων.

Ἐπειτα προέτρεψεν αὐτοὺς νὰ κηρύξωσι τὴν ἀλήθειαν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ. Ταῦτα εἰπὼν ἀπεχαιρέτισε αὐτοὺς καὶ ἔγινεν ἄφαντος. Ἐκ τῆς συναναστροφῆς δὲ ταύτης ἔλιπε μόνον ὁ Θωμᾶς. Ὡς δὲ ἤλθε

καὶ αὐτὸς κατόπιν καὶ ἔμαθε παρὰ τῶν μαθητῶν ὅτι εἶδον τὸν διδάσκαλον ζῶντα καὶ ὅτι τοῦ ἔδωκαν καὶ ἔφαγε πλησίον αὐτῶν καὶ ὅτι ὠμίλησε μετ' αὐτῶν, ἐστάθη ἀδύνατον νὰ τὸ πιστεύσῃ λέγων ὅτι, ἂν δὲν ἴδω μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς μου τὸν Κύριον καὶ ἂν δὲν ψηλαφήσω μὲ τὰς χεῖράς μου εἰς τὸ σῶμά του τὰς τρύπας τῶν ἥλων, δὲν τὸ πιστεύω. Μετὰ 8 ἀκριβῶς ἡμέρας, ὅτε πάλιν ἦσαν συνηγμένοι οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τινι οἰκίᾳ, ἐν ἧ ἦτο καὶ ὁ Θωμᾶς, αἴφνης πάλιν ἐμφανίζεται ἐνώπιόν των ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀφ' οὗ ἐχαιρέτισεν αὐτοὺς, ἔρχεται πρὸς τὸν Θωμᾶν καὶ λέγει· «Ἴδοὺ αἱ χεῖρές μου καὶ οἱ πόδες μου, ψηλάφησε μὲ τὴν χεῖρά σου διὰ νὰ πεισθῆς ὅτι ἐγὼ εἶμαι πράγματι.» Ὁ Θωμᾶς ὡς ἐψηλάφησε τὰς οὐλὰς ἀνέκραξε πλήρης πίστεως· «Ὁ Κύριός μου εἶναι καὶ Θεός μου». Τότε εἶπε ὁ Ἰησοῦς· «Θωμᾶ, ἐπίστευες, διότι μὲ εἶδες! Μακάριοι ὅμως οἱ πιστεύοντες εἰς ἐμέ, χωρὶς νὰ μὲ ἴδωσι.» Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀποχαιρέτισας αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους μαθητάς ἔγινε ἄφαντος.

Ὡσαύτως ἐνεφανίσθη ὁ Ἰησοῦς τὴν Κυριακὴν τῆς ἀναστάσεως καὶ εἰς δύο ἄλλους μαθητάς του ἐκ τῶν πολλῶν, οὓς εἶχε, εἰς τὸν Κλεώπαν καὶ εἰς τὸν Λουκᾶν, οἵτινες βαρέως φέροντες τὴν ἀπώλειαν τοιοῦτου διδασκάλου, ἔκαμνον ἕνα περίπατον ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ εἰς τὴν ἐξοχὴν πρὸς μίαν πολίχνην Ἐμμαοὺς καλουμένην, δύο περίπου ὥρας μακρὰν τῆς Ἱερουσαλὴμ κειμένην. Αὐτοὶ κατ' ἀρχὰς δὲν ἐγνώρισαν τὸν Κύριον καὶ ἔκαμνον τὸν περίπατον μετὰ τοῦ ἀγνώστου μέχρι τῆς πολίχνης ὁμιλοῦντες περὶ τῆς διαγωγῆς τῶν Ἰουδαίων καὶ περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ. Ἀλλὰ καθίσαντες νὰ συμπάγωσι καὶ ἰδόντες τὸν Ἰησοῦν κόπτοντα καὶ εὐλογοῦντα τὸν

τὸν ἄρτον ἀνεγνώρισαν αὐτόν. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς ἐγένεν εὐθύς ἄφαντος.

§ 44. Ὁ Ἰησοῦς ἐμφανίζεται ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀφ' οὗ διέτριψαν ὀλίγον χρόνον ἐν Ἱερουσαλήμ, ἐπανῆλθον εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Μίαν δὲ ἡμέραν λίαν πρωΐ, ἐν ᾧ προσωρμίζοντο μετὰ τὸ ἀλιευτικόν των πλοῖον εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης Τιβεριάδος, αἴφνης βλέπουσιν ἔμπροσθέν των τὸν Ἰησοῦν ἰστάμενον, χωρὶς νὰ ἀναγνωρίσωσιν αὐτόν. Ὡς δὲ ἔφθασαν πλησίον ἠρώτησεν αὐτούς ὁ Ἰησοῦς, ἂν εἶχόν τι νὰ δώσωσι πρὸς αὐτόν νὰ φάγη. Αὐτοὶ ἀπεκρίθησαν ὅτι ὄλην τὴν νύκτα ἐταλαιπωρήθησαν, ἀλλὰ δὲν συνέλαβον τίποτε. Τότε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Ρίψατε τὰ δίκτυα εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ πλοίου καὶ θὰ συλλάβητε. Οἱ μαθηταὶ ἔπραξαν τοῦτο καὶ συνέλαβον πλῆθος ἰχθύων, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ ἀνεγκύσωσι τὸ πλοῖον. Τότε οἱ μαθηταὶ ἀνέκραξαν· Εἶναι ὁ Κύριος. Ὡς ἤκουσε τοῦτο ὁ Πέτρος, ἐφόρεσε τὸ φύρεμά του καὶ ῥιφθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν ἔπλεε πρὸς τὸν Κύριον. Οἱ δὲ ἄλλοι ἦλθον μετὰ πλοῖον σύραντες τὰ δίκτυα, ἃ ἦσαν πλήρη μεγάλων ἰχθύων. Ὡς δὲ ἀπέβησαν εἰς τὴν ξηρὰν, εἶδον πυρὰν ἀνημμένην καὶ ἰχθὺν ψηνόμενον, καὶ ἄρτον, καὶ τὸν Ἰησοῦν ἐκεῖ καθήμενον. Εὐθύς δὲ ἔφερον καὶ ἄλλους ἰχθῦς ἐκ τοῦ πλοίου καὶ ἔψησαν ἀρκετούς. Ἐπειδὴ δὲ οἱ μαθηταὶ ὑπὸ σεβασμοῦ ἴσταντο οὐδὲν λέγοντες, ὁ Ἰησοῦς ἐκάλεσεν αὐτοὺς νὰ συμπάγωσι καὶ ἀφ' οὗ εὐλόγησεν τὸ φαγητόν, ἐμείρισεν ἔπειτα εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν νὰ φάγη. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφαγον, ἠρώτησεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Σίμωνα Πέτρον· «Σίμων, με ἀγαπᾷς ;» —

«Μάλιστα, Κύριε, σὺ γινώσκεις ὅτι σὲ ἀγαπῶ», ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος. «Τότε ποιῶμαινε τὰ πρόβατά μου, ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς. Τὸ αὐτὸ ἐπανελάβε τρίς ὁ Ἰησοῦς θέλων νὰ δείξη ὅτι μόνον ὁ ὑπὸ ἀγάπης πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ ἐμπνεόμενος δύναται νὰ εἶναι ὁ ἀληθὴς τῶν ἀνθρώπων διδάσκαλος.

Ἄφ' οὗ ταῦτα καὶ ἄλλα μετ' αὐτῶν ὠμίλησε ὁ Ἰησοῦς, παρήγγειλεν ἔπειτα εἰς αὐτοὺς νὰ συναχθῶσιν εἰς τὸ ὄρος τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ ἑνδεκα καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι αὐτοῦ μαθηταί, ἔνθα ἔμελλε νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς αὐτοὺς τὴν τελευταίαν του ὁμιλίαν καὶ εὐθὺς ἐγένετο ἄφαντος. Καὶ πράγματι κατὰ τὸν ὠρισμένον χρόνον συνήχθησαν ἐκεῖ πάντες οἱ μαθηταί του ἀναμένοντες τὸν διδάσκαλόν των. Ὡς δὲ εἶδον ἔμπροσθέν των τὸν Ἰησοῦν αἴφνης ἐφανισθέντα, θεῖος κατέλαβε πάντας σεβασμὸς καὶ πεσόντες κατὰ γῆς προσεκύνησαν αὐτὸν ὡς Θεόν· διότι ἤδη πλέον μετὰ τῆς ἀνάστασιν οὐδεὶς ἀμφέβαλλεν ὅτι ἦτο ἀληθινὸς Θεός. Ἐπειτα ὠμίλησεν εἰς αὐτοὺς τὰ ἐξῆς·

«Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. Πορεύθητε εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ κηρύξατε εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ εὐαγγέλιόν μου! Ὅλα τὰ ἔθνη κάμετε μαθητάς μου καὶ ὀπαδοὺς μου, διδάξατε αὐτοὺς νὰ φυλάττωσιν ὅσα πολλάκις σὰς ἔχω λαλήσῃ καὶ βαπτίζετε αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Καὶ ὅσοι μὲν πιστεύσωσιν εἰς τοὺς λόγους σας καὶ βαπτισθῶσι, οὗτοι θὰ σωθῶσιν· ὅσοι δὲ μὴ πιστεύσωσι, αὗτοι θὰ ἀπολεσθῶσι. Οἱ πιστεύοντες εἰς ἐμὲ θὰ ἐκβάλωσιν ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια, θὰ λαλήσωσι νέας γλώσσας, θὰ ἰατρεύωσιν ἀσθενεῖς καὶ οὐδὲν θὰ βλέπῃ αὐτούς. Καὶ ἰδοὺ

ἐγὼ θὰ αἶμαι μεθ' ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.»

Ταῦτα εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ διέταξε νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐκεῖ νὰ ἀναμένωσιν αὐτόν. Οὕτω δὲ συνανεστρέφετο μετὰ τοὺς μαθητάς του ὁ Ἰησοῦς τεσσαράκοντα ἡμέρας ὠμιλῶν μετ' αὐτῶν περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

§ 45, Ἡ ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ.

Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τὴν διαταγὴν αὐτοῦ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλήμ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα. Ἐκεῖ ἐνεφανίσθη καὶ ὁ Ἰησοῦς διὰ τελευταίαν φορὰν καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἔφερεν ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἐνθα εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Τέκνα μου, μὴ φύγετε ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ καθίσατε ἐκεῖ καὶ ἀναμείνατε νὰ ἐπέλθῃ τὸ ἅγιον Πνεῦμα εἰς ὑμᾶς, ὡς ἔχω ὑμῖν τοῦτο πρότερον ὑποσχεθῆ. Ὁ Ἰωάννης ἐβάπτιζε με ὕδωρ, σεῖς δὲ θὰ βαπτισθῆτε με πνεῦμα ἅγιον, ἐκ τοῦ ὁποίου θὰ λάβητε δύναμιν καὶ θὰ μαρτυρήσητε περὶ ἐμοῦ καὶ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ εἰς τὴν Σαμάρειαν μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ὑψώσας τὰς χεῖρας εὐλόγει αὐτούς. Ἄλλ' ἐν ᾧ τοὺς ἠύλόγει, αἴφνης καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ νεφέλῃ φωτεινῇ καὶ παραλαβοῦσα αὐτόν ἔφερεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Οἱ μαθηταὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους πρὸς τὸν θεῖον αὐτῶν διδάσκαλον ἐξηκολούθουν ἐπὶ πολὺν χρόνον βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν. Τότε ἐνεφανίσθησαν

πλησίον αὐτῶν δύο ἡγγελοι ἐνδεδυμένοι μὲ λευκὰ ἱμάτια
καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς·

« Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί στέκεσθε καὶ βλέπετε εἰς τὸν οὐ-
ρανόν; Ὁ Ἰησοῦς, ὅστις τώρα ἐλήρθη ἐπάνω εἰς τοὺς οὐρα-

νούς, αὐτός θὰ ἔλθῃ πάλιν κάτω εἰς τὴν γῆν, καθ' ὃν τρόπον τώρα ἀνέβη.»

Ταῦτα εἶπον οἱ ἄγγελοι καὶ ἔγιναν ἄφαντοι. Οἱ δὲ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἔπεσον κατὰ γῆς καὶ προσεκύνησαν αὐτόν. Ἐπειτα ἐπέστρεψαν μετὰ μεγάλης χαρᾶς εἰς τὴν πόλιν αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν καὶ ἀναμένοντες τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ὡς ὑπεσχέθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.

§ 46. Κατάπεμψις τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Ἴνα γίνωσιν οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἄξιοι ἀπόστολοι τοῦ κηρύγματος τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, ἔπρεπε πρῶτον μὲν νὰ εἶναι σοφοί, νὰ ἐννοῶσι κατὰ βάθος τὰς ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ νὰ δύνανται νὰ διδάσκωσι ταύτας τὰ διάφορα ἔθνη κατὰ τὸν ἀρμοζόντα τρόπον· ἔπειτα ἔπρεπε νὰ εἶναι τολμηροὶ καταφρονοῦντες τοὺς κινδύνους, οἵτινες κατὰ φυσικὸν λόγον ἔμελλον νὰ ἀναφανῶσι κατὰ τὴν ἀνατροπὴν τῶν παλαιῶν δοξασιῶν τῶν διαφόρων ἔθνων καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν νέων· ἔπειτα ἔπρεπε νὰ εἶναι πάντες ἠγαπημένοι ὡς ἀδελφοὶ μεταξύ των, νὰ ἀποφεύγωσι τὰς πρὸς ἀλλήλους ἔριδας καὶ τὰς διαμάχας, νὰ εἶναι δὲ πάντες ἀφωσιωμένοι εἰς τὰς ιδέας τοῦ διδασκάλου, δι' αὐτὸν ζῶντες καὶ δι' αὐτὸν ἀποθνήσκοντες. Ἄλλὰ πάντα ταῦτα, ἃ ἦσαν ἀναγκαιότατα εἰς τὴν διάδοσιν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας διὰ τῶν ἀποστόλων, ἔλειπον ἀπ' αὐτούς. Διὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς ἀπεφάσισε νὰ στείλῃ αὐτοῖς ἐξ οὐρανοῦ ἄλλο πνεῦμα ἅγιον, ὅπερ θὰ μετέβαλλε τοὺς ἀποστόλους

καὶ θὰ ἐποίει αὐτοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, πλήρεις πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τοῦ Ἰησοῦ τὴν διδασκαλίαν, ὅπερ θὰ ἐδίδασκεν αὐτοὺς πάντα καὶ θὰ ὑπενθύμιζεν αὐτοῖς πάντα, ὅσα εἶχεν εἶπη αὐτοῖς ὁ Κύριος. Καὶ τὸ πνεῦμα τοῦτο τὸ ἅγιον ἦλθεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τοὺς ἀποστόλους δέκα ἡμέρας μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου. Ἀφ' οὗ δὲ ὁ Κύριος ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, οἱ ἀπόστολοι ἔμειναν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀναμένοντες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὅπερ ἔμελλε νὰ στείλῃ ἄνωθεν ὁ Κύριος. Καὶ τῇ δεκάτῃ ἡμέρᾳ, ὅτε ἦτο παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις μεγάλη ἑορτὴ ἡ Πεντηκοστὴ πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ νομοθεσίας, οἱ ἀπόστολοι ἦσαν συνηγμένοι εἰς τι ὑπερῶν οἰκίας πλησίον τοῦ ναοῦ, ἐν οἷς καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἄλλοι πολλοὶ μαθηταὶ καὶ μαθήτριάς πλέον τῶν ἑκατόν, πάντες προσευχόμενοι πρὸς τὸν Θεόν. Εἶχον δὲ συναχθῆ εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ πολλοὶ εὐσεβεῖς ξένοι ἐκ διαφόρων χωρῶν χάριν τῆς ἑορτῆς. Αἴφνης ἠκούσθη βοὴ ἀνέμου ἰσχυροτάτου ἐρχομένη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡ βοὴ αὕτη εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τῶν ἀποστόλων καὶ ἐπλήρωσε αὐτὸν ὄλον. Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς βοῆς ταύτης ἐφάνησαν καὶ φλόγες ἔχουσαι τὸ σχῆμα γλώσσης, αἵτινες ἐπεκάθισαν ἐκάστη ἐπὶ ἐνὸς ἐκάστου ἀποστόλου. Τοῦτο ἦτο τὸ ἅγιον πνεῦμα, οὗ ἐμπλησθέντες οἱ ἀπόστολοι ἤρχισαν θαρραλέοι νὰ κηρύττωσι σοφὰ πράγματα εἰς τοὺς ἐκεῖ συνηγμένους λαοὺς, εἰς ἕκαστον ὁμιλοῦντες μὲ τὴν γλῶσσάν του. Πάντες δὲ οἱ ἄνθρωποι, ὅσοι ἦσαν ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἀκούσαντες τὴν βοὴν ἐν τῷ οἴκῳ τῶν ἀποστόλων καὶ βλέποντες τὰς φλόγας ἐκεῖ ἔδραμον καὶ ἐστάθησαν ἔξω τοῦ οἴκου θαυμάζοντες· διότι δὲν ἠδύναντο νὰ ἐννοήσωσι τὸ παράδοξον τοῦτο πρᾶγμα. Ἄλλ' ἔτι περισ-

σότερον ἐθαύμαζον βλέποντες ἤδη τοὺς ἀποστόλους νὰ ὁμιλῶσι διαφόρους γλώσσας, νὰ κηρύττωσι σοφὰ πράγματα οἱ πρώην ἀλιεῖς. Τινὲς δὲ τῶν Ἰουδαίων μὴ ἤξευροντες ξένας γλώσσας ἐχλεύαζον αὐτοὺς, λέγοντες ὅτι θὰ ἔπιον πολὺν οἶνον καὶ δι' αὐτὸ ὁμιλοῦσιν ἀκαταλήπτους λέξεις. Ἄλλ' ὁ Πέτρος, ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους, ἐξῆλθεν ἐκ τῆς οἰκίας καὶ σταθεὶς ἐν τῷ μέσῳ τῶν συνηγμένων ἀνθρώπων ὠμίλησε τὰ ἐξῆς μὲ μεγάλην φωνήν·

« Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀκούσατε, ἀδελφοί μου, τὴν ἀλήθειαν, ἣν θὰ σᾶς εἶπω. Οὗτοι οἱ τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ κηρύττοντες εἰς διαφόρους γλώσσας δὲν εἶναι μεθυσμένοι, ὡς νομίζετε. Ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀνθρώπος τοῦ Θεοῦ, ὃς ἐφάνη τοιοῦτος ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν λόγων, καὶ ὃν σεῖς ἐθανατώσατε μὲ θάνατον μαρτυρικόν, αὐτὸς ἀνεστήθη καὶ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς. Οὗτος ἦτο ὁ Μεσσίας, περὶ οὗ εἶπον οἱ προφῆται ἡμῶν καὶ ὃν σεῖς περιμένετε. Καὶ ἤδη, ὡς βλέπετε, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔστειλεν εἰς τοὺς μαθητάς του τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. » Ὡς ἤκουσαν τοῦτο οἱ Ἰουδαῖοι, ἐλυπήθησαν διὰ τὸ κακόν, ὅπερ ἔπραξαν πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνεγνώρισαν ὡς ἀληθῆ πάντα, ὅσα ὁ Πέτρος εἶπε καὶ ἔγιναν χριστιανοὶ βαπτισθέντες. Ἦσαν δὲ οὗτοι περὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας. Τοῦτο δὲ κατώρθωσεν ὁ Πέτρος κηρύξας ἀφόβως τὸν Ἰησοῦν ὡς τὸν προσδοκώμενον Μεσσίαν. Καὶ οὕτως ἐσχηματίσθη ἐνταῦθα ἡ πρώτη χριστιανικὴ κοινότης, κατόπιν δὲ διὰ τοῦ κηρύγματος τῶν ἀποστόλων ἐσχηματίσθησαν καὶ εἰς ἄλλας πόλεις χριστιανικαὶ κοινότητες, αἵτινες ὅλαι ἁμοῦ καλοῦνται Χριστιανικὴ ἐκκλησία. Διὰ τοῦ ὀνόματος τούτου δὲν ἐννοοῦμεν τὸ οἰκο-

δόμημα, εἰς ᾧ προσερχόμεθα, ἵνα προσευχηθῶμεν, ἀλλ' ὅλους τοὺς χριστιανούς ἁποστόλων. Οἱ ἀπόστολοι ἐξετέλεσαν πιστῶς τὸ καθήκον των. Ἐπορεύθησαν εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς καὶ ἐκήρυξαν αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον, πολλὰ παθόντες ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων καὶ καθ' ὅλα ἄξιοι μαθηταὶ δειχθέντες τοῦ διδασκάλου των. Σήμερον περὶ τὰ 400 ἑκατομύρια ἀνθρώπων ἔχουσι δεχθῆ τὸν Χριστιανισμόν. Πανταχοῦ δέ, ὅπου εἰσῆχθη τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ἐπῆλθε τῶν ἀνθρώπων ἡμέρωσις καὶ παρατηρήθη πρόδος αὐτῶν καὶ εὐδαιμονία. Οὐδεμία δὲ ἀμφιβολία ὅτι θὰ διαδοθῆ ὁ Χριστιανισμὸς προϊόντος τοῦ χρόνου πανταχοῦ τοῦ κόσμου, ὅτε θὰ ἐκπληρωθῆ κατὰ γράμμα καὶ τὸ λόγιον τοῦ Ἰησοῦ ὅτι θὰ γίνῃ μία ποιμνὴ καὶ εἰς ποιμήν.

Ἄλλὰ διὰ νὰ εἴμεθα ὄντως Χριστιανοὶ ἤτοι μαθηταὶ καὶ ἀκόλουθοι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρέπει νὰ γνωρίζωμεν καλῶς τί ἐκεῖνος ἐδίδαξεν, ἵνα θέλωμεν καὶ πράττωμεν καὶ ἡμεῖς αὐτὸ καὶ ἵνα οὕτω γίνωμεν ἄνθρωποι τέλειοι καὶ κληρονομήσωμεν τὴν αἰώνιον ζωὴν. Πρὸς τοῦτο ἔγραψα τὸ παρὸν βιβλίον, ἵνα ἀναγνωσθῆ παρ' ὅλων τῶν μαθητῶν καὶ ὁδηγήσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἴη μεθ' ἡμῶν πάντων Ἀμήν.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000030359